

Veterinaarseaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Veterinaarseaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) väljatöötamine on tingitud vajadusest rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429¹ loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84 31.03.2016, lk 1–208) (edaspidi *LTM* või *määrus (EL) 2016/429*), mida kohaldatakse alates 2021. aasta 21. aprillist. Seoses Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) vahetult kohaldatava õigusakti rakendamisega on vaja kehtivat valdkonna õigust ajakohastada. Loomatervise ja veterinaaria valdkonda reguleerivad hetkel veterinaarkorralduse seadus, loomatauditõrje seadus ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadus. Nimetatud seaduste struktuuri ja teksti tuleb olulisel määral muuta, mistõttu on koostatud uus terviktekst, mis hõlmab kõigi kolme seaduse asjakohaseid sätteid, arvestades, et EL-i vahetult kohalduvates õigusaktides sätestatud ei korrata. Veterinaarkorralduse ja loomatauditõrje põhimõtted üldiselt ei muutu, kuna ka praegu kehtivad nõuded põhinevad EL-i õigusel. Uue tervikteksti peamine eesmärk on rakendada määrust (EL) 2016/429 ja teisi veterinaaria valdkonna EL-i vahetult kohaldatavaid määruseid ning selles sätestatakse liikmesriigi pädevusse jäävad sätted, rakendusprotseduurid ja volitusnormid, mis on vajalikud nõuete täpsemaks esitamiseks.

Eelnõu koosneb seitsmest põhiteemast: veterinaararsti kutsetegevuse alused (2. peatükk), loomade pidamise ja loomsete saaduste ning loomse paljundusmaterjali käitlemise nõuded (3. peatükk), loomade ja kaupade Eestisse toimetamise, nendega kauplemise ja nende ekspordi ning lemmikloomade EL-i liikmesriikide (edaspidi *liikmesriik*) vahelise liikumise nõuded (4. peatükk), loomataudi ennetamise ja tõrje nõuded (5. peatükk), veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli alused ning haldusjärelevalve (6. peatükk), veterinaarjärelevalve tasu rakendamise põhimõtted (7. peatükk), proovide võtmise ja analüüsimise ning ametlike laborite ja referentlaborite volitamise põhimõtted (8. peatükk). Eelnõus sätestatakse ka veterinaarjärelevalve toimingute ja veterinaarteenuse kvaliteedi vaidlustamise alused ning veterinaarnõuete rikkumise korral rakendatavad karistused.

Veterinaararsti kutsetegevust reguleerivas peatükis sätestatakse nõuded veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamise, veterinaararsti kutsetegevuse loa taotlemise, taotluse menetlemise ja kutsetegevuse loa väljastamise, veterinaararstina tegutsemise ja riikliku veterinaararstide registri kohta. Loomade pidamist ja loomsete saaduste ning loomse paljundusmaterjali käitlemist reguleerivas peatükis sätestatakse nõuded ettevõtja ja muu isiku tegevusest teatamise ja loakohustuse, loomade jälgitavuse, põllumajandusloomade registri, loomade pidamise, avaliku näitamise ja veo ning loomsete saaduste käitlemise kohta. Loomade ja kaupade Eestisse toimetamist, nendega kauplemist ja ekspordi ning lemmikloomade liikmesriikide vahelist liikumist reguleerivas peatükis sätestatakse nõuded kontrolli alla kuuluvate kaupade Eestisse toimetamise, ekspordi ja nõuetekohasuse tõendamise kohta. Loomataudide ennetamist ja tõrjet käsitlevas peatükis sätestatakse nõuded loomataudide ennetamise ja tõrje, tõrjeprogrammide ja taudivaba staatuse, eriti ohtliku ja esilekerkiva loomataudi meetmete, transmissiivsete

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0429&from=et>

spongiformsete entsefalopaatiate tõrje, zoonoosete haigustekitajate ja toidutekkeliste haiguspuhangute meetmete ja loomataudi kahju ning kahjutoetuse kohta. Veterinaarjärelevat ja veterinaarkontrolli ning haldusjärelevat reguleerivas peatükis sätestatakse nõuded veterinaarjärelevat ja veterinaarkontrolli korraldusele ja toimingute volitamisele ning haldusjärelevat korraldusele. Veterinaarjärelevat tasu rakendamise põhimõtteid käsitlevas peatükis sätestatakse nõuded järelevatvetasude rakendamisele. Proovide võtmist ja analüüsimist ning laborite volitamist reguleerivas peatükis sätestatakse nõuded proovide võtmisele ja analüüsimisele veterinaarjärelevat teostamisel ning veterinaarkontrolli tegemisel ning ametlike laborite ja referentlaborite volitamisele.

Eelnõu on seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeriumi toiduohutuse osakonna juhataja Pille Tammemägi (tel 625 6154, pille.tammemagi@agri.ee), sama osakonna loomatervise ja -heaolu büroo juhataja Enno Piisang (tel 625 6214, enno.piisang@agri.ee), sama osakonna loomatervise ja -heaolu büroo nõunik Kadri Kaugerand (tel 625 6205, kadri.kaugerand@agri.ee), sama osakonna loomatervise ja -heaolu büroo peaspetsialist Ülle Pau (tel 625 6256, ylle.pau@agri.ee), sama osakonna loomatervise ja -heaolu büroo peaspetsialist Piret Aasmäe (tel 625 6110, piret.aasmae@agri.ee), sama osakonna toidu keemilise ja bioloogilise ohutuse büroo juhataja Maia Radin (tel 625 6529 maia.radin@agri.ee) ja sama osakonna nõunik Allan Aleksašin (tel 625 6277 allan.aleksasin@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Maaeluministeriumi õigusosakonna nõunik Katrin Tuula (tel 6256166 katrin.tuula@agri.ee) ja sama osakonna peaspetsialist Arvo-Mart Elvisto (tel 625 6151, arvo-mart.elvisto@agri.ee).

1.3 Märkused

Eelnõu ei ole seotud teiste menetluses olevate eelnõudega ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu on seotud EL-i õiguse rakendamisega.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.

Eelnõuga tunnistatakse kehtetuks loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadus² (RT I, 01.07.2020, 5), loomatauditõrje seadus³ (RT I, 01.07.2020, 6) ja veterinaarkorralduse seadus⁴ (RT I, 01.07.2020, 37).

Eelnõuga kavandatakse alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse (RT I, 03.06.2020, 7), Eesti Maaülikooli seaduse (RT I, 14.03.2019, 3), halduskoostöö seaduse (RT I, 16.06.2020, 4), hädaolukorra seaduse (RT I, 17.05.2020, 3), jahiseaduse (RT I, 10.07.2020, 91), loomakaitse seaduse (RT I, 10.07.2020, 58), põllumajandusloomade aretuse seaduse (RT I, 01.07.2020, 10), riigilõivuseaduse (RT I, 01.07.2020, 14), söödaseaduse (RT I, 01.07.2020, 16) ja toiduseaduse (RT I, 01.07.2020, 19) muutmise.

2. Seaduse eesmärk

² [Loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadus – Riigi Teataja](#)

³ [Loomatauditõrje seadus – Riigi Teataja](#)

⁴ [Veterinaarkorralduse seadus – Riigi Teataja](#)

Veterinaarseaduse eelnõu peamine eesmärk on viia loomatervise valdkonna nõuded kooskõlla uue, vahetult kohaldatava EL-i õigusega. Määruses (EL) 2016/429 ja selle allaktides kehtestatud nõuded ei erine oluliselt kehtivas õiguses kehtestatud nõuetest. Erinevus on eelkõige selles, et kehtivas õiguses on nõuded sätestatud direktiivides ja EL-i liikmesriigid (edaspidi *liikmesriigid*) on need üle võtnud oma õigusaktidega, mis ei ole alati taganud nõuete ühetaolist rakendamist kogu EL-is. LTM-i ja selle allaktidega kehtestatavad nõuded jätavad liikmesriikidele ainult teatud ulatuses võimaluse kehtestada erisusi ja kirjeldada riigisiseseid protseduure LTM-is sätestatud kohustuste täitmise tagamiseks. EL-i õigusest tuleneva põhimõtte kohaselt ei korrata liikmesriigi õigusaktis vahetult kohaldatava õigusakti sätteid ega kirjutata neid ümber riigisiseses õiguses. Vahetult kohaldatava õigusakti mõte on selge regulatsiooni kaudu mingi nõude rakendamine kõigis liikmesriikides ühetaoliselt. Sellest tulenevalt tuleb riigisiseseid õigusakte vastavalt muuta, jättes välja vahetult kohaldatavate õigusaktide sätteid kordavad osad ja lisades EL-i õiguse rakendamiseks vajalikud sätteid. Olemasolevate riigisiseste õigusaktide ülesehitus ja sisu muutuvad seetõttu oluliselt, mistõttu on kogu loomatervise ja veterinaaria valdkonda reguleeriv õigus otstarbekas koondada ühte seadusesse.

Eelnõu ettevalmistamisele eelnes seaduseelnõu väljatöötamiskavatsuse (edaspidi *VTK*) koostamine. VTK toimiku number eelnõude infosüsteemis oli 17-1411. VTK saadeti kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile, Rahandusministeriumile ning Justiitsministeriumile ning arvamuse esitamiseks Veterinaar- ja Toiduametile (edaspidi *VTA*). VTA osales LTM-i väljatöötamisel. LTM-i on tutvustatud nii põllumajanduse ja maaelu arengu nõukogu kohtumisel kui ka käitlejatele suunatud teabepäevadel. VTK kohta saadud tagasisidet on võetud arvesse seaduseelnõu väljatöötamisel. Justiitsministerium kooskõlastas VTK märkusteta, andes mõned soovitusel, mida eelnõu seletuskirja koostamisel silmas pidada.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kaheteistkümnest peatükist, kusjuures mahukad peatükid on liigendatud jagudeks:

1. peatükk: üldsätted;
2. peatükk: veterinaararsti kutsetegevus;
3. peatükk: looma pidamine ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemine;
 1. jagu: ettevõtja ja muu isiku teatamis- ja loakohustus;
 2. jagu: loomade jälgitavus;
 3. jagu: põllumajandusloomade register;
 4. jagu: loomade pidamine, avalik näitamine, kogumine ja vedu;
 5. jagu: veterinaarnõuded tapaloomadele ja loomse saaduse käitlemisele;
4. peatükk: looma ja kauba Eestisse toimetamine, nendega kauplemine ja eksport ning lemmikloomade liikumine liikmesriikide vahel;
 1. jagu: Eestisse toimetamine;
 2. jagu: kauplemine;
 3. jagu: lemmikloomade liikumine liikmesriikide vahel;
 4. jagu: eksport;
 5. jagu: nõuetekohasuse tõendamine;
5. peatükk: loomataudi ennetamine ja tõrje;
 1. jagu: loomataudi ennetamise ja tõrje üldpõhimõtted;
 2. jagu: loomatauditõrje programm, loomatauditõrje meetmed ja taudivaba staatus;
 3. jagu: eriti ohtliku ja esilekerkiva loomataudi tõrje meetmed;
 4. jagu: transmissiivsed spongiformsed entsefalopaatid;
 5. jagu: zoonooside seire ja toidutekkeline haiguspuhang;
 6. jagu: loomatauditõrjega tekkinud kahju ja taudikahju toetus;
6. peatükk: veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll ning haldusjärelevalve;

1. jagu: veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli ning haldusjärelevalve üldine korraldus;
2. jagu: veterinaararsti volitamise kord ning volitatud veterinaararsti õigused ja kohustused;
7. peatükk: veterinaarjärelevalve tasu;
8. peatükk: proovide võtmine ja analüüsimine ning laborid;
9. peatükk: vaidlustamine;
10. peatükk: vastutus;
11. peatükk: rakendus- ja üleminekusätted;
12. peatükk: seaduste muutmine ja kehtetuks tunnistamine.

1. peatükk. Üldsätted

Eelnõu 1. peatükis käsitletakse üldsätteid, kuhu kuulub reguleerimisala, seosed teiste õigusaktidega, teatud peamised mõisted, pädeva asutuse nimetamine ja koostöö korraldus.

Eelnõu § 1. Reguleerimisala

Eelnõu §-s 1 sätestatakse seaduse reguleerimisala. Eelnõu kohaselt sätestab käesolev seadus normid EL-i loomatervise alase õiguse üle võtmiseks ja rakendamiseks.

Eelnõu kohaselt reguleerib veterinaarseadus: veterinaararsti kutsetegevuse aluseid; looma pidamist, loomse saaduse, loomse paljundusmaterjali ning loomse kõrvalsaaduse ja sellest saadud toote käitlemist; loomade ja kaupade Eestisse toimetamist, nendega kauplemist ja nende ekspordi; lemmikloomade liikumist liikmesriikide vahel; looma ja inimese tervise kaitseks vajalikke loomataudi ennetamise ja tõrje korralduse aluseid; zoonooside seire ja toidutekkelise haiguspuhangu uurimise aluseid; loomataudist põhjustatud kahjude hüvitamist; looma ja inimese tervise ning looma heaolu kaitseks vajaliku riikliku veterinaarjärelevalve (edaspidi *veterinaarjärelevalve*) käigus ja tegevus- või muu loa andmise menetluse käigus tehtava nõuetekohasuse kontrolli (edaspidi *veterinaarkontroll*) korralduse aluseid; vastutust veterinaarnõuete rikkumise eest.

Veterinaararsti kutsetegevust reguleerib Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/36/EÜ⁵ kutsekvalifikatsiooni tunnustamise kohta (EL L 255, 30.09.2005, lk 22–142) (edaspidi *direktiiv 2005/36/EÜ*). Nimetatud direktiiv on kehtivas õiguses üle võetud veterinaarkorralduse seaduse 5. peatükiga. Eelnõusse on lisatud kehtiva veterinaarkorralduse seaduse sätteid, mida on vajadusel viidud kooskõlla käesoleva eelnõu muude sätetega, kuid mille põhisisu ei muudeta.

Kehtivas õiguses on loomataudide ennetamise ja tõrjega seotud nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduses, millega on rakendatud paljusid EL-i direktiive. Loomatauditõrje seaduse aluseks olev EL-i seadusandlus baseerub käesoleva ajani aastatel 1988–1995 väljatöötatud poliitikal, kui EL-is oli vaid 12 liikmesriiki. EL-i eeskirjad peavad olema vastavuses rahvusvaheliste lepingute ja standarditega (näiteks Maailma Kaubandusorganisatsiooni – WTO leping ja Maailma Loomatervise Organisatsiooni – OIE, juhised). EL-i hetkel kehtiv loomatervishoiu õigusraamistik hõlmab umbes 50 baasdirektiivi ja määrust, mõned neist võeti vastu juba 1964. Veterinaaria *acquis communautaire* hõlmab hetkel kokku üle 400 akti. Need arvestavad ka loomade heaolu, toiduohutust, rahvatervist, loomade söötmist, veterinaarravimeid, keskkonnakaitset, ametlikke kontrole ja Ühist Põllumajanduspoliitikat (edaspidi *ÜPP*) reguleerivaid õigusakte. Veterinaarvaldkonna uus raamistik töötati välja, kuna kehtivas õiguses oli keeruline orienteeruda, kehtivad EL-i sisest kauplemist reguleerivad loomatervisenõuded ei olnud alati proportsionaalsed loomade liikumisest tulenevate ohtudega, mõnede loomade madala riskiga liikumiste korral tuli järgida rangemaid nõudeid, kui on vajalik ning paljudel juhtudel oli loomade liikumisega seoses vaja teha korduvaid toiminguid, mis lisasid halduskoormust. 21.

⁵ [EUR-Lex - 32005L0036 - EN - EUR-Lex](#)

aprillil 2021. a rakenduv määrus (EL) 2016/429 on koostatud loomatervise valdkonna õiguse ühetaolise rakendamise tagamiseks, kuid ei muuda oluliselt seni kehtivaid põhimõtteid. Sellest lähtuvalt ei muutu taudiennetuse ja -tõrje üldised põhimõtted ka käesolevas seaduse eelnõus. Kuna loomataudide ennetuse ja tõrjega seonduv on suures osas sätestatud määruse (EL) 2016/429 ja selle delegeeritud ning rakendusaktidega, on käesoleva eelnõu 3.–5. peatükkides ainult need sätted, mis on vajalikud nimetatud määruse nõuete rakendamiseks, sealhulgas sätted, mille üle on otsustamise õigus jäetud liikmesriigile.

Loomsete kõrvalsaaduste kohta kehtestatud nõuded on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009⁶, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (loomsete kõrvalsaaduste määrus) (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33) (edaspidi *määrus (EÜ) nr 1069/2009*). Loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete ja nende käitlemise ning veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli kohta esitatavad nõuded sisalduvad eelnõus läbivalt loomsete saaduste kohta ette nähtud sätetes, kuid asjakohastes sätetes on loomsetele kõrvalsaadustele ja nendest saadud toodetele eraldi viidatud. Siia kuulub ka loomsete kõrvalsaaduste käitlemine söödaks, sealhulgas söödämaterjaliks, lemmikloomatoiduks ning karusloomade söödaks. Eelnõus sätestatud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete ja nende käitlemise ning veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli kohta esitatavad nõuded sisalduvad hetkel loomatauditõrje seaduses ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduses ja sõnastatakse käesolevas eelnõus uuesti, muutmata nende sisu. Seda valdkonda määrus (EL) 2016/429 ei reguleeri, välja arvatud juhul, kui tegu on tauditõrje meetmete rakendamisega.

Loomade ja kaupade Eestisse toimetamist, nendega kauplemist ja nende ekspordi ning veterinaarjärelevalve ja veterinaarkorralduse aluseid käsitlevates osades rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625⁷, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) nr 2016/429 ja (EL) nr 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 07.04.2017, lk 1–142) (edaspidi *määrus (EL) 2017/625*).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2013 lemmikloomade mittekauandusliku liikumise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 998/2003 (ELT L 146, 13.06.2003, lk 1–9) (edaspidi *määrus (EL) nr 576/2013*) rakendamiseks vajalikud nõuded sisalduvad loomatauditõrje seaduse §-des 13¹ ja 13² ning sõnastatakse käesolevas eelnõus uuesti. Nimetatud määrus kehtib kuni 21. aprillini 2026, seejärel kohaldatakse tervikuna määruse (EL) 2016/429 nõuded. Samas lemmikloomadega kauplemise suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2016/429 nõudeid selle üldise kohaldamise kuupäevast alates, s.o 21. aprillist 2021. a. Asjakohased sätted on lisatud eelnõusse ja viidud kooskõlla käesoleva eelnõu mõistetega ning nõuete sisu ei muudeta.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX%3A32009R1069>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/LSU/?uri=CELEX:32017R0625>

Zoonoose käsitlevad sätted sisalduvad loomatauditõrje seaduse §-des 29¹–29⁵ ja sellega on üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/99/EÜ⁸, zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite seire kohta, millega muudetakse nõukogu otsust 90/424/EMÜ ja tühistatakse nõukogu direktiiv 92/117/EMÜ (ELT L 325, 12.12.2003, lk 31–40) (edaspidi *direktiiv 2003/99/EÜ*) nõuded. Lisaks kehtivad zoonooside ennetamise ja tõrje kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 999/2001⁹, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioosete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT L 147, 31.05.2001, lk 1) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 2160/2003¹⁰ salmonella ja teiste konkreetsete toidupõhiste zoonootilise toimega mõjurite kontrolli kohta (ELT L 325, 12.12.2003, lk 1). Inimestele edasikanduvaid haigusi käsitlevad erieeskirjad on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses nr 1082/2013/EL¹¹ tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 2119/98/EÜ (ELT L 293, 5.11.2013, lk 1). Selleks, et vältida kattumist nimetatud õigusaktidega, kohaldatakse määrust (EL) 2016/429 zoonooside suhtes ainult siis, kui nende kohta ei ole teistes EL-i õigusaktides juba sätestatud erieeskirju. Lisaks ei piira määruse (EL) 2016/429 kohaldamine muudes EL-i õigusaktides sätestatud eeskirjade kohaldamist, näiteks veterinaaria ja loomade heaolu valdkonnas. Eelnõusse on lisatud asjakohased sätted ja nõuete sisu ei muudeta.

Loomataudist põhjustatud kahju hüvitamine on kehtivas õiguses reguleeritud loomatauditõrje seaduse 5. peatükis. Asjakohased sätted on lisatud eelnõusse ja viidud kooskõlla käesoleva eelnõu mõistetega ning nõuete sisu ei muudeta.

Kolme seaduse üheks seaduseks liitmisega on vastutuse osa sõnastust ajakohastatud ja viidud kooskõlla määrusest (EL) 2016/429 tulenevate nõuetega. Uusi karistusi ei ole lisatud, kuid lisatud on uued ja suuremad karistusmäärad inimeste ja loomade tervise ning keskkonna suhtes eriti suure riskiga tegevuste eest.

Eelnõu § 1 **lõike 3** kohaselt kasutatakse veterinaarseaduses mõisteid määruse (EL) 2016/429 ja määruse (EL) 2017/625 ning nende rakendamiseks vastu võetud õigusaktide tähenduses, kui veterinaarseaduses ei ole sätestatud teisiti.

Eelnõu § 1 **lõikes 4** on sätestatud üldise volitusnormina valdkonna eest vastutavale ministrile õigus oma pädevuse piires kehtestada loomade ja inimeste tervise kaitseks taudiennetuse, -tõrje ja muude veterinaarmedetmete rakendamiseks õigusakti küsimuses, mille otsustamise õigus on EL-i õigusakti kohaselt liikmesriigil. Vajadus sellise volitusnormi järele tuleneb eeskätt määrusega (EL) 2016/429 liikmesriigile antud laiematest õigustest, mille kohta täpsema volitusnormi sätestamine ei ole võimalik. Näiteks tulenevalt määruse (EL) 2016/429 artiklist 269 võib liikmesriik lisaks vastu võtta täiendavaid riiklikke meetmeid seoses loomatervisega seotud kohustuste, jälgimise ja seire, loomapidamisettevõtete registreerimise ja heakskiitmise ning loomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavusega. Sellised riiklikud meetmed peavad järgima määrusega (EL) 2016/429 kehtestatud eeskirju, ei tohi takistada loomade ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali liikmesriikide vahelist liikumist ega minna vastuollu määruses (EL) 2016/429 sätestatud eeskirjadega. Samuti võib liikmesriik tulenevalt määruse (EL) 2016/429 artikli 258 lõikest 3 rakendada teatud ajutisi tauditõrjemeetmeid eriti ohtliku või esilekerkiva taudi puhangu korral EL-iga piirnevas kolmandas riigis või territooriumil, et ennetada taudi levimist EL-i territooriumile. Sellisel juhul tuleb kehtestada ajutised tõrje-eeskirjad, mida tavapärastel ei ole vaja, käesoleva volitusnormi alusel. Lisaks on määruses (EL) 2016/429 sätestatud volitusnorme, mille kohaselt Euroopa Komisjon võib kehtestada õigusakte teatud küsimustes, kuid see ei tähenda, et seda volitusnormi ka tegelikult sisustatakse.

⁸ [EUR-Lex - 32003L0099 - EN - EUR-Lex](#)

⁹ [EUR-Lex - 32001R0999 - EN - EUR-Lex](#)

¹⁰ [EUR-Lex - 32003R2160 - EN - EUR-Lex](#)

¹¹ [EUR-Lex - 32013D1082 - EN - EUR-Lex](#)

Käesoleva volitusnormi eesmärk on võimaldada ka eelnõu §-s 1 nimetatud teistest vahetult kohaldatavatest EL-i määrustest tulenevate õigusnormide rakendamine Eestis.

Näiteks määruse (EL) nr 576/2013 kohaselt võib liikmesriik selgrootute (v.a mesilased ja kimalased ning molluskid ja koorikloomad), teatud dekoratiivsete veeloomade, kahepaiksete, roomajate, muude lindude kui kodulinnud, näriliste ja küülikute, välja arvatud jäneselised toidu tootmiseks, kes on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004¹², millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205), I lisas, teise liikmesriigi territooriumilt mittekaubanduslikul eesmärgil liikumise kohta kohaldada siseriiklikke eeskirju seni, kuni EL-i asjakohased õigusaktid puuduvad, tingimusel, et neid kohaldatakse proportsionaalselt inimeste ja loomade tervisele avalduva ohuga, mis on seotud nendesse liikidesse kuuluvate lemmikloomade mittekaubandusliku liikumisega ning need ei ole karmimad EL-i nõuetest, mida kohaldatakse kõnealust liiki loomadega kauplemise suhtes. Hetkel ei ole selliseid nõudeid kehtestatud EL-i ega ka Eesti õigusega. Eelnõu kohaselt saab seda vajaduse korral teha käesoleva volitusnormi alusel.

Kõnealune volitusnorm aitab täita ka väljatöötamiskavatsuses käsitletud paindlikkuse lisamise vajadust. Eelnõu koostamise ajal ei ole määruse (EL) 2016/429 kõik rakendusaktid vastu võetud, seetõttu ei ole võimalik ette näha kõiki asjaolusid, mille puhul tuleb ministri määrusega vastu võtta täiendavaid nõudeid, meetmeid ja protseduure, kaasa arvatud väljatöötamiskavatsuses analüüsitud paindlikkusega seotud erandeid.

Eelnõu § 2. Seaduste kohaldamine

Eelnõu §-s 2 selgitatakse seoseid teiste seadustega. Veterinaarseaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse¹³ sätteid, arvestades määruse (EL) 2017/625, määruse (EL) 2016/429 ja käesoleva seaduse erisusi. Veterinaarseaduse alusel teostatavale veterinaarjärelevalvele kohaldatakse korrakaitseadust¹⁴ veterinaarseaduses sätestatud erisustega. Veterinaarseaduse alusel teostatavale eriti ohtliku loomataudi tõrjele kohaldatakse hädaolukorra seadust¹⁵ veterinaarseaduses sätestatud erisustega. Põllumajandusloomade pidamisel ja loomsete saaduste, välja arvatud loomsete kõrvalsaaduste käitlemisel osaleva isiku tervisekontrolli suhtes kohaldatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadust¹⁶.

Eelnõu § 3. Veterinaarnõuded

Eelnõu §-s 3 määratletakse veterinaarnõuete mõiste. Veterinaarnõuded veterinaarseaduse tähenduses on EL-i õigusaktides ning veterinaarseaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides inimese elu ja tervise ning looma tervise ja heaolu kaitsmise eesmärgil veterinaararsti kutsetegevuse kohta, loomataudi ennetamise ja tõrje kohta ning loomse saaduse, loomse kõrvalsaaduse ja sellest saadud toote ning loomse paljundusmaterjali ohutuse tagamise kohta kehtestatud nõuded. Veterinaarnõueteina käsitatakse ka ravimiseaduses¹⁷ ja selle alusel kehtestatud veterinaarravimite ja ravimsöötade kasutamise nõudeid, toiduseaduses¹⁸ ja selle alusel kehtestatud loomse toidu hügieeni nõudeid ning loomakaitseaduses¹⁹ ja selle alusel kehtestatud loomade heaolu tagamise nõudeid, välja arvatud looduses vabalt elavate loomade ja

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0853&from=ET>

¹³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/123022011008?leiaKehtiv>

¹⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019095?leiaKehtiv>

¹⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/103032017001?leiaKehtiv>

¹⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/123022011008?leiaKehtiv>

¹⁷ [Ravimiseadus – Riigi Teataja](#)

¹⁸ [Toiduseadus – Riigi Teataja](#)

¹⁹ [Loomakaitseadus – Riigi Teataja](#)

katseloomade kaitse nõudeid. Veterinaarnõuete mõistet on ajakohastatud ja viidud kooskõlla käesoleva eelnõu reguleerimisalaga.

Eelnõu § 4. Loomne saadus

Eelnõu §-s 4 määratletakse loomse saaduse mõiste. Loomne saadus veterinaarseaduse tähenduses on määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 8.1 sätestatud loomne toode. Loomse toote all peetakse silmas loomset päritolu toitu, sealhulgas mett ja verd, toiduks ette nähtud elusaid kahepoolmeliseid molluskeid, okasnahkseid, mantelloomasid ja meritigusid ning muid loomasid, keda valmistatakse ette eesmärgiga neid elusalt lõpptarbijale tarnida. Loomsete saaduste kohta käivaid sätteid kohaldatakse ka loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kohta, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Eelnõu § 5. Loomapidaja ja loomapidamisettevõtte

Eelnõu §-s 5 luuakse veterinaarseaduse terminite „loomapidaja” ja „loomapidamisettevõtte” seos määruse (EL) 2016/429 terminitega „ettevõtja” ja „ettevõtte”. Loomapidaja veterinaarseaduse tähenduses on ettevõtja määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punkti 24 tähenduses. Ettevõtjana peetakse artikli 4 punkti 24 kohaselt silmas füüsilist või juriidilist isikut, kes vastutab loomade või loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali eest, sealhulgas piiratud ajal, välja arvatud lemmikloomapidajad ja veterinaararstid. Mõiste täpsustamine veterinaarseaduses on vajalik õigusselguse eesmärgil, kuna majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses²⁰ (edaspidi *MSÜS*) on termin „ettevõtja” juba sisustatud. Terminit „ettevõtja” kasutatakse veterinaarseaduses ainult *MSÜS*-iga seotud teatamis- ja loakohustusega seotud sätetes. Loomapidamisettevõtte veterinaarseaduse tähenduses on määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punktis 27 sätestatud ettevõtte, milleks on hoone, struktuur või loomade väljas pidamise korral keskkond või kohta, kus loomi peetakse või loomset paljundusmaterjali hoitakse ajutiselt või alaliselt, välja arvatud kodumajapidamised, kus peetakse lemmikloomi ning veterinaarpraksised või -kliinikud. Termin „ettevõtte” on kasutuses ka muudes Eesti õigusaktides ja seetõttu on vaja täpsustada termini „loomapidamisettevõtte” tähendust veterinaarseaduses. Terminit „ettevõtte” kasutatakse veterinaarseaduses ainult *MSÜS*-iga seotud teatamis- ja loakohustusega seotud sätetes.

Eelnõu § 6. Loomataud

Eelnõu §-s 6 sätestatakse loomataudiga seotud mõisted.

Eelnõu § 6 **lõike 1** kohaselt on loomataud veterinaarseaduse tähenduses määruse (EL) 2016/429 artikli 5 lõike 1 punktis a ja II lisas loetletud loomahaigus, sealhulgas zoonoos või muu loomahaigus, mille on põhjustanud bioloogiline haigusetkitaja, mis võib kas otseselt või keskkonna vahendusel kanduda ühelt loomalt teisele, loomalt inimesele ja vastupidi. Veterinaarseaduse tähenduses loetakse loomataudiks ka selline loomade massiline haigestumine, mida põhjustaval haigusetkitajal puudub omadus üle kanduda. Loomataudi mõistet on võrreldes kehtiva õigusega ajakohastatud ja see mõiste on seotud määrusega (EL) 2016/429.

Eelnõu § 6 **lõike 2** kohaselt on eriti ohtlik loomataud veterinaarseaduse tähenduses määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis a osutatud loetelus nimetatud loomataud, näiteks suu- ja sõrataud või sigade Aafrika katk. Mõiste on kasutusele võetud, et vältida kogu seaduse tekstis läbivalt viitamist määruse (EL) 2016/429 asjakohasele sättele.

Eelnõu § 6 **lõikes 3** määratletakse muu loomataudi mõiste, mille all peetakse silmas muud loomataudi kui lõikes 1 määratletud või esilekerkiv loomataud. Muu loomataud veterinaarseaduse tähenduses on loomataud, mis ei ole loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 artikli 5 lõike 1 punktis a ja II lisas ning mis ei ole ka esilekerkiv loomataud.

²⁰ [Majandustegevuse seadustiku üldosa seadus – Riigi Teataja](#)

Esilekerkiv loomataud on defineeritud määruse (EL) 2016/429 artikli 6 lõikes 2. Loomataudi peetakse esilekerkivaks taudiks tingimusel, kui kõnealune taud vastab määruse (EL) 2016/429 artikli 5 lõikes 3 sätestatud taudide loetellu kandmise suhtes sätestatud kriteeriumidele ja järgmistele tingimustele: esilekerkiv taud tekib olemasoleva haigusetekitaja arengu või muutumise tagajärjel; tuntud taud on levinud uude geograafilisse piirkonda, liiki või populatsiooni; taud diagnoositakse EL-is esmakordselt või taudi põhjustas tundmatu või senitundmatu haigusetekitaja.

Eelnõu § 6 lõike 4 kohaselt on teatamiskohustuslik loomataud veterinaarseaduse tähenduses määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktides a, b, c ja e nimetatud loomataud. Sellesse nimekirja kuuluvad eriti ohtlikud, liikmesriigi poolt kohustuslikult ja valikuliselt tõrjutavad ning EL-is kohustuslikult jälgitavad ja seirataavad loomataudid.

Eelnõu § 7. Zoonoos ja toidutekkeline haiguspuhang

Eelnõu §-s 7 määratletakse zoonoosi, zoonoosse haigusetekitaja ja toidutekkelise haiguspuhangu mõisted ning need on kooskõlas direktiiviga 2003/99/EÜ. Eelnõu § 7 vastab kehtiva loomatauditõrje seaduse § 29¹ lõigetele 1 ja 2 ning § 29⁴ lõikele 1.

Zoonoos on otseselt või kaudselt loomulikul teel looma ja inimese vahel edasikanduv haigus või nakkus. Zoonoosi suhtes kohaldatakse loomataudi kohta käivaid sätteid.

Zoonoosne haigusetekitaja on mis tahes viirus, bakter, seen, parasiit või bioloogiline isend, mis võib põhjustada zoonoosi.

Toidutekkeline haiguspuhang veterinaarseaduse tähenduses on teataval asjaoludel kahel või enamal inimesel täheldatud haigus- või nakkusjuhtumi esinemine või olukord, kus haigus- ja nakkusjuhtumite arv ületab prognoositud arvu ning kus need on seotud või on tõenäoliselt seotud sama toiduga.

Eelnõu § 8. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll

Eelnõu §-s 8 sätestatakse mõistete „veterinaarjärelevalve” ja „veterinaarkontroll” määratlused, tehes otseviite määrusele (EL) 2017/625. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli toimingud veterinaarseaduse tähenduses on määruse (EL) 2017/625 artiklis 2 nimetatud toimingud. Mõistetega „veterinaarjärelevalve” ja „veterinaarkontroll” tähistatakse riiklikku veterinaarjärelevalvet ning tegevus- või muu loa andmise menetluse raames tehtavat nõuetekohasuse kontrolli. Määruses (EL) 2017/625 on nimetatud mõisted hõlmatud terminitega „ametlik kontroll” ja „muu ametlik toiming”.

Määruse (EL) 2017/625 kohaselt peetakse ametliku kontrolli all silmas toiminguid, mida tehakse, et kontrollida, kas ettevõtjad täidavad EL-i toidutarneahela õigusaktides sätestatud nõudeid ning kas loomad ja kaubad vastavad ametliku sertifikaadi või kinnituse väljaandmiseks vajalikele erinõuetele. Lisaks on toidutarneahela õigusaktides antud liikmesriigi pädevatele asutustele ülesandeid, mis on ametlikust kontrollist erinevad ja mida nimetatakse muudeks ametlikeks toiminguteks ning mille eesmärk on kaitsta looma- ja taimetervist ning loomade heaolu ning geneetiliselt muundatud organismides ja taimekaitsevahendite puhul keskkonda. Kõnealuste ülesannete täitmine on üldsuse huvides ja neid tuleb täita selleks, et kõrvaldada, ohjeldada või vähendada ohte, mis võivad mõjutada inimeste, loomade või taimede tervist, loomade heaolu või keskkonda. Muude ametlike toimingute hulka kuuluvad toimingud, mille eesmärk on kontrollida loomataudide ja taimekahjustajate esinemist (epidemioloogiline jälgimine ja seire), ennetada ja piirata loomataudide ja taimekahjustajate levimist või likvideerida loomataudid ja taimekahjustajad, anda lube ja heakskiite ning väljastada ametlikke sertifikaate ja ametlikke kinnitusi.

Eelnõu § 8 vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse § 1 lõikele 3 ning sisulisi muudatusi sättes ei ole tehtud.

Eelnõu § 9. Pädev asutus

Eelnõu §-s 9 reguleeritakse, millistel juhtudel on Põllumajandus- ja Toiduamet pädev asutus. Kui veterinaarseaduses ei ole sätestatud teisiti, on Põllumajandus- ja Toiduamet pädev asutus määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punkt 55 tähenduses ning määruse (EL) nr 576/2013 tähenduses ja välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse (edaspidi VKTS) 3. ja 3¹. peatüki tähenduses. VKTS-i peatükid 3. ja 3¹ reguleerivad välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamist ajutise töötamise korral ning Euroopa kutsekaardiga seonduvaid nõudeid.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punkt 55 tähenduses on Põllumajandus- ja Toiduamet pädev asutus, kes vastutab nimetatud määruse ja määruse (EL) 2017/625 kohaselt ametlike kontrollide korraldamise ja muude ametlike toimingute eest.

Määruse (EL) nr 576/2013 tähenduses on Põllumajandus- ja Toiduamet pädev asutus lemmikloomadega kaasas olevate dokumentide väljastamise ja dokumentide kontrollimise läbiviimiseks, välja arvatud nimetatud määruse artiklites 33–35 sätestatud juhtudel. Lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise korral Eestisse väljaspool EL-i tolliterritooriumi asuvast riigist ja territooriumilt rahvusvaheliseks liikluseks, sealhulgas reisijatele, avatud piiripunkti kaudu, on kontrolli tegev pädev asutus Maksu- ja Tolliamet. Selline pädevus ei ole Maksu- ja Tolliameti jaoks uus, sest Maksu- ja Tolliamet teeb selliseid kontrolle ka käesoleval ajal. Maksu- ja Tolliamet kontrollib lemmikloomade mittekaubanduslikul liikumisel ühest liikmesriigist teise või EL-i väliselt territooriumilt või kolmandast riigist liikmesriiki dokumente ja loomade identifitseeritavust. Eelnimetatud määruse kohaselt võib Põllumajandus- ja Toiduamet otsustada ka erandite üle seaduses alla 3 kuu vanuste, vaksineerimata koerte, kasside ja valgetuhkrute riiki toomise lubamise osas. Samuti on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus otsustada registreeritud militaar- või otsingu- ja päästekoerte riiki sisenemise kontrollikoha üle. Viimast erandit ei ole Eesti kehtivas õiguses seni täpsemalt reguleeritud ja loomade sisenemine on toimunud üldise kontrolli korras.

Eelnõu § 10. Koostöö korraldus

Eelnõu §-s 10 sätestatakse asutuste vahelise järelevalvekoostöö korraldus. Eelnõu § 11 vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse § 5¹ lõigetele 2¹ ja 3 ning sisulisi muudatusi sätetes ei ole tehtud.

Eelnõu § 10 **lõike 1** kohaselt on Põllumajandus- ja Toiduamet järelevalvekoostöö kontaktasutus määruse (EL) 2017/625 artikli 103 lõike 1 tähenduses. Määruse (EL) 2017/625 artikli 103 lõike 1 kohaselt tuleb liikmesriikidel määrata üks või mitu kontaktasutust, kes toimivad kontaktpunktidenä, kes vastutavad määruse (EL) 2017/625 artiklite 104–107 kohase pädevate asutuste vahelise teabevahetuse hõlbustamise eest. Vastavalt kehtiva veterinaarkorralduse seaduse § 2 lõikele 2¹ täidab nimetatud kohustust VTA (alates 01.01.2021 Põllumajandus- ja Toiduamet).

Eelnõu § 10 **lõikes 2** on täpsustatud järelevalvekoostööd. Sätestatu kohaselt edastab muu korrakaitseorgan, haldusorgan või valitsusasutus (näiteks politsei, prokuratuur, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, Maksu- ja Tolliamet), kes on oma ülesandeid täites saanud teavet veterinaarnõuete võimaliku rikkumise kohta, selle teabe viivitamata Põllumajandus- ja Toiduametile. Nimetatud nõuete rikkumisena käsitatakse rikkumist, mis võib kujutada ohtu looma või inimese tervisele ja looma heaolule, ning rikkumisest, mis on toime pandud tegelikest asjaoludest teadvalt ebaõige ettekujutuse loomise teel ehk pettuse või eksitava tegevuse teel. Selleks, et koostöösse kaasatud õiguskaitseasutusi oleks võimalikult palju, on eelnõus kasutatud termineid „muu korrakaitseorgan, haldusorgan või valitsusasutus”. Mõeldud

on eelkõige teabevahetust korrakaitsemenetluses ehk riikliku järelevalve teostamiseks vajalikku teavet. Teavet võib edastada nii suuliselt, kirjalikult, kaasa arvatud e-post, kui ka faksi teel. Koostöö aitab pädeval asutusel saada teavet ja jagada seda teiste liikmesriikide pädevatele asutustele, avastada rikkumisi ja neid uurida ning võtta tõhusaid ja proportsionaalseid meetmeid, et reageerida EL-i toidutarneahela õigusaktide piiriülestele rikkumistele ka juhul, kui võimalik pettus või eksitav tegevus on piiriülene.

Korrakaitseaduse kohaselt teevad korrakaitseorganid koostööd, sealhulgas koguvad ja vahetavad omavahel riikliku järelevalve teostamiseks vajalikku teavet ning teevad ettepanekuid riikliku järelevalve otstarbekamaks teostamiseks. Koostöö tõhustamiseks on sõlminud VTA teiste korrakaitseorganitega koostööleppeid ja -lepinguid, mis muu hulgas käsitlevad vastastikku abistamist järelevalvetoimingute tegemisel, teabevahetust, sealhulgas võimalike õigusrikkumiste kohta, teise asutuse andmebaaside kasutamist, ühiste järelevalvetoimingute tegemist ja muud. VTA teeb loomatervise valdkonnas koostööd Keskkonnainspektsiooniga, Keskkonnaametiga, Politsei- ja Piirivalveametiga ning Maksu- ja Tolliametiga. Koostöö tõhustamiseks on korrakaitseorganid sõlminud koostööleppeid ja -lepinguid.

Eelnõu § 11. Otsuse kättetoimetamine

Eelnõu §-s 11 sätestatakse käesoleva seaduse alusel tehtud otsuse posti teel kättetoimetamise viisid. Kui otsus toimetatakse kätte posti teel, võib seda teha lihtkirjaga, tähtkirjaga või väljastusteatega tähtkirjaga.

2. peatükk. Veterinaararsti kutsetegevus

Eelnõu 2. peatükis käsitletakse veterinaararsti kutsetegevuse nõudeid. Käesolev peatükk ei ole otseselt seotud määruse (EL) 2016/429 rakendamisega, välja arvatud eelnõu § 20 lõige 1, kus sätestatakse veterinaararsti kohustused. Enamasti on selles peatükis hetkel kehtivad veterinaarkorralduse seaduse sätted, mida on vajadusel ajakohastatud.

Eelnõu § 12. Veterinaararsti kvalifikatsioon

Veterinaararsti kutsetegevuse loa andmise eelduseks on loomaarstiõppe diplom. Loomaarstiõppe on bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekaval põhinev õpe nominaalkestusega kuus aastat, mida Eestis õpetatakse vaid Eesti Maaülikoolis (edaspidi EMÜ). Loomaarstiõppe raamnõuded on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 25. oktoobri 2004. a määrusega nr 312 „Arstiõppe, loomaarstiõppe, proviisoriõppe, hambaarstiõppe, ämmaemandaõppe, õeõppe, arhitektiõppe ja ehitusinseneriõppe raamnõuded”. Sarnane tavapärasest erinev õppekorraldus on ka arstidel, proviisoritel, hambaarstidel, arhitektidel ja ehitusinseneridel. Mujal kui Eestis omandatud veterinaararsti kvalifikatsiooni tunnustamine toimub välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse²¹ (edaspidi VKTS) ja käesoleva seaduse kohaselt.

Eelnõu § 12 lõikes 1 sätestatakse veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamise viisid, mis on veterinaarseaduse kohaselt sobivad. Veterinaararst omandab kvalifikatsiooni, kui loomaarstiõppe õppekava on läbitud kas Eesti ülikoolis või liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või mõne muu välisriigi asjaomases õppeasutuses. Sätte eesmärgiks on tagada suurem õigusselgus.

Eelnõu § 12 lõigetes 2 ja 3 sätestatakse EMÜ kliinilise õppega seotud tegevuskulude katmise kord. Eelnõu kohaselt toimub EMÜ loomaarstiõppe kliinilise õppe korraldamisega seotud tegevuskulude katmiseks vajalik lisarahastamine riigieelarvest Maaeluministeriumi eelarve kaudu. Loomaarstiõppe kliinilise õppe lisarahastamisel lähtub Maaeluministerium ülikooli ettepanekutest ja loomaarstiõppe kliiniliseks õppeks riigieelarves ettenähtud vahenditest. Maaeluministerium sõlmib EMÜ-ga loomaarstiõppe kliinilise õppe korraldamisega seotud

²¹ [Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seadus – Riigi Teataja](#)

tegevuskulude lisafinantseerimise katmiseks kuueks aastaks halduslepingu. Kehtivas õiguses on need sätted on veterinaarkorralduse seaduse § 1 lõigetes 3³ ja 3⁴ ja on käesolevasse eelnõusse liidetud muutmata kujul.

Loomaarstiõppe kliinilise õppe korraldamine on oma olemuselt haldusülesande täitmine. Teadaolevalt tuleb halduskoostöö seaduse § 13 lõike 1 kohaselt juhendada isikuga haldusülesande täitmiseks volitamise halduslepingu sõlmimisel riigihangete seaduses teenuste hankelepingu sõlmimise tingimustest ja hankemenetluse korrast. Juhime tähelepanu, et käesolevas eelnõus kavandatud halduslepingu sõlmimise suhtes ei tule kohaldada ei halduskoostöö seadust ega riigihangete seadust järgmisel põhjusel: tegemist on olukorraga, kus seaduse tasandil sätestatakse üheselt, kellega tuleb haldusleping sõlmida ehk haldusorganil puudub kaalutusõigus. Maaeluministerium peab sõlmima halduslepingu EMÜ-ga. Halduskoostöö seaduse § 1 lõike 2 kohaselt ei tule halduskoostöö seadust kohaldada, kui haldusülesande täitmiseks volitamise otsustamisel puudub haldusorganil kaalutusõigus. Siia alla kuuluvad ka juhtumid, kui seadusest tuleneb üheselt haldusorgani kohustus (puudub kaalutusõigus) ülesanne konkreetsele nimeliselt sätestatud isikule üle anda. Sellistel juhtudel halduskoostöö seaduses sätestatud tingimusi ja korda järgida ei tule.

Riigiülesannete täitmiseks on EMÜ-ga sõlmitud haldusleping. Rahvusvaheliselt tunnustatud loomaarstiõppe õppekava säilimine Eestis tagab lõpetajate rahvusvahelisel tasemel tunnustatud kompetentsuse ning toetab teadusuuringuid veterinaar- ja humaanmeditsiinis, sealhulgas interdistsiplinaarseid biomeditsiinilisi uuringuid. See võimaldab riigile ja ühiskonnale olulise hüve – veterinaarteenuse – parema kättesaadavuse. Veterinaarteenuse olemasoluga tagab riik loomade tervise ja heaolu kaitse, toiduohutuse ning inimese tervise kaitse loomadelt inimesele üle kanduvate haiguste eest. Ka määruse (EL) 2016/429 artikli 13 kohaselt on riigi ülesanne tagada, et kõigi taudiennetuse ja tõrjega seotud toimingute tegemiseks oleks piisavalt veterinaararste, kellel on asjakohane ettevalmistus. 2020. aastal on toetuse suurus 351 129 eurot.

Eelnõu termin „loomaarstiõppe” on kasutusel ülikooliseaduses ja sellega seotud määrustes. EMÜ pakub loomaarstiõpet „veterinaarmeditsiini eriala” termini all. Käesolevas eelnõus nagu ka kehtivas veterinaarkorralduse seaduses on kasutusel termin „veterinaararsti kvalifikatsioon”. Isik omandab veterinaararsti kvalifikatsiooni pärast loomaarstiõppe õppekava läbimist veterinaarmeditsiini eriala diplomi saamisel.

Eelnõu § 13. Kutsetegevuse luba

Igal füüsilisel isikul, kes tegeleb loomahaiguste ravi ning haiguste ennetamise ja diagnoosimisega, sealhulgas laboratoorse diagnoosimise alal, sõltumata sellest, kas ta teeb seda iseseisvalt või töölepingu alusel teise isiku juhtimisel, on vaja veterinaararsti kutsetegevuse luba. Praktikas töötab suur osa veterinaararste töölepingu alusel loomapidamisega tegelevate või väikeloomade ravi pakkuvate ettevõtjate kasuks ega tegutse iseseisvalt. Veterinaarteenuse pakkumisel tuleb igal juhul järgida maksude ja ettevõtluse kohta kehtestatud nõudeid ning ravimite kasutamise nõudeid.

Selline, konkreetse füüsilise isikuga seotud luba on vajalik selleks, et loomade ravimisega tegeleksid piisava kvalifikatsiooni ja kogemusega inimesed. Arstide puhul on analoogne korraldus sätestatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse §-s 3 (tervishoiutöötaja võib osutada tervishoiuteenuseid omandatud eriala piirides, mille kohta talle on väljastatud Terviseameti tõend tervishoiutöötajana registreerimise kohta).

Eelnõu §-s 13 sätestatakse kutsetegevuse loaga seotud üldised mõisted ja loa väljastamise üldised põhimõtted. Eelnõu § 13 lõigetes 1 ja 2 määratletakse veterinaararsti ja veterinaarteenuse mõisted. Veterinaararst veterinaarseaduse tähenduses on veterinaararsti kvalifikatsiooniga isik,

kellel on veterinaarteenuse osutamiseks vajalik veterinaararsti kutsetegevuse luba (edaspidi *kutsetegevuse luba*).

Veterinaarteenus veterinaarseaduse tähenduses on veterinaararsti osutatav loomahaiguse ravi ning loomahaiguse ennetamise ja diagnoosimise, sealhulgas laboratoorse diagnoosimise teenus. Laboratoorse diagnoosimise teenus on selline teenus, mille puhul veterinaararst võtab uuritava proovi, edastab selle laborisse ning laborist saadud informatsiooni alusel kinnitab diagnoosi ning otsustab järgnevad sammud. Termin „veterinaarteenus” on kasutusel ka kehtivas veterinaarkorralduse seaduses. Veterinaarkorralduse seaduse § 1 lõike 4 kohaselt on veterinaarteenus veterinaarsetegevuse raames osutatav teenus. Veterinaarseaduse eelnõus enam terminit „veterinaarsetegevus” ei kasutata, seetõttu on eelnõus veterinaarteenuse mõiste uuesti sõnastatud.

Eelnõu § 13 **lõikes 3** kirjeldatakse veterinaarteenuse osutamise viisi. Veterinaararst osutab veterinaarteenust iseseisvalt füüsilisest isikust ettevõtjana või temaga lepingulises suhtes oleva ettevõtja kaudu. Sama säte on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse § 23 lõike 1 punktis 1. Sätte sisu ei ole muudetud.

Töötamisel ettevõtja kaudu, kellega veterinaararstil on lepinguline suhe, rakenduvad kõik kutsetegevuse loaga seotud nõuded ja veterinaararst vastutab enda teostatava loomade ravi, arvestuse pidamise ja muude talle seaduse pandud kohustuste nõuetekohase täitmise eest täies ulatuses.

Eelnõu § 13 **lõikes 4** sätestatakse, et kutsetegevuse loa andmise, loa peatamise ja kehtetuks tunnistamise või loa andmisest keeldumise otsuse teeb Põllumajandus- ja Toiduamet. Samasisuline säte on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse § 22 lõikes 4. Põllumajandus- ja Toiduamet tugineb kutsetegevuse loa andmise, peatamise, kehtetuks tunnistamise või selle andmisest keeldumise otsuse tegemisel veterinaarseaduse §-des 17, 18 ja 19 sätestatud alustele. Põllumajandus- ja Toiduamet võib vajadusel otsuse tegemiseks konsulteerida ka Eesti Loomaarstide Ühinguga (edaspidi *ELÜ*). ELÜ on 1995. aastal asutatud mittetulundusühing, 1935. aastal asutatud Loomaarstide Koja õigusjärglane. Järjepidevuse kandjana seisab ELÜ veterinaararsti kutse-eeskriitika ja Euroopa Loomaarstide Föderatsiooni Hea Veterinaarse Tava koodeksi järgimise eest.

Eelnõu § 13 **lõikes 5** reguleeritakse kutsetegevuse loa kehtivusaeg. Kutsetegevuse luba on tähtajatu. Sama säte on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse § 22 lõikes 5 ja see on käesolevasse eelnõusse lisatud muutmata kujul.

Eelnõu § 14. Kutsetegevuse loa taotlemine

Eelnõu §-s 14 sätestatakse kutsetegevuse loa taotlemise kord. Nimetatud kord on kehtivas õiguses sätestatud veterinaarkorralduse seaduse §-s 25 ja on käesolevasse eelnõusse lisatud muutmata kujul. Veterinaararsti kutsetegevuse loa andmise üheks eelduseks on loomaarstiõppe diplom.

Eelnõu § 14 **lõikes 1** sätestatakse dokumentide ja andmete loetelu, mille kutsetegevuse loa taotleja esitab Põllumajandus- ja Toiduametile. Nendeks dokumentideks on: taotlus; elulookirjeldus, mis sisaldab muu hulgas ees- ja perekonnanime, eelmist ees- ja perekonnanime või eelmisi ees- ja perekonnanimesid, isikukoodi või isikukoodi puudumise korral sünniaega ning isikut tõendava dokumendi nimetust ja numbrit, kontaktandmeid, eelmise töökoha riiki ning kutsealase töökäigu kirjeldust; veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendava dokumendi koopia; erialast täiendamist tõendava dokumendi koopia. Nimetatud dokumendid tuleb esitada ka juhul, kui veterinaararsti kvalifikatsiooniga isik, kelle kutsetegevuse luba on kehtetuks tunnistatud, kuid kehtetuks tunnistamise aluseks olnud asjaolud on ära langenud, soovib uuesti taotleda kutsetegevuse luba.

Eelnõu § 14 **lõikes 2** sätestatakse dokumendi esitamise erand, mis näeb ette, et erialast täiendamist tõendava dokumendi koopiat ei pea esitama kutsetegevuse loa taotlemisel viie aasta jooksul pärast veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamist.

Eelnõu § 14 **lõikes 3** sätestatakse riigilõivu tasumise nõue. Enne taotluse esitamist tasub kutsetegevuse loa taotleja taotluse läbivaatamise eest riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras. Riigilõivu seaduse § 254 lõike 1 kohaselt tasutakse veterinaararsti kutsetegevuse loa taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 70 eurot. Käesoleva eelnõu kohaselt riigilõivu suurus ei muutu.

Eelnõu § 14 **lõikes 4** sätestatakse kutsetegevuse loa taotluse esitamise viisid. Kutsetegevuse loa taotluse võib isik esitada elektroonilises vormis digitaalallkirjastatult või muul sellesarnasel turvalisel viisil, mis võimaldab isikut tuvastada.

Eelnõu § 15. Kutsetegevuse loa taotlemine liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamise korral

Eelnõu §-s 15 sätestatakse kutsetegevuse loa taotlemise kord isiku suhtes, kes on omandanud veterinaararsti kvalifikatsiooni liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis. Nimetatud kord on kehtivas õiguses sätestatud veterinaaralkorralduse seaduse §-s 25¹ ja on käesolevasse eelnõusse lisatud muutmata kujul. Liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu on kehtestatud direktiivi 2005/36/EÜ V lisa jaotises 5.4.2. Loetelu muudetakse vajaduse korral nimetatud direktiivi artikli 21 alusel avaldatud Euroopa Komisjoni teatisega. Euroopa Komisjoni kodulehel on nimetatud direktiivi konsolideeritud nimestikud, kus muutused on direktiivi lisades erialade kaupa kirjas²²).

Liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isikul on Eestis kutsetegevuse loa saamiseks kolm võimalust. Esiteks, kui tema õppekava vastab Eesti loomaarstiõppe õppekavale ja tema kvalifikatsiooni tõendav dokument on käesoleva seaduse eelnõu § 15 lõike 5 alusel kehtestatud loetelus, siis tunnustatakse isiku kvalifikatsiooni, andes talle kutsetegevuse loa Eestis veterinaararstina tegutsemiseks. Teiseks, kui isiku kvalifikatsiooni tõendav dokument ei sisaldu küll käesoleva seaduse eelnõu § 15 lõikes 5 viidatud liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelus (näiteks on omandatud kaua aega tagasi), kuid tal on pädeva asutuse tõend veterinaararstina töötamise kohta või liikmesriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooni võrdlemisel Eesti kvalifikatsiooniga ei leia Põllumajandus- ja Toiduameti või EMÜ nende vahel olulisi erinevusi, siis tunnustatakse isiku kvalifikatsiooni andes talle kutsetegevuse loa Eestis veterinaararstina tegutsemiseks. Kolmandaks, kui tema kvalifikatsiooni tõendav dokument ei sisaldu käesoleva paragrahvi lõikes 5 viidatud loetelus ja liikmesriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooni võrdlemisel Eesti kvalifikatsiooniga leiab Põllumajandus- ja Toiduamet või EMÜ nende vahel olulisi erinevusi (VKTS § 13), siis on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus sõltumata taotleja valikust nõuda VKTS-i kohaselt sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist. Kvalifikatsiooni tunnustamiseks tuleb isikul läbida enda valitud Eesti juhendaja juures kuni ühe aasta pikkune kohanemisaeg, mis võib sisaldada täiendusõpet (näiteks EMÜ juures). Isik sooritab sobivustesti VKTS-is sätestatud korras. VKTS-i § 14 lõike 3 alusel on Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a määrusega nr 164²³ kehtestatud sobivustesti ja kohanemisaja korraldamise ja hindamise kord liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsis omandatud kvalifikatsiooni puhul.

²² http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/policy_developments/legislation/index_en.htm

²³ [Sobivustesti ja kohanemisaja korraldamise ja hindamise kord¹](#)

Kutsetegevuse loa taotleja, kes on omandanud veterinaararsti kvalifikatsiooni muus liikmesriigis kui Eestis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis, esitab Põllumajandus- ja Toiduametile taotluse, elulookirjelduse, kontaktandmed, andmed eelmise töökoha asukoha riigi kohta ning kutsealase töökäigu kirjelduse, veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendava dokumendi koopia ja erialast täiendamist tõendava dokumendi koopia. Euroopa kutsekaardi olemasolu korral esitatakse ka andmed selle kohta.

Põllumajandus- ja Toiduamet annab kutsetegevuse loa taotlejale kinnituse taotluse kättesaamise kohta kolme tööpäeva jooksul dokumentide ja andmete saamisest arvates.

Kui kutsetegevuse loa menetlemise käigus selgub, et liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isiku kvalifikatsiooni tõendav dokument ei sisaldu valdkonna eest vastutava ministri poolt kehtestatud määruses olevas loetelus, on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus pikendada otsuse tegemise tähtaega 60 tööpäevani, teatades kutsetegevuse loa taotlejale viivitamata tähtaja pikendamisest ja pikendamise põhjustest.

Teises liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis omandatud veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavaks dokumendiks on see dokument, mis annab veterinaararstile õiguse osutada veterinaarteenust asjaomases liikmesriigis või Šveitsis.

Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega kutsetegevuse loa andmise aluseks olevate liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu. Kehtiva õiguse kohaselt on loetelu kehtestatud veterinaaralkorralduse seaduse alusel põllumajandusministri 3. augusti 2004. a määrusega nr 131 „Veterinaararsti kutsetegevusloa andmise aluseks olevate Euroopa Liidu liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu” (RT I, 01.08.2019, 18).

Kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isiku kvalifikatsiooni tõendav dokument ei sisaldu valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud loetelus, siis otsustab Põllumajandus- ja Toiduamet loa andmise vastavalt VKTS-is sätestatud, küsides vajaduse korral EMÜ arvamust. VKTS-i II peatükis sätestatakse välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise nõuded Eestis töötamiseks.

Kui veterinaararsti kutsealal on direktiivi 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsiooni tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.09.2005, lk 22–142) artikli 4a lõike 7 alusel komisjoni rakendusmäärusega kasutusele võetud Euroopa kutsekaart ja liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või Šveitsi pädev asutus on Eesti pädevale asutusele edastanud taotluse isiku Eestis töötamiseks, kohaldatakse Euroopa kutsekaardi taotlemisele ja taotluse menetlemisele VKTS §-e 21¹, 21⁴ ja 21⁵. Käesoleval ajal veterinaararsti kvalifikatsiooni kohta Euroopa kutsekaarti taotleda ei saa. Kuna tegu on EL-is reguleeritud elukutsega ja teatud reguleeritud elukutsete puhul (üldõde, proviisor, füsioterapeut, mägigiid ja kinnisvaramaakler), on Euroopa kutsekaarti võimalik taotleda, siis on kutsekaardi väljastamist reguleeriv säte lisatud eesmärgiga võtta võimaluse avanemisel koheselt Euroopa kutsekaart kvalifikatsiooni tõendava dokumendina kasutusele.

Eelnõu § 16. Kutsetegevuse loa taotlemine muus välisriigis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamise korral

Eelnõu §-s 16 sätestatakse kutsetegevuse loa taotlemine isiku poolt, kes on omandanud veterinaararsti kvalifikatsiooni muus välisriigis, kui liikmesriigis, või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis. Nimetatud kord on kehtivas õiguses sätestatud veterinaaralkorralduse seaduse §-s 25² ja on käesolevasse eelnõusse lisatud muutmata kujul.

Muus välisriigis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud kutsetegevuse loa taotlejal on kolm võimalust. Esiteks, kui isiku veterinaararstina tegutsemist on tunnustanud teine liikmesriik, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik või Šveits ning isik on seal töötanud vähemalt kolm aastat, siis toimub kvalifikatsiooni tunnustamise menetlus VKTS-i raames. Teiseks, kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooni võrdlemisel Eesti kvalifikatsiooniga ei leia Põllumajandus- ja Toiduamet või EMÜ nende vahel olulisi erinevusi, siis tunnustatakse isiku kvalifikatsiooni ja ta saab kutsetegevuse loa Eestis veterinaararstina tegutsemiseks. Kolmandaks, kui õppekavade vahel on olulisi erinevusi, tuleb taotlejal sooritada loomaarstiõppe lõpueksamiga sarnane üldine sobivustest või läbida EMÜ pakutav täiendusõpe, mis tasandab puudujäägi läbitud õppekava ja Eesti õppekava vahel. Täiendusõppe lõpuhindamine loetakse võrdseks sobivustesti sooritamisega.

Eelnõu § 16 **lõikes 1** sätestatakse lisadokumentide loetelu, mille muus välisriigis, kui liikmesriigis, või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isik esitab kutsetegevuse loa saamiseks Põllumajandus- ja Toiduametile. Lisaks käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 nimetatud dokumentidele ja andmetele tuleb esitada ka veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendava dokumendi väljastanud õppeasutuse loomaarstiõppe õppekava.

Eelnõu § 16 **lõikes 2** sätestatakse taotluse vastuvõtmise ja EMÜ-le hinnangu esitamise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet annab kutsetegevuse loa taotlejale kinnituse taotluse kättesaamise kohta kolme tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide ja andmete saamisest arvates. Loa andja esitab nõuetekohased dokumendid ja andmed kolme tööpäeva jooksul nende saamisest arvates EMÜ-le hinnangu saamiseks.

Eelnõu § 16 **lõikes 3** sätestatakse EMÜ ülesanded muus välisriigis, kui liikmesriigis, või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isik esitatud dokumentide ja andmete alusel hinnangu andmisel. EMÜ annab hinnangu taotleja läbitud õppekava vastavuse kohta Eesti asjakohasele õppekavale ning teeb vajaduse korral ettepaneku täiendusõppe kohta, võttes arvesse isiku töökogemust ja läbitud täiendusõppeid, 40 tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide ja andmete saamisest arvates.

Eelnõu § 16 **lõikes 4** sätestatakse muus välisriigis, kui liikmesriigis, või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isiku taotluse edasine menetlus, kui EMÜ hinnangu alusel ei erine taotleja läbitud õppekava oluliselt Eesti loomaarstiõppe õppekavast. Sellisel juhul menetleb Põllumajandus- ja Toiduamet taotlust edasi veterinaarseaduses sätestatud üldises korras.

Eelnõu § 16 **lõikes 5** sätestatakse muus välisriigis, kui liikmesriigis, või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isiku taotluse edasine menetlus, kui EMÜ hinnangu alusel erineb taotleja läbitud õppekava oluliselt Eesti loomaarstiõppe õppekavast.

Kui EMÜ hinnangu alusel erineb taotleja läbitud õppekava oluliselt Eesti loomaarstiõppe õppekavast ja taotleja peab läbima asjakohase täiendusõppe, on tal võimalik sooritada hinnangu saamisele järgneva 60 tööpäeva jooksul EMÜ koostatud ja korraldatud sobivustest oma teadmiste tõendamiseks või läbida vajalikus mahus loomaarstiõppe õppekava tingimustele vastav täiendusõpe koos lõpuhindamisega EMÜ-s tasulise õppe raames vastavalt õppekorraldusele. Sobivustestiga kontrollitakse ja hinnatakse kutsetegevuse loa taotleja kutse-, eri- ja ametialaseid teadmisi, oskusi ning vilumusi. Põllumajandus- ja Toiduamet pakub sobivaima viisi, kuidas olukorras, kus taotleja läbitud erialane õppekava on hinnatud Eestis kehtivast loomaarstiõppe õppekavast oluliselt erinevaks, on tal siiski võimalik tõendada oma erialaseks töötamiseks

nõutavat kvalifikatsiooni. Taotleja võib omada suurt kliinilist kogemust välisriigis ja on seal ennast lisaks õppekavale täiendanud.

Täiendusõppe vastab loomaarstiõppe õppekava tingimustele, mida Eestis õpetatakse vaid EMÜ-s. Sobivustesti või täiendusõppe tulemus on osa loa andjale esitatavast teabest loa taotluse juurde. Positiivse soorituse korral antakse kutsetegevuse luba käesoleva eelnõu § 17 kohaselt 20 tööpäeva jooksul. Negatiivse soorituse korral ei ole taotleja kvalifikatsioon vastav veterinaararstina tegutsemiseks vajalikule kvalifikatsioonile ning loa andja keeldub loa andmisest eelnõu § 17 lõike 3 punkti 3 alusel.

Eelnõu § 16 **lõikes 6** sätestatakse volitusnorm valdkonna eest vastutavale ministri-le kehtestada määrusega sobivustesti koostamise, korraldamise, hindamise ja tulemustest teavitamise kord. Hetkel on nimetatud kord kehtestatud veterinaararstide seaduse alusel põllumajandusministri 17. detsembri 2014. a määrusega nr 118 „Veterinaararsti sobivustesti koostamise, korraldamise, hindamise ja tulemustest teatamise kord”²⁴ (RT I, 19.12.2014, 11).

Eelnõu § 16 **lõikes 7** sätestatakse loa andmise otsustamine juhul, kui muus välisriigis, kui liikmesriigis, või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooniga isiku kvalifikatsiooni on eelnevalt tunnustanud teine liikmesriik, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik või Šveits ja isik on omandanud tema kvalifikatsiooni tunnustanud liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararstina kolmeaastase töökogemuse.

Kui isiku veterinaararstina tegutsemist on tunnustanud teine liikmesriik, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik või Šveits ning isik on seal töötanud vähemalt kolm aastat, siis teeb Põllumajandus- ja Toiduamet loa andmise otsuse veterinaarseaduses sätestatud korras, arvestades VKTS-is sätestatud. Kutsetegevuse loa taotlemiseks esitab isik lisaks veterinaarseaduse § 14 lõikes 1 nimetatud dokumentidele ja andmetele dokumendi, mis tõendab tema nõutavat töökogemust ja õigust osutada veterinaararstina liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis. Vastavalt VKTS-is sätestatud on võimalik vajadusel nõuda sobivustesti või kohanemisaja läbimist. Liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis omandatud tõendatud kolmeaastane töökogemus lisaks diplomile täidab üldjuhul piisava kvalifikatsiooni olemasolu nõude.

Sobivustestiga kontrollitakse isiku kutse-, eri- ja ametialaseid kompetentse, arvestades, et taotleja on välisriigis sellel kutse-, eri- või ametialal kvalifitseeritud töötaja. Sobivustesti eesmärk on hinnata isiku kompetentse, mis on olulised reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamiseks. Kohanemisaeg on töötamine vastava kutse- või eriala kvalifitseeritud töötaja, teenistuja või füüsilisest isikust ettevõtja juhendamisel ja vastutusel ning pädeva asutuse hindamisel, kusjuures töötamise üks osa võib olla täienduskoolituse läbimine. Kohanemisaja eesmärk on hinnata taotleja võimete vastavust nõuetele, mis reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamiseks on nõutavad. Kohanemisajale kohaldatakse töö- ja teenistussuhteid reguleerivates õigusaktides katseajale kehtestatud nõudeid. Kui pädev asutus nõuab taotlejalt sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist, peab ta oma otsuses andma taotlejale vähemalt järgmise teabe: Eestis asjaomasel reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamiseks nõutava kutsekvalifikatsiooni tase ning taotleja välisriigi kutsekvalifikatsiooni taseme vastavus VKTS § 8 lõikes 2 loetletud kvalifikatsioonitasemetele, VKTS § 13 lõigetes 1 ja 2 nimetatud olulised erinevused ning põhjused, (taotleja on välisriigis läbinud õppekava, mis oluliselt erineb reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamise eelduseks olevast Eesti õppekavast, Eestis reguleeritud kutseala hõlmab vähemalt ühte kutsetegevust, mis ei kuulu välisriigi asjaomase kutseala hulka VKTS § 5 lõike 2 tähenduses, ja reguleeritud kutsealaga hõlmatud kutsetegevused Eestis erinevad oluliselt vastavatest kutsetegevustest välisriigis, kus taotleja on kutsekvalifikatsiooni omandanud), miks

²⁴ [Veterinaararsti sobivustesti koostamise, korraldamise, hindamise ja tulemustest teatamise kord – Riigi Teataja](#)

neid erinevusi ei saa kompenseerida töökogemuse või tasemehariduse kaudu või selle väliselt omandatud kompetentsidega, mida asjaomane välisriigi asutus on kinnitanud. Taotlejal on õigus teha sobivustest kuue kuu jooksul sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist nõudva otsuse tegemisest arvates. Sobivustesti ning kohanemisaja korraldamise ja hindamise kord on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a määrusega nr 164 „Sobivustesti ja kohanemisaja korraldamise ja hindamise kord”²⁵ (RT I 2008, 53, 301).

Eelnõu § 16 **lõikes 8** sätestatakse kutsekaardiga seonduvad nõuded juhul, kui muus välisriigis, kui liikmesriigis, või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooniga isiku kvalifikatsiooni on eelnevalt tunnustanud teine liikmesriik, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik või Šveits ja isik on omandanud tema kvalifikatsiooni tunnustanud liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararstina kolmeaastase töökogemuse.

Kui veterinaararsti kutsealal on direktiivi 2005/36/EÜ artikli 4a lõike 7 alusel kehtestatud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/983²⁶ Euroopa kutsekaardi väljastamise menetluse ja hoiatusmehhanismi kohaldamise kohta (ELT L 159, 25.06.2015, lk 27–42) kohane Euroopa kutsekaart kasutusele võetud ja liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või Šveitsi pädev asutus on Eesti pädevale asutusele edastanud taotluse isiku Eestis töötamiseks, kohaldatakse Euroopa kutsekaardi taotlemisele ja taotluse menetlemisele VKTS §-e 21¹, 21⁴ ja 25⁵.

Eelnõu § 17. Kutsetegevuse loa andmine ja loa andmisest keeldumine

Eelnõu §-s 17 sätestatakse kutsetegevuse loa taotluse menetlemise kord. Kehtivas veterinaarkorralduse seaduses on see kord sätestatud §-s 26, milles käsitletakse nii tegevusloa andmist kui sellest keeldumist.

Eelnõu § 17 **lõikes 1** sätestatakse kutsetegevuse loa andmise kohta otsuse tegemise tähtaeg. Põllumajandus- ja Toiduamet menetleb kutsetegevuse loa taotlust ning teeb kutsetegevuse loa andmise või andmisest keeldumise kohta otsuse 20 tööpäeva jooksul kõigi otsuse tegemiseks vajalike dokumentide ja andmete saamisest arvates.

Eelnõu § 17 **lõikes 2** sätestatakse kutsetegevuse loale märgitavad andmed. Kutsetegevuse loale märgitakse kutsetegevuse loa omaja ees- ja perekonnanimi, kutsetegevuse loa omaja isikukood või selle puudumise korral sünniaeg, kutsetegevuse loa väljaandmise kuupäev ja koht ning kutsetegevuse loa number.

Eelnõu § 17 **lõikes 3** sätestatakse kutsetegevuse loa andmisest keeldumise alused. Põllumajandus- ja Toiduamet keeldub kutsetegevuse loa andmisest, kui: loa taotlemisel on tahtlikult esitatud valeandmeid; veterinaararsti suhtes kehtib jõustunud kohtuotsus, millega on temalt ära võetud veterinaararsti osutamise õigus; loa taotleja kvalifikatsioon ei vasta asjaomasel erialal töötamiseks nõutavale kvalifikatsioonile; loa taotlejal on kehtiv tööleping üldapteegis, veterinaarapteegis või ravimite hulgimüügi või tootmise tegevusloa omaja juures töötamiseks ravimiseaduse § 43 lõike 7 kohaselt või taotleja on teenistuses veterinaarjärevalve ametnikuna ja tal on avaliku teenistuse seaduse²⁷ (edaspidi ATS) § 60 lõike 2 alusel täielikult keelatud tegeleda kõrvaltegevusena veterinaararsti osutamiseega.

Keeldumise alustesse on uue sättena lisatud § 17 lõike 3 punkt 5, mille kohaselt on Põllumajandus- ja Toiduameti õigus keelduda veterinaarjärevalveametnikule kutsetegevuse loa

²⁵ [Sobivustesti ja kohanemisaja korraldamise ja hindamise kord- Riigi Teataja](#)

²⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0983&from=ET>

²⁷ [Avaliku teenistuse seadus – Riigi Teataja](#)

andmisest, kui see läheb vastuollu üldiste järelevalve põhimõtetega – taotleja on teenistuses järelevalveametnikuna ja tal on ATS § 60 lõike 2 alusel täielikult keelatud tegeleda kõrvaltegevusena veterinaarteenuse osutamisega. Säte on kooskõlas ATS-i § 60 lõikega 2, mille kohaselt keelab ametisse nimetamise õigust omav isik haldusaktiga täielikult või osaliselt ametnikul ATS-i § 60 lõike 1 punktis 1–4 nimetatud kõrvaltegevuse, ehk tegevuse töölepingu või teenuse osutamise lepingu alusel, kui kõrvaltegevusele kuluva tööjõu maht või laad takistab korrapäraselt teenistusülesannete täitmist või kõrvaltegevus toob kaasa teenistuskohustuse rikkumise. Kõrvaltegevuse keeld peab vastama haldusaktis esitatud nõuetele, olema individualiseeritud, proportsionaalne ja motiveeritud ning see on vaidlustatav halduskohtus. Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektoril tuleb keelata näiteks selline Põllumajandus- ja Toiduameti ametniku kõrvaltegevus, mis seab ametniku pidevasse huvide konflikti või takistab muul viisil teenistuskohustuste nõuetekohast täitmist.

Ametnikul on ATS-i § 15 punkt 4 kohaselt keelatud teostada vahetult ja püsivalt järelevalvet iseenda või endaga seotud isiku üle. Nimetatud piirang kehtib ka ametniku ametikohta vahetult kontrolliva ametniku ametikoha täitmisel. Ametnikul on samuti keelatud saada tulu kõrvaltegevuse eest, kui sama tegevus kuulub tema teenistusülesannete hulka. Korruptsioonivastase seaduse § 7 lõike 1 punktide 2 ja 3 tähenduses on seotud isik juriidiline isik, milles vähemalt 1/10 osalusest või osaluse omandamise õigusest kuulub ametiisikule endale või temaga seotud isikule või juriidiline isik, mille juhtimis- või kontrollorgani liige tulumaksuseaduse tähenduses on ametiisik ise või tema lähisugulane või isik, keda seob ametiisikuga ühine majapidamine, samuti muu isik, kelle seisund või tegevus ametiisikut väljaspool ametiseisundit oluliselt ja vahetult mõjutab või keda ametiisiku seisund või tegevus väljaspool ametiseisundit oluliselt ja vahetult mõjutab või kes väljaspool ametiseisundit allub ametiisiku korraldustele või tegutseb ametiisiku huvides või arvel.

Käesoleval hetkel töötab VTA-s 153 veterinaaria-alase kõrgharidusega ametnikku. Veterinaaria-alane kõrgharidus on nõutav veterinaarjärelevalve, veterinaarkontrolli ning tauditõrje alateks tegevusteks. Veterinaarjärelevalvet teostatakse erinevate järelevalveobjektide üle – loomatauditõrje ning loomade heaolu alaseid nõudeid kontrollitakse erinevates loomapidamiskohtades, piiripunktides, veterinaarpraksises jm.

Kehtiv veterinaararsti kutsetegevuse luba on 65-l VTA-s töötaval ametnikul. Neist 11 ametnikku töötab piiripunktis, 23 ametnikku teostab *ante* ja *post mortem* kontrolle tapamajas, neist 12 on vajadusel rakendatavad põllumajandusettevõtete kontrolli läbiviimiseks, 3 ametnikku teostavad toidualast plaanilist järelevalvet, 7 ametnikku töötavad VTA keskasutuses ning plaanilist järelevalvet ei teosta, 4 ametnikku töötab regioonijuhatajana või loomatervise ja -heaolu osakonna juhataja või juhtivspetsialistina, kes plaanilisi kontrolle ei teosta, kuid vajadusel teostavad sisekontrolli raames erinevaid kontrolle loomapidajate, veterinaararstide jms järelevalvesubjektide juures, 17 ametnikku teostab maakondades loomatervise ja heaolu alast järelevalvet sh. põllumajandusettevõtete kontrolle, neist 11 teostavad kontrolli veterinaararstide tegevuse üle.

Kõik kutsetegevuse loaga veterinaarid on järelevalvesubjektid. Kuni 2019. aastani teostas VTA kontrolli veterinaararsti tegevuse üle üks kord kolme aasta jooksul. Alates 2019. aastast toimub kontroll riskivalimi alusel. Ka kehtivat kutsetegevuse luba omavad veterinaarjärelevalveametnikud on järelevalvesubjektid. Nende tegevuse üle teostavad kontrolli veterinaarkeskuse/regiooni juhataja või VTA keskasutuse asjaomased spetsialistid ning hindavad veterinaarpraksise vastavust kehtivatele nõuetele.

Kõik ametnikud allkirjastavad ametisse astudes ametivande, erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsiooni, avaliku teenistuse ning korruptsioonivastase seaduse nõuetele vastamise

kinnituse. Kord aastas peavad ametnikud teavitama kõrvaltegevustest VTA peadirektorit, kes hindab teavitatud tegevusi korruptsioonivastase seaduse alusel.

VTA andmetel vaatavad nad igal aastal ametnike deklaratsioonid läbi. Järelevalvetegevusega konfliktis olevaid kõrvaltegevusi ei ole eelmistel aastatel olnud, veterinaartegevusega tegelevad eelkõige piiripunktides töötavad ning tapamajas *ante- ja post mortem* kontrolle teostavad veterinaarjärelevalveametnikud.

Eelnõu § 18. Kutsetegevuse loa peatamine

Eelnõu §-s 18 sätestatakse kutsetegevuse loa peatamise kord. Samad sätted on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse §-s 26¹.

Eelnõu § 18 **lõikes 1** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduametile alused kutsetegevuse loa kehtivuse peatamiseks. Põllumajandus- ja Toiduamet võib kutsetegevuse loa kehtivuse peatada, tehes asjakohase märke riiklikku veterinaararstide registrisse, kui: veterinaararst rikub oma kutsetegevuses oluliselt õigusakti nõuet või rikkumisega kaasneb oluline oht looma elule või tervisele; veterinaararst ei pea oma kutsetegevuses kinni veterinaararsti kutse-eetikast ega järgi head veterinaarset tava; veterinaararst ei ole esitanud Põllumajandus- ja Toiduametile oma ajakohaseid andmeid või ei ole kandnud neid andmeid riiklikusse veterinaararstide registrisse; veterinaararst on korduvalt rikkunud ravimiseaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud veterinaarravimi soetamise ning loomahaiguse ennetamiseks ja raviks kasutamise nõudeid; veterinaararst takistab veterinaarjärelevalve teostamist ega ole täitnud temale selle kohta tehtud ettekirjutust, milles teda on loa kehtivuse peatamise eest hoiatatud.

Kehtivas veterinaarkorralduse seaduse §-s 26¹ olevatele sätetele on käesolevas seaduse eelnõus § 18 lõike 1 punktis 4 lisatud tegevusloa peatamise uus alus, mille kohaselt veterinaararsti tegevusloa võib peatada, kui veterinaararst on korduvalt rikkunud ravimiseaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud veterinaarravimi soetamise ning loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise nõudeid. Säte on lisatud ELÜ ja Eesti Väikeloomaarstide (edaspidi *EVS*) ettepanekul, et võidelda veterinaarravimite väärkasutamise vastu. ELÜ välja toodud probleem on seotud eelkõige veterinaararstidega, kes ei järgi põllumajandusministri 23. veebruari 2005. a määruse nr 21 „Ravimite ning ravimsöötade loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise tingimused ja kord” § 4 kehtestatud veterinaarravimite väljastamise ja kasutamise üle arvestuse pidamise nõudeid.

Veterinaarravimite käitlemist reguleerib eeskätt ravimiseadus. Veterinaararstil on õigus loomapidajale väljastada looma raviks või loomahaiguse ennetamiseks üksnes ravimite hulгимүүгiettevõtte või apteegist pärit veterinaarravimit. Ravimiseaduse kohaselt on veterinaarravim tootja poolt ainult loomadel kasutamiseks määratud ravim. Põllumajandusettevõttes loomahaiguse ennetamiseks ja loomade raviks ettenähtud säilitatava retseptiravimi manustamise ja selle loomapidajale väljastamise üle võib otsustada üksnes looma ravimise eest vastutav veterinaararst. Veterinaararst väljastab veterinaarravimi loomapidajale üksnes juhul, kui ta on looma läbi vaadanud ja teinud kindlaks looma tervisliku seisundi. Lemmiklooma eelneva läbivaatuseta võib loomapidajale väljastada vaid parasitoidide metafülaktikaks kasutatavaid välispidiselt või suukaudselt manustatavaid käsimүүги antiparasiitikume. Kahjuks esineb juhtumeid, kus looma üle ei vaadata või võimaldatakse loomapidajal veterinaararsti kutsetegevuse loa numbrit kasutades omandada veterinaarravimeid loomade jaoks, keda nimetatud veterinaararst ei ole ravinud ega hakka ravima. Sellega soodustatakse mikroobide resistentsuse teket. Mikroobide resistentsus on mikroorganismide võime antimikroobsete ainete toimele vastu panna.

Ravimite käitlemist reguleerivad ka näiteks sotsiaalministri 17. veebruari 2005. a määrus nr 20 „Ravimialase arvestuse eeskirjad tervishoiuteenuse või veterinaarteenuse osutamisel ning

hoolekandeesutuses” (RTL 2005, 22, 301), põllumajandusministri 12. jaanuari 2009. a määrus nr 5 „Biostimulaatorite, hormoonpreparaatide ja muude ainete nimekiri, mille käitlemine põllumajandusloomadel kasutamise eesmärgil on keelatud, ning nimetatud ainete põllumajandusloomade raviks kasutamise erijuhud” (RTL 2009, 8, 95) ja sotsiaalministri 17. veebruari 2005. a määrus nr 27 „Ravimite hulгимүүги tingimused ja kord” (RT I, 03.07.2020, 18).

ELÜ ja EVS ettepanek rakendada karmimaid meetmeid seoses veterinaarravimite kasutamisega kaasnevate rikkumistega aitab kaasa ka Eestis koostatud „Mikroobide antibiootikumiresistentsuse vähendamise tegevuskava veterinaarmeditsiini valdkonnas aastateks 2019–2023” täitmisele.

Eelnõu § 18 **lõikes 2** sätestatakse tegevusloa peatamise tähtaeg, mille kohaselt peatatakse kutsetegevuse loa kehtivus § 18 lõikes 1 nimetatud juhtudel kuni rikkumise kõrvaldamiseni, kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise otsustamiseni või veterinaarjärelvalve teostamise võimaldamiseni.

Eelnõu § 19. Kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamine ja kehtetuks muutumine

Eelnõu §-s 19 sätestatakse kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise ja kehtetuks muutumise alused ning hoiatusmehhanismi rakendamise kord. Samad sätted on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse §-des 27 ja 27¹ ja need on lisatud käesolevasse eelnõusse ühe paragrahvina.

Eelnõu § 19 **lõikes 1** sätestatakse kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise alused. Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab kutsetegevuse loa kehtetuks, kui: veterinaarseaduse § 18 lõikes 1 nimetatud kutsetegevuse loa peatamise aluseks olnud rikkumine ei ole Põllumajandus- ja Toiduameti ettekirjutuses määratud tähtpäevaskõrvaldatud; veterinaararst on kutsetegevuse loa taotlemisel tahtlikult esitanud valeandmeid, mis mõjutasid loa andmist ning mille esitamata jätmise korral oleks pidanud loa andmisest keelduma; veterinaararsti suhtes kehtib jõustunud kohtuotsus, millega on temalt veterinaarteenuse osutamise õigus ära võetud; veterinaararst loobub enda taotlusel veterinaarteenuse osutamisest.

Tegevusloa kehtetuks tunnistamise alused on samad, nagu on sätestatud kehtiva veterinaarkorralduse seaduse § 27 lõikes 1, välja arvatud alus kehtiva veterinaarkorralduse seaduse § 27 lõike 1 punktis 5, mis on eelnõus välja jäetud. Veterinaararsti kohustus loobuda enda taotlusel kutsetegevuse loast töölepingu sõlmimise korral üldapteegis, veterinaarapteegis või ravimite hulгимүүги või tootmise tegevusloa omaja juures töötamiseks (ravimiseaduse § 43 lõike 7 kohaselt) on lisatud käesoleva seaduse eelnõu §-s 20 veterinaararsti kohustuste hulka ja seega kvalifitseerub eelnõu § 18 lõike 1 punktis 1 sätestatud rikkumisena, millele on viide kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise alustes (eelnõu § 19 lg 1 p 1) juba olemas.

Eelnõu § 19 **lõikes 2** sätestatakse kutsetegevuse loa kehtetuks muutumise alus. Kutsetegevuse luba muutub kehtetuks veterinaararsti surma korral.

Eelnõu § 19 **lõikes 3** sätestatakse hoiatusmehhanismi rakendamine. Põllumajandus- ja Toiduamet rakendab hoiatusmehhanismi VKTS-i 3². peatükis kehtestatud korras. Sätte kohaselt on Põllumajandus- ja Toiduamet pädev asutus, mis teavitab liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni pädevaid asutusi isikutest, kellele kohus on seadnud reguleeritud ametikohal või kutsealal tegutsemise keelu või ajutise piirangu või kes on kutsekvalifikatsiooni tunnustamise taotlemisel esitanud kvalifikatsiooni tõendamiseks võltsitud dokumente.

Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, mille puhul rakendatakse hoiatusmehhanismi, on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 8. jaanuari 2016. a määrusega nr 6 „Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, mille puhul rakendatakse hoiatusmehhanismi”²⁸ (RT I, 12.01.2016, 10) ja veterinaararsti kutseala on nimetatud määruse § 1 punktis 3. Põllumajandus- ja Toiduametil on kohustus esitada teave EL siseturu infosüsteemi kaudu kolme päeva jooksul jõustunud kohtuotsuse karistusregistrisse kandmisest arvates ja teavitada sellest samal ajal kirjalikult ka isikut. Põllumajandus- ja Toiduamet rakendab hoiatusmehhanismi direktiivi 2005/36/EÜ artikli 56a lõikes 8 alusel kehtestatud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/983 II peatükis sätestatud korras. Kutsekaardiga seonduv on täpsemalt toodud eelnõu § 16 lõikes 8.

Eelnõu § 20. Veterinaararsti kohustused

Eelnõu §-s 20 sätestatakse veterinaararsti kohustused. Eelnõus sätestatud kohustused ei erine oluliselt kehtiva veterinaarhalduse seaduse § 26 lõikes 2 sätestatud kohustustest. Enamus sätteid on ajakohastatud. Lisandunud on järgmised kohustused: kohustus lähtuda oma tegevuses määruse (EL) 2016/429 artikli 12 nõuetest; kohustus loobuda enda taotlusel kutsetegevuse loast töölepingu sõlmimise korral üldapteegis, veterinaarapteegis või ravimite hulгимүүги või tootmise tegevusloa omaja juures töötamiseks ravimiseaduse § 43 lõike 7 kohaselt; kohustus täita Põllumajandus- ja Toiduameti antud ülesandeid seoses eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi ennetamise ja tõrjega; kohustus juhtida loomapidaja ja lemmikloomapidaja ning loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitleja tähelepanu veterinaarnõuete rikkumisele, teha ettepanekuid rikkumise kõrvaldamiseks ning anda esmased juhiseid loomatauditõrje korraldamiseks loomapidamisettevõttes või kodumajapidamises.

Veterinaararstil on kohustus täita Põllumajandus- ja Toiduameti antud ülesandeid seoses eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi ennetamise ja tõrjega. See on kooskõlas käesoleva eelnõu § 75 lõikega 4, mille kohaselt on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus kasutada loomatauditõrje toimingute tegemiseks veterinaararsti kaasabi, teavitades sellest oma veebilehel ja näidates ära loomatauditõrje toimingute kirjelduse. Loomatauditõrje toimingute tegemisel osalemise eest makstakse veterinaararstile tasu. Tegemist on Põllumajandus- ja Toiduameti loomatauditõrje toimingute delegerimisega määruse (EL) 2016/429 artikli 14 mõistes.

Nõue, et veterinaararst juhivad loomapidaja, loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali käitleja tähelepanu veterinaarnõuete rikkumisele, teeb ettepanekuid puuduste kõrvaldamiseks ja annab esmased juhised ettevõttes või majapidamises tauditõrje korraldamiseks, on kehtivas õiguses loomatauditõrje seaduse § 6 lõikes 1. Sätet on ajakohastatud ja lisatud täiendav osa, et rakendada määruse (EL) 2016/429 artiklist 25 loomapidajale tulenevat kohustust tagada, et veterinaararst teeb loomapidamisettevõttes loomatervise ülevaatusse vähemalt kord aastas. Loomatervise ülevaatusse eesmärk on taudiennetus, eelkõige ettevõtja nõustamine bioturvalisuse ja muudes loomatervise seotud küsimustes vastavalt ettevõtte tüübile ja ettevõttes peetavate loomade liikidele ja kategooriatele. Ülevaatusse käigus on alati ka võimalus, et veterinaararst leiab loomad haigustunnuseid, mida loomaomanik ei märka ja saab rakendada asjakohaseid ravi ja ennetusmeetmeid.

Osaliselt on muudetud ja täpsustatud sätet käesoleva seaduse eelnõu § 20 lõike 1 punktis 5, mis kohustab veterinaararsti pidama arvestust. Kehtiva veterinaarhalduse seaduse kohaselt peab veterinaararst pidama arvestust teostatud ravi- ja muude menetluste ning surmajuhtumite kohta. Uue sõnastuse kohaselt peab veterinaararst pidama arvestust haigusjuhtumite, sealhulgas loomataudide, tehtud ravi- ja muude menetluste ning kasutatud veterinaarravimite üle. Haigusjuhtumite üle arvestuse pidamine tähendab looma haiguslugu, sealhulgas andmeid tema hukkamise või hukkamise kohta.

²⁸ [Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, mille puhul rakendatakse hoiatusmehhanismi - Riigi Teataja](#)

Eelnõu § 20 **lõikes 2** sätestatakse volitusnorm valdkonna eest vastutavale ministrile arvestuse pidamise ja aruande esitamise täpsema korra kehtestamiseks. Veterinaararst peab pidama arvestust haigusjuhtumite, tehtud ravi- ja muude menetluste ning kasutatud veterinaarravimite üle õigusaktides kehtestatud korras ja esitama peetud arvestuse kohta aruandeid Põllumajandus- ja Toiduametile. Ministri määrusega on võimalik luua veterinaararstile selge raamistik peetava arvestuse ja esitatavate aruannete kohta. Kehtivas õiguses ei ole täpsemalt reguleeritud, milliseid andmeid peab veterinaararst säilitama ja esitama ning selle tulemusena ei pruugi järelevalveasutuse poolt kogutavad andmed alati olla kvaliteetsed.

Kuna eelnõus sätestatud uute nõuete kohase arvestuse kohta aruannete esitamiseks on vajalik üleminekuaeg, siis on eelnõu §-s 107 sätestatud, et veterinaarseaduse jõustumise ajal tegutsev veterinaararst peab täitma § 20 lõike 1 punktis 6 sätestatud kohustust alates 2021. a 21. oktoobrist. Üleminekuaeg on vajalik nõuetekohase arvestuse sisseseadmiseks ja uute nõuete kohaste aruannete esitamiseks.

Eelnõu § 21. Erialane täiendamine

Eelnõu §-s 21 sätestatakse nõuded veterinaararsti erialasele täiendamisele. Veterinaararsti erialane täiendamine on: osavõtt kas Eesti või välisriigi loomaarstiõppe õppekava õpetava ülikooli, riigiasutuse, Eesti või välisriigi erialaorganisatsiooni korraldatud erialasest infopäevast, õppepäevast, kursusest, seminarist või konverentsist; praktiseerimine veterinaararsti või Eesti või välisriigi loomaarstiõppe õppekava õpetava ülikooli juures; erialase teaduskraadi omandamine; Eesti või välisriigi ülikooli loomaarstiõppe õppekava üliõpilase erialase teoreetilise, praktilise või kliinilise õppe juhendamine; teaduslik-praktilise töö või erialase artikli avaldamine Eesti või välisriigi erialas väljaandes või erialase õppe- või teaduskirjanduse avaldamine; erialase ettekandega esinemine Eesti või välisriigi loomaarstiõppe õppekava õpetava ülikooli, riigiasutuse või Eesti või välisriigi erialaorganisatsiooni korraldatud infopäeval, õppepäeval, kursusel, konverentsil või seminaril. Sama säte on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse §-s 24. Aktsepteeritud enesetäiendamise viiside hulka on uute võimalustena lisatud ka osavõtt riigiasutuse, näiteks Ravimiameti või Põllumajandus- ja Toiduameti, Maaeluministeriumi või Sotsiaalministeriumi korraldatud erialasest infopäevast, õppepäevast, kursusest, seminarist või konverentsist.

Eelnõu § 22. Riiklik veterinaararstide register

Eelnõu §-s 22 sätestatakse riikliku veterinaararstide registriga seonduvad nõuded. Kehtivas õiguses on registri asutamisega seotud sätted veterinaarkorralduse seaduse §-s 22¹. Kogu paragrahv on tervikuna ja ajakohastatuna käesolevasse paragrahvi lisatud. Lisaks on eelnõu käesolevasse paragrahvi lisatud veterinaarkorralduse seaduse § 23 lõige 3, kui teemaga otseselt seotud säte. Riiklik veterinaararstide register loodi 2015. aastal ja see koondab kutsetegevuse loa taotlejate ja kutsetegevuse loa saanud veterinaararstide andmeid ning eelnõu § 115 kohaselt käsitatakse nimetatud registrit veterinaarseaduse §-s 22 nimetatud veterinaararstide registrina.

Eelnõu § 22 **lõikes 1** sätestatakse riikliku veterinaararstide registri põhimääruse kehtestaja. Riikliku veterinaararstide registri põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Veterinaarkorralduse seaduse §-s 22¹ alusel asutatud registri põhimäärus on kehtestatud põllumajandusministri 7. aprilli 2015. a määrusega nr 30 „Riikliku veterinaararstide registri põhimäärus”. Põhimäärus kehtestatakse uuesti samas sõnastuses.

Eelnõu § 22 **lõikes 2** sätestatakse veterinaararstide registri eesmärk. Veterinaararstide registri eesmärk on tagada tarbijatele teave veterinaararstide osutamise õigusega veterinaararstide kohta, tõhus veterinaararstide veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll ning vajalikud andmed veterinaaria valdkonna korraldamist võimaldava statistika tegemiseks.

Eelnõu § 22 **lõikes 3** sätestatakse, kes on veterinaararstide registri vastutav töötleja. Veterinaararstide registri vastutav töötleja on Põllumajandus- ja Toiduamet. Veterinaararstide registril ei ole volitatud töötlejat. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi riigi infosüsteemide osakonna arvamuse kohaselt on vastutajaks esmane töötleja, kelle juures realselt andmeid hallatakse. Sarnane olukord on tervishoiutöötajate registriga, mis on majutatud Sotsiaalministeeriumis, kuid mille vastutav ja volitatud töötleja on Terviseamet.

Eelnõu § 22 **lõikes 4** sätestatakse vastutavale töötlejale andmete esitamise kohustus. Vastutavale töötlejale andmete esitamise kohustus on kutsetegevuse luba taotlejal ja omaval veterinaararsti kvalifikatsiooniga isikul tulenevalt eespool käsitletud veterinaararsti kutsetegevuse loaga seotud nõuetest.

Eelnõu § 22 **lõikes 5** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti õigus teha veterinaararstide registrisse kantavate andmete saamiseks riskasutuse korras päringuid ja saada andmeid teistest andmekogudest.

Eelnõu § 22 **lõikes 6** sätestatakse andmed, mida veterinaararstide registrisse kogutakse. Veterinaararstide registrisse kogutakse veterinaararsti kohta järgmised andmed: ees- ja perekonnanimi, eelmine ees- ja perekonnanimi või eelmised ees- ja perekonnanimed, isikukood või isikukoodi puudumise korral sünniaeg ning isikut tõendava dokumendi nimetus ja number, kontaktandmed ja eelmise töökoha riik; kvalifikatsiooni ja erialast täiendamist tõendavad andmed, töökohaga, sealhulgas volitatud veterinaararsti pädevusega, seotud andmed; kutsetegevuse loa ja selle kehtivusega seotud andmed; toimingute registreerimise andmed. Registrisse kogutavate andmete puhul on eeskujuks võetud tervishoiutöötajate riiklikusse registrisse kogutavad andmed.

Kutsetegevuse luba on isikliku iseloomuga luba, mistõttu eluloolised, kvalifikatsiooni ja erialast täiendamist puudutavad andmed aitavad loa andmisel veenduda isikusamasuses ja isiku vajalikus kvalifikatsioonis (teadmistes veterinaaria valdkonnas töötamiseks). Veterinaararsti tegevusel on oluline mõju toidu ohutusele ja seeläbi inimeste tervisele. Kutsetegevuse loa peatamise või kehtetuks tunnistamise korral tehakse registrisse selle kutsetegevuse loa saanud isiku avalikult vaadeldavate andmete juurde asjakohane märge.

Eelnõu § 22 **lõikes 7** sätestatakse veterinaararstide registris andmete säilitamise nõuded. Veterinaararstide registrisse kantud andmetel on informatiivne tähendus. Veterinaararstide registri digitaalsesse andmebaasi kantud andmeid säilitatakse arhiivis viis aastat kutsetegevuse loa andmisest keeldumise või selle kehtetuks tunnistamise otsuse tegemisest või kehtetuks muutumisest arvates. Logisid säilitatakse vastavalt veterinaararstide registri põhimääruses sätestatule.

Eelnõu § 22 **lõikes 8** sätestatakse veterinaararstide registris andmete õigsuse eest vastutav isik ja andmete uuendamise kohustus. Veterinaararstide registrisse kantud andmete õigsuse eest vastutab nende esitaja. Veterinaararstide registrisse kantud andmete muutumise korral peab andmete esitaja viivitamata esitama taotluse andmete muutmiseks. See puudutab ka erialase täiendamise kohta esitatavaid andmeid. Sarnane käitleja vastutus andmete õigsuse eest on näiteks riikliku toidu- ja sööda käitlejate registri puhul.

Eelnõu § 22 **lõikes 9** sätestatakse veterinaararstide registrisse kandmiseks erialase täiendamise kohta andmete esitamise tähtaeg. Andmed erialase täiendamise kohta esitatakse veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamise aastale järgnenud viie kalendriaasta möödumisest alates iga viieaastase ajavahemiku kohta sellele järgneva aasta 31. jaanuariks. Kuna kutsetegevuse luba on eelnõu kohaselt tähtajatu, kuid erialase täiendamise nõue säilib, siis on kutsetegevuse loa omanikule sätestatud kohustus hoida ka erialase täiendamise andmed ajakohased. Erialase

täiendamise andmeid saab veterinaararst uuendada jooksvalt, kuid mitte hiljem kui 30 päeva pärast viieaastase perioodi lõppu. Erialase täiendamise viieaastast perioodi arvestatakse tsüklite kaupa loomaarstiõppe õppekava läbimisele järgneva viieaastase vaheperioodi lõppemisest.

Veterinaarjärelevalve ja kontroll erialase täiendamise üle on Põllumajandus- ja Toiduameti korraldada. Praegu laadivad veterinaararstid oma täiendkoolituste info veterinaararstide registrisse ja muid tegevusi veterinaararstide register ei toeta. Kui viie aasta jooksul ei ole erialast täiendamist tõendavaid dokumente ja andmeid erialase täiendamise kohta veterinaararstide registrisse laaditud, alustab Põllumajandus- ja Toiduamet loa omaja üle veterinaarjärelevalvet ning juhul, kui selgub, et viimase viie aasta jooksul ei ole veterinaararst ennast erialaselt täiendanud, on tegemist väärtetega ja loa andjaks oleval Põllumajandus- ja Toiduametil on käesoleva seaduse eelnõu § 96 alusel õigus veterinaararsti tema kohustuste täitmata jätmise eest väärtetemenetluse seadustikus sätestatud korras karistada ning õigus teha ettekirjutus õigusrikkumise kõrvaldamiseks, määrates selleks tähtaja. Selle ettekirjutuse täitmise ajaks on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus käesoleva eelnõu § 18 lõike 1 punkt 3 alusel peatada kutsetegevuse loa kehtivus, tehes asjakohase märke ka veterinaararstide registrisse. Kui ettekirjutuses määratud aja jooksul ei ole isik ennast erialaselt täiendanud ja selle kohta andmeid Põllumajandus- ja Toiduametile esitanud, tunnistab Põllumajandus- ja Toiduamet veterinaararsti kutsetegevuse loa käesoleva eelnõuga kavandatud seaduse § 19 lõike 1 punkti 1 alusel kehtetuks. Isikul säilib võimalus enda erialase täiendamise korral taas luba taotleda.

Eelnõu § 23. Veterinaararsti teenuse ajutise osutamise õigus

Eelnõu §-s 23 sätestatakse veterinaararsti teenuse ajutise osutamise õigus. Liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isik võib ilma käesoleva eelnõu § 13 lõikes 1 sätestatud kutsetegevuse loata osutada Eestis veterinaararsti teenust ajutiselt, lähtudes VKTS 3. ja 3¹. peatükis sätestatust. Vastavalt VKTS seletuskirjale, kui isik soovib reguleeritud ametikohal ja kutsealal Eestis piiriüleseid teenuseid osutada, s.o ajutiselt töötada, ning tal on õigus oma päritoluriigis (EL-i või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsis) samal kutsealal töötada, ei pea ta läbima tavapäraselt kutsekvalifikatsiooni tunnustamise menetlust. Kui see ametikoht või kutseala ei ole välisriigis reguleeritud, peab isikul olema ka vähemalt kaheaastane töökogemus sellel kutsealal viimase kümne aasta jooksul. Töökogemuse nõudest on isik vabastatud juhul, kui ta on omandanud sellel kutsealal reguleeritud hariduse. Teenuste vaba liikumise põhimõtted on tihedalt seotud asutamisõiguse põhimõtetega. Ka EL asutamislepingu artiklis 50 on teenuste osutamine defineeritud negatiivselt s.t teenustena mõistetakse tasulist tegevust niivõrd, kuivõrd see ei ole reguleeritud kaupade, kapitali või isikute vaba liikumist käsitlevate sätetega. Teenuste vaba liikumise põhimõtteid on ulatuslikult tõlgendanud ka Euroopa Kohus, kelle kohtulahendites tulenevad enamik praktilisi teenuse osutamise põhimõtteid. Sel põhjusel ei ole võimalik ka eelnõus kehtestada konkreetseid tingimusi ajutise töötamise (teenuste osutamise) piiritlemiseks püsivast, pidevast töötamisest (asutamisõigusest); näiteks ei saa kehtestada konkreetset ajalist tähtaega, millest alates loetakse teenuste piiriülene osutamine asutamisõiguseks, püsivaks töötamiseks. Ajutise töötamise määramisel peab pädev asutus hindama töötamise kestust, sagedust, regulaarsust, episoodilisust ja pidevust. Need kriteeriumid tulenevad Euroopa Kohtu lahenditest. Pädev asutus peab seega igal juhtumil eraldi otsustama, kas tegemist on ajutise töötamisega või mitte. Eestis ajutisel töötamisel peab taotleja järgima samu Eesti õigusaktide ning kutse- ja erialaste eeskirjade nõudeid, mis kehtivad samal kutsealal töötavatele Eesti kodanikele. Eestis ajutiselt töötamisel kasutab isik oma päritoluriigi kutsenimetust, mitte sellel kutsealal Eestis kasutatavat kutsenimetust. Selle eesmärgiks on lihtsustada teenuste vaba osutamist ja laiendada võimalusi kutsetegevuseks algupärase kutsenimetuse all.

Ajutiseks töötamiseks piisab taotleja poolt pädeva asutuse eelnevast teavitamisest. Vastu võtavad liikmesriigid võivad vajaduse korral ja kooskõlas EL-i õigusega kehtestada deklareerimise nõuded. Need nõuded ei tohi olla teenuse osutajatele ülemäära koormavad ega takistada teenuse

osutamise vabaduse teostamist või muuta seda vähem atraktiivseks. Selliste nõuete vajadust tuleb regulaarselt kontrollida, arvestades liikmesriikide vaheliseks halduskoostööks ühenduse raamistiku loomisel tehtud edusamme. Esmakordsel ajutisel töötamisel peab taotleja pädevale asutusele sellest eelnevalt teatama, andes teada ajutise töötamise perioodi, koha, töövaldkonna ja oma kontaktandmed. Lisaks on kehtestatud ammendav loetelu dokumentidest, mille taotleja peab teatisele lisama (nt kutsekvalifikatsiooni tõendavad dokumendid, välisriigi pädeva asutuse tõend isiku vastavuse kohta ajutise töötamise tingimustele, töökogemuse tõend). Kui pädeval asutusel peaks taotleja esitatud dokumentide läbivaatamisel tekkima põhjendatud kahtlused, võib ta välisriigi pädevalt asutuselt küsida täiendavat teavet taotleja välisriigis töötamise seaduslikkuse, kutsealase hea käitumise ning kutsealaste distsiplinaar- ja kriminaalkaristuste puudumise kohta.

Ajutise töötamise põhimõte on, et riik peab lubama ajutist töötamist, kui isikul on õigus päritoluriigis samal kutsealal tegutseda ning, kui see kutseala ei ole tema päritoluriigis reguleeritud, on tal viimase kümne aasta jooksul vähemalt kahe-aastane töökogemus sellel kutsealal (v.a reguleeritud hariduse olemasolul samal kutsealal). Taotleja peab pädevale asutusele esitama välisriigi pädeva asutuse väljastatud dokumendi, mis tõendab, et selle omanik on välisriigis ametlikult asutatud asjaomasel tegevusalal tegutsemise eesmärgil. Töökogemuse tõendamiseks piisab aga igasugusest tõendist selle kohta, et teenuse osutaja on asjaomasel tegevusalal tegutsenud vähemalt kaks aastat viimase kümne aasta jooksul. Seega ei pea taotleja pädevale asutusele esitama välisriigi pädeva asutuse väljastatud töökogemust tõendavat dokumenti. Pädev asutus peab aktsepteerima igasuguseid tõendeid, millega taotleja suudab tõestada vajaliku töökogemuse olemasolu (nt tööandja kinnitus, väljavõte riiklikust registrist, töötasu tõendid jne). Oluline on siinkohal märkida, et eelkirjeldatud teavitamine ei eelda pädeva asutuse poolset nõusolekut, et isik võiks ajutiselt töötama asuda. Kui aga pädev asutus leiab taotleja dokumente kontrollides, et isik on teadlikult esitanud valeandmeid, ta ei ole esitanud kõiki nõutavaid dokumente, ta ei vasta ajutise töötamise tingimustele või ta rikub ajutisel töötamisel õigusaktide nõudeid, on pädeval asutusel õigus ajutine töötamine peatada ning teavitada sellest vastavat välisriigi pädevat asutust.

Kui üldreeglina peab taotleja pädevat asutust teavitama hiljemalt 14 päeva enne ajutisele töötamisele asumist, siis kiireloomulistel juhtudel (nt vältimatu abi osutamine) võib taotleja pädevat asutust ka tagantjärele teavitada. Sellisel juhul peab taotleja nõutavad dokumendid esitama esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui 14 päeva pärast ajutisele töötamisele asumisest. Taotleja peab esitatud teatist kord aastas uuendama, kui ta kavatses vastaval aastal taas ajutiselt töötada. Samuti peab ta pädevat asutust uuesti teavitama, kui esitatud andmed oluliselt muutuvad (kas teatises või sellele lisatud dokumentides).

Kui üldreeglina piisab ajutiseks töötamiseks pädeva asutuse teavitamisest, siis EL reeglid näevad ette piiriülese teenuse osutamisel pädeva asutuse poolset eelnevat kutsekvalifikatsiooni kontrolli, kui kutsetegevus mõjutab oluliselt rahva tervist või ohutust. Seega kui isik soovib ajutiselt töötada rahva tervist või ohutust mõjutaval kutsealal, on pädeval asutusel õigus kontrollida taotleja välisriigi kutsekvalifikatsiooni, enne kui taotleja Eestis ajutiselt töötama asub. Kutsekvalifikatsiooni eelneva kontrolli eesmärk on vältida riski, et isiku kutsekvalifikatsiooni puuduste tõttu seatakse ohtu isikute tervis ja ohutus.

Et taotlejal oleks teada, millistel kutsealadel võidakse teostada kutsekvalifikatsiooni eelnevat kontrolli, on Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a määrusega nr 163 „Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, millel töötamiseks võib nõuda sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist ning millel ajutiseks töötamiseks võib teha välisriigi kutsekvalifikatsiooni eelnevat

kontrolli”²⁹ (RT I, 08.04.2015, 7) kehtestatud erandid. Erandi rakendamine peab olema põhjendatud ning oht rahva tervisele ja ohutusele peab olema proportsionaalne läbiviidava kutsekvalifikatsiooni eelneva kontrolliga. Kutsekvalifikatsiooni eelnev kontroll on lubatud otseselt tervisega seotud kutsealadel, sealhulgas veterinaararsti erialal.

Pädev asutus peab üldjuhul ühe kuu jooksul teatise esitamisest taotlejale teatama kutsekvalifikatsiooni kontrolli tulemustest – isik võib ajutiselt töötada või isik peab eelnevalt sooritama sobivustesti. Kui pädev asutus otsustab taotleja kutsekvalifikatsiooni mitte kontrollida, peab ta samuti sellest ühe kuu jooksul teatise esitamisest taotlejale teatama. Kui aga pädev asutus leiab kontrolli tehes, et isiku kutsekvalifikatsiooni on vaja põhjalikumalt uurida, võib pädev asutus kontrollimist pikendada kahe kuuni. Oluline on siinjuures, et pädev asutus võib kontrolli tähtaega pikendada ainult juhul, kui see vajadus ilmneb esimese kuu jooksul teatise esitamisest ja ta pikendamise selle sama esimese kuu jooksul ka taotlejale teada annab. Täiendav kontroll ja menetlustähtaja pikendamine kahe kuuni ei ole võimalik nn sektoraaletel kutsetel juhul, kui tavapärase kutsekvalifikatsioonide tunnustamise korral (asutamisoiguse puhul) kuuluks isiku kutsekvalifikatsioon automaatselt või omandatud õiguste alusel tunnustamisele.

Kui kontrolli käigus ilmnevad isiku kutsekvalifikatsioonis olulised erinevused võrreldes Eestis nõutavaga, võib pädev asutus taotlejalt nõuda sobivustesti sooritamist. Olulise erinevuse kindlaks tegemisel peab pädev asutus hindama, kas isiku kutsekvalifikatsiooni puudused kujutavad endast tõsist ohtu isikute tervisele ja ohutusele. Sobivustesti määramine on õigustatud ennekõike juhul, kui see on vajalik tõsise kahju ära hoidmiseks. Sobivustest tuleb läbi viia sellise ajalise arvestusega, et hiljemalt ühe kuu jooksul kontrolli tulemustest teatamise tähtajast saaks isik juba ajutiselt töötada (s.o üks kuu + üks kuu või tähtaja pikendamisel kaks kuud + üks kuu).

Kutsekvalifikatsiooni eelneva kontrolli puhul on väga oluline jälgida menetlustähtaegasid. Kui pädev asutus menetlustähtaegadest kinni ei pea (s.o ei teata kontrolli tulemustest ühe kuu või tähtaja pikendamisel kahe kuu jooksul ning ei vii sobivustesti läbi ühe kuu jooksul), on taotlejal pärast menetlustähtaja möödumist igal juhul õigus ajutiselt töötada.

Kutsekvalifikatsiooni eelneva kontrolli puhul on võrreldes teavitamisega üks täiendav erisus. Kui kutsealadel, kus piisab ajutiseks töötamiseks teavitamisest, kasutab isik ajutisel töötamisel oma päritoluriigi kutsenimetust, siis pärast kutsekvalifikatsiooni kontrolli läbimist kasutab isik Eesti kutsenimetust (eeldusel, et Eestis on sellel kutsealal vastava kutsenimetuse kasutamine ette nähtud).

Pädev asutus VKTS 3. ja 3¹. peatüki tähenduses on Põllumajandus- ja Toiduamet. VKTS 3. peatükk reguleerib välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamist ajutise töötamise korral ja 3¹. peatükk Euroopa kutsekaardiga seonduvaid nõudeid.

Eelnõu § 23 sisu on sama, mis kehtiva veterinaarhalduse seaduse §-s 25³.

Eelnõu § 24. Veterinaararsti kutsetegevust kinnitav tõend

Eelnõu §-s 24 sätestatakse veterinaararsti kutsetegevust kinnitav tõendi taotlemise ja andmise kord. Kehtivas õiguses on nimetatud kord sätestatud veterinaarhalduse seaduse §-s 25⁴. Kogu paragrahv on tervikuna ja muutmata kujul käesolevasse paragrahvi lisatud.

Veterinaararsti kutsekvalifikatsioon on EL-is reguleeritud kutseala (direktiiviga 2005/36/EÜ), sarnaselt arsti, hambaarsti, õe, ämmaemanda, proviisiori ja arhitekti kutsekvalifikatsiooniga. Ühe

²⁹ [Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, millel töötamiseks võib nõuda sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist ning millel ajutiseks töötamiseks võib teha välisriigi kutsekvalifikatsiooni eelnevat kontrolli – Riigi Teataja](#)

liikmesriigi vastava ettevalmistusega isikul on nimetatud direktiivi põhimõtete kohaselt juurdepääs teise liikmesriigi tööturule, kui isikule on teises liikmesriigis sellel kutsealal tegutsemiseks sealse pädeva asutuse poolt luba antud. Nimetatud direktiiviga on ühtlustatud kõigi liikmesriikide vastava valdkonna õppekavade struktuur ja sisu, mistõttu on asjakohase kutsekvalifikatsiooni tunnustamine teise liikmesriigi poolt automaatne. Euroopa Komisjoni andmekogu reguleeritud kutsealade esindajate, sealhulgas veterinaararstide, liikumise kohta liikmesriikides on päringute tegemiseks saadaval Euroopa Komisjoni veebilehel³⁰. Euroopa Komisjoni andmekogu andmetel on aastatel 2005–2019 liikmesriikidesse (Belgia, Taani, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Iirimaa, Holland, Rootsi, Suurbritannia, Norra) veterinaarpraksisega tegelema asunud 339 Eesti veterinaararsti.

Omandatud õiguse põhimõte kohaldub isikule, kes on veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamiseks õpinguid alustanud Nõukogude Liidus enne Eesti iseseisvumist 20. augustil 1991 või enne Eesti liitumist EL-iga 1. mail 2004. Omandatud õiguse korral palub teise liikmesriigi pädev asutus veterinaararsti kutsealal tegutseda soovijalt lisaks veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamist tõendavale diplomile Põllumajandus- ja Toiduameti tõendit, mis kinnitab isiku tegutsemist veterinaararstina vähemalt viie järjestikuse aasta jooksul tõendi väljaandmisele eelnenud seitsme aasta jooksul. Tervishoiutöötajate samalaadne kord on sätestatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse §-s 31¹, mille kohaselt tõendeid annab välja ja nende üle peab arvet Terviseamet. Tõendi duplikaat kehtib originaaliga võrdse aja. Sisuliselt on tegemist pädeva asutuse (Eesti mõistes Põllumajandus- ja Toiduamet) kinnitusega/garantiiga sihtkoha liikmesriigi või Šveitsi pädevale asutusele, et sihtkohas töötada soovivale veterinaararstile on tema lähteliikmesriigis antud õigus oma erialal töötada, tal on vastav tunnustatud kvalifikatsioon, töökogemus ja hea maine. Tõendile tuleb märkida, millise VKTS-i sätte alusel on lähteriik veterinaararsti kvalifikatsiooni tunnustanud, kui see on vajalikuks osutunud. See on eriti oluline muus välisriigis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud veterinaararsti puhul, kellele on antud luba Eestis veterinaararstina töötada. Nii võtab Eesti vastutuse, et EL-i teenuste vaba liikumise põhimõtete raames tegutseksid selleks kvalifikatsiooni omavad veterinaararstid. Veterinaararsti kutsetegevust kinnitava tõendi taotlemise korral küsitavate andmete loetelu kattub osaliselt juba veterinaararstide registrisse kandmiseks esitatud andmetega, sest tuleb arvestada paber kandjal taotluse esitamise võimalusega. Samuti on andmete loetelu oluline infotehnoloogiliselt, et registris oleks võimalik digitaalselt taotlust esitades haarata tõendile vajalikud andmed automaatselt. Tõendi taotluse võib esitada elektroonilises vormis digitaalallkirjastatult või muul sellesarnasel turvalisel viisil, mis võimaldab isikut tuvastada.

Kui veterinaararst soovib töötada väljaspool Eesti Vabariiki, taotleb ta vajaduse korral Põllumajandus- ja Toiduametilt enda kutsealal tegutsemist kinnitava tõendi. Selleks tasub veterinaararst enne taotluse esitamist selle läbivaatamise eest riigilõivu, mis hetkel on 35 eurot ning esitab Põllumajandus- ja Toiduametile taotluse. Põllumajandus- ja Toiduamet annab veterinaararstile veterinaararsti kutsetegevust kinnitava tõendi 20 tööpäeva jooksul taotluse esitamisest arvates. Veterinaararsti kutsetegevust kinnitav tõend kehtib kolm kuud selle väljaandmisest arvates. Veterinaararsti kutsetegevust kinnitava tõendi kaotuse, varguse või hävimise korral antakse veterinaararstile tema taotluse alusel tõendi duplikaat.

Kui veterinaararsti kutsealal on direktiivi 2005/36/EÜ artikli 4a lõike 7 alusel komisjoni rakendusmäärusega kasutusele võetud Euroopa kutsekaart ja kutsetegevuse loa taotleja soovib Euroopa kutsekaarti Eesti Vabariigist väljaspool töötamiseks, kohaldatakse Euroopa kutsekaardi taotlemisele ja taotluse menetlemisele VKTS-is Euroopa kutsekaardi kohta kehtivaid §-e 21¹–21³. Käesoleval ajal veterinaararsti kvalifikatsiooni kohta Euroopa kutsekaarti taotlema ei saa. Kuna tegu on EL-is reguleeritud elukutsega ja teatud reguleeritud elukutsete puhul (üldõde, proviisor, füsioterapeut, mägigiid ja kinnisvaramaakler), on Euroopa kutsekaarti võimalik

³⁰ https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals/qualifications-recognition_en.

taotleda, siis on käesolev säte lisatud eesmärgiga võtta võimaluse avanemisel koheselt Euroopa kutsekaart kvalifikatsiooni tõendava dokumendina kasutusele.

3. peatükk. Looma pidamine ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemine
Eelnõu 3. peatükis käsitletakse loomade pidamise ja loomsete saaduste ning loomse paljundusmaterjali käitlemise nõudeid. Käesolev peatükk on seotud määruse (EL) 2016/429 rakendamise ja enamuse selle peatükis sätestatust on reguleeritud EL-i õigusega. Seletuskirjas on asjakohased üldised selgitused esitatud eelnõu jagude kaupa ja vajadusel täpsustatud paragrahvi või lõike selgituse juures. Vajadusel on lisatud selgitused ja seosed kehtiva õigusega asjakohaste sätete juures.

Veterinaarseaduse eelnõus ei käsitleta määruse (EL) 2016/429 IV osa I. jaotise 1. peatüki 4. jaos ning IV osa II. jaotise 1. peatüki 4. jaos sätestatud ettevõtetes peetava arvestuse pidamise kohustusega seotud nõudeid, sest need on nimetatud määruses üksikasjalikult kirjeldatud. Vajadusel võib Euroopa Komisjon määruse (EL) 2016/429 artiklite 107 ja 190 kohaselt näha ette erandeid arvestuse pidamise kohustustest.

1. jagu. Ettevõtja ja muu isiku teatamis- ja loakohustus

Eelnõu 3. peatüki 1. jaos sätestatakse ettevõtja ja muu isiku teatamis- ja loakohustuse nõuded. Teatamis- ja loakohustuse üldised põhimõtted on sätestatud määruse (EL) 2016/429 IV osa I jaotise 1. peatükis ja II jaotise 2. peatükis, kus on sätestatud registreerimis- ja heakskiitmiskohustus (veterinaarseaduse mõistes teatamis- ja loakohustus), peetavate loomade üle arvestuse pidamise kohustus ja pädeva asutuse peetavad registrid seoses maismaa- ning veeloomade pidamise ja loomse paljundusmaterjali ning loomsete saaduste käitlemisega ja määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklis 23 seoses loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemisega.

Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2019/2035, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade pidamise ettevõtteid ja haudejaamu ning teatavate peetavate maismaaloomade ja haudemunade jälgitavust käsitlevate eeskirjadega (ELT L 314, 05.12.2019, 115–169) (edaspidi *määrus (EL) 2019/2035*) on kehtestatud teatamiskohustusega seotud nõuded koerte, kasside, valgetuhkrute ja kodulindude vedajatele ning tegevusloa nõuded kõrgema riskiga maismaaloomade pidamise ettevõtetele. Nimetatud määrus sätestab ka nõuded pädeva asutuse poolt peetavale registrile esitatavale teabele teavitatud ja tegevusloa saanud ettevõtete kohta ning täiendavad nõuded maismaaloomade pidajate ja vedajate poolt peetavale arvestusele. Lisaks sätestatakse jälgitavuse nõuded teise liikmesriiki veetavatele veistele, lammastele, kitsedele, sigadele, hobuslastele, kaamellastele, hirvlastele, koertele, kassidele, valgetuhkrutele, neile lemmikloomadele, kes viiakse teise liikmesriiki muul kui kaubanduslikul eesmärgil, puurilindudele ja haudemunadele ning rändtsirkuses ja loomaetendustel kasutatavate maismaaloomadele.

Euroopa Komisjonile on seoses vesiviljelusloomade pidamiseks ettenähtud ettevõtete registreerimise ja heakskiitmise ja antud mitmeid rakendusvolitusi erandite kehtestamiseks.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on tegevusloa ja teavituskohustus reguleeritud 2. peatüki 6¹. jaos. Nimetatud jao sätted on lisatud veterinaarseaduse eelnõu teksti, kui see on olnud EL-i õiguse rakendamiseks, täiendamiseks ja täpsustamiseks vajalik. Kehtivas loomatauditõrje seaduses ei ole tegevusloa nõudel vahet, kas ettevõttest veetakse loomi ja paljundusmaterjali teise liikmesriiki või need veetakse Eesti sisest teise Eestis asuvasse ettevõttesse. Määruste (EL) 2016/429 ja (EL) 2019/2035 kohaselt on tegevusloa vajalik üksnes loomade ja loomse paljundusmaterjaliga kauplemise kontekstis. Eesti- sisest loomade ja paljundusmaterjaliga kauplemise suhtes on vajalik esitada majandustegevuse teade ja need ettevõtted kantakse põllumajandusloomade registrisse. Veterinaarseaduse eelnõu rakendussätetes nähakse ette, et enne veterinaarseaduse

jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 19⁶ kohaselt teatamiskohustuse ja § 19¹ kohaselt tegevusloakohustuse täitnud ettevõtja puhul loetakse asjakohaste ettevõtete puhul veterinaarseaduse § 25 kohane teatamiskohustus ja § 26 kohane loakohustus täidetuks.

Eelnõu § 25. Teatamiskohustus

Eelnõu §-s 25 sätestatakse teatamiskohustuse nõuded. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on majandustegevuse teate nõuded §-s 19⁶. Loomatervise valdkonna eripärana on MSÜS-i laadse teatamiskohustusega sarnane teavitamiskohustus lisaks ettevõtjatele ette nähtud ka samades valdkondades tegutsevatele eraisikutele juhul kui eraisik tegeleb küll samal tegevusalal, aga muul eesmärgil kui majandustegevus ehk omatarbeks. Loomatauditõrje seaduse sätteid on lisatud käesoleva eelnõu teksti, kui see on olnud EL-i õiguse rakendamiseks vajalik.

Määruse (EL) 2016/429 artiklis 279 sätestatakse, et ettevõtted ja ettevõtjad, millest on teavitatud või kes on saanud tegevusloa loomatauditõrje seaduse kohaselt ja kooskõlas direktiivide 64/432/EMÜ³¹, 88/407/EMÜ³², 89/556/EMÜ³³, 90/429/EMÜ³⁴, 91/68/EMÜ³⁵, 92/65/EMÜ³⁶, 2006/88/EÜ³⁷, 2008/71/EÜ³⁸, 2009/156/EÜ³⁹ ja 2009/158/EÜ⁴⁰ ning määruste (EÜ) nr 1760/2000⁴¹ ja (EÜ) nr 21/2004⁴² nõuetega enne määruse (EL) 2016/429 kohaldamise alguskuupäeva ehk 21. aprilli 2021. a, loetakse määruse (EL) 2016/429 alusel vastavalt nõutule kas registreerituks või heakskiidetuks. Määruse (EL) 2019/2035 artiklites 85–88 on üleminekusätted seoses registrite, lemmikloomapasside, loomade identifitseerimise ja ettevõtjate teavitus- ning tegevusloa kohustusega.

Eelnõu § 25 lõikes 1 luuakse seos veterinaarseaduses kasutatava mõiste „teatamiskohustus” vahel määruse (EL) 2016/429 IV osa ja määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 23 mõistega „registreerimine”. Teatamiskohustus veterinaarseaduse tähenduses on tegevuskoha registreerimine määruse (EL) 2016/429 IV osa ja määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 23

³¹ [Nõukogu 26. juuni 1964. aasta direktiiv 64/432/EMÜ ühendusesisest veiste ja sigadega kauplemist mõjutavate loomatervishoiu probleemide kohta \(EÜT L 121, 29.7.1964, lk 1977/64\).](#)

³² [Nõukogu 14. juuni 1988. aasta direktiiv 88/407/EMÜ, millega sätestatakse koduveiste sügavkülmutatud sperma ühendusesisese kaubanduse ja impordi korral kohaldatavad loomatervishoiu nõuded \(EÜT L 194, 22.7.1988, lk 10\).](#)

³³ [Nõukogu 25. septembri 1989. aasta direktiiv 89/556/EMÜ koduveiste embrüote ühendusesisese kaubanduse ja nende kolmandatest riikidest impordi loomatervishoiu nõuete kohta \(EÜT L 302, 19.10.1989, lk 1\).](#)

³⁴ [Nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiiv 90/429/EMÜ, millega sätestatakse kodusigade sperma ühendusesisese kaubanduse ja impordi korral kohaldatavad loomatervishoiu nõuded \(EÜT L 224, 18.8.1990, lk 62\).](#)

³⁵ [Nõukogu 28. jaanuari 1991. aasta direktiiv 91/68/EMÜ loomatervishoiu kohta ühendusesiseses lamba- ja kitseskaubanduses \(EÜT L 46, 19.2.1991, lk 19\).](#)

³⁶ [Nõukogu 13. juuli 1992. aasta direktiiv 92/65/EMÜ, milles sätestatakse loomatervishoiu nõuded ühendusesiseseks kauplemiseks loomade, sperma, munarakkude ja embrüotega, mille suhtes ei kohaldata direktiivi 90/425/EMÜ A \(I\) lisas osutatud ühenduse erieeskirjades sätestatud loomatervishoiu nõudeid, ning nende impordiks ühendusse \(EÜT L 268, 14.9.1992, lk 54\).](#)

³⁷ [Nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta direktiiv 2006/88/EÜ vesiviljelusloomade ja vesiviljelustoodete loomatervishoiunõuete ning teatavate veeloomadel esinevate taudide ennetamise ja tõrje kohta \(ELT L 328, 24.11.2006, lk 14\).](#)

³⁸ [Nõukogu 15. juuli 2008. aasta direktiiv 2008/71/EÜ sigade identifitseerimise ja registreerimise kohta \(ELT L 213, 8.8.2008, lk 31\).](#)

³⁹ [Nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/156/EÜ hobuslaste liikumist ja kolmandatest riikidest importimist reguleerivate loomatervishoiunõuete kohta \(ELT L 192, 23.7.2010, lk 1\).](#)

⁴⁰ [Nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/158/EÜ kodulindude ja haudemunade ühendusesisest kaubandust ning kolmandatest riikidest importimist reguleerivate loomatervishoiunõuete kohta \(ELT L 343, 22.12.2009, lk 74\).](#)

⁴¹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuli 2000. aasta määrus \(EÜ\) nr 1760/2000 veiste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi loomise, veiseliha ja veiselihatoodete märgistamise ning nõukogu määruse \(EÜ\) nr 820/97 kehtetuks tunnistamise kohta \(EÜT L 204, 11.8.2000, lk 1\).](#)

⁴² [Nõukogu 17. detsembri 2003. aasta määrus \(EÜ\) nr 21/2004, millega kehtestatakse lammaste ja kitsede identifitseerimise ja registreerimise süsteem ja muudetakse määrust \(EÜ\) nr 1782/2003 ning direktiive 92/102/EMÜ ja 64/432/EMÜ \(ELT L 5, 9.1.2004, lk 8\).](#)

tähenduses. Selline seos tuleb luua, sest MSÜS-i vastuvõtmisega seoses tuli kasutusele võtta teatamiskohustuse mõiste ja selle asendamine uue mõistega oleks segadust tekitav.

Eelnõu § 25 lõikes 2 sätestatakse nende tegevusalade ring, milles tegutsevad isikud peavad esitama majandustegevuse teate Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*). *PRIA*-le tuleb esitada majandustegevusteade, kui ettevõtte tegevuseks on määruse (EL) 2016/429 artikli 84 lõikes 1, artikli 87 lõikes 1, artikli 90 lõikes 1 ja artikli 172 lõikes 1 nimetatud tegevusalad, nagu maismaaloomade pidamine või loomse paljundusmaterjali kogumine, tootmine, töötlemine või säilitamine, peetavate kabiloomade liikmesriikide vahel või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel vedamine, peetavate kabiloomade ja kodulindude ettevõttest sõltumatu kogumine, sealhulgas loomade ostmine ja müümine, vesiviljelus, määruse (EL) 2019/2035 artikli 3 lõikes 1 nimetatud koerte, kasside, valgetuhkrute ja kodulindude liikmesriikide vahel või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel vedamine, komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/691, millega täiendatakse määrust (EL) 2016/429 seoses nõuetega vesiviljelusettevõtete ja vesiviljelusloomade vedajate kohta (ELT L 174, 03.06.2020, lk 345–378) (edaspidi *määrus (EL) 2020/691*) artikli 3 lõike 1 punktides a ja b nimetatud tegevusalad, määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 23 lõike 1 punktis a nimetatud mistahes etapis loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete tootmine, transport, käitlemine, töötlemine, ladustamine, turule laskmine, jaotamine, kasutamine või kõrvaldamine, mesilaste ja kimalaste pidamine või karusloomade pidamine turustamise eesmärgil ning määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punktis 4 nimetatud loomade pidamine toidu- ja sööda tootmise eesmärgil.

Teatamiskohustuslike valdkondade loetelu kattub osaliselt nende tegevusaladega, mis on loetletud §-s 26 ja mille puhul on vajalik ettevõtte kasutamiseks tegevusluba.

Maismaaloomade alla kuuluvad ka koerad, kassid ja valgetuhkrud, keda peetakse kaubanduslikul eesmärgil varjupaigas või kogumiskeskuses ja samuti loomapidamisettevõttes peetavad karusloomad, hirvlased ja kaamellased. Maismaaloomade alla kuuluvad ka kodulinnud, muud tehistingimustes peetavad linnud, nagu papagooid, tuvid, kanaarilinnud jne, samuti mesilased ja kimalased. Teavitada tuleb ka rändtsirkuses ja loomaetendusi korraldavas ettevõttes loomade pidamisest.

Erandid kohustusest esitada majandustegevuse teade on liikmesriikide otsustada, kuid selle aluseks peab Euroopa Komisjon võtma eelnevalt vastu rakendusakti erandi ulatuse kohta. Erandeid võib määruse (EL) 2016/429 kohaselt ette näha sõltuvalt ettevõttes peetavate maismaaloomade ja loomse paljundusmaterjali liigist, kategooriatest jms. samuti ettevõtte tootmisvõimsusest ja tüübist ning peetavate maismaaloomade või loomse paljundusmaterjali toomisest ettevõttesse ja ettevõttest välja viimisest, kabiloomade puhul asjaomaste kabiloomade vedamise vahemaast ja veetavate peetavate kabiloomade kategooriast, liigist ja arvust. Maismaaloomade kogumisel on erandeid võimalik rakendada, tuginedes kogutavate loomade liikidele, kategooriatele ja arvule. Vesiviljelusloomade puhul võidakse rakendada erandeid lähtuvalt ettevõttes peetavate loomade liigist, kategooriast ja hulgast (arv, kogus või kaal) ning ettevõtte tootmisvõimsusest jms.

Lisaks eespool kirjeldatud tegevusaladele tuleb majandustegevusteade esitada *PRIA*-le ka juhul kui tegeldakse muude eelpool nimetatud loomade pidamisega toidu- ja sööda tootmise eesmärgil. Määrusega (EL) 2016/429 on hõlmatud muid kui nimetatud määruses maismaa- või veeloomadena määratletud loomaliike väga piiratud ulatuses, kuna loetellu ei ole kantud nendega seotud loomataude. Määrus (EL) 2016/429 näeb siiski ette asjakohaste loomatervisenõuete kohaldamise võimalust ka muude loomaliikide (näiteks roomajad, kahepaiksed või putukad) puhuks, kui vastav vajadus peaks tulevikus tekkima.

Putukad ja nendest valmistatud toit on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/2283 järgi uuendtoit, mille turustamiseks on vaja luba. Uuendtoiduks loetakse toitu, mida ei ole EL-is enne 15.05.1997. a olulisel määral toiduna kasutatud. Seega selleks, et putukaid kasvatada toidu tootmiseks peab see esmalt olema lubatud uuendtoidu valdkonna määruse (EL) 2015/2283 alusel. Veterinaarseaduse eelnõu väljatöötamise ajal ei ole EL-is putukate kasvatamine ja töötlemine toiduks veel lubatud (v.a teatud liikmesriikides üleminekumeetme raames), kuid viimastel aastatel on suurenenud nii tarbijate kui tööstuse huvi ning uuendtoidu taotlused putukate toiduks lubamiseks on menetlemisel EL-i otsustamisprotsessis.

Määruse (EÜ) nr 1069/2009 alusel loetakse putukas põllumajandusloomaks. Siin peetakse silmas looma, keda inimesed peavad, nuumavad või aretavad ning kasutavad toidu, villa, karusnaha, sulgede, toornahkade ja nahkade või muu loomset päritolu toote tootmiseks või muudel põllumajanduslikel eesmärkidel. Seetõttu on otstarbekas jätta võimalus edaspidi hakata pidama põllumajandusloomade registris arvestust tõhusa veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli tagamiseks ka selliste loomapidajate üle.

Eelnõu § 25 **lõikes 3** sätestatakse majandustegevuse teates esitatavate andmete loetelu. Majandustegevusteates esitatakse lisaks MSÜS-is sätestatule määruse (EL) 2016/429 artikli 84 lõikes 1, artikli 87 lõikes 1, artikli 90 lõikes 1 ja artikli 172 lõikes 1 nimetatud andmed, määruse (EL) 2019/2035 artikli 3 lõikes 1 nimetatud andmed ja määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 23 lõike 1 punktis b nimetatud andmed.

Maismaaloomade pidamise või loomse paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise või säilitamise ettevõtte kohta on vaja esitada asjaomase ettevõtja nimi ja aadress, ettevõtja asukoht ja rajatiste kirjeldus, nende maismaaloomade liik, keda on kavas ettevõttes pidada, või seal oleva loomse paljundusmaterjali kategooriad, liigid ja arv või hulk ning ettevõtte tootmisvõimsus, ettevõtte tüüp ja muud ettevõttega seotud aspektid, mis on asjakohased ettevõttest tuleneva riski kindlaksmääramisel. Peetavate kabiloomade vedaja kohta on vaja esitada asjaomase vedaja nimi ja aadress, nende peetavate kabiloomade kategooriad, liigid ja arv, keda on kavas vedada, veoliik ja veovahend. Ehitisest sõltumatu kogumise puhul on asjaomase ettevõtja kohta vaja esitada ettevõtja nimi ja aadress, nende tegevusega hõlmatud peetavate kabiloomade või kodulindude liigid ja kategooriad. Vesiviljelusettevõtte kohta on vaja esitada asjaomase ettevõtja nimi ja aadress, ettevõtte asukoht ja selle rajatiste kirjeldus, nende vesiviljelusloomade liigid, kategooriad ja hulk (arv, kogus või kaal), keda on vesiviljelusettevõttes kavas pidada, ning vesiviljelusettevõtte tootmisvõimsus, vesiviljelusettevõtte tüüp ning muud ettevõttega seotud aspektid, mis on asjakohased tema poolt tuleneva riski kindlaksmääramiseks. Peetavate koerte, kasside ja valgetuhkrute ning kodulindude veoga liikmesriikide vahel tegeleva ettevõtte kohta on vaja esitada asjaomase vedaja nimi ja aadress, liigid, mida kavatakse vedada, veoliik ja veovahend.

Võrreldes kehtiva õigusega suureneb osaliselt andmete hulk, mida ettevõtja majandustegevuse teates peab esitama ning laieneb nende ettevõtete ring, millest tuleb teavitada.

Eelnõu § 25 **lõikes 4 ja 5** sätestatakse MSÜS-i laadse teavituskohustuse laadne teavitamise nõue isikule, kes peab põllumajandusloomi või vesiviljelusloomi kodumajapidamises, kuid kes ei tegele majandustegevusega MSÜS-i mõttes. Samuti sätestatakse, et PRIA-le tuleb andmed esitada enne loomapidamisega alustamist. Loomapidamiskohtadest teavitamine on vajalik, kuna see on oluline loomataudi ennetuse ja tõrje korraldamiseks. Järelevalveasutusel on vaja teada kõigist tegevuskohtadest, kus eespoolnimetatud tegevustega tegeletakse. Viimasena sätestatakse selguse mõistes, et käesolevas lõikes sätestatud andmete esitamise kohustus ei ole teatamiskohustus MSÜS-i tähenduses.

Eelnõu § 25 **lõikes 6** sätestatakse, et andmete registrisse kandmise eest ei pea tasuma riigilõivu.

Eelnõu § 26. Loakohustus

Eelnõu §-s 26 sätestatakse ettevõtjate loakohustus. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loakohustuse nõuded reguleeritud §-s 19¹. Nimetatud paragrahvi sätteid on lisatud käesoleva eelnõu teksti, kui see on olnud EL-i õiguse rakendamiseks vajalik. Tegevusluba on vajalik, kui loomad ja loomne paljundusmaterjal liiguvad päritoluriigist teise liikmesriiki või mõnedel juhtudel tuuakse teistest riikidest Eestisse.

Eelnõu § 26 **lõikes 1** luuakse seos veterinaarseaduse kasutatava mõiste „loakohustus” ja määruse (EL) 2016/429 IV osas, komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 looma- ja kaubasaadetiste ametliku kontrolli eeskirjadega, mida kohaldatakse läbi liidu toimuva transiidi, ümberlaadimise ja edasiveo korral, ning millega muudetakse komisjoni määruseid (EÜ) nr 798/2008, (EÜ) nr 1251/2008, (EÜ) nr 119/2009, (EL) nr 206/2010, (EL) nr 605/2010, (EL) nr 142/2011, (EL) nr 28/2012, komisjoni rakendusmäärust (EL) 2016/759 ja komisjoni otsust 2007/777/EÜ (ELT L 321, 12.12.2019, lk 73–98) (edaspidi *määrus (EL) 2019/2124*) artikli 2 punktis 9 ja määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklis 23 kasutatava mõistega „heakskiitmine” ja „tunnustamine”.

Eelnõu § 26 **lõikes 2** sätestatakse tegevusalad, millega tegelemise korral tuleb ettevõtjal taotleda tegevusluba. Tegevusluba taotletakse määruse (EL) 2016/429 artikli 94 lõikes 1 nimetatud järgmistes ettevõtetes: kabiloomade ja kodulindude kogumise ettevõtted, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse või kuhu loomad teisest liikmesriigist tuuakse; veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuste paljundusmaterjali ettevõtted, kust kõnealuste loomade paljundusmaterjal teise liikmesriiki viiakse; haudejaamad, kust haudemunad või kodulinnud teise liikmesriiki viiakse ja kodulindude pidamise ettevõtted, kust muuks otstarbeks kui tapmiseks ette nähtud kodulinnud või haudemunad teise liikmesriiki viiakse. Ettevõttest, kus peetakse loomi ja toodetakse paljundusmaterjali, kuid neid ei viida teise liikmesriiki ega tooda sealt ettevõttesse, tuleb üksnes teavitada käesoleva eelnõu § 25 kohaselt.

Muud tüüpi peetavate maismaaloomade pidamiseks ettenähtud ettevõtted, mis tuleb heaks kiita määruse (EL) 2016/429 artikli 1 lõike 3 punkti b alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis sätestatud nõuete kohaselt ja mis kujutavad endast olulist riski, on sätestatud määruse (EL) 2019/2035 artiklis 9.

Lisaks on tegevusluba vaja määruse (EL) 2016/429 artiklis 95 nimetatud kinnises ettevõttes loomade pidamiseks seoses selle ettevõtte staatuse määramisega. Staatuse on vaja määrata, kuna sellisest ettevõttest tohib viia looma üksnes samaväärse loomataudialase staatusega ettevõttesse. Tegevusluba on vaja ka määruse (EL) 2019/2035 artiklis 9 nimetatud koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiseks ja hoidmiseks varjupaigas ning kimalaste tootmiseks keskkonnast eraldatud ettevõttes nende teise liikmesriiki veo eesmärgil, loomade veol ajutise maha laadimise ja kontrollimise kontrollpunktina tegutsemiseks ja muude maismaaloomade, kui peetavate esikloomaliste karantiini korraldamiseks Eestis asuvasse sihtkohta või teise liikmesriiki veoks.

Vesiviljelusega tegutsemiseks on vaja tegevusluba määruse (EL) 2016/429 artiklites 176–179 nimetatud ja määruse (EL) 2020/691 artiklis 4 nimetatud vesiviljelusloomade pidamise ettevõtte puhul. Määruse (EL) 2020/691 artikli 3 lõike 1 kohaselt ei nõuta erandina määruse (EL) 2016/429 artikli 176 lõike 1 punktist a teatud tüüpi vesiviljelusettevõtete käitajatelt tegevusluba. Sellisteks tegevusteks on vesiviljelusloomade pidamine üksnes loodusesse laskmiseks, ekstensiivse vesiviljeluse tiikides otse inimtoiduna tarbimiseks või loodusesse laskmiseks ning puhastuskeskustes, väljastuskeskustes ja ülekandealadel, millel on tegevusluba vastavalt määruse (EÜ) nr 853/2004 artiklile 4 ning kus võetakse vastu molluskeid üksnes sellest epidemioloogilisest piirkonnast, kus ettevõtte asub. Erandeid tegevusloa nõudest kohaldatakse üksnes selliste vesiviljelusettevõtete suhtes, kust ei veeta teise liikmesriiki muid vesiviljelusloomi

kui otse inimtoiduna tarbimiseks ette nähtud molluskeid ning mille kohta pädev asutus on koostanud riskihinnangu, milles on arvesse võetud vähemalt neid riskitegureid, mis on sätestatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/689 VI lisa I osa 2. peatüki punktides a ja b, ning on leitud, et vesiviljelusettevõttes asuvate vesiviljelusloomade puhul ei ole loetellu kantud või esilekerkivasse taudi nakatumise või selle levitamise risk märkimisväärne. Seisuga 1. jaanuar 2020. a selliseid ettevõtteid Eestis ei asu. Määruse (EL) 2020/691 artikli 4 kohaselt on tegevusluba vaja järgmist tüüpi ettevõtete kasutamiseks: vesiviljelusloomade karantiiniettevõtted; vesiviljelusettevõtted, kus peetakse loetellu kantud liikidesse kuuluvaid siirutajana käsitletavaid vesiviljelusloomi eraldatult kuni ajani, mil neid enam siirutajana ei käsitleta; dekoratiivseid vesiviljelusloomi pidavad suletud vesiviljelusettevõtted, kus rakendatavatest liikumisskeemidest tuleneb märkimisväärne loomataudi levikurisk; dekoratiivseid vesiviljelusloomi pidavad avatud vesiviljelusettevõtted; laevad ja muud teisaldatavad ruumid, kus vesiviljelusloomi peetakse ajutiselt ravi või muude loomapidamisega seotud toimingute tegemise eesmärgil.

Loakohustusega on hõlmatud määruse (EL) 2019/2124 artikli 23 lõike 1 kohane ettevõtte, kus ladustatakse toiduks mittekasutatavat loomset saadust. Nimetatud ettevõtte ladustamiseks kasutatav hoone ja ruum peab vastama määruse (EL) 2019/2124 artiklis 23 sätestatud nõuetele. Ladu peab vastama näiteks määruse (EL) nr 142/2011 artikli 19 punktides b ja c sätestatud nõuetele, laole peab olema andnud heakskiidu tolliasutus kooskõlas määrusega (EL) nr 952/2013. Laod peavad moodustama suletud ala, mille sisse- ja väljapääsukohad on ettevõtja alalise kontrolli all, samuti peavad ladudes olema lao- ja külmruumid, mis võimaldavad ladustada loomseid saadusi, loomset paljundusmaterjali, loomseid kõrvalsaadusi ja nendest saadud tooteid, heina või põhku eraldi jne.

Tegevusluba peab olema ka loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemisel, kui tegutsetakse määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 24 lõikes 1 nimetatud tegevusalal.

Tulenevalt määrusest (EL) 2016/429 ja määrusest (EL) 2019/2035, on nende isikute ring, kes peavad taotlema tegevusluba, võrreldes kehtiva õigusega laiem. Lisandunud on koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskused ja varjupaigad, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse, loomade pikaajalistel vedudel kasutatavad kontrollpunktid, kimalasi tootvad keskkonnast eraldatud ettevõtted, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse ja muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutused, kust kõnealused loomad Eestis asuvasse sihtkohta või teise liikmesriiki viiakse.

Koerte, kasside ja valgetuhkrute järjest suureneva pidamisega Euroopas on ka rohkem loomatervise ja heaoluprobleeme. Üha rohkem eri ettevõtetest pärinevaid koeri, kasse ja valgetuhkruid või kinnipüütud hulkuvaid, metsistunud, kaotatud, hüljatud või konfiskeeritud koeri, kasse ja valgetuhkruid kogutakse kokku ettevõttesse, et moodustada neist saadetised teise liikmesriiki veoks. Direktiivis 92/65/EMÜ on juba sätestatud loomatervisenõuded, mida kohaldatakse kõnealuste loomade teise liikmesriiki viimise suhtes (sertifikaadinõue, lemmikloomapass ja märgistus, vaksineerimine marutaudi vastu), kuid nende nõuete rakendamine ei ole olnud EL-is ühetaoline. Määruses (EL) 2019/2035 on piisava järelevalve tagamiseks ja liikmesriigi loomatervise alasel staatusel põhinevate ennetavate loomatervise alaste meetmete rakendamiseks sätestatud, et selliste loomadega tegelevale ettevõttele tuleb taotlelda tegevusluba.

Nõukogu määruses (EÜ) nr 1255/97⁴³, milles sätestatakse loomatervishoiunõuded ja karantiinitingimused teatavate lindude impordil liitu (ELT L 47, 20.2.2013, lk 1–17), on sätestatud loomatervisenõuded, mida peavad täitma kontrollpunktide (loomade peatuspaigad)

⁴³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:31997R1255&from=ET>

käitajad, et saada pädevalt asutuselt vastava tegevusloa. Tegevusloa andmisega kinnitab Põllumajandus- ja Toiduamet, et peatuspaik vastab nimetatud määruse I lisas sätestatud loomatervise, loomade pidamiseks kasutatava rajatise ja seadmete ning loomade käitlemise/pidamise nõuetele. Selleks, et pärast tegevusloa saamist tegutseda, peavad kõnealused peatuspaigad asuma piirkonnas, mille suhtes ei kehti keeldu ega piiranguid vastavalt asjakohastele EL õigusaktidele, olema veterinaarjärelevalve all ja läbima korralisi kontrollid, et teha kindlaks, kas loa saamise nõudeid jätkuvalt täidetakse.

Kimalaste pidamisega seotud tegevusloa nõue tuleneb asjaolust, et tavaliselt peetakse kimalasi keskkonnast eraldatud ettevõttes, mille suhtes kohaldatakse kõrgetasemelisi bioturvalisuse meetmeid ja mida pädev asutus peab regulaarselt haiguste esinemise suhtes kontrollima.

Muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste liikumisel kasutatavate karantiiniasutuste nõuded on praegu reguleeritud nõukogu direktiivi 92/65 alusel kehtestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 139/2013⁴⁴, mida rakendatakse seoses teatavate lindude impordiga EL-i ja mis sätestab lindude karantiiniasutuste ja -keskuste pädeva asutuse poolt tegevusloa andmise tingimused. Määruse (EL) 2016/429 alusel kehtestatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/2035 laiendatakse nimetatud nõudeid ka muude maismaaloomaliikide karantiiniasutustele.

Määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatakse rahvatervist ja loomade tervist käsitlevad eeskirjad loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kohta, et vältida ja minimeerida kõnealustest saadustest ja toodetest tulenevaid inimeste ja loomade terviseriske. Selles sätestatakse loomsete kõrvalsaaduste kogumise, transpordi, ladustamise, käitlemise, töötlemise ning kasutamise ja kõrvaldamise eeskirjad, et hoida ära nendest tuleneda võiv oht rahvatervisele ja loomade tervisele.

Määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 24 lõikes 1 on loetletud tegevusalad, mille puhul on tegevusloa vajalik. Nendeks on näiteks loomsete kõrvalsaaduste töötlemine rõhu all steriliseerimisega, muud loomsete kõrvalsaaduste töötlemismeetodid, mis ei hõlma rõhu all steriliseerimist, loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kõrvaldamine jäätmetena põletamise teel, loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete kasutamine kütusena, lemmikloomatoidu tootmine, orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainete tootmine, loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete töötlemine biogaasiks või kompostiks, loomsete kõrvalsaaduste käitlemine nende kogumise järel, loomsete kõrvalsaaduste ladustamine ning loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete ladustamine.

Tegevusloa nõudega vesiviljelusettevõtetest on Eestis tavapärased asustuskala, noorkala või kaubakala kasvandused (1. jaanuari 2020. a seisuga on registris 31 ettevõtet). Eestis ei ole koorikloomade ja molluskite kasvatamiseks ühtegi tegevusloa seni väljastatud.

Erandid kohustusest taotleda tegevusloa on liikmesriikide otsustada, kuid selleks peab Euroopa Komisjon võtma eelnevalt vastu rakendusaktid erandite ulatuste kohta.

Eelnõu § 26 **lõikes 3** sätestab erisuse tegevusloa taotlemisele teatud vesiviljelusettevõtete puhul. Määruse (EL) 2016/429 artiklis 177 kohaselt võib anda heakskiidu vesiviljelusettevõtete rühmale kui nende ettevõtted vastavad vähemalt ühele artiklis 177 sätestatud punktile. Peamine nõue selleks on nende ettevõtete omavaheline epidemioloogiline seotus.

Eelnõu § 26 **lõikes 4** täpsustatakse, et tegevusloa ei ole vaja taotleda tegutsemiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 artikli 176 lõike 1 punktis 2 nimetatud

⁴⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0139&from=ET>

tegevusalal. Sellisteks tegevusteks on vesiviljelusloomade pidamine ettevõttes, kus toodetakse väikses koguses vesiviljelusloomi, et tarnida neid inimtoiduks kas otse lõpptarbijale või kohalikesse jaekaubandusettevõtetesse, kes pakuvad neid otse lõpptarbijale; tiikidesse ja muudesse rajatistesse, kus veeloomapopulatsiooni hoitakse üksnes meelelahutuspuügi eesmärgil ning mis taasasustatakse vesiviljelusloomadega ning kus loomad on kinni ja kust nad ei pääse välja; vesiviljelusettevõtetesse, kus vesiviljelusloomi peetakse dekoratiivsetel eesmärkidel suletud tingimustes, kui asjaomane ettevõtte ei kujuta endast olulist riski. Nendest ettevõtetest tuleb teavitada käesoleva seaduse §-i 25 kohaselt.

Eelnõu § 26 **lõikes 5** täpsustatakse, et tegevusloba annab ettevõtjale õiguse majandustegevuse alustamiseks ja teostamiseks üksnes tegevusloas märgitud ettevõttes või ettevõtte osas. Sama erisus on sätestatud ka kehtivas loomatauditõrje seaduses ja tegu on valdkonnast lähtuva erandiga võrreldes MSÜS-iga.

Eelnõu § 27. Tegevusloa taotlemine

Eelnõu §-s 27 sätestatakse tegevusloa taotlemise protseduur. Kehtivas õiguses loomatauditõrje seaduses on majandustegevuse teate esitamise kohustus reguleeritud loomatauditõrje seaduse §-s 19². Nimetatud paragrahvi sätteid on lisatud veterinaarseaduse eelnõu teksti, kui see on olnud EL-i õiguse rakendamiseks vajalik.

Eelnõu § 27 **lõikes 1** sätestatakse andmed, mis tuleb tegevusloa taotlemisel esitada. Tegevusloa taotluses esitatakse ettevõtja ning tema ettevõtte kohta lisaks MSÜS-is sätestatule olenevalt tegevuse laadist määruse (EL) 2016/429 artikli 96 lõikes 1 ja artikli 180 lõikes 1 nimetatud andmed. Näiteks ei ole MSÜS-i kohaselt nõutud esitada andmeid ettevõtte tüübi ja selle rajatiste kohta ega ka andmeid peetavate loomaliikide ja kategooriate kohta.

Eelnõu § 27 **lõikes 2** sätestatakse andmed, mis tuleb esitada tulenevalt määruse (EÜ) nr 1069/2009 nõuetest. Loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemise ettevõtte kohta esitatakse tegevusloa taotluses lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatule veovahendi andmed, asendiplaan koos vee ja kanalisatsiooni välisvõrkude plaaniga jms. Kehtivas loomatauditõrje seaduses reguleerib andmete esitamise kohustust loomatauditõrje seaduse § 19² lõige 5. Võrreldes kehtivate nõuetega on lisandunud punkt 12.

Eelnõu § 27 **lõikes 3** sätestatakse andmed ja dokumendid, mida tuleb esitada tegevusloa taotluses seoses transiidil oleva toiduks mittekasutatava loomse saaduse ladustamisega. Määruse (EL) 2019/2124 artikli 23 lõike 1 kohase ettevõtte, kus ladustatakse toiduks mittekasutatavat loomset saadust, kohta esitatakse tegevusloa taotluses lisaks MSÜS-is nimetatud andmetele andmed käideldava toiduks mittekasutatava loomse saaduse ning selle säilitamise nõuete kohta, ettevõtte hoonete plaan koos ruumijaotusega, puhastamis- ja desinfitseerimisplaan, kahjuritõrjeplaan ning andmed toiduks mittekasutatava loomse saaduse üle arvestuse pidamise kohta. Kehtivas loomatauditõrje seaduses reguleerib andmete esitamise kohustust loomatauditõrje seaduse § 19² lõige 5¹.

Eelnõu § 27 **lõikes 4** sätestatakse, et tegevusloa taotluse lahendamise eest ei tasu ettevõtja riigilõivu.

Eelnõu § 27 **lõikes 5** sätestatakse tegevusloa saanud ettevõtete loetelude avalikustamise nõue. Põllumajandus- ja Toiduamet esitab tegevusloa saanud ettevõtjate ettevõtete andmed Euroopa Komisjonile ja teistele liikmesriikidele EL-i õigusaktides sätestatud nõuete kohaselt. Praktikas tähendab see ettevõtete nimekirja avaldamist Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel.

Eelnõu § 27 **lõikes 6** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduametile tähtaeg tegevusloa taotluse lahendamiseks. Tegevusloa taotluse lahendab Põllumajandus- ja Toiduamet tegevusloa andmise

või andmisest keeldumisega 90 päeva jooksul taotluse esitamise päevast arvates, arvestades määruse (EL) 2016/429 artiklis 99 sätestatud. Kui ettevõttes ei ole täidetud kõik asjakohased nõuded, võib Põllumajandus- ja Toiduamet ettevõttele tegevusloa anda tingimuslikult. Selleks peab ettevõtte siiski vastama kõigile sellistele nõuetele, mis tagavad piisavalt, et ettevõttes loomade pidamisega ei kaasne olulist loomataudileviku riski teistele loomapidamisettevõtetele. Kui Põllumajandus- ja Toiduamet on andnud määruse (EL) 2016/429 artikli 99 kohaselt ettevõtte kasutamiseks tingimusliku tegevusloa, annab ta täieliku tegevusloa alles siis, kui kolme kuu jooksul pärast tingimusliku tegevusloa andmist ettevõttes tehtud teine kohapealne kontroll või ettevõtja poolt kõnealusest kuupäevast kolme kuu jooksul esitatud dokumendid näitavad, et ettevõtte vastab kõigile määruse (EL) 2016/429 artiklis 97 sätestatud tegevusloa nõuetele. Kui kohapealne kontroll või dokumendid näitavad, et ilmselgelt on tehtud edusamme, kuid ettevõtte ei vasta ikka veel kõigile kõnealustele nõuetele, võib Põllumajandus- ja Toiduamet tingimuslikku tegevusluba pikendada. Tingimuslik tegevusluba ei tohi siiski kehtida kokku üle kuue kuu.

Eelnõu § 28. Tegevusloa kontrolliese

Eelnõu §-s 28 sätestatakse tegevusloa kontrolliesemega seonduvad nõuded. Ettevõtjale antakse tegevusluba, kui tema ettevõtte vastab veterinaarseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide ning määruse (EL) 2016/429 artiklite 97 ja 181, määruse (EL) 2019/2035 artiklite 5–8 ja 10–17, komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/686, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses loomse paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise ning teatavate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali liidusise liikumise jälgitavus- ja loomatervisenõuetega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 1–63) (edaspidi *määrus (EL) 2020/686*) artikli 4, määruse (EL) 2020/691 artiklite 5–19, määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklite 25 ja 27 ning määruse (EL) 2019/2124 artikli 23 asjakohastele nõuetele. Nõudeid on täpsemalt selgitatud eelnõu § 26 põhjenduse juures.

Eelnõu § 29. Tegevusloa peatamise ja kehtetuks tunnistamise erisused

Põllumajandus- ja Toiduamet võib tegevusloa osaliselt või täielikult peatada või kehtetuks tunnistada, kui on rikutud veterinaarseaduse, selle alusel kehtestatud õigusaktide või EL-i õigusaktide nõudeid, mis ei ole tegevusloa kontrolliesemeks. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on sätestatud tegevusloa peatamise ja kehtetuks tunnistamise erisused loomatauditõrje seaduse §-s 19⁴. Tegu on valdkonna põhise erisusega. MSÜS-is on sätestatud tegevusloa peatamise ja kehtetuks tunnistamise alused on rangelt seotud tegevusloa esemeks olevate nõuete rikkumisega. Sellest lähtuvalt nähakse veterinaarseaduses ette võimalus tegevusloa peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks kui rikutakse nõudeid, mis ei kuulu tegevusloa kontrolli esemesse. Nimelt on väga palju nõudeid, mille täitmist ei ole võimalik kontrollida tegevusloa andmisel, küll aga saab neid kontrollida siis kui ettevõtja on tegevusega alustanud.

2. jagu. Loomade jälgitavus

Eelnõu 3. peatüki 2. jaos sätestatakse loomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavuse tagamise põhimõtted. Peetavate loomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavuse üldised nõuded on sätestatud määruse (EL) 2016/429 IV osa I jaotise 2. peatükis, mille kohaselt on liikmesriigil kohustus luua peetavate maismaaloomade identifitseerimis- ja registreerimissüsteem ning luua peetavate maismaaloomade elektrooniline andmebaas ja seda hallata. Pädeval asutusel on kohustus anda välja identifitseerimisdokumente, liikumisdokumente ja muid peetavate maismaaloomade identifitseerimist ja jälgimist võimaldavaid dokumente ning teha identifitseerimisvahendeid käsitlev teave kättesaadavaks avalikkusele. Ettevõtjatel on kohustus identifitseerida veiseliikidesse, lamba- ja kitseliikidesse, hobuseliikidesse ja sealiikidesse kuuluvaid peetavaid loomi, identifitseerida peetavaid maismaaloomi, kes ei kuulu veise-, lamba-, kitse-, sea- ega hobuseliikidesse, ning täita veise-, lamba-, kitse-, sea- ja hobuseliikidesse kuuluvate peetavate loomade paljundusmaterjali jälgitavuse nõudeid.

Määrusega (EL) 2019/2035 kehtestatakse täiendavad veiste, lammaste, kitsede, sigade, hobuslaste, kaamellaste ja hirvlaste (kabiloomad), koerte, kasside ja valgetuhkrute, tehistingimustes peetavate lindude, haudemunade ning rändtsirkuses või loomade etteastetes osalevate peetavate maismaaloomade puhul rakendatavad jälgitavuse nõuded.

Euroopa Komisjon töötab välja määruse (EL) 2016/429 artikli 120 lõike 2 alusel rakendusakti jälgitavusega seotud nõuete ühetaolise praktilise toimimise tagamiseks. Selles määruses on kavas sätestada muuhulgas elektroonsete märgistusvahendite heakskiitmise aluseks olevad tehnilised nõuded.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on põllumajandusloomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavuse üldised nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduse 2. peatüki 2. jaos. Põllumajandusloomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavuse tagamise üldised põhimõtted ei muutu, kuna loomatauditõrje seadus on kooskõlas kehtiva EL-i õigusega.

Eelnõu § 30 Looma identifitseerimise viisid

Eelnõu §-s 30 sätestatakse loomade identifitseerimise viisid. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomade identifitseerimise viisid sätestatud loomatauditõrje seaduse §-s 10, mis on lisatud veterinaarseaduse eelnõusse ajakohastatult.

Eelnõu § 30 **lõikes 1** sätestatakse identifitseerimise viisid. Loom identifitseeritakse looma märgistamise, looma kirjeldamise või looma kuuluvuse määramise kaudu.

Eelnõu § 30 **lõikes 2** määratletakse looma märgistamise mõiste. Looma märgistamine on tema mikrokiipimine süstitava transponderiga koos kandmisega vastavasse andmekogusse või varustamine muu eristamist võimaldava püsiva ning kordumatu kunstliku tunnusega, mis võimaldab teha kindlaks isiku, kellele loom kuulub. Põllumajandusloomade puhul on selliseks tunnuseks üldjuhul kõrvamärgid, mida paigaldavad loomapidajad ise. Tegemist on lühiajalise ja vähest valu tekitava lubatud menetlusega, mida võib teha ka vastava ettevalmistusega isik. Lemmikloomade ja hobuste puhul kasutatakse märgistamiseks aga transpondereid. Transponderi paigaldamine on invasiivne veterinaarne menetlus ning selle paigaldamise tõttu võib loom vajada õmblusi ja edasisi veterinaarseid menetlusi. Loomakaitseseaduse § 9 lõike 3 kohaselt võib operatsioone ja muid veterinaarseid menetlusi, sealhulgas koerte ja kasside tätoveerimist ning loomade mikrokiipimist, teha üksnes veterinaararst. Lemmikloomade märgistamise juures on väga oluline, et lisaks mikrokiipimisele kantakse looma, mikrokiibi ja looma omaniku andmed vastavasse andmekogusse, mis tekitab seose lemmiklooma ja omaniku vahel.

Eelnõu § 30 **lõigetes 3–5** sätestatakse võimalus looma identifitseerida kirjeldamise või kuuluvuse kaudu. Looma kirjeldamist tema eristamise eesmärgil kasutatakse loomade puhul, keda ei ole võimalik või ei ole otstarbekas märgistada. Loomad, keda ei ole võimalik või otstarbekas märgistada ja kelle kohta ei saa selle loomaliigi isendite suure välise sarnasuse tõttu koostada kirjeldust, identifitseeritakse nende kuuluvuse kaudu. Kuuluvuse kaudu identifitseerimisel loetakse loom kuuluvaks isikule, kelle valduses, sealhulgas kelle kinnisel territooriumil või kellele kuulvas hoones või rajatises ta asub, kui looma kuuluvusest huvitatud isik ei tõenda vastupidist. Kuuluvuse kaudu identifitseeritakse näiteks mesilased.

Eelnõu § 31. Peetava looma identifitseerimine

Eelnõu §-s 31 sätestatakse peetava looma üldised identifitseerimise nõuded ning põllumajandusloomade täpsemad identifitseerimise nõuded. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on põllumajandusloomade identifitseerimise nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduse §-s 11.

Eelnõu § 31 **lõikes 1** sätestatakse loomapidaja kohustus tagada oma peetava looma identifitseerimine. Loomapidaja tagab oma peetava maismaalooma, välja arvatud

lemmikloomana peetava koera, kassi ja valgetuhkru identifitseerimise määruse (EL) 2016/429 artiklites 112–115, artiklis 117 ning määruses (EL) 2019/2035 sätestatud korras. See kohustus on ka hobuslast pidaval loomapidajal. Viidatud EL õigusaktides sätestatud nõuded ei erine oluliselt loomatauditõrje seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetest. Veiste, lammaste ja kitsede ning hobuslaste märgistamise nõuded on ka eelnõu ettevalmistamise ajal kehtestatud vahetult kohalduvate EL määrustega.

Lemmikloomade identifitseerimine on reguleeritud määruses (EL) nr 576/2013 ja selle delegeeritud ja rakendusaktides, neid nõudeid täpsustatakse veterinaarseaduse eelnõu §-s 33.

Määruse (EL) 2019/2035 artikli 87 kohaselt loetakse enne 21. aprilli 2021. a määruse (EÜ) nr 1760/2000, määruse (EÜ) nr 21/2004 ja direktiivi 2008/71/EÜ ning nende alusel vastu võetud õigusaktide kohaselt identifitseeritud peetavad veised, lambad, kitsed ja sead, rakendusmääruse (EL) 2015/262 kohaselt identifitseeritud peetavad hobuslased ja direktiivi 92/65/EMÜ kohaselt identifitseeritud peetavad papagoilased nõuetekohaselt identifitseerituks. Määruse (EÜ) nr 1760/2000 veiste identifitseerimist käsitlevad sätted, määrus (EÜ) nr 21/2004 ja direktiiv 2008/71/EÜ ning rakendusmäärus (EL) 2015/262 ja direktiiv 92/65/EMÜ tunnistatakse määruse (EL) 2016/429 artikkel 270 kohaselt kehtetuks 21. aprillist 2021. a.

Enne 21. aprilli 2021. a kohaldatavate riiklike õigusaktide kohaselt identifitseeritud peetavad kaamellased ja hirvlased loetakse samuti nõuetekohaselt identifitseerituks. Määruse (EL) 2019/2035 artikli 81 kohaselt peab looma Eestisse saabudes esmase saabumiskoha ettevõtet käitav ettevõtja tagama, et kolmandas riigis või territooriumil identifitseerimisvahenditega varustatud peetavad veised, lambad, kitsed, sead, hirvlased või kaamellased identifitseeritakse EL nõuetekohaselt. Kui peetavad veised, lambad, kitsed, sead, hirvlased või kaamellased pärinevad liikmesriigist ja on identifitseeritud vastavalt EL nõuetele, siis teevad kõnealuste loomade esmase saabumiskoha ettevõtteid käitavad ettevõtjad pärast loomade kolmandast riigist EL-i sisenemist ja juhul, kui nad jäävad EL-i, kindlaks, et loomad on nõuetekohaselt identifitseeritud. Selline kontroll ei ole vajalik kui nimetatud loomad kavatsetakse viia viie päeva jooksul pärast nende EL-i sisenemist liikmesriigis asuvasse tapamajja.

Eelnõu § 31 **lõikes 2** sätestatakse põllumajandusloomadel kasutatavate elektroonsete identifitseerimisvahendite heakskiitmise tingimused. Põllumajandus- ja Toiduamet kiidab heaks elektroonsed identifitseerimisvahendid, mis vastavad määruse (EL) 2016/429 artikli 120 lõike 2 punkti c alusel komisjoni rakendusaktiga kehtestatud nõuetele. Rakendusakt on eelnõu väljatöötamise ajal väljatöötamisel. Elektroonsete identifitseerimisvahendite heakskiitmise nõue on sätestatud määruses (EL) 2019/2035.

Eelnõu § 31 **lõike 3** kohaselt teeb Põllumajandus- ja Toiduamet elektroonse identifitseerimisvahendi heakskiitmise otsuse 30 päeva jooksul.

Eelnõu § 31 **lõigetes 4–6** sätestatakse põllumajanduslooma märgistamiseks vajaliku identifitseerimisvahendi saamise ja väljastamise kord. Määratakse põllumajanduslooma mõiste, mis tähistab veterinaarseaduses neid peetavaid maismaaloomi, keda peetakse loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali saamise eesmärgil ja hobuslast. Põllumajanduslooma märgistamiseks vajaliku identifitseerimisvahendi väljastab loomapidajale Põllumajandus- ja Toiduametiga selleks halduslepingu sõlminud isik.

Isiku leidmiseks, kes soetab ja väljastab loomapidajale loomade märgistamiseks vajalikke identifitseerimisvahendeid, kuulutab Põllumajandus- ja Toiduamet välja konkursi. Tegemist ei ole uue tegevusega, kuid kehtivates õigusaktides ei ole märgistamiseks vajaliku identifitseerimisvahendi saamise ja väljastamise korda piisavalt täpselt reguleeritud. Märgistamiseks vajalike identifitseerimisvahendite hankimise ja väljastamisega tegeleb hetkel

Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli SA (edaspidi *EPJ*). Tegemist on 1980-nendatel välja kujunenud süsteemiga, kus tollane jõudluskontrolli keskus hakkas hankima ja väljastama esmalt veiste kõrvamärke ja seejärel ka märgistusvahendeid lammaste kitsede ja teiste põllumajandusloomade tarvis. EPJ müüb veiste, kitsede, sigade ning lammaste kõrvamärke (samuti väljastatakse asendusmärke).

Märgistusvahendid väljastatakse taotluse alusel ja taotleja kulul üldjuhul loomapidajale. Põllumajandusloomade märgistamiseks mõeldud süstitavad transponderid väljastatakse veterinaarseaduse eelnõu kohaselt üksnes veterinaararstile. Sellist erisust on vaja rakendada, kuna loomakaitseseaduse § 9 lõike 3 kohaselt on loomade mikroiipimist veterinaarse menetlusena lubatud teostada ainult veterinaararstil. Seetõttu on loomapidajale sobivam, et ta ka hangib selleks vajaliku märgistusvahendi ja loomapidaja ei pea sellega tegelema. Lisaks võib transponderi väljastamisega muule isikule kui veterinaararstile kaasneda pettuse oht. Eelkõige on EL riikides avastatud pettusjuhtumeid seoses hobuslaste märgistamisega, kuid see ei ole välistatud ka teiste loomaliikide korral. Hobuslasi peetakse erineval eesmärgil ja hobune võib jõuda ka toiduahelasse. Toidu jälgitavus peab olema tagatud algusest lõpuni, ehk siis alates peetavast loomast kuni lõpptarbijani. Hobuslasi peetakse teisti kui kariloomi ja nende asukoht võib muutuda tihti, sõltuvalt hobuse pidamise eesmärgist. Hobuslase liikumise andmeid ei registreerita põllumajandusloomade registris, liikumine toimub hobusepassi alusel, see on omakorda seotud hobuse identifitseeritavusega. Seetõttu on vajalik, et hobuslase märgistamine tagaks tema identifitseeritavuse ja sellega ei manipuleeritaks.

Halduslepingu sõlminud isik edastab andmed müüdüd identifitseerimisvahendite kohta PRIA-le elektrooniliselt loetaval viisil.

Eelnõu § 32. Põllumajanduslooma kohta arvestuse pidamine

Eelnõu §-s 32 sätestatakse loomapidaja kohustused tema peetava põllumajanduslooma ja käitleja kohustused loomse paljundusmaterjali jälgitavuse tagamiseks. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomapidaja arvestuse pidamise nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduse § 11 lõikes 1. Määruse (EL) 2016/429 ning selle alusel antud EL õigusaktide rakendumine ei muuda kehtivaid nõudeid, muutuvad vaid nõuete alused.

Eelnõu § 32 **lõikes 1** sätestatakse loomapidaja poolne arvestuse pidamise kohustus. Loomapidaja peab oma tegevuse kohta arvestust järgmiste õigusaktide sätete kohaselt: määruse (EL) 2016/429 artiklid 102–107 ja 186–188, määruse (EL) 2019/2035 artiklid 22–37, määruse (EL) 2020/686 artiklid 8 ja 9 ja määruse (EL) 2020/691 artiklid 22–35. Üldine nõue on, et nii teatamiskohustusega kui ka loakohustusega ettevõtte kohta dokumenteeritakse iga identifitseeritud looma identifitseerimiskood, nagu see on märgitud identifitseerimisvahendil, loomade päritoluettevõtte kordumatu registreerimis- või tegevusloa number, kui loomad on pärit teisest ettevõttest ja loomade sihtettevõtte kordumatu registreerimis- või tegevusloa number, kui loomad kavatakse viia teise ettevõttesse. Lisaks dokumenteeritakse teatamiskohustusega ettevõttes, kus peetakse veiseid, lambaid, kitsi, sigu ja hobuslasi, peetava looma sünnikuupäev, looma loomuliku surma, kadumise või tapmise kuupäev, elektroonilise identifitseerimisvahendi või tätoveeringu liik ja asukoht kui asjakohane, iga identifitseeritud looma esialgne identifitseerimiskood, kui seda koodi on muudetud, ja selle muutmise põhjus. Ettevõttes, kus peetakse lambaid ja kitsi, dokumenteeritakse sünnikuupäevaga seotud teave peetava looma sünniaasta täpsusega.

Ettevõttes, kus peetakse sigu, ei pea dokumenteerima sea sünnikuupäeva. Määruse (EL) 2019/2035 artikli 53 kohaselt ei pea sead olema identifitseeritud, kui ettevõtte kuulub tarneahelasse ja kõnealuseid loomi kavatakse vedada tarneahela raames Eesti territooriumil, tingimusel et jälgitavuse meetmete tegeliku rakendamisega tagatakse kõnealuste loomade täielik jälgitavus. Tarneahela all peetakse silmas integreeritud tootmisahelat, millel on loetellu kantud taudide osas ühtne tervisestaatus ning mis koosneb koostöövõrgust, kuhu kuuluvad

spetsialiseerunud ettevõtted, mille vahel sigu tootmistsükli lõpetamiseks veetakse ja mis on saanud märgistamise osas pädeva asutuse poolt loa sigu mitte märgistada. Sellisel juhul dokumenteerivad ettevõtjad ainult iga nende ettevõttest välja liikunud loomade rühma puhul määruse (EL) 2016/429 artikli 102 lõike 1 punktis b osutatud teabe nende päritolu- ja sihtkoha ja liikumise kuupäeva kohta, ja sellesse rühma kuuluvate loomade koguarvu.

Eelnõu § 32 **lõike 2** kohaselt esitab loomapidaja oma tegevuse, sealhulgas peetavate loomade ja nende liikumise kohta peetava arvestuse alusel andmed põllumajandusloomade registrisse veterinaarseaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

Eelnõu § 32 **lõikes 3** sätestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega põllumajanduslooma märgistamise, registreerimise ning veisepassi väljastamise kord, põllumajanduslooma kohta teatise esitamise nõuded ning identifitseerimisvahendi eemaldamise ja asendamise nõuded.

Säte on kehtivas loomatauditõrje seaduse § 11 lõikes 2. Volitusnormi on muudetud, kuna osa kehtivast volitusnormist on kaetud määrusega (EL) 2016/429 ja määrusega (EL) 2019/2035. Volitusnorm on siiski jätkuvalt vajalik, et reguleerida siseriiklikud protseduurid. Näiteks on määruse (EL) 2019/2035 artikli 82 rakendamiseks vaja kehtestada kord, et tagada loomapidaja kolmandast riigist EL-i toodud või muus EL-i riigis eelnevalt nõuetekohaselt identifitseeritud loomade identifitseerimisvahendi seostamine tema ettevõttega.

Eelnõu § 32 **lõikes 4** antakse maaeluministrile volitus määrusega kehtestada vajaduse korral määruse (EL) 2019/2035 artiklites 39–41, 47, 48, 53, 54 ja 59–62 nimetatud erandite kohaldamise ning erandi kohaldamise taotlemise ja selle lahendamise kord. Eesmärk on rakendada EL-i õigusest tulenevat paindlikkust. Erandi rakendamise võimalus on näiteks loomade pidamisele kinnistes ettevõtetes (teadusasutused), teatud tõugu loomade pidamisele kultuurilisel, ajaloolisel ning vabaajategevuse või spordiga seotud eesmärkidel. Liikmesriik võib lubada ka loomaliigile tavaliselt kohustusliku identifitseerimisvahendi asendamiseks alternatiivse identifitseerimisvahendiga. Volitusnorm on lisatud võimalusena, kuna määruses (EL) 2019/2035 sätestatud erandite kasutamise vajadus võib ajas muutuda. See sõltub näiteks nende ettevõtete või loomagruppide olemasolust, millele erand laieneb või sektori soovist erandit kasutada. Hetkel selliste erandite kasutamise võimalus õigusaktides puudub.

Eelnõu § 33. Lemmiklooma identifitseerimine ja lemmikloomade üle arvestuse pidamine

Eelnõu §-s 33 sätestatakse nõuded lemmiklooma identifitseerimiseks ja arvestuse pidamiseks. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on lemmiklooma identifitseerimise ja arvestuse pidamise nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduse §-des 11, 13¹ ja 13², mis on lisatud käesolevasse eelnõusse ajakohastatult. Lemmikloomade identifitseerimine on reguleeritud määruses (EL) nr 576/2013 ja selle alusel kehtestatud EL õigusaktides.

Eelnõu § 33 **lõikes 1** sätestatakse loomapidajale nõue oma lemmikloom identifitseerida. Kuna käesoleva eelnõuga ei ole plaanis kehtestada üldist nõuet lemmiklooma märgistamiseks elektroonse identifitseerimisvahendiga, siis katab käesolev nii loomale lemmikloomapidaja poolt ise märgistusvahendi kinnitamist kui veterinaararsti poolt süstitava transponderi paigaldamist lemmikloomapidaja soovil. Koerte, kasside ja valgetuhkrute puhul on soovitatav identifitseerimisviis looma märgistamine süstitava transponderiga või muu eristamist võimaldava püsiva ning kordumatu kunstliku tunnusega, mis võimaldab teha kindlaks isiku, kellele loom kuulub. Lisaks märgistamisele süstitava transponderiga (mikrokiibiga) on vaja kanda kiibi ning lemmiklooma ja lemmikloomaomaniku andmed vastavasse andmekogusse. See tagab lemmiklooma ja omaniku vahelise seose tekkimise. Koerte ja vajaduse korral teiste lemmikloomade üle arvestuse pidamist korraldab kohalik omavalitsus, mis tähendab, et neil on

õigus sätestada lemmiklooma kohustuslik identifitseerimisviis oma territooriumil. Näiteks peavad Tallinna linnas peetavad koerad olema märgistatud süstitava transponderiga (kiibistatud).

Eelnõu § 33 **lõigete 2 ja 3** kohaselt märgistatakse teise liikmesriiki kaubanduslikul eesmärgil ja rohkem kui viie koera, kassi või valgetuhkru mittekaubanduslikul eesmärgil viimise korral lemmikloomad määruse (EL) 2019/2035 artikli 70 kohaselt. Nende loomade teise liikmesriiki mittekaubanduslikul eesmärgil liikumise korral märgistatakse lemmikloom Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2013 artikli 17 kohaselt. Praktikast märgistamise nõuded ei erine, kuid erinevad alused on eelnõus eraldi välja toodud õigusseelguse tagamiseks.

Eelnõu § 33 **lõikes 4** sätestatakse koerte ja vajaduse korral teiste lemmikloomade üle arvestuse pidamise kohustus. Koerte ja vajaduse korral teiste lemmikloomade üle arvestuse pidamist korraldab kohalik omavalitsus. Tegemist on kohustusega, mis on sätestatud loomatauditõrje seaduse §-s 11. Kohalikud omavalitsused on väga erinevad nii suuruse, rahvaarvu kui peetavate lemmikloomade arvu poolest ja lemmikloomade pidamise reegleid on üleriigiliselt keeruline kehtestada, kuna universaalsed nõuded võivad osutada ühelt poolt mittepiisavaks või tuua kaasa suure halduskoormuse. Seetõttu on jäetud iga kohaliku omavalitsuse otsustada kuidas lemmikloomade üle arvestust peetakse. Eestis on kokku 79 kohalikku omavalitsust, neist 47. omavalitsusel on lemmikloomade üle arvestuse pidamiseks sõlmitud leping IT firmaga SpinTek, 5 omavalitsust on liitunud EVS lemmikloomaregistriga ja 27 omavalitsusel puudub elektrooniline arvestusepidamine. SpinTek on Eesti IT ettevõtte, mis alustas oma tegevust 1991. aastal ja kes pakub veebipõhist tarkvara lemmikloomade üle arvepidamiseks.

Eelnõu § 33 **lõikes 5** lisatakse nõue, et kui lemmikloom mikrokiibitakse, siis kantakse mikrokiibi andmed arvestuse pidamiseks kasutatavasse andmekogusse.

Vajadus sätte järele tuleneb praktikast, kus esineb juhtumeid, et lemmikloomad varustatakse küll mikrokiibiga, kuid sellega seotud andmeid ei edastata kohaliku omavalitsuse poolt arvestuse pidamiseks kasutatavale andmekogule. Sellisel juhul ei täida mikrokiipimine oma esmast ülesannet aidata leida lahtipääsenud lemmiklooma omanik.

Eelnõu § 34. Lemmikloomadel kasutatavate süstitavate transponderite heakskiitmine ja lemmikloomapass.

Eelnõu § 34 **lõikes 1** sätestatakse märgistamiseks kasutatavate transponderite turuletoomise korraldus. Määruse (EL) 2019/2035 artikli 70 lõike 2 kohaselt tuleb lemmiklooma märgistamiseks kasutatavad süstitavad transponderid pädeva asutuse poolt heaks kiita ja avaldada heakskiidetud transponderite loetelu tootjate kaupa oma veebilehel. Muud tegevused ei ole vajalikud, kuna vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 576/2016 tohib EL-is kasutada ainult ISO-standardile 11784 HDX- või FDX-B tehnoloogiale vastavaid märgistusvahendeid. Põllumajandus- ja Toiduamet kiidab sellele tuginedes tooted heaks ja avalikustab kasutamiseks lubatud süstitavate transponderite loetelu tootjate kaupa oma veebilehel, millega antakse kinnitus, et nende kasutamine on Eestis lubatud.

Eelnõu § 34 **lõikes 2** sätestatakse lemmiklooma märgistamiseks kasutatavate süstitavate transponderite tootja või turustaja kohustus teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit soovist saada heakskiit nimetatud transponderi kasutamiseks lemmikloomadel ja asjakohasesse loetellu kandmiseks.

Eelnõu § 34 **lõike 3** kohaselt teeb Põllumajandus- ja Toiduamet transponderi kasutamisele heakskiidu andmise või sellest keeldumise otsuse 30 päeva jooksul heakskiitmise taotlemisest arvates.

Eelnõu § 34 **lõikes 4** sätestatakse lemmikloomapassi väljastamise nõuded. Määruse (EL) nr 576/2013 artikli 6 punktis d osutatud identifitseerimisdokumendi (edaspidi *lemmikloomapass*),

täidab veterinaararst nõuetekohaselt ära ja väljastab selle lemmikloomapidajale nimetatud määruse artikli 22 kohaselt. Volitatud veterinaararst määruse (EL) nr 576/2013 artikli 3 punkti g tähenduses on veterinaarseaduse § 13 lõikes 1 nimetatud veterinaararst, ehk iga veterinaararsti kvalifikatsiooniga isik, kellel on kutsetegevuse luba.

Eelnõu § 34 **lõikes 5** sätestatakse lemmikloomapasse väljastavale veterinaararstile nõuded andmete säilitamise kohta. Tegemist on kehtiva loomatauditõrje seaduse § 13² lõikega 5, mis on lisatud veterinaarseaduse eelnõusse muutmata kujul.

Lemmikloomapasse väljastav veterinaararst säilitab määruse (EL) nr 576/2013 artikli 21 lõike 1 punktides a–c ja artikli 21 lõikes 3 nimetatud andmeid vähemalt kümme aastat lemmikloomapassi väljastamisest arvates. Nendeks andmeteks on näiteks mikrokiibi või tätoveeringu asukoht, mikrokiibi paigaldamise või tätoveeringu tegemise kuupäev ning sellele kantud tähtnumbriline kood, lemmiklooma nimi, liik, tõug, sugu, värv, omaniku poolt nimetatud sünnikuupäev ja muud märgatavad või eristatavad tunnused, omaniku nimi ja kontaktandmed ning väljastatud passi number.

Nõue säilitada andmeid lemmiklooma identifitseerimisdokumendi blanketi väljastamise ja lemmiklooma identifitseerimisdokumendi väljastamise kohta ning andmete säilitamise tähtaeg tuleneb määruse (EL) nr 576/2013 artikli 22 lõikest 3 ja artikli 23 lõikest 2. Määruse (EL) nr 576/2013 kohaselt peab identifitseerimisdokumentide ja nende blankettide väljastamise andmeid säilitama mitte vähem kui kolm aastat. Liikmesriikidel on see aeg erinev. Näiteks meie naaberriik Soome säilitab kõnealuseid andmeid viis aastat. Kuna lemmikloomapass kehtib terve looma eluea, on lemmiklooma keskmist eluiga arvestades otstarbekas säilitada neid andmeid kümme aastat.

Eelnõu § 34 **lõikes 6** sätestatakse lemmikloomapasside trükkimise ja veterinaararstile väljastamise korraldamise alused. Lemmikloomapassi blankettide trükkimist ja veterinaararstile väljastamist ning lemmikloomapasside väljastamise üle arvestuse pidamist korraldab Põllumajandus- ja Toiduametiga halduslepingu sõlminud isik. Halduslepingu võitja peab tagama lemmikloomapasside määruse (EL) nr 576/2013 kohase väljastamise ja selle kohta arvestuse pidamise. Määruse (EL) nr 576/2013 artikli 23 lõike 1 kohaselt peab Põllumajandus- ja Toiduamet tagama identifitseerimisdokumendi blankettide väljastamise ainult Eestis kutsetegevusluba omavatele veterinaararstidele ja väljastatava lemmikloomapassi numbri seostamise veterinaararsti kutsetegevuse numbriga.

Lemmikloomapasside trükkimise ja veterinaararstile väljastamise korraldamise puhul ei ole tegemist uue tegevusega, kuid säte on eelnõusse lisatud lemmikloomapasside väljastamise paremaks korraldamiseks ja õigusselguse tagamiseks. Kokkuleppel VTA-ga tegeleb eelnõu ettevalmistamise ajal identifitseerimisdokumendi blankettide trükkimise, väljastamise ja arvestuse pidamise korraldamisega ELÜ. ELÜ väljastab identifitseerimisdokumentide blankette veterinaararstidele tasuta eest. Sõlmitud lepinguga ei ole kaasnenud riigile rahalisi kohustusi, sest ELÜ kantud kulutused kaetakse blankettide müübiga saadavast tulust.

Eelnõu § 34 **lõikes 7** sätestatakse lemmikloomapassi blankettide trükkimiseks ja veterinaararstile väljastamiseks ning lemmikloomapasside väljastamise üle arvestuse pidamiseks halduslepingute sõlmimise protseduur. Blankettide trükkimise ja väljastamise ning nende üle arvestuse pidamise ülesande täitmiseks sõlmib Põllumajandus- ja Toiduamet halduslepingu. Blankettide trükkimise ja väljastamise ning veterinaararstidele väljastatud lemmikloomapasside üle arvestuse pidamise ülesande üleandmisega ei kaasne võimuvolituste üleandmist ning lepinguga ei reguleerita kolmanda isiku õigusi. Nimetatud halduslepingute sõlmimiseks kuulutab Põllumajandus- ja Toiduamet välja konkursi. Konkursi kuulutus avaldatakse Põllumajandus- ja Toiduameti kodulehel.

3. jagu. Põllumajandusloomade register

Eelnõu §-s 35 sätestatakse nõuded põllumajandusloomade registrile, registris andmete kandmisele ja sellega seotud õigustele. Määruse (EL) 2016/429 artiklite 101, 109 ja 185 kohaselt tuleb pädeval asutusel luua register ning seda pidada, et asjakohane teave teatamis- ja loakohustuse täitnud ettevõtja ja muu isiku kohta oleks kättesaadav. Registri vastutav töötleja on Maaeluministerium ja vastutav töötleja, kes määratakse registri põhimääruses on PRIA.

Põllumajandusloomade register asutati loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 alusel ja võeti kasutusele 2000. a 1. oktoobril Vabariigi Valitsuse 6. juuni 2000. a määrusega nr 184 „Põllumajandusloomade registri asutamine“. Viimased põhjalikumad muudatused jõustusid 15. märtsil 2019. a kui muutus loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 sõnastuse ja jõustus maaeluministri 08. märtsi 2019. a määrus nr 28, millega kehtestati uus põllumajandusloomade registri põhimäärus. Käesoleva eelnõu § 116 kohaselt käsitatakse enne veterinaarseaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 alusel asutatud põllumajandusloomade registrit veterinaarseaduse §-s 35 nimetatud põllumajandusloomade registrina.

Põllumajandusloomade registri eesmärk on tõhusa veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli tagamiseks pidada arvestust veterinaarseaduse § 35 lõikes 2 nimetatud isikute ning nende tegevuse üle eelkõige selleks, et ennetada loomataudi levikut ja juhuks kui Eestis levib loomataud, võimaldada selle kiiret ja tõhusat likvideerimist.

Põllumajandusloomade registrisse (määruse (EL) 2016/429 artikli 101 lõikes 1 sätestatud registrisse) kantakse teave ettevõtetest, mille kohta on täidetud teatamiskohustus ja ettevõtetest, mille kasutamiseks on antud tegevusluba, lisaks kantakse registrisse teave ettevõtjate, vedajate ja ka loomade kohta. PRIA annab igale registrisse kantud ettevõttele, vedajale ja ettevõtjale kordumatu registreerimisnumbri. PRIA ajakohasena peetav register hõlmab näiteks kõiki määruse (EL) 2016/429 artikli 93 kohase tegevusloaga ettevõtteid ja ettevõtjaid ja kõiki artiklite 97 ja 99 kohase tegevusloaga ettevõtteid.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 108 kohaselt peab liikmesriikidel olema süsteem nende peetavate maismaaloomade liikide identifitseerimiseks ja registreerimiseks, kelle puhul on selline süsteem nõutud nimetatud määruses ja selle kohaselt vastu võetud eeskirjades (EL õigusaktides). Sellise süsteemiga nähakse vajaduse korral ette arvestuse pidamine selliste loomade liikumise kohta.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 109 kohaselt tuleb registrisse kanda veise liikidesse kuuluvate peetavate loomade kohta vähemalt nende individuaalne identifitseerimistunnus, ettevõtte, kus neid peetakse ja nende kõnealustesse ettevõtetesse toomise ja välja viimise kuupäevad. Lamba- ja kitseliikidesse kuuluvate peetavate loomade kohta registreeritakse vähemalt teave nende identifitseerimise kohta ning loomade arv ettevõttes, ettevõtte, kus neid peetakse ja nende kõnealustesse ettevõtetesse toomise ja välja viimise kuupäevad. Sealiikidesse kuuluvate peetavate loomade kohta registreeritakse vähemalt teave nende identifitseerimise kohta, loomade arv ettevõtetes, ettevõtteid, kus neid peetakse ja nende kõnealustesse ettevõtetesse toomise ja välja viimise kuupäevad. Hobuseliikidesse kuuluvate peetavate loomade kohta registreeritakse vähemalt nende kordumatu kood, vajaduse korral identifitseerimismeetod, mis võimaldab seostada konkreetset looma identifitseerimisdokumendiga, asjakohased identifitseerimisandmed identifitseerimisdokumendist ja ettevõtteid, kus neid loomi peetakse.

Muudesse, kui eespool osutatud liikidesse kuuluvate peetavate maismaaloomade kohta registreeritakse teave, mis on ette nähtud Euroopa Komisjoni delegeeritud õigusaktiga vastu võetud eeskirjades. Euroopa Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad muude loomaliikide kohta andmete registreerimist elektroonilisse andmebaasi nende liikidega seotud konkreetsete ja oluliste riskide tõttu, selleks et tagada määrusega (EL) 2016/429

ette nähtud taudiennetus- ja tauditõrjemeetmete tõhus kohaldamine ja hõlbustada peetavate maismaaloomade, nende liikmesriikide vahelise liikumist ning EL-i territooriumile sisenemise jälgitavust.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on põllumajandusloomade registriga seonduv reguleeritud loomatauditõrje seaduse §-s 11. Määruse (EL) 2016/429 rakendamiseks ja põllumajandusloomade registri toimimiseks vajalikud ja asjakohased loomatauditõrje seaduse sätted on lisatud käesolevasse eelnõusse ja vajadusel ajakohastatud. Põllumajandusloomade registris on tulenevalt määruse (EL) 2016/429 ja selle alusel kehtestatud EL õigusaktidest vaja hakata registreerima praegustele andmetele lisaks veel andmeid peetavate alpakade ja hirvlaste kohta ning koerte, kasside, valgetuhkrute ja kodulindude liikmesriikide vahel või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel vedajate ja loomi Eestist väljapoole lähetavate varjupaikade kohta.

Eelnõu § 35. Põllumajandusloomade register

Eelnõu § 35 **lõikes 1** sätestatakse põllumajandusloomade registri mõiste. Põllumajandusloomade register on register määruse (EL) 2016/429 artiklite 101, 109 ja 185 tähenduses. Säte on lisatud seose loomiseks määruse (EL) 2016/429 asjakohaste sätetega. Registrisse kantakse loomapidamisettevõtted, vedajad ja põllumajandusloomade ettevõttest sõltumatu kogumisega tegelevad ettevõtjad ning registrisse kandmisel antakse igale ettevõttele, vedajale ja ettevõtjale kordumatu registreerimisnumber.

PRIA kui registri volitatud töötleja peab ja ajakohastab registrit, mis hõlmab kõiki tema poolt registrisse kantud ettevõtteid ja ettevõtjaid. Register tehakse Euroopa Komisjonile ja teiste liikmesriikide pädevatele asutustele kättesaadavaks, kui registris sisalduv teave on asjakohane peetavate maismaaloomade ja nende loomse paljundusmaterjali liikumiseks liikmesriikide vahel. Tegevusloaga ettevõtete registriosa tehakse avalikkusele kättesaadavaks sel määral, kui registris sisalduv teave on asjakohane peetavate maismaaloomade ja nende loomse paljundusmaterjali liikumiseks liikmesriikide vahel. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2035 II osa II jaotises on sätestatud nõuded registritesse ettevõtete kohta sisestatavale teabele.

PRIA peab ja haldab põllumajandusloomade registri andmebaasi. Määruse (EL) 2016/429 artiklis 109 on sätestatud andmebaasis minimaalselt registreeritavad andmed. Täpsemad nõuded elektroonses andmebaasis loomade kohta peetavate andmete kohta on sätestatud määruse (EL) nr 2019/2035 artiklites 42, 49, 56 ja 64.

Eelnõu § 35 **lõikes 2** sätestatakse põllumajandusloomade registri eesmärk. Põllumajandusloomade registri eesmärk on tõhusa veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli tagamiseks pidada arvestust järgmiste isikute ning nende tegevuse kohta: veterinaarseaduse alusel tegevusloa saanud või majandustegevusteate esitanud isik; veterinaarseaduse § 25 lõikes 4 nimetatud muu isik, kes peab põllumajandusloomi või vesiviljelusloomi kodumajapidamises, kuid kes ei tegele majandustegevusega MSÜS-i mõttes; loomakaitseseaduse alusel loomade vedamiseks ja loomade pikaajaliseks vedamiseks tegevusloa saanud isik ning katseloomadega varustamiseks, nende kasvatamiseks või kasutamiseks tegevusloa saanud isik; põllumajandusloomade aretuse seaduse alusel tegevusloa saanud isik; toiduseaduse alusel põllumajandusloomade tapmiseks tegevusloa saanud isik.

Eelnõu § 35 **lõikes 3** sätestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega põllumajandusloomade registri põhimäärus. Loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 alusel asutatud põllumajandusloomade registri põhimäärus on kehtestatud põllumajandusministri 08. märtsi 2019. a määrusega nr 30 „Põllumajandusloomade registri põhimäärus”. Põhimäärus kehtestatakse uuesti koos asjakohaste muudatustega.

Eelnõu § 35 **lõikes 4** sätestatakse põllumajandusloomade registri vastutav ja volitatud töötleja. Põllumajandusloomade registri vastutav töötleja on Maaeluministerium ja volitatud töötleja määratakse põllumajandusloomade registri põhimääruses. Põllumajandusloomade registri volitatud töötlejaks jääb sarnaselt kehtiva korraga PRIA.

Eelnõu § 36. Põllumajandusloomade registrisse kantavad andmed

Eelnõu § 36 **lõikes 1** sätestatakse andmed, mis kantakse põllumajandusloomade registrisse isiku ja tema tegevuse kohta. Registrisse kantakse MSÜS-i § 51 lõikes 1 nimetatud andmed, määruse (EL) 2016/429 artiklites 93, 101, 109, 173 ja 185 nimetatud andmed, määruse (EL) 2019/2035 artiklites 18–21, 42, 49, 56 ja 64 nimetatud andmed, määruse (EL) 2020/686 artiklites 6 ja 7 nimetatud andmed, määruse (EL) 2020/691 artiklites 20 ja 21 nimetatud andmed ja määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 23 lõikes 1 ning artikli 24 lõikes 1 nimetatud asjakohased andmed. Andmete koosseis võrreldes kehtiva õigusega oluliselt ei muutu.

Eelnõu § 36 **lõikes 2** sätestatakse, et toiduseaduse alusel põllumajandusloomade tapmiseks tegevusloa saanud ettevõtja andmed saadakse riiklikust toidu ja sööda käitlejate registrist. See on toimunud nii ka kehtiva loomatauditõrje seaduse kohaselt.

Eelnõu § 36 **lõikes 3** antakse PRIA-le registrikande tegemisest keeldumise alused. PRIA keeldub põllumajandusloomade registrisse põllumajanduslooma kohta kande tegemisest, kui isik on teadlikult esitanud valeandmeid või kui isikult on sellist liiki põllumajanduslooma pidamise õigus kohtuotsusega ära võetud.

Eelnõu § 36 **lõikes 4** sätestatakse PRIA-le andmete esitamise üldine korraldus. Andmed põllumajandusloomade registrile esitatakse paber kandjal või PRIA e-teenuse keskkonna kaudu või muu e-teenuste keskkonna kaudu, mis suhtleb riigi infosüsteemide andmevahetuskihi kaudu põllumajandusloomade registriga. Aastate jooksul on paber kandjal andmete edastamine jäänud oluliselt väiksemaks, kuid endiselt on loomapidajaid, kellel andmete edastamise elektroonne võimekus puudub. Eelistatud ja soovitatav suhtlusviis andmete edastamiseks on siiski e-keskkonna kasutamine.

Eelnõu § 36 **lõikes 5** sätestatakse võimalus esitatavatele dokumentidele digitaalallkirja mitte lisada. Kui riigi infosüsteemide andmevahetuskihis on avatud asjakohane teenus, siis riigi infosüsteemide andmevahetuskihi kaudu PRIA-le esitatud põllumajandusloomade registrisse andmete kandmise või registriandmete muutmise taotlusele ei pea lisama digitaalallkirja. Sätte eesmärk on hõlbustada loomapidaja tegevust ja mitte sundida loomapidajat kõiki e-teenuses esitatavaid dokumente allkirjastama. Antud säte võimaldab kasutada haldusmenetluse seaduse § 14 lõikes 4 lubatud erisust, mille kohaselt ei pea taotluse esitamisel digitaalallkirja ja e-templi lisama, kui taotlus on esitatud elektroonilise kanali kaudu ning haldusorgan on taotluse esitaja turvalisel viisil tuvastanud.

Eelnõu § 36 **lõikes 6** sätestatakse vastutus esitatud andmete õigsuse eest. Põllumajandusloomade registrisse kantud andmete õigsuse eest vastutab nende esitaja. Põllumajandusloomade registris olevate andmete muutmiseks esitatakse taotlus viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul, kui on muutunud ettevõtja, isiku ja tema tegevuskoha andmed või peetavate loomade andmed.

Eelnõu § 36 **lõikes 7** sätestatakse registri andmete avalikkuse nõuded. Põllumajandusloomade registrisse kantud andmed on avalikud, välja arvatud andmed, mille puhul on kehtestatud juurdepääsupiirang. Isikuandmete säilitamise tähtaeg määratakse põllumajandusloomade registri põhimääruses.

Eelnõu § 36 **lõikes 8** sätestatakse põllumajandusloomade registri seosed MSÜS-i nõuetega. Põllumajandusloomade registrile kohaldatakse MSÜS-is registri kohta sätestatud, arvestades

veterinaarseaduses, loomakaitseseaduses ja põllumajandusloomade aretuse seaduses sätestatud erisusi.

4. jagu. Loomade pidamine, avalik näitamine, kogumine ja vedu

Eelnõu 3. peatüki 4. jaos sätestatakse loomade pidamise, avaliku näitamise, kogumise ja veo nõuded.

Loomade pidamisega seotud üldised nõuded sätestatakse määruse (EL) 2016/429 artiklites 10, 11, 24 ja 25. Nendes artiklites sätestatakse loomapidaja loomatervisealane vastutus ja kohustus rakendada bioturvameetmed, nõuded ettevõtja ja loomakasvatusspetsialistide loomatervisealastele teadmistele, ettevõtja jälgimiskohustus loetellu kantud ja esilekerkivate taudide esinemise avastamiseks ja loomatervise ülevaatuse korraldamise nõue loomapidamisettevõttes. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomade pidamisega seonduv reguleeritud loomatauditõrje seaduse §-des 7–9 ja asjakohased sätted on lisatud käesolevasse eelnõusse.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 140 alusel võib Euroopa Komisjon võtta vastu delegeeritud akte seoses tsirkuste, näituste, spordiürituste, vabaajategevuste, loomaaedade, lemmikloomapoodide, loomade varjupaikade ja hulgimüüjatega. Eelnõu ettevalmistamise ajal ei ole sellist õigusakti veel koostatud. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on avaliku näitamise seonduv reguleeritud §-s 14 ja see on ajakohastatult käesolevasse eelnõusse lisatud.

Loomade kogumisega seotud üldised nõuded on sätestatud määruse (EL) 2016/429 IV osa 3. peatüki 4. jaos. Määruse (EL) 2016/429 artikli 105 lõikega 1 ette nähtud kogumisega tegelevate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustust täiendatakse ja täpsustatakse määruse (EL) 2019/2035 II osa III jaotise 4. peatükis.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomade kogumisega seonduv reguleeritud loomatauditõrje seaduse §-s 15, kus sätestatakse vahendaja mõiste ja antakse volitus maaeluministrile kehtestada määrusega nõuded vahendaja ettevõtte kohta. Kuna edaspidi on kõik loomade kogumisega seotud nõuded sätestatud vahetult kohaldatavas EL määruses ja rakendusmääruses, puudub vajadus sarnase volitusnormi sätestamiseks.

Loomade veoga seotud üldised nõuded sätestatakse määruse (EL) 2016/429 artiklites 104, 125 ja 188. Vedajatel on arvestuse pidamise kohustus ja ta peab rakendama veol taudiennetusmeetmeid. Määruse (EL) 2016/429 artikli 104 lõikega 1 ette nähtud kohustusi täiendatakse määruse (EL) 2019/2035 II osa III jaotise 3. peatükis. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomade veoga seonduv reguleeritud loomatauditõrje seaduse §-s 16. Vajalikud ja asjakohased loomatauditõrje seaduse sätted on lisatud käesolevasse eelnõusse ja vajadusel ajakohastatud.

Eelnõu § 37. Bioturvalisuse kava

Eelnõu §-s 37 sätestatakse bioturvalisuse kava koostamise ja rakendamise nõuded. Bioturvalisuse nõuded on üks olulisemaid ennetusvahendeid, mida saavad kasutada ettevõtjad ja teised loomadega töötavad inimesed, et takistada loomataudide sissetoomist loomapopulatsiooni, nende arenemist loomapopulatsioonis ja levimist loomapopulatsioonist välja. Bioturvameetmed peaksid olema piisavalt paindlikud, vastama tootmisviisile ja asjaomaste loomade liikidele või kategooriatele ning nende puhul tuleks võtta arvesse kohalikke olusid ja tehnoloogia arengut. Bioturvalisuse kava on lihtne ja vajalik tööriist kõigile põllumajandusloomade pidajatele, mis aitab luua ettevõttes selge ja kontrollitava bioturvalisuse süsteemi ja seda vastavalt vajadusele hinnata ning ajakohastada. Bioturvalisuse kava aitab loomapidajal fikseerida hetkeolukorra ja kavandada vajalikke muudatusi ning vajadusel selgitada neid lihtsalt ka järelevalveametnikule. Kuigi bioturvalisus võib nõuda mõningaid esmaseid investeeringuid, peaks loomataudide esinemise riski vähenemine olema ettevõtjate jaoks positiivseks stiimuliks.

Bioturvalisuse kava tuleb koostada teatud loomaliigi ja pidamisviisi korral ning nende loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Näiteks seakasvatustevõtetes on sigade Aafrika katku leviku tõttu bioturvalisuse kava kohustus juba praegu. Ülejäänud loomapidamistevõtetega, nagu linnukasvatustevõtted, piimaveiste pidamise ettevõtted, lihavesi pidamise ettevõtted, lamba- ja kitsekasvatustevõtted, aga ka lemmikloomade varjupaigad ja kogumiskeskused, kehtestatakse nimetatud kohustus järkjärgult, konsulteerides eelnevalt vastava sektoriga. Bioturvalisuse kava nõude näol on tegu juba olemasoleva nõudega, mis toetab bioturvalisuse nõuete tõhusamat rakendamist.

Bioturvalisuse kava ei pea koostama loomade pidamisel kodumajapidamises oma tarbeks, välja arvatud, kui see kohustus pannakse seoses eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi levikuga rakendatavate tauditõrjemeetmetega. Bioturvalisuse kava koostamisel ei ole tähtsust selle kava mahukusel, vaid see peab olema ettevõttepõhine, kajastama loomapidamistevõttes tehtud tegevusi (loomade süünd või sissetoomine, sööda ja allapanu sissetoomine, loomade liikumine, surevus, sõnniku eemaldamine, ettevõtte puhastamine ja desinfitseerimine, kahjuritõrje jne) ning kõik see peab olema kooskõlas tegeliku olukorraga ettevõttes, mis omakorda nähtub loomapidaja peetavast arvestusest bioturvalisuse meetmete rakendamise üle.

Määruse (EL) 2016/429 artiklis 10 ja selle alusel kehtestatavas komisjoni rakendusaktis sätestatakse loomapidajate poolt rakendatavad bioturvameetmed ja nimetatud määruse artiklis 25 loomatervise ülevaatus nõue. Need kaks tegevust on omavahelises seoses, kuna loomapidaja vajab bioturvalisuse hindamisel veterinaararsti kui valdkonna eksperdi hinnangut ja nõuannet. Määruse (EL) 2016/429 artikli 10 lõike 5 kohaselt teevad ettevõtjad, loomakasvatusspetsialistid ja lemmikloomapidajad tauditõrje- ja taudiennetusmeetmete kohaldamisel koostööd pädeva asutuse ja veterinaararstiga. Nõustamine kuulub veterinaararsti kohustuste hulka vastavalt käesoleva eelnõu § 14 lõikele 4. Määruse (EL) 2016/429 artikli 25 kohaselt peavad loomapidajad tagama, et veterinaararst viib läbi loomapidamistevõttes loomatervise ülevaatus vähemalt kord aastas, mille eesmärk on eelkõige nõustada ettevõtjat bioturvalisuse ja muudes loomatervise seotud küsimustes.

Eelnõu § 37 **lõikes 1** sätestatakse bioturvalisuse kava koostamise üldine kohustus. Bioturvalisuse kava koostatakse veterinaarseaduse § 25 lõike 2 punktide 1–3 ning lõike 4 kohaselt majandustegevuse teate esitanud või § 26 lõike 2 punktide 1–4 kohaselt tegevusloa taotlenud isiku ettevõttes rakendatavate bioturvameetmete kohta. Bioturvalisuse kava koostamise kohta ei ole erinõudeid ning see võib olla koostatud ettevõtjale sobivas vormis. Sõltuvalt ettevõtte suurusest võtab bioturvalisuse kava koostamine hinnanguliselt aega mõnest tunnist mõne päevani. Jooksva arvestuse pidamine bioturvalisuse meetmete rakendamise üle võtab sõltuvalt ettevõtte suurusest (ettevõttes peetavate loomade arvust) aega hinnanguliselt viis kuni mõnikümmend minutit päevas. Bioturvalisuse kava ajakohasuse all mõeldakse näiteks ettevõttes peetavate loomade, loomataudi alase staatuse ja ettevõttes rakendatud bioturvalisuse meetmete kohta käivate andmete uuendamist nende muutumisel.

Eelnõu § 37 **lõikes 2** sätestatakse volitusnorm maaeluministrile kehtestada nende loomaliikide loetelu, millesse kuuluvate loomade pidamisel tuleb koostada loomapidamistevõttes rakendatavate bioturvalisuse meetmete kohta bioturvalisuse kava. Nimetatud loetelu kehtestatakse vajaduse korral loomade vanusegruppide ja pidamisviiside kaupa. Volitusnorm kehtestatakse eesmärgiga mitte rakendada bioturvalisuse kava koostamise kohustust korraga kõikidesse loomaliikidesse kuuluvate põllumajandusloomade pidamisel, vaid teha seda riskipõhiselt, lähtudes iga loomaliigi puhul asjakohaste loomataudide leviku ohust.

Eelnõu § 37 **lõikes 3** täpsustatakse bioturvalisuse kava koostamise aluseid. Bioturvalisuse kava koostamisel ja ajakohastamisel võetakse arvesse määruse (EL) 2016/429 artikli 10 sätestatud

bioturvameetmeid ja nimetatud määruse artikli 25 kohase loomatervise ülevaatus tulemusi. Lisaks võib Euroopa Komisjon rakendusaktidega kehtestada nimetatud määruse artikli 10 ühtseks kohaldamiseks vajalikud miinimumnõuded loomade, loomse saaduse, loomse paljundusmaterjali, sõidukite ja inimeste ettevõttesse sisenemise ja sealt väljumise, seadmete kasutamise, riske arvestavate liikumistingimuste, loomade või loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali ettevõttesse toomise tingimuste, äsja ettevõttesse toodud või haigete loomade karantiini, isoleerimise või eraldamise ning surnud loomade ja muude loomsete kõrvalsaaduste ohutu kõrvaldamise süsteemi kohta.

Eelnõu § 37 **lõigetes 4 ja 5** sätestatakse bioturvalisuse kava koostamise tähtaeg ja kava säilitamise nõuded. Loomapidaja koostab bioturvalisuse kava 30 päeva jooksul majandustegevuse teate esitamisest või tegevusloa saamisest arvates ning ajakohastab bioturvalisuse kava ja peab selle täitmise kohta arvestust. Bioturvalisuse kava säilitatakse kaks aastat selle rakendamise kohustuse lõppemisest arvates. Koos majandustegevuse alustamisega peab olema läbi mõeldud ka bioturvalisuse tagamine ettevõttes.

Eelnõu § 38. Looma pidamine, lahtipääsenud ja omanikuta loom ning looma püüdmine

Eelnõu §-s 38 sätestatakse nõuded loomade pidamisele ning lahti pääsenud ja omanikuta loomaga seonduvad toimingud. Omanikuta ja loomapidaja juurest lahti pääsenud loomadega seonduvad nõuded on kehtivas loomatauditõrje seaduses sätestatud loomatauditõrje seaduse §-s 12 ja need on lisatud käesolevasse eelnõusse valdavalt muutmata kujul. Eelnõusse on lisatud uue nõudena loomapidaja kohustus tagada oma looma püsimine loomapidamiseks piiritletud alal. Käesolevas paragrahvis sätestatud nõuded laienevad kõigile maismaaloomade pidajatele

Eelnõu § 38 **lõikes 1** sätestatakse loomapidaja kohustus tagada tema looma nõuetekohane pidamine talle kuuluval või tema kasutuses oleval territooriumil. Loomapidaja ja lemmikloomapidaja tagavad oma looma veterinaarnõuete kohase pidamise ja rakendavad vajalikke meetmeid tema lahti pääsemise vältimiseks. Loomapidajale kuuluva või tema kasutuses oleva territooriumi all mõeldakse loomapidamishoonet, -rajatist, või loomade pidamiseks piiritletud ala, näiteks karjamaad koos ühendusteega. Eestis on ette tulnud rohkelt probleeme seoses lahti pääsenud loomadega. Loomad põhjustavad majanduslikku kahju, mille üle tihti tõusevad vaidlused loomapidaja ja maavaldajate vahel, kelle maale need loomad liiguvad. Halvemal juhul ei ole need loomad ka identifitseeritud. Probleeme on nii hulkuvate põllumajandusloomade kui lemmikloomadega, eeskätt koertega. Üksikisikud, kohalikud omavalitsused ja ka korrakaitseorganid on viidanud oma korduvates pöördumistes Maaeluministeeriumi poole vajadusele sätestada seaduses nõue, et loomapidaja peab tagama oma loomade püsimise tema valdustes. Tekitatud materiaalse kahju korral on küll võimalus pöörduda kohtusse, kuid enamiku kannatanute jaoks on see liiga keerukas ja aeganõudev. Sageli ei ole võimalik ka kõiki kahju tekkimise asjaolusid tõendada. Sellest tulenevalt on käesolevas eelnõus sätestatud loomapidajale selge kohustus rakendada abinõusid loomade lahti pääsemise ära hoidmiseks.

Eelnõu § 38 **lõikes 2** määratletakse loomapidaja juurest lahti pääsenud looma mõiste. Loomapidaja juurest lahti pääsenud loomaks loetakse loom, ka lemmikloom, kes viibib omaniku või looma eest vastutava isiku juuresolekuta väljaspool loomapidajale kuuluvat või tema kasutuses olevat territooriumi. Lahti pääsenud loom on erinevalt omanikuta loomast identifitseeritud vastavalt selle loomaliigi kohta sätestatud nõuetele või käesoleva eelnõu § 30 lõikes 1 sätestatud viisil, kui liigipõhised nõuded puuduvad.

Eelnõu § 38 **lõike 3** kohaselt on loomapidaja ja lemmikloomapidaja kohustus korraldada nende juurest lahti pääsenud looma püüdmine.

Eelnõu § 38 **lõikes 4** määratletakse omanikuta looma mõiste. Omanikuta loomaks loetakse identifitseerimata loom, ka lemmikloom, kelle omanikku ei ole võimalik tuvastada. Identifitseerimisviisid sätestatakse veterinaarseaduse §-s 30 ning täpsemad identifitseerimisviisid loomaliikide kaupa on sätestatud määruses (EL) 2019/2035. Seega kui looma märgistuse või kuuluvuse kaudu ei ole võimalik looma omanikku kindlaks teha, loetaksegi loom omanikuta loomaks.

Eelnõu § 38 **lõigetes 5 ja 6** sätestatakse kohaliku omavalitsuse ülesanded omanikuta ning loomapidaja juurest lahti pääsenud loomade püüdmisel, vajadusel ka pidamisel ja hukkamisel. Kohalik omavalitsus korraldab omanikuta ja omaniku juurest lahti pääsenud loomade püüdmist, pidamist ja hukkamist vastavalt loomakaitseaduse §-le 5. Kui loomapidaja või lemmikloomapidaja ei korralda temale kuuluva looma püüdmist, korraldab selle kohalik omavalitsus. Hulkuvate lemmikloomade püüdmiseks on enamikul omavalitsustel sõlmitud lepingud varjupaikadega, kes tegelevad lemmikloomade püüdmise, varjupaika toimetamise ning edasiste tegevustega, nagu looma vana omaniku leidmine või uue otsimine, aga ka vajadusel looma hukkamine. Varjupaik on kohustatud lemmikloomi hoidma vähemalt 14 päeva ja juhul, kui looma omanikku ei ole selleks ajaks leitud, otsitakse loomale uus omanik või loom hukatakse.

Eelnõu § 38 **lõikes 7** sätestatakse looma omaniku kohustus katta temale kuuluva looma püüdmise ja pidamise kulud. Üldine põhimõte on, et kui loomapidaja või lemmikloomapidaja juurest lahti pääsenud looma kinni püüdmise korraldab kohalik omavalitsus, kannab looma püüdmise ja pidamisega seotud kulud loomaomanik.

Eelnõu § 39. Loomanäitus, -võistlus, -laat, -oksjon ja loomade kokkutoomisega seotud muu avalik üritus

Eelnõu §-s 39 sätestatakse loomanäituste, -võistluste, -laatade, -oksjonite või loomade kokkutoomisega seotud muude avalike ürituste korraldamise nõuded. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on nimetatud nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduse §-s 14, mis on lisatud veterinaarseaduse eelnõusse ajakohastatult.

Eelnõu § 39 **lõikes 1** sätestatakse loomade kogunemisega seotud üritusele (edaspidi *üritus*) toodavate loomade tervisenõuded. Avalikule üritusele võib tuua kliiniliselt terve, nõuetekohaselt identifitseeritud ning asjakohastele veterinaarnõuetele vastava looma. See, kuidas käesolev nõue tagatakse, on ürituse korraldaja otsustada. Asjakohaste veterinaarnõuete all tuleb mõista näiteks nõudeid parasiiditõrjele, vaktsineerimistele, terviseuuringutele või looma pidamisele eraldatult muudest loomadest enne üritusele toomist jne. Säte jätab võimaluse kasutada kõiki asjakohaseid võimalusi üritusele loomade kokkutoomisega seotud riskide maandamiseks, sealhulgas ka võimaluse kaasata veterinaararsti.

Eelnõu § 39 **lõikes 2** sätestatakse loomade heaolu ja veterinaarteenuse kättesaadavuse tagamise nõue. Ürituse korraldaja tagab kogu ürituse vältel loomade heaolu ning veterinaarteenuse kättesaadavuse. Kehtiv loomatauditõrje seaduse § 14 lõike 1 teine lause kohustab ürituse korraldajat kaasama veterinaararsti, kes kontrollib üritusele toodud looma tervislikku seisundit ja veterinaarnõuetele vastavust ning looma heaolu ürituse käigus. Loomanäituste korraldajad on avaldanud arvamust, et selline üksikasjalik kohustus ei ole alati asjakohane ja see võiks olla üldisem. Loomade kokkutoomisega seotud üritustel on kõige tõenäolisem, et loom võib saada mingit liiki trauma, mida kohapeal ei saa ravida ja seetõttu piisab ka sellest, kui ürituse korraldajal on kokkulepe veterinaarstiga just sellel üritusel vajalikke toimingute tegemiseks või ohtude maandamiseks.

Kui üritusel on oluline kontrollida iga looma tervislikku seisundit enne loomade lubamist üritusele, võib ürituse korraldaja ka edaspidi riskidest tulenevalt kasutada kogu ürituse vältel kohapeal viibiva veterinaararsti teenust, kuid see ei ole tulevikus kohustuslik iga ürituse korral ja

veterinaarteenuse tagamise viis on jäetud korraldaja otsustada. Kõrgema riskiga üritusteks on näiteks rahvusvahelised loomanäitused, -võistlused, -oksjonid ja laadad. Kõrgema riskiga on ka ratsavõistlused, eriti teatud loomataudide levikuperioodil. Madala riskiga on üritused, kuhu kokkutoodavad loomad pärinevad samasuguse taudialase staatusega karjadest või kus loomade näitamise käigus nad omavahel otseses kontaktis ei ole.

Eelnõu § 39 **lõikes 3** sätestatakse loomade kokkutoomisega seotud ürituse toimumisest teavitamise kohustus. Ürituse korraldaja teavitab vähemalt kümme päeva enne korraldatava ürituse algust sellest Põllumajandus- ja Toiduametit. Põllumajandus- ja Toiduametil on oluline ürituse toimumisest teada, kuna üritusele vahetult eelneval või selle toimumise ajal puhkenud loomataudi korral rakendab Põllumajandus- ja Toiduamet viivitamata vajalikke meetmeid loomataudi leviku tõkestamiseks ja selleks on oluline teada kõigi sellele taudile vastuvõtlikku liiki loomade asukohta. Põllumajandus- ja Toiduamet saab seda infot kasutada ka järelevalve paremaks korraldamiseks. Lisaks sätestatakse lõikes 3 nõuded ürituse teates sisaldavale teabele. Ürituse teates märgitakse ürituse liik (loomanäitus, -võistlus, -laat, -oksjon või loomade kokkutoomisega seotud muu avalik üritus), ürituse alguse ja lõpu kuupäev, ürituse toimumise koht, üritusele toodavate loomade liigid, üritusele toodavate loomade päritoluriik ja -piirkond, üritusel veterinaarteenust pakkuva veterinaararsti nimi ja kontaktandmed, üritusel osalemiseks nõutavad looma terviseandmed ja ürituse korraldaja nimi ja kontaktandmed. Nimetatud andmed on olulised üritusega seotud riskide hindamiseks ja kiireks reageerimiseks loomataudi ohu korral. Rahvusvaheline üritus on kindlasti kõrgema loomatervise riskiga ja Põllumajandus- ja Toiduametil peab olema piisavalt teavet üritusel osalevate loomade päritoluriikide kohta.

Eelnõu § 39 **lõikes 4** sätestatakse nõuded Põllumajandus- ja Toiduameti poolt peetavale arvestusele ürituste kohta. Põllumajandus- ja Toiduamet peab arvestust toimuvate ürituste üle, registreerides nõuetekohase teate. Andmed ürituste arvestuse kohta on avalikud ja neid säilitatakse kolm aastat ürituse registreerimise päevast arvates.

Eelnõu § 39 **lõikes 5** sätestatakse ürituse keelamise alused. Põllumajandus- ja Toiduamet võib keelata teatud liiki loomade kokkutoomise või nende üritusel kasutamise, kui riskianalüüsi tulemusena on selgunud loomataudi leviku oht. Selline oht on tõenäolisem seose rahvusvaheliste üritustega, kuhu tuuakse loomi erinevates välisriikidest. Põllumajandus- ja Toiduamet teeb sellise ürituse kohta riskianalüüsi, tuginedes konkreetse riigi loomatervise alasele olukorrale.

Eelnõu § 39 **lõikes 6** sätestatakse ürituse keelamisest teavitamise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet teavitab teatud liiki loomade kokkutoomise või nende üritusel kasutamise keelamisest viivitamata korraldajat ja vajaduse korral avalikkust massiteabevahendite kaudu. Ürituse korraldaja teavitab pärast loomade kokkutoomise või nende üritusel kasutamise keelamisest teadasaamist sellest üritusel osalejaid.

Eelnõu § 39 **lõikes 7** sätestatakse nõuded loomade ürituselt tagasiviimisele. Looma transportimisel ürituselt tema alalise pidamiskohta rakendab loomapidaja looma veol ja pidamisel loomataudide leviku võimaliku leviku tõkestamiseks asjakohaseid bioturvameetmeid nagu tagasiviidava looma ajutine eraldamine muudest loomadest ja looma tervise jälgimine. Seoses üritusel erinevate loomade tiheda omavahelise kokkupuutumisega suureneb oht võimaliku loomataudi levikuks. Näiteks kui üritusele toodud loom on nakatunud mingisse loomataudi, aga loomataudi peiteperioodil ei ole veel kliinilised tunnused avaldunud, võib loom nakkust teistele loomadele edasi anda. Loomapidaja peab kohase bioturvalisuse meetmena paigutama ürituselt toodud looma kui karja juurdetoodava looma muudest loomadest eraldi ajaks, mis on piisav võimaliku loomataudi avaldumiseks. Vajadusel tuleb looma tervisliku seisukorra kindlakstegemiseks teha ka asjakohaseid uuringuid.

Eelnõu § 40. Põllumajandusloomade vedu

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on põllumajandusloomade veo nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduse §-s 16. Kehtivaid nõudeid ei ole veterinaarseaduse eelnõuga võrreldes oluliselt muudetud ja need on kooskõlas määrusega (EL) 2016/429 ning komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2020/688, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade ja haudemunade liidusisest liikumist käsitlevate loomatervisenõuetega. Määruse (EL) 2016/429 artikli 125 kohaselt rakendavad ettevõtjad asjakohaseid ja vajalikke ennetusmeetmeid, et peetavate maismaaloomade tervisestaatus ei ohustata veo ajal, peetavate maismaaloomade vedamine ei põhjusta nimetatud määruse artikli 9 lõike 1 punktis d loetellu kantud taudide levikut, mis võivad sellise loomade veoga levida inimestele ja loomadele, seadmed ja veovahendid desinfitseeritakse, puhastatakse ja tehakse putuka- ja näriliste tõrjet ning rakendatakse muid asjakohaseid bioturvalisuse meetmeid vastavalt sellele, millised on asjaomase veoga seotud riskid. Euroopa Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad seadmete ja veovahendite puhastamise ja desinfektsiooni nõudeid, putukate- ja kahjuritõrjeks kasutatavatele biotsiididele esitatavaid nõudeid ning muid asjakohaseid bioturvalisuse meetmeid. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/688 artiklites 4–6 sätestatakse nimetatud maismaaloomade ja haudemunade veo üldised nõuded, veoks kasutatavate konteinerite kohta esitatavaid nõuded ja veovahenditele ja konteineritele rakendatavad asjakohased erandid.

Eelnõu § 40 **lõikes 1** sätestatakse täpsemad nõuded veovahendi puhastamisele ja desinfitseerimisele. Veovahend tuleb pärast iga loomade vedu või vajaduse korral ka enne järgmist loomade vedu puhastada ja desinfitseerida. Säte täpsustab määruse (EL) 2016/429 artikli 125 üldisi nõudeid.

Eelnõu § 40 **lõikes 2** sätestatakse nõuded haigete ja haiguskahtlaste loomade veole. Haigeid või haiguskahtlasi loomi tuleb vedada eraldi veosena veterinaararsti kontrolli all. Kui loom haigestub või sureb veo ajal, peab vedaja sellest viivitamatult teavitama veterinaararsti. Haigete loomadena käsitletakse käesolevas paragrahvis nii vigastatud kui loomataudi põdevaid või taudikahtlasi loomi.

Eelnõu § 40 **lõikes 3** sätestatakse vedaja peetava arvestuse säilitamise nõue. Vedaja peetava põllumajandusloomade vedamise arvestuse aluseks olevaid dokumente säilitatakse vähemalt kolm aastat veo toimumisest. Määruse (EL) 2016/429 artiklite 104 ja 188 kohaselt säilitatakse sellist arvestust minimaalselt kolm aastat.

Nõue maismaaloomade veo üle arvestust pidada on sätestatud määruse (EL) 2016/429 artiklis 104. Vedajad peavad ja säilitavad arvestust, milles loetletakse ettevõtte, kuhu veokid on sisenenud, veetud peetavate maismaaloomade kategooriad, liigid ja arv, teave kasutatud veovahendi puhastamise, desinfektsiooni ja kahjuritõrje kohta ning loomade saatedokumentide andmed, sealhulgas dokumentide arv. Arvestust tuleb pidada ja säilitada paberil või elektrooniliselt ning teha pädeva asutuse taotluse korral see neile kätte saadavaks. Lisaks on määruse (EL) 2019/2035 artiklis 34 täpsustatud, et andmed, mida vedajad dokumenteerivad iga peetavate maismaaloomade veoks kasutatud veovahendi kohta on: veovahendi numbrimärk või registreerimisnumber, loomade veovahendile pealelaadimise kuupäevad ja kellaajad päritoluettevõtetes, iga külastatud ettevõtte nimi, aadress ja registreerimise või tegevusloa number, loomade mahalaadimise kuupäevad ja kellaajad sihtkohaettevõtetes, veovahendi puhastamise, desinfektsiooni ja kahjuritõrje tegemise kuupäevad ja kohad ning loomadega kaasas olevate dokumentide vajalikud viitenumbrid.

Määruses (EL) 2016/429 on veeloomade veo üle arvestuse pidamise nõue toodud artiklis 188. Vesiviljelusettevõtetele viimiseks või loodusesse laskmiseks ette nähtud veeloomade vedajad peavad ajakohast arvestust, milles kajastuvad nende poolt veetavate veeloomade kategooriad,

liigid ja hulk (arv, kogus või kaal); vesiviljelusloomade ja looduslike veeloomade suremus veo ajal, võimaluse korral veoliikide ning vesiviljelusloomade ja looduslike veeloomade liikide kaupa; vesiviljelusettevõttes või tauditõrjet tegevad veeandide ettevõttes, kuhu veovahend on sisenenud; vedamise ajal toimunud veevahetus, täpsustades värsket vee veevõtukohti ja heitvee kogumise kohti ning veovahendi puhastamine ja desinfektsioon. Arvestust tuleb pidada ja säilitada paberil või elektrooniliselt ning teha pädeva asutuse taotluse korral see neile kätte saadavaks. Lisaks on määruse (EL) 2020/691 artiklis 35 täpsustatud lisanõuded vedajate poolt arvestuse pidamisele, et vedajad dokumenteerivad iga peetavate vesiviljelusloomade veoks kasutatud veovahendi kohta järgmised andmed: veovahendi numbrimärk või meretranspordivahendi rahvusvaheline registrinumber või muu asjakohane number, mis on antud muu veovahendi kohta; veeloomade veovahendile pealelaadimise kuupäevad ja kellaajad päritoluettevõttes või pidamise kohas; iga külastatud ettevõtte nimi ning aadress ja kordumatu registreerimis- või tegevusloa number; iga külastatud pidamiskoha asukoht; veeloomade mahalaadimise kuupäevad ja kellaajad sihtkoheettevõttes, veevahetuse kuupäeva ja kellaaja kohta; veovahendi bioturvalisuse plaan ja selle täitmist tõendavad dokumendid ning loomadega kaasas olevate dokumentide viitenumbrid.

Eelnõu § 41. Erand kabiloomade ja kodulindude veovahendile kogumise kohta

Kabiloomade ja kodulindude veovahendile kogumine otse päritoluettevõtetest on lubatud määruse (EL) 2016/429 artikli 133 lõikes 2 sätestatud tingimustel, mis tähendab, et teatud juhtudel võib peetavate kabiloomade ja kodulindude kogumine toimuda otse veovahendile ja ilma loomi selleks tegevusluba saanud ettevõttese viimata.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 4 lõike 49 kohaselt on kogumine rohkem kui ühest ettevõtetest pärit peetavate maismaaloomade kokku kogumine lühemaks ajavahemikuks kui on asjaomase loomaliigi jaoks ette nähtud viibimisaeg. Sama artikli lõike 50 kohaselt on viibimisaeg lühim ajavahemik, mis on vajalik selle tagamiseks, et ettevõttesse toodud looma tervisestaatus ei ole halvem kõnealuse ettevõtte loomade omast. Viibimisajaks on tavaliselt 30 kalendripäeva.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 126 lõike 2 kohaselt võtavad ettevõtjad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et teise liikmesriiki viidavad peetavad maismaaloomad lähetatakse otse teises liikmesriigis asuvasse sihtkohta, välja arvatud juhul, kui neil on vaja peatuda puhkekohtas loomade heaoluga seotud põhjustel. Erandina võivad põllumajandusettevõtjad peetavaid kabiloomi ja kodulinde koguda päritoluliikmesriigist teise liikmesriiki viimise ajal maksimaalselt kolm korda. Selline kogumine toimub üksnes sel eesmärgil tegevusloa saanud kabiloomade ja kodulindude kogumise ettevõttes. Päritoluliikmesriik võib oma territooriumil lubada kogumist veovahendites, kui peetavatele kabiloomadele või kodulindudele tullakse järele otse nende päritoluettevõttesse, tingimusel et kõnealuseid loomi ei laadita jälle maha kõnealuse toimingu käigus ja enne saabumist nende sihtkohaks olevasse ettevõttesse või lõplikku sihtkohta või järgmisesse kogumise kohta.

5. jagu. Veterinaarnõuded tapaloomade ja loomsete saaduste käitlemisele

Eelnõu § 42. Tapalooma ning loomse saaduse, loomse kõrvalsaaduse ja sellest saadud toote käitlemine

Määruse (EL) 2016/429 IV osa I jaotise 6. peatükis loomsete saaduste tootmine, töötlemine ja turustamine EL-is (artiklid 166–169) sätestatakse nõuded ettevõtjale ennetusmeetmete rakendamiseks, et ära hoida nende loomataudide levikut, mis võivad edasi kanduda loomade ja loomsete saaduste liikumisega või kõigi tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappide käigus. Ettevõtjad tagavad, et loomsed saadused ei ole pärit loomakasvatuse- või toidukäitlemisettevõtetest, või ei ole saadud loomadelt, kelle suhtes rakendatakse erakorralisi meetmeid või liikumispiiranguid, v.a juhul kui õigusaktidega on ette nähtud erandid, peetavate maismaaloomade ja loomsete saaduste suhtes kohaldatavate liikumispiirangute suhtes.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 166 lõike 3 kohaselt võtab Euroopa Komisjon vastu delegeeritud õigusakte, mis reguleerivad ennetusmeetmeid loomsete saaduste käitlemise täpsemate nõuete, sealhulgas riskimaandamisemeetmete ja loomsete saaduste liikumispiirangutega kohta.

Loomset päritolu toidu käitlemise üldised nõuded on sätestatud määruses (EÜ) nr 853/2004. Loomsete kõrvalsaaduste käitlemise üldised nõuded on sätestatud määruses (EÜ) nr 1069/2009. Määrus (EÜ) nr 1069/2009 lubab pädeval asutusel kehtestada teatavaid erandeid loomsete kõrvalsaaduste kõrvaldamiseks ja kasutamiseks. Seni on erandid kehtestanud VTA peadirektor oma käskkirjaga, mida vaadatakse üle ja muudetakse vastavalt vajadusele. Peamised erandid, mida võib teha on: teatud loomade eriotstarbeline söötmine (metsloomad; röövlinnud; karusloomad; loomaailoomad; tsirkusloomad; kasvanduste koerad ja jahikoerad; varjupaiga kassid ja koerad; kalasöödana kasutatavad tõugud ja ussid), lemmiklooma ja hobuslase matmine, teatavate loomsete kõrvalsaaduste muul viisil kõrvaldamine, kõrvalises piirkonnas loomsete kõrvalsaaduste muul viisil kõrvaldamine, teatavate loomsete kõrvalsaaduste prügilasse ladestamiseks saatmine, loomsete kõrvalsaaduste kasutamine teadus- või haridustöös, diagnostikas, näitustel ja kunstitegevuses, lemmikloomatoiduna jaekaubanduses ja karusloomade liigisisene söötmine. Kõik need erandid kehtivad vaid Eestis ja ainult sellistele loomsetele kõrvalsaadustele, mis on tekkinud Eestis. Erandite rakendamise eelduseks on võimalikult väike risk inimeste ja loomade tervisele. Järelevalveasutusel on jätkuvalt õigus loomataudi puhkemise või selle kahtluse korral või muu ohu ilmnemisel alati erandi rakendamisse sekkuda või seda keelata või erandina lubatud tegevus peatada.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on tapaloomade, loomsete saaduste ja nende käitlemise veterinaarnõuded sätestatud loomatauditõrje seaduse 2. peatüki 5. jaos. Vajalikud ja asjakohased loomatauditõrje seaduse sätted on lisatud veterinaarseaduse eelnõusse.

Eelnõu § 42 **lõikes 1** määratletakse ära tapalooma mõista. Tapaloom on liha ja lihasaaduste tootmise eesmärgil tapmisele määratud loom.

Eelnõu § 42 **lõikes 2** sätestatakse kohustus tagada tapaloomade ja loomsete saaduste nõuetekohane käitlemine. Tapaloomade ja loomsete saaduste käitlemise vastavalt määrusele (EL) 2016/429 ja määrusele (EÜ) nr 853/2004 tagab käitleja.

Eelnõu § 42 **lõike 3** kohaselt tuleb farmis tapetud kodulindude ja jäneseliste liha väikestes kogustes tarnimisel käitlejalt otse lõpptarbijale või kohalikku jaekaubandusettevõttese värske lihana müügiks otse lõpptarbijale järgida põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määruses nr 127 „Farmis tapetud kodulindude ja jäneseliste liha väikeses koguses käitlemise hügieeninõuded” (RT I, 29.03.2018, 4). Ulukite või nende liha väikestes kogustes tarnimisel kütilt otse lõpptarbijale või kohalikku jaekaubandusettevõttese tuleb järgida põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määruse nr 74 „Kütitud uluki rümba ja rümba raietükkide väikeses koguses käitlemise hügieeninõuded” (RT I, 24.09.2019, 7) nõudeid.

Eelnõu § 42 **lõikes 4** sätestatakse õigus kasutada loomsete kõrvalsaaduste käitlemise erisusi. Põllumajandus- ja Toiduameti loal võib kooskõlas määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikliga 19 rakendada loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemise erisusi. Peamised erandid on loetletud käesoleva paragrahvi üldises kirjelduses. Pädev asutus võib erandina määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklitest 12–14 ja 21 anda loa surnud lemmikloomade ja hobuslaste matmiseks, kõrvalistes piirkondades teatava 1. kategooria materjali ning 2. ja 3. kategooria materjali kõrvaldamiseks kohapeal järelevalve all põletamise või matmise teel või muul viisil, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriski suurenemine, teatava 1. kategooria materjali ning 2. ja 3. kategooria materjali kõrvaldamiseks järelevalve all kohapeal põletamise või matmise teel või muul viisil, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriski suurenemine,

piirkondades, millele praktiliselt puudub juurdepääs või kuhu tekib juurdepääs ainult eriolukorras geograafiliste või kliimatiliste olude tõttu või loodusõnnetuse korral, mille puhul tekiks risk materjali koguvate inimeste tervisele ja ohutusele, või kohtades, kuhu juurdepääs nõuaks ebaproportsionaalselt suuri pingutusi materjali kogumiseks, 2. ja 3. kategooria materjali kõrvaldamiseks muul viisil kui kohapeal põletamise või matmise teel järelevalve all, kui see materjal ei kujuta endast inimeste ja loomade terviseriski ja kui selle materjali kogus ei ületa nädalas määra, mis sätestatakse sõltuvalt toimingute laadist ja loomaliikidest, kelle kõrvalsaadusi käideldakse, sellise materjali kõrvaldamiseks, mis ei kuulu 1. kategooria materjali hulka teatamiskohustusliku haiguspuhangu korral, kohapeal põletamise või matmise teel sellistel tingimustel, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriskide levik, kui vedu lähimasse loomsete kõrvalsaaduste töötlemise või kõrvaldamise tunnustatud ettevõttesse suurendaks terviseriske või kui ulatusliku episootilise taudipuhangu korral oleks selliste ettevõtete kõrvaldamisvõimsus ületatud, ning mesilaste ja mesindustoodete kohapeal põletamise või matmise teel sellistel tingimustel, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriski suurenemine.

Eelnõu § 42 **lõikes 5** sätestatakse maaeluministrile volitusnorm kehtestada määrusega loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas loomade omatarbeks tapmise veterinaarnõuded. Maaeluministri määrusega on kavas kehtestada nõue, et teatud juhtudel loomade omatarbeks tapmisest tuleb teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit. Lisaks on kavas selle volitusnormi raames kehtestada sigade Aafrika katku tsoneerimisega seotud nõuded sealih ja metssealiha märgistamisele.

Loomade omatarbeks tapmisest teavitamise kohustus ei ole uus, sama nõue on ka praegu näiteks loomatauditõrje seaduse §-s 9 lõikes 1¹ ja seoses sigade Aafrika katkuga põllumajandusministri 23. novembri 2004. a määruses nr 179 „Sigade klassikalise katku ja sigade aafrika katku tõrje eeskiri” § 40¹ lõikes 1. Lisaks on teavitamise nõue juhul, kui loomapidaja kavatses tappa enda tarbeks üle 30 kuu vanuse veise ning üle 18 kuu vanuse lamba ja kitse. See nõue tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EÜ) nr 999/2001⁴⁵.

Sigade Aafrika katku tsoneerimisega seotud nõuded sealih ja metssealiha märgistamisele tulenevad komisjoni rakendusotsusest 2014/709/EL⁴⁶, milles käsitletakse loomatervishoiualaseid tõrjemeetmeid seoses sigade Aafrika katkuga teatavates liikmesriikides (ELT L 264, 13.10.2017, lk 7–19). Komisjoni otsuse 2014/709/EL lisas on piirkonnad jagatud alljärgnevalt:

I osa – I piirkond – risk tuleneb teatava nakatunud metsseapopulatsiooni lähedusest, nn puhvertsoon;

II osa – II piirkond – taud puudutab metssigade populatsiooni;

III osa – III piirkond – taud puudutab nii seakasvatustevõtteid kui ka metssigade populatsiooni;

IV osa – IV piirkond – Itaalia osa Sardiinia, kus olukord seoses sigade Aafrika katkuga on erinev võrreldes teistes liikmesriikides valitsevast olukorrast kõnealuse haiguse pikaajalise endeemilisuse tõttu ja tingituna asjaolust, et tegemist on saarega.

Tegemist ei ole uue sättega, selle sisuks olevad nõuded on ka praegu loomatauditõrje seaduse § 17¹ alusel kehtestatud põllumajandusministri 13. mai 2005. a määruse nr 55 „Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarnõuded.” (RT I, 03.09.2015, 12) 4. lisas.

Kõnealuse volitusnormiga on seotud ka põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määrus nr 71 „Toorpiima käitlemise hügieeninõuded” (RT I, 29.03.2018, 29), kus sätestatakse toorpiima käitlemise hügieeninõuded loomapidaja sellises majapidamises ja ettevõttes, kus tegeletakse

⁴⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001R0999&from=EN>

⁴⁶ [EUR-Lex - 02014D0709-20200327 - EN - EUR-Lex](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0709-20200327-EN-EUR-Lex)

piima tootmisega (edaspidi *piimatootmisettevõte*), ning sellise toorpiima väikeses koguses käitlemise hügieeninõuded, mida tootja pakub müügiks, müüb või annab muul viisil tasuta eest või tasuta üle (edaspidi *turustamine*) oma Eestis asuvast piimatootmisettevõttest otse tarbijale.

Nimetatud määrus näeb ette, et toorpiima turustamiseks otse tarbijale turul, tänaval ja teises üldsusele avatud samalaadses kohas ning jaekaubandusettevõtjale, kes turustab toorpiima oma Eestis asuvast jaekaubandusettevõttest otse tarbijale, peab olema veterinaartõend, mille kehtivusaeg on kuus kuud. Veterinaartõendiga tõendatakse, et toorpiim pärineb kliiniliselt tervelt loomalt ning karjast ja piirkonnast, mille kohta ei ole loomataudi esinemise ega kahtluse tõttu kehtestatud loomade liikumise piirangut.

4. peatükk. Looma ja kauba Eestisse toimetamine, nendega kauplemine ja eksport ning lemmikloomade liikumine liikmesriikide vahel

Veterinaarseaduse eelnõu 4. peatükis käsitletakse loomade ja kaupade Eestisse toimetamise, nendega kauplemise ja ekspordi ning lemmikloomade liikmesriikide vahelise liikumise nõudeid.

1. jagu. Eestisse toimetamine

Eelnõu 4. peatüki 1. jaos sätestatakse looma, loomse saadus, loomse paljundusmaterjali, heina ja põhu Eestisse toimetamise nõuded.

Eelnõu § 43. Eestisse toimetamise tingimused

Eelnõu §-s 43 sätestatakse loomse saaduse, loomse paljundusmaterjali, heina ja põhu (edaspidi *kaup*) ning looma Eestisse toimetamise tingimused.

Eelnõu § 43 **lõike 1** kohaselt võib loomi ja kaupu Eestisse toimetada üksnes määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõike 1 alusel määratud piiripunkti kaudu.

Eelnõu § 43 **lõike 2** sätestatakse looma ja kauba Eestisse toimetamise mõiste viitega määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktile 40, millest tulenevalt loetakse looma ja kauba Euroopa Liidu välisest riigist Eestisse toimetamiseks looma ja kauba toomist Eestisse mõnest väljaspool EL-i tolliterritooriumi asuvast riigist või asuvalt territooriumilt.

Eelnõu § 43 **lõikes 3** määratletakse piiripunkti mõiste. Piiripunkt veterinaarseaduse tähenduses on määruse (EL) 2017/625 artiklis 3 punktis 38 nimetatud koht EL-i välisest riigist Eestisse toimetatava looma ja kaupu sisaldava saadetise üle veterinaarkontrolli tegemiseks. Vastavalt määrusele (EL) 2017/625 mõistetakse piiripunktina kohta ja selle juurde kuuluvaid rajatisi, mille liikmesriik on määranud ametliku kontrolli tegemiseks, et kontrollida EL-i õigusaktidest sätestatud nõuete täitmist.

Eelnõu § 43 **lõikes 4** sätestatakse, millised loomad ja kaubad kuuluvad veterinaarkontrolli alla Eestisse toimetamisel. Määruses (EL) 2017/625 nähakse ette loomad ja kaupade kategooriad, mis tuleb piiripunktis enne nende EL-i sisenemist alati esitada veterinaarkontrolliks. Veterinaarkontrolli alla kuuluvate loomade ja kaupade loetelu on toodud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2019/2007, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 rakenduseeskirjad seoses loeteludega loomadest, loomsetest saadustest, loomsest paljundusmaterjalist ning loomsetest kõrvalsaadustest ja nendest saadud toodetest ning heinast ja põhust, mille suhtes kohaldatakse piiripunktides ametlikku kontrolli, ning muudetakse otsust 2007/275/EÜ (ELT L 312, 3.12.2019, lk 1–39).

Eelnõu § 43 **lõike 5** kohaselt peab kaubasaadetise eest vastutav isik teavitama veterinaarkontrolli tegemiseks piiripunktis kavandatavast impordist seda piiripunkti, mille kaudu kaubasaadetise import on kavandatud, komisjoni rakendusmääruses (EL) 2019/1013, liitu sisenevatest teatavate looma- ja kaubakategooriate saadetistest etteteatamise kohta (ELT L 165, 21.6.2019, lk 8–9),

sätestatu kohaselt. Üldjuhul teavitatakse piiripunkti vähemalt üks tööpäev enne kaubasaadetise eeldatavat saabumist. Liikmesriikidel on võimalik ette näha erand juhuks, kui logistilised piirangud ei võimalda eelnimetatud tähtajast kinni pidada ja sellisel juhul tuleb piiripunkti teavitada vähemalt neli tundi enne saadetise eeldatavat saabumist. Selline võimalus nähakse eelnõu kohaselt ette juhuks, kui kaubasaadetise impordiks kasutatakse maanteepiiripunkti. Venemaalt saabuv saadetis, näiteks kalasaadetis, transporditakse lähtekohast piiripunkti vähem kui 24 tunni jooksul ning enne saadetise laadimist ei ole võimalik saada vajalikku teavet ühtse sisseveodokumendi täitmiseks, seetõttu on maanteepiiripunkti korral asjakohane rakendada lühemat etteteatamisaega.

Eelnõu § 43 **lõikes 6** sätestab kaubasaadetise eest vastutava isiku kohustuse esitada Eestisse toimetamisel laeva või lennukiga piiripunkti veterinaarjärelevalve ametnikule lastimanifesti.

Eelnõu § 43 **lõigete 7 ja 8** kohaselt võib loomi ja kaupu, mille kohta ei ole kehtestanud veterinaarnõudeid Euroopa Komisjon, Eestisse toimetada Põllumajandus- ja Toiduameti loal Eestiga samaväärse loomatervisealase olukorraga riigist või selle piirkonnast, kui loom ja kaup on ohutu looma ja inimese tervisele. Üldjuhul on loomade ja kaupade Eestisse toimetamise nõuded reguleeritud määruse (EL) 2016/429 V osa 1. peatüki 1. jaos ja selle volitusnormide alusel kehtestatud EL õigusaktides. Juhul kui EL-is ei ole teatud loomade kohta veterinaarnõudeid kehtestatud, siis on nende kehtestamise õigus liikmesriigil. Samas võib praktikas ette tulla olukordi, kus Eestisse soovitakse toimetada selliseid loomi või kaupu, mille kohta ei ole veterinaarnõudeid kehtestatud ei EL-is ega liikmesriigis. Loomaliikide ja kaupade korral, kus Euroopa Komisjon ei ole ühtseid nõudeid välja töötanud nende marginaalsusest (meditsiinis kasutatavad selgrootud jms) ja väiksest riskist, kohaldatakse süsteemi, kus otsustuspädevus on liikmesriigil. Selleks, et teada saada, millistele veterinaarnõuetele eelnimetatud loomad ja kaubad peavad vastama, peab importija esitama Põllumajandus- ja Toiduametile vastavasisulise taotluse. Taotluse alusel hindab Põllumajandus- ja Toiduamet võimalikke ohte looma ja inimese tervisele ning teeb kindlaks veterinaarnõuded, millele sellised loomad ja kaubad peavad vastama, sealhulgas vajaduse esitada veterinaarnõuete kohasuse tõendamiseks sertifikaat. Teatud loomade ja kaupade Eestisse toimetamisel ei kaasne ohtu loomade ega inimeste tervisele ning seetõttu ei ole sertifikaadi nõue õigustatud. Põllumajandus- ja Toiduamet teatab importijale käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud loomade ja kaupade Eestisse toimetamise veterinaarnõuded ning avalikustab need oma veebilehel.

Eelnõu § 43 **lõike 9** kohaselt võib transiidil olevat kaupa ladustada vabatsoonis ja tollilaos määruse (EL) 2019/2124 kohaselt. Inimeste ja loomade tervise kaitsmiseks tehakse ühest kolmandast riigist teise kolmandasse riiki teel olevate ja EL-i territooriumi läbiva kauba saadetiste suhtes piiripunktis dokumentide ja identsuskontrolli. Sellist transiitvedu lubatakse ainult teatavatel tingimustel. Teatavatel juhtudel on lubatakse nimetatud saadetisi ka ladustada. Jälgitavuse tagamiseks võib selliseid saadetisi ajutiselt ladustada ainult tegevusloaga ladudes, mis peavad vastama määruses (EÜ) nr 852/2004 ja komisjoni määruses (EL) nr 142/2011 sätestatud ja osutatud hügieeninõuetele.

Eelnõu § 43 **lõike 10** kohaselt peab vabatsoonis või tollilaos transiidil oleva loomse toidu ladustamisega tegelemiseks olema ettevõtjal selliseks tegevuseks tegevusluba toiduseaduse alusel.

Eelnõu § 44. Piiripunkti määramine

Eelnõu §-s 44 sätestatakse piiripunkti määramise kord.

Eelnõu § 44 **lõike 1** kohaselt määrab Põllumajandus- ja Toiduamet piirikontrolli koha omaniku või valdaja taotluse alusel piiripunkti, mille kaudu on lubatud loomi või kaupu Eestisse toimetada. Põllumajandus- ja Toiduameti määratav piiripunkt on koht, kus tehakse loomade või kaupade üle

nende importimisel veterinaarkontrolli. Kõnealuse veterinaarkontrolli tegemise käigus kontrollitakse piiripunktis saadetiste dokumente ning tehakse identsus- ja füüsilist kontrolli. Piiripunkti määramiseks esitab piiripunkti valdaja Põllumajandus- ja Toiduametile kirjaliku taotluse koos dokumentidega, mis tõendavad piiripunkti vastavust määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõikes 3 sätestatud nõuetele. Piiripunkti määramise taotlemise hõlbustamiseks avaldatakse taotluse näidisvorm Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel.

Eelnõu § 44 **lõike 2** kohaselt avalikustatakse Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel piiripunktide loetelu. Piiripunktide loetelu peab vastama määruse (EL) 2017/625 artiklis 60 sätestatud nõuetele, mille kohaselt peab iga liikmesriik tegema interneti kaudu kättesaadavaks tema territooriumil asuvate piiripunktide ajakohased loetelud, milles on iga piiripunkti kohta esitatud selle kontaktandmed, lahtiolekuajad, täpne asukoht ja andmed selle kohta, kas see on sadam, lennujaam, sisenemiskoht raudteel või maanteel, ning kõik kaubakategooriad, mille jaoks piiripunkt on määratud.

Eelnõu § 44 **lõigetes 3 ja 4** sätestatakse piiripunkti määramise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib piiripunkti vastavust määruse (EL) 2017/625 artiklis 64 sätestatud miinimumnõuetele nii taotleja esitatud andmete alusel kui ka tehes kohapealset kontrolli. Piiripunkti miinimumnõuete hulka loetakse näiteks sobiva kvalifikatsiooniga töötajate piisav arv, käideldava kauba laadi ja hulga jaoks sobivad ehitised, kasutusel olev kord, millega tagatakse olenevalt olukorrast juurdepääs muudele seadmetele, valdustele ja teenustele, mida on vaja teatavate meetmete kohaldamiseks juhul, kui saadetise puhul kahtlustatakse nõuete rikkumist või on nende rikkumine kindlaks tehtud, ja muud sellised nõuded.

Kui Põllumajandus- ja Toiduamet on kontrollinud piiripunkti miinimumnõuetele vastavust esitab Põllumajandus- ja Toiduamet Euroopa Komisjonile määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõike 2 kohase teate piiripunkti määramise kavatsuse kohta. Teade sisaldab kogu teavet piiripunkti kontrollimise kohta (näiteks nõuetele vastavuse kontrolli sisaldav või mittevastavust kajastav Põllumajandus- ja Toiduameti kontrollakt), mida Euroopa Komisjonil on vaja, et kontrollida, kas asjaomane piiripunkt vastab eespool nimetatud miinimumnõuetele. Euroopa Komisjon annab Põllumajandus- ja Toiduametile oma otsusest teada kolme kuu jooksul teate kättesaamisest arvates. Pärast Euroopa Komisjonilt piiripunkti nõuetekohasuse kohta teate saamist teeb Põllumajandus- ja Toiduamet vastavalt kas piiripunkti määramise või määramisest keeldumise otsuse. Juhul kui on põhjust arvata, et Euroopa Komisjon on ekslikult hinnanud piiripunkti nõuetekohaseks või mittenõuetekohaseks, tuleb Euroopa Komisjoni sellest informeerida.

Eelnõu § 44 **lõikes 5** sätestatakse piiripunkti määramise otsuse kehtetuks tunnistamine ning piiripunkti määramise otsuse peatamine ja peatamise lõpetamine. Põllumajandus- ja Toiduamet peatab piiripunkti määramise otsuse ja nõuab isikult tegevuse peatamist kõikide või teatavate loomade või loomsete saaduste puhul, kui sellise tegevuse tõttu võib kaasneda risk inimese ja looma tervisele ning keskkonnale. Piiripunkti määramise peatamise otsus tunnistatakse kehtetuks kohe, kui selle aluseks olnud riski enam ei esine. Kui piiripunkt ei vasta määruse (EL) 2017/625 artiklis 64 sätestatud miinimumnõuetele, võib Põllumajandus- ja Toiduamet määramise otsuse kehtetuks tunnistada kas kõikide või teatavate kaubakategooriate suhtes. Põllumajandus- ja Toiduamet teatab Euroopa Komisjonile ja teistele liikmesriikidele viivitamata piiripunkti määramise otsuse peatamisest, peatamise lõpetamisest või piiripunkti määramise otsuse kehtetuks tunnistamisest. Teatistes tuuakse ära ka otsuse aluseks olnud põhjused.

Eelnõu § 44 **lõikes 6** kohaselt toimetab Põllumajandus- ja Toiduamet piiripunkti määramise või sellest keeldumise otsuse piiripunkti kohta omanikule või valdajale kätte kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

2. jagu. Kauplemine

Eelnõu § 45. Kauplemise tingimused

Paragrahvis käsitletakse kauplemise tingimusi.

Eelnõu § 45 **lõigete 1 ja 2** kohaselt on kauplemine veterinaarseaduse tähenduses Eesti ja liikmesriikide vaheline kaubandus. Loom, loomne saadus ja loomne paljundusmaterjal, millega kaubeldakse peab olema veterinaarnõuete kohane.

Eelnõu § 45 **lõike 3** sätestatakse veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjaliga kauplemisel. Määrus (EL) 2017/625 ei näe ette erisätteid kauplemisel looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali nõuetekohasuse kontrollimise kohta, vaid sellisel puhul kohaldatakse ametliku kontrolli üldiseid põhimõtteid, sellest lähtuvalt tehakse lõikes selguse huvides üldine viide määrusele (EL) 2017/625.

Eelnõu § 45 **lõike 4** kohaselt kohaldatakse määruse (EL) 2017/625 artiklis 138 sätestatud meetmeid, kui veterinaarjärelevalve või veterinaarkontrolli tulemusena on kindlaks tehtud, et loomad või kaup ei ole nõuetekohane. Loomade ja kauba nõuetekohasuse kontrollil kauplemisel kohaldatakse määrus (EL) 2017/625 toodud ametliku kontrolli üldiseid põhimõtteid.

Eelnõu § 46. Veterinaarjärelevalve looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali nõuetekohasuse üle Euroopa Liidu sisese transiidi korral

Eelnõu § 46 sätestab veterinaarjärelevalve korra EL-i sisese transiidi korral. Paragrahvis määratletakse EL-i sisese transiidi mõiste. EL-i sisese transiidina käsitatakse saadetise toimetamist Eesti kaudu ühest liikmesriigist teise. Kui Põllumajandus- ja Toiduametil on teavet saadetise või veo nõuete rikkumise kohta, on tal õigus looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali saadetise liidu sisese transiidi ajal kontrollida saadetise ning veo nõuekohasust. Kui liidu sisese transiidi ajal teostatud veterinaarjärelevalve tulemusena on kindlaks tehtud, et loom, loomne saadus või loomne paljundusmaterjal ei ole nõuetekohased, kohaldab Põllumajandus- ja Toiduamet määruse (EL) 2017/625 artiklis 138 sätestatud meetmeid.

Eelnõu § 46 sisu vastab loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse §-le 28 sätestatud ning on kooskõlas määrusega (EL) 2017/625.

3. jagu. Lemmikloomade liikumine liikmesriikide vahel

Eelnõu § 47. Lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise tingimused

Eelnõu § 47 **lõikes 1** sätestatakse nõuded lemmikloomade mittekaubanduslikule liikumisele väljastpoolt EL-i Eestisse. Lemmikloomade mittekaubanduslik liikumine Eestisse väljaspool EL-i tolliterritooriumi asuvast riigist ja territooriumilt, mis ei kuulu määruse (EL) nr 576/2013 artikli 13 lõike 1 või artikli 15 kohaselt koostatud loetellu, toimub riigipiiri seaduse alusel EL-i välispiiril asuva rahvusvaheliseks liicluseks, sealhulgas reisijatele, avatud piiripunkti kaudu.

Eelnõu § 47 **lõikes 2** sätestatakse erisus, et määruse (EL) nr 576/2013 artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele vastavate lemmikloomade mittekaubanduslik liikumine Eestisse on lubatud nimetatud määruse artikli 7 lõikes 2 sätestatud tingimustel. Tegemist on kehtiva loomatauditõrje seaduse § 13¹ lõikega 5.

Noorte lemmikloomade kohta kehtestatud erand marutaudivastase vaktsineerimise nõudest puudutab kasse, koeri ja valgetuhkruid, kes on kas vähem kui 12 nädala vanused ega ole marutaudi vastu vaktsineeritud või kes on 12–16 nädala vanused ja on marutaudi vastu vaktsineeritud, kuid kelle puhul pärast vaktsineerimist immuunsuse saavutamiseks vajalik aeg ei ole möödas. Selline noor lemmikloom tohib Eestisse tulla teisest liikmesriigist, kui tema omanikul või volitatud isikul on allkirjastatud deklaratsioon, et sellel lemmikloomal ei ole alates sünnist kuni Eestisse saabumiseni olnud kokkupuuteid marutaudile vastuvõtlikku liiki kuuluva

metsloomaga, või on lemmikloom koos oma emaga, kellest ta on veel sõltuv, ning looma emaga kaasas olevate identifitseerimisdokumentide põhjal on võimalik kindlaks teha, et ema on enne poegimist vaktsineeritud marutaudi vastu.

4. jagu. Eksport

Eelnõu § 48. Looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali ekspordi tingimused

Paragrahvis täpsustatakse nõudeid, mis esitatakse looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali ekspordil. Eksporditav loom, loomne saadus ja loomne paljundusmaterjal peab vastama kauplemisel esitatavate ning EL-i välise riigi esitatavatele veterinaarnõuetele ja ekspordiks ettenähtud loomade ja kauba ühest liikmesriigist teise toimetamisele esitatavatele veterinaarnõuetele.

Üldjuhul võib loomi, loomset saadust ja loomset paljundusmaterjali eksportida kõigi rahvusvaheliseks liikluseks, sealhulgas reisijatele, avatud piiripunktide kaudu. Nende vedu peab ekspordimisel toimuma tolli järelevalve all kuni EL-ist väljumiseni. Eksporditavad saadetised, mis ei ole nende kohta esitatud nõuete kohased või mille kohta ei ole nõudeid esitatud, on läbi Eesti lubatud vedada üksnes Põllumajandus- ja Toiduameti loal.

5. jagu. Nõuetekohasuse tõendamine

Eelnõu § 49. Nõuetekohasust tõendav sertifikaat

Eelnõu §-s 49 sätestatakse nõuetekohasust tõendava sertifikaadi nõuded. Eelnõu § 49 sisu vastab kehtiva loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse §-le 46, mida on ajakohastatud.

Eelnõu § 49 **lõike 1** kohaselt avalikustab Põllumajandus- ja Toiduamet nõuetekohasust tõendava sertifikaadi tüübi ja vormi ning tõendava ametniku allkirjastataval sertifikaadil oleva teabe oma veebilehel, võttes aluseks EL-i välise riigi nõuded.

Eelnõu § 49 **lõike 2** kohaselt väljastab sertifikaadi Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 49 **lõigetes 3–5** sätestatakse nõuded sertifikaadi sisule, taotlemisele ja väljastamisele. Põllumajandus- ja Toiduametile tuleb esitada kirjalik taotlus vähemalt 48 tundi enne looma ja loomse paljundusmaterjali ning 24 tundi enne loomse saaduse kavandatavat ekspordi või teise liikmesriiki vedu. Nimetatud ajavahemik on vajalik taotluses esitatavate andmete kontrollimiseks ja sertifikaadi vormistamiseks. Taotlus peab sisaldama andmeid, mis võimaldavad omakorda teha järelevalvetoiminguid ja täita sertifikaadi vorm. Seejuures on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus nõuda taotlejalt vajalike andmete esitamist ka sihtriigi keeles. Sellisteks andmeteks võivad näiteks olla taotleja nimi, isiku- või registrikood, taotleja ettevõtte aadress, taotleja sidevahendite kontaktandmed, kaubasaadetise sihtkoha aadress jne.

EL-i territooriumilt lahkuva laeva varustamiseks ettenähtud transiidil oleva kauba kohta, mis viiakse piiripunktist otse sadamasse, kust see laaditakse EL-i territooriumilt lahkuvale laevale, annab vormi kohase sertifikaadi selleks pädev veterinaarjärelevalve ametnik. Sertifikaadi saamiseks teatatakse sellise kauba transiidist Põllumajandus- ja Toiduametit ette ning esitatakse sertifikaadi vormi täitmiseks vajalikud andmed Põllumajandus- ja Toiduametile vähemalt 24 tundi enne sellise kauba sadamasse viimist.

Lisaks kehtestatakse juhud, millal Põllumajandus- ja Toiduamet nõuetekohasust tõendavat sertifikaati ei väljasta. Sertifikaati ei väljastata siis, kui loom, loomne saadus või loomne paljundusmaterjal ei ole veterinaarnõuete kohased, kui taotluse esitamise nõuetest ei ole kinni peetud või kui taotluses on esitatud valeandmeid.

5. peatükk. Loomataudi ennetamine ja tõrje

Loomataudi ennetamise ja tõrje korraldamise alused, meetmed ja nõuded on määruse (EL) 2016/429 I osas artiklites 1–17, II osas artiklites 18–42 ja III osas artiklites 43–83, ning taudi puhkemisel rakendatavad erakorralised meetmed VIII osas artiklites 257–262. Täpsemad eeskirjad, protseduurid ja nõuded on komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2018/1629, komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687, komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/689, ja komisjoni rakendusmääruses (EL) 2018/1882.

Loomapidajate ning muude isikute loomataudidest teavitamise kohustusega seotud kompetentsinõue on (EL) 2016/429 artiklis 11. Loomapidajatel ja loomakasvatusspetsialistidel peavad olema piisavad teadmised loomataudidest, sh inimestele edasikanduvatest taudidest, bioturvalisuse põhimõtetest, loomatervise, loomade heaolu ja inimeste tervise omavahelistest seostest, nende hoole all olevate loomaliikide kasvatamise headest tavadest, ravimiresistentsusest, sealhulgas antimikroobsest resistentsusest, ja selle mõjust. Nende teadmiste sisu ja tase sõltub loomapidajate ja loomakasvatusspetsialistide vastutusel olevate peetavate loomade liigist või loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali kategooriast ning nende loomade või loomse saaduse või loomse paljundusmaterjaliga seotud tööülesannete laadist, tootmisviisist ja täidetavatest ülesannetest. Need teadmised omandatakse läbi töökogemuse või koolituse, põllumajandus- või vesiviljelussektoris loomatervise seotud programmi kaudu, hariduse abil, muu kogemuse või muu koolituse kaudu, mis annavad eelnevate võimalustega samaväärse teadmiste taseme. Lemmikloomapidajad, kes müüvad lemmikloomi või annavad muul viisil üle nende omandiõigust, annavad tulevasele lemmikloomapidajale edasi põhiteabe, mis on selle lemmiklooma puhul asjakohane.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on teavitusega seotud nõuded reguleeritud loomatauditõrje seaduse §-des 38–42¹ ning loomataudide ohu, ennetamise ja tõrjega seotud sätted sama seaduse 4. peatükis. Kuna nõuded on ka praegu kooskõlas EL-i direktiividest tulenevate nõuetega, siis loomatauditõrje üldised põhimõtted veterinaarseaduse eelnõu jõustumisega ei muutu. Veterinaarseaduse eelnõust on välja jäetud need sätted, mis on juba kaetud määruse (EL) 2016/429 ja selle delegeeritud- ja rakendusaktidega.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on situatsiooniplaanide koostamise ja simulatsiooniõppuste läbiviimise regulatsioon sätestatud loomatauditõrje seaduse §-s 44. Veterinaarseaduse eelnõu ja EL-i õiguse rakendumisel situatsiooniplaanide koostamise ja simulatsiooniõppuste läbiviimise üldised põhimõtted ei muutu.

1. jagu. Loomataudi ennetamise ja tõrje üldpõhimõtted

Eelnõu 5. peatüki 1. jaos sätestatakse loomataudi ennetamise ja tõrjega seotud üldised kohustused ja nõuded.

Eelnõu § 50. Loomataudi kahtlusest ja diagnoosimisest teavitamise ning selle üle arvestuse pidamise kohustus.

Taudide varasel avastamisel ja taudidest teavitamise ja aruandmise selgel korraldusel on tõhusas tauditõrjes määrav roll. Loomataudist teavitamise ja aruandluse üldised nõuded on sätestatud määruse (EL) 2016/429 II osa 1. peatükis artiklites 18–23. Nimetatud määruse artikli 18 kohaselt peab liikmesriik tagama, et loomapidajad ja muud asjakohased füüsilised ja juriidilised isikud teavitavad pädevat asutust samas sättes kirjeldatud asjaoludest. Muude füüsiliste või juriidiliste isikute all mõeldakse siin eelkõige kõiki loomade pidamisega seotud isikuid, nagu farmi personal, veterinaararstid, kunstliku seemendusega tegelevad isikud, loomavedajad jne.

Eelnõu § 50 lõikes 1 sätestatakse teavituskohustus eriti ohtliku loomataudi kahtluse või diagnoosimise korral. Eriti ohtlik loomataud nõuab selle tõrje ja edasise leviku tõkestamiseks kohest tegutsemist, mistõttu on oluline teabe kiire liikumine. Sellised loomataudid on näiteks suu-

ja sõrataud, sigade Aafrika katk või kõrge patogeensusega lindude gripp. Teavituskohustus on kõigil isikutel, kes märkavad loomatauditunnustega looma (loomapidajad, farmitöötajad, seemendustehnikud, loomavedajad, jne) või kes saavad taudikahtlusest teada oma erialase tegevuse kaudu (labori töötajad, veterinaararstid). Teavituskohustusega isikutel on taudilased teadmised oma kvalifikatsiooni kaudu või see on võimalik omandada koolituste kaudu. Taudialaste teadmiste tõstmiseks, esmaste tauditunnuste avastamiseks ja edasiseks tegutsemiseks koolitatakse loomapidajaid ja teisi loomakasvatuses tegutsevaid isikuid teadmussirde pikaajaliste programmide raames.

Eelnõu § 50 **lõikes 2** sätestatakse teatamiskohustus muu kui eriti ohtliku loomataudi kahtlusest või määruse (EL) 2016/429 artikli 24 kohase loomade tervise ja heaolu jälgimise käigus leitud kõrvalekaldest. Teavituskohustus on loomapidajal, lemmikloomapidajal või muul asjakohasel isikul. Ettevõtjad jälgivad oma loomi regulaarselt ja neil on parimad võimalused ebatavalise suremuse või muude loomataudi sümptomite avastamiseks. Kõnealusteks loomataudideks on näiteks brutselloos, tuberkuloos, leukoos ning madala patogeensusega lindude gripp, mis avalduvad kõrvalekalletena tavapärasel tootmises, eelkõige toodangu languses, loomade aeglases juurdekasvus, sigimishäiretes, tiinuse katkemises jne. Kuna tegemist ei ole kiiresti levivate ja suurt suremust põhjustavate loomataudidega, siis sellise loomataudi kahtlusest või eelpoolkirjeldatud ebatavalisest olukorrast loomapidamisettevõttes tuleb teavitada veterinaararsti, kes kõnealust loomapidamisettevõtet, sealhulgas kodumajapidamist teenindab. Loomapidajate ja teiste loomadega kokku puutuvate isikute teadmiste tõstmise võimalusi on täpsemalt käsitletud eelmise lõike juures.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on selline teavituskohustus reguleeritud loomatauditõrje seaduse § 38 lõikes 1, mille kohaselt teavitatakse otse pädevat asutust. Kuna taudide kategoriseerimine võrreldes kehtiva õigusega muutub, on piisav, kui teavitatakse veterinaararsti, kes vaatab looma läbi ja teavitab pädevat asutust vajadusel.

Eelnõu § 50 **lõikes 3** sätestatakse veterinaararsti ja labori teavituskohustus teatamiskohustusliku loomataudi kahtlusest. Veterinaararst ja labor teavitavad teatamiskohustusliku loomataudi diagnoosimisest loomapidamisettevõttes ja kodumajapidamises, kus peetakse lemmikloomi, Põllumajandus- ja Toiduametit, loomapidajat ja lemmikloomapidajat. Veterinaararsti ja labori teatamiskohustus on kehtivas loomatauditõrje seaduses sätestatud § 38 lõikes 1.

Eelnõu § 50 **lõikes 4** sätestatakse loomataudide diagnooside kohta arvestuse pidamise kohustus. Veterinaararst ja labor peavad teatamiskohustusliku ja muu loomataudi ning zoonoosi ja zoonoosse haigusetkitaja laboratoorse diagnoosimise üle arvestust ning esitavad selle kohta aruande Põllumajandus- ja Toiduametile. Arvestuse pidamine on oluline loomataudi alase olukorra seireks ja analüüsimiseks ning sellekohase aruandluse koostamiseks.

Eelnõu § 50 **lõikes 5** sätestatakse valdkonna eest vastustavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega loomataudide laboratoorse ja kliinilise diagnoosimise üle arvestuse pidamise ja sellest teavitamise täpsem kord ja teate sisu nõuded ning muude loomataudide, zoonooside ja zoonoosete haigusetkitajate loetelu, mille üle tuleb arvestust pidada.

Käesoleva volitusnormi alusel kehtestatakse ühtsed teavitusnõuded nii veterinaararstile kui laborile. Teavitamise põhimõtteid ja teatiste sisu ei muudeta võrreldes kehtivaga. Ministri määruses määratakse muu hulgas ka teavituse sagedus, nende loomataudide puhul, mis ei ole eriti ohtlikud ja esilekerkivad loomataudid.

Kehtivas loomatauditõrje seaduse § 39 lõike 2 alusel on antud volitus VTA peadirektorile kehtestada VTA-le esitatava loomataudi teatise vormi- ja sisunõuded ning esitamise kord. Teatise vormi- ja sisunõuded ning esitamise kord, mida kasutavad volitatud laborid, on kehtestatud

loomatauditõrje seaduse § 41 lõike 1 alusel põllumajandusministri 18. veebruari 2000. a määrusega nr 5 „Laboratooriumide poolt teatamiskohustusliku ja registreerimiskohustusliku loomataudi kahtluse või diagnoosimisel esitatava teatise vormi- ja sisunõuded ning esitamise kord”⁴⁷ (RT I, 06.12.2017, 3).

Eelnõu § 50 **lõikes 6** sätestatakse teatamiskohustusliku või esilekerkiva loomataudi kahtluse püstitamise ja diagnoosimise alused. Teatamiskohustusliku või esilekerkiva loomataudi kahtluse püstitamisel ja diagnoosimisel lähtub Põllumajandus- ja Toiduamet komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/689 artikli 9 nõuetest.

Eelnõu § 50 **lõikes 7** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti teavitus- ja aruandekohustus. Määruse (EL) 2016/429 artikli 19 kohase teavituse ja artikli 20 kohase aruandluse määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis e osutatud loetellu loomataudi puhangu kohta edastab Euroopa Komisjonile ja teistele liikmesriikidele Põllumajandus- ja Toiduamet. Puhangu kohta tuleb esitada järgmised andmed: haigustekitaja ja asjakohasel juhul selle alltüüp, asjakohased kuupäevad (eelkõige taudipuhangu kahtluse ja selle kinnituse kohta), puhangu tüüp ja seotud puhangud, puhanguga seotud loomad, puhanguga seoses võetud tauditõrjemeetmed, loetellu kantud taudide võimalik või teadaolev päritolu ning kasutatud diagnostikameetodid. Aruandes tuleb esitada teave taudide avastamise, seiretulemuste kohta, seireprogrammide tulemuste kohta, ja likvideerimisprogrammide kohta, kui eelnevad on tauditõrje eeskirjade kohaselt vajalikud.

Eelnõu § 50 **lõike 8** kohaselt määratakse Põllumajandus- ja Toiduamet asutuseks, kes esitab Euroopa Komisjonile ülevaate eelnenud kalendriaasta jooksul registreeritud zoonooside, zoonoosete haigusetkitajate ja nendega seotud ravimresistentsuse tendentside ja allikate ning toidutekkeliste haiguspuhangute kohta iga aasta 31. maiks, vastavalt direktiivi 2003/99/EÜ V peatüki 9 artikli nõuetele. Miinimumnõuded aruannete kohta, mis tuleb esitada vastavalt artikli 9 lõikele 1 on kehtestatud direktiivi 2003/99/EÜ IV lisas.

Eelnõu § 50 **lõikes 9** sätestatakse, et määruse (EL) 2016/429 artiklis 21 viidatud asjakohased teavitus- ja aruandluspiirkonnad määrab Põllumajandus- ja Toiduamet. Teadete ja aruannete sisu nõuded on sätestatud komisjoni rakendusmääruses 2019/1715⁴⁸, millega kehtestatakse ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi ja selle süsteemikomponentide tootmise eeskirjad (IMSOC-i määrus). Selle üheks osaks on tauditeavituse arvutipõhine infosüsteem ADIS. Teateid ja aruande edastatakse sõltuvalt taudipuhangu ulatusest kindla regiooni või kogu riigi kohta. Nimetatud teavitus ja aruandluspiirkonna ulatuse otsustab Põllumajandus- ja Toiduamet, kes on selleks kõige kompetentsem. Nimetatud rakendusmääruse artikli 29 kohaselt võib ADIS võrgustiku liige määrata ADIS teadete edastajaks ühe või mitu kontaktpunkti, kes peavad arvestust ja ajakohastavad nimekirja riigi regioonide kohta, mille kaupa teavitused ja aruanded koostatakse. Erinevate loomataudide korral kehtestatakse kitsendusi erineva territoriaalse ulatusega ja seetõttu on ka teavituspiirkonnad erinevad. Näiteks põllumajandusloomade populatsioonis sigade Aafrika katku levimisel kehtestatakse ümber taudipunkti tsoonid diameetriga 3 ja 10 km, kuid sama taudi levimisel metssigade populatsioonis räägitakse taudistunud alast, mis on moodustatud administratiivsel põhimõttel või arvestades leviala geograafilisi iseärasusi, linnade ja asulate paiknemist.

Eelnõu § 51. Situatsiooniplaan ja simulatsiooniõppus

Eelnõu §-s 51 sätestatakse situatsiooniplaanide ja simulatsiooniõppuste läbiviimise täpsem kord.

Täielikult immuunsuseta populatsiooni olemasolu teatavatele loetellu kantud taudidele vastuvõtlikes karjades nõuab pidevat teadlikkust ja valmisolekut nende taudide suhtes.

⁴⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/106122017003?leiaKehtiv>

⁴⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1715&from=ET>

Varasemate kogemuste põhjal on taudidega seotud hädaolukordade edukal lahendamisel osutunud määrava tähtsusega vahendiks situatsioonplaanid. Komisjonile on antud rakendamisvolitused, et kehtestada situatsioonplaanide rakendamiseks vajalikud eeskirjad. Nimetatud rakendusakti ei ole eelnõu väljatöötamise ajaks välja töötatud.

Varasemad loomaterviseiga seotud kriisid on näidanud, kui palju kasu on hädaolukordade lahendamisel konkreetsetest, üksikasjalikest ja kiiretest kriisireguleerimise menetlustest. Nimetatud korralduslikud menetlused peaksid tagama kiire ja tõhusa reageerimise ja parandama kõikide seotud osapoolte, eelkõige pädevate asutuste ja sidusrühmade, jõupingutuste kooskõlastamist. Kui see on teostatav ja asjakohane, peaksid need hõlmama ka koostööd naabruses asuvate liikmesriikide ning kolmandate riikide ja territooriumide pädevate asutustega. Selleks et tagada situatsioonplaanide kohaldatavus reaalses hädaolukorras, on väga oluline harjutada käitumist sellises olukorras ja kontrollida asjaomaste süsteemide toimimist. Kui see on teostatav ja asjakohane, peaksid pädevad asutused sel eesmärgil korraldama koostöös naabruses asuvate liikmesriikide ning kolmandate riikide või territooriumide pädevate asutustega simulatsiooniõppusi. Alused selleks on määruse (EL) 2016/429 artiklis 43.

Situatsioonplaneerimise käigus kehtestab Põllumajandus- ja Toiduamet käsuliini asutuse sees ja suhtlemiseks muude ametiasutustega, et tagada kiire ja tulemuslik otsustusprotsess liikmesriigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Põllumajandus- ja Toiduamet loob ametiasutuste ja asjaomaste sidusrühmade koostööraamistiku, et tagada meetmete võtmine sidusal ja kooskõlastatud viisil. Eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi kiireks ja tulemuslikuks likvideerimiseks peab Põllumajandus- ja Toiduametil olema kasutada asjakohane taristu, laborid, seadmed, töötajad ja erakorralise abi fondid ning asjakohastele materjalid ja muud ressursid.

Situatsioonplaanis tagatakse ka vajalike erialateadmistega keskuste ja rühmade kättesaadavus, et aidata pädevat asutust, selleks luuakse toimiv keskne tauditõrjekeskus, piirkondlikud ja kohalikud tauditõrjekeskused vastavalt riigi haldusjaotusele ja geograafilisele asukohale ning operatiivsed eksperdirühmad. Situatsioonplaan peab tagama määruse (EL) 2016/429 II jaotise 1. peatükis sätestatud tauditõrjemeetmete rakendamise, võimaldama asjakohasel juhul erakorralist vaktsineerimist, võimaldama Põllumajandus- ja Toiduametil piirangutsoonide geograafilist piiritlemist ja hõlmama ka asjakohasel juhul meetmete kooskõlastamist naaberliikmesriikide ja naabruses paiknevate kolmandate riikide või territooriumide pädevate asutustega. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on need kohustused pandud osaliselt riiklikule ja kohalikele loomatauditõrje komisjonile. Kuna eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi ohuga seoses on tegemist eriolukorraga hädaolukorra seaduse mõistes, siis rakenduvad nimetatud seadusest tulenevad nõuded ja ei ole otstarbekas jätkata dubleerivate struktuuridega. Seetõttu loomatauditõrje komisjoni veterinaarseadus ette ei näe.

Eelnõu § 51 **lõikes 1** sätestatakse situatsioonplaanide koostamise ja simulatsiooniõppuste läbiviimise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet koostab määruse (EL) 2016/429 artiklis 43 nimetatud situatsioonplaanide ja vajadusel ka kasutusjuhendid ning viib situatsioonplaanide alusel toimiva tauditõrjekoostöö toimimise kontrollimiseks läbi simulatsiooniõppusi.

Eelnõu § 51 **lõike 2** kohaselt teavitab Põllumajandus- ja Toiduamet Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike simulatsiooniõppuse tulemustest.

Eelnõu § 52. Loomataud metsloomapopulatsioonis

Eelnõu §-s 52 sätestatakse loomatauditõrje meetmed loomataudi puhkemisel metsloomapopulatsioonis. Loomataudi tõrjet metsloomapopulatsioonis korraldatakse määruse (EL) 2016/429 artiklites 70, 81 ja 82 ja komisjoni delegeeritud määrustes (EL) 2018/1629, (EL) 2020/687 (artiklites 62–67) ja (EL) 2020/689 sätestatud põhimõtteid järgides. Loomatauditõrje

meetmed loomataudi puhkemisel metsloomapopulatsioonis on sätestatud kehtivas loomatauditõrje seaduses §-s 47, mille sätteid on käesolevas eelnõus ajakohastatud.

Eelnõu § 52 **lõikes 1** määratakse loomatauditõrjet metsloomapopulatsioonis korraldav asutus. Loomatauditõrjet metsloomapopulatsioonis korraldab Põllumajandus- ja Toiduamet. Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel avalikustatakse asjakohased bioturvalisuse meetmed. Kui metsloomade populatsioonis loomataudi ennetamiseks või tõrjeks on vaja rakendada jahipidamise või kalapüügiiga seotud meetmeid, mis kuuluvad tavaolukorras Keskkonnaameti kompetentsi, teeb Põllumajandus- ja Toiduamet Keskkonnaametile ettepaneku rakendada asjakohaseid meetmeid uluki kaudu leviva loomataudi tõkestamiseks jahiseaduses sätestatud korras. Metsloomade populatsioonis loomataudi ennetamise ja tõrje korraldamise all peetakse silmas selliseid meetmeid nagu metsloomade söötmise keeld ning koostöö jahipidamisõigust ja kalapüügiõigust omavate isikutega, keda lisaks veterinaararstidele ja veterinaarjärelevalve ametnikele saab kaasata loomadelt proovide võtmisele ja kes saavad aidata kaasa surnud metslooma korjuse matmisel või kõrvaldamisel. Sellekohane praktika on hästi toimunud seoses sigade Aafrika katku ennetuse ja tõrjega.

Eelnõu § 52 **lõikes 2–4** sätestatakse metsloomade püüdmise ja ümberasustamisega seotud nõuded. Metslooma püüdmise ühest piirkonnast teise ümberasustamise või tehistingimustes pidamise eesmärgil ei tohi ohustada loomade tervist sihtkohas. Sätestatakse kohustus teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit metslooma püüdmisest. Põllumajandus- ja Toiduametile antakse õigus teatud juhtudel keelata metslooma ümberasustamine.

Eelnõu § 52 **lõikes 5** sätestatakse veeloomade loodusesse laskmisega seotud nõuded. Veeloomi tohib loodusesse lasta ainult siis, kui need loomad on pärit sellisest liikmesriigist, selle tsoonist või bioturvarühmikust, mis on kuulutatud taudivabaks vastavalt määruse (EL) 2016/429 artikli 36 lõikele 1 või artikli 37 lõikele 1 seoses ühe või mitme kohustuslikult tõrjutava või vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudiga, mille puhul loodusesse lastavate veeloomade liigid kuuluvad loetellu kantud liikidesse, sõltumata selle piirkonna tervisestaatusest, kus kõnealused veeloomad kavatakse loodusesse lasta. Kohustuslikult tõrjutavate loomataudidena käsitletakse määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis b osutatud loetellu kantud loomataude ning vajaduspõhiselt tõrjutavate loomataudidena nimetatud määruse artikli 9 lõike 1 punktis c osutatud loetellu kantud loomataude.

Eelnõu § 53. Loomataudi põhjustava haigusetekitaja teaduslikul eesmärgil isoleerimise ja kultiveerimise luba

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomataudi haigusetekitaja teaduslikul eesmärgil isoleerimise ja kultiveerimise luba reguleeritud loomatauditõrje seaduse §-s 31. Selle paragrahvi sätteid on veterinaarseaduse eelnõu käesolevas paragrahvis esitatud valdavalt muutmata kujul ning need on kooskõlas määruse (EL) 2016/429 artikli 16 põhimõtetega ning teadus- ja arendustegevuse korralduse seadusega⁴⁹ (RT I 1997, 30, 471). Laborid, asutused ning muud teadus-, haridus- või diagnostikaeesmärgil või vaktsiinide ja muude bioloogiliste toodete tootmise eesmärgil haigusetekitajaid käitlevad füüsilised või juriidilised isikud (edaspidi *teadus- või arendusasutus*) peavad asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid arvesse võttes rakendama asjakohaseid bioturvalisuse ja bio-ohjamise meetmeid, et ennetada haigusetekitajate väliskeskkonda sattumist ja võimalikku kokkupuudet loomadega väliskeskkonnas ning tagama, et haigusetekitajate, vaktsiinide ja muude bioloogiliste toodete laboritevaheline või muude asutuste vaheline liikumine ei põhjustaks loomataudide levimise riski.

Eelnõu § 53 **lõikes 1** sätestatakse isikute ring, kellel on õigus loomataudi põhjustavaid haigusetekitajaid teaduslikul eesmärgil isoleerida ja kultiveerida. Teatud loomataudi põhjustavat

⁴⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/834781?leiaKehtiv>

haigusetekitajat võib teaduslikul eesmärgil isoleerida või kultiveerida teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse kohane teadus- või arendusasutus, kes kasutab selleks vastava haigusetekitaja bioturvalisuse kategooria nõuetele vastavat laborit ja kellel on selleks tegevuseks luba. Loomataudi põhjustavad haigusetekitajad jaotatakse OIE põhimõtete kohaselt nelja bioturvalisuse kategooriasse. Loomataudi haigusetekitajad, mille isoleerimiseks ja kultiveerimiseks teaduslikul eesmärgil on teadus- või arendusasutusel vajalik luba, kuuluvad bioturvalisuse kolmandasse ja neljandasse kategooriasse. Eelnõu ettevalmistamise ajaks ei ole ühtegi loomatauditekitaaja isoleerimise ja kultiveerimise luba välja antud.

Eelnõu § 53 **lõikes 2** sätestatakse loomataudi põhjustava haigusetekitaja isoleerimise ja kultiveerimise loa (edaspidi *teadustöö luba*) taotlemine ja andmine. Loomataudi põhjustava haigusetekitaja isoleerimise ja kultiveerimise loa andmise otsustab maaeluminister. Teadustöö loa saamiseks esitatakse maaeluministrile taotlus koos asjakohaste andmete ja dokumentidega.

Eelnõu § 53 **lõikes 3** sätestatakse volitusnorm maaeluministrile teadustöö loaga seotud nõuete kehtestamiseks. Maaeluminister kehtestab määrusega nende loomataudi põhjustavate haigusetekitajate loetelu, mille teaduslikul eesmärgil isoleerimiseks või kultiveerimiseks on vajalik teadustöö luba, täpsemad bioturvalisuse nõuded sellise teadustöö tegemiseks kasutatavale laborile ja teadustöö loa taotlusel esitatavate andmete loetelu, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise korra.

Eelnõu § 53 **lõikes 4** sätestatakse teadustöö loast keeldumise alused. Maaeluminister võib teadustöö loa andmisest keelduda, kui selgub, et teadustöö loa taotlemisel on teadlikult esitatud valeandmeid või kui esitatud andmetest ja dokumentidest selgub, et teadustöö tegemisel ei ole võimalik täita lõikes 3 alusel antud ministri määrusega sätestatud nõudeid.

Eelnõu § 53 **lõikes 5** sätestatakse teadustöö loa otsuse andmise tähtaeg. Teadustöö loa andmine või teadustöö loa andmisest keeldumine otsustatakse 20 tööpäeva jooksul taotluse saamise päevast arvates. Loa andmise või loa andmisest keeldumise otsus vormistatakse maaeluministri käskkirjaga.

Eelnõu § 53 **lõikes 6** sätestatakse teadustöös esinevate puuduste korral teadustöö loa peatamise alused. Kui teadus- ja arendusasutuses ei täideta ministri määrusega sätestatud nõudeid, võib maaeluminister puuduste kõrvaldamiseks määrata tähtaja või teadustöö loa kehtivuse osaliselt või täielikult peatada. Teadustöö loa kehtivuse peatamisest teadasaamisest alates lõpetatakse laboris asjakohane tegevus. Teadustöö loa kehtivus taastatakse, kui teadustöö loa kehtivuse peatamise tinginud asjaolud on kõrvaldatud ning teadustöö loa kehtivuse peatamise otsus on kehtetuks tunnistatud.

Eelnõu § 53 **lõikes 7** sätestatakse teadustöö loa kehtetuks tunnistamise alused. Maaeluminister võib tunnistada teadustöö loa andmise otsuse kehtetuks haldusmenetluse seaduses sätestatud alustel või kui teadustöö loa omanik on esitanud sellekohase taotluse või on teadustöö loa taotlemisel teadlikult esitanud valeandmeid või võltsitud dokumente või ei ole ettenähtud tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud või ei suuda laboris valitsevate püsiolude tõttu täita veterinaarseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõudeid või takistab riikliku või haldusjärelevalve teostamist asjakohastes õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle.

Eelnõu § 53 **lõikes 8** sätestatakse teadustöö loa väljaandmisel valitsenud tingimuste muutumisest ja ümberkorralduste tegemisest teavitamise alused. Teadustöö loa väljaandmisel valitsenud tingimuste muutumisest ja ümberkorralduste tegemisest teatab teadus- ja arendusasutus viivitamata maaeluministrile, edastades viimasele sellekohase kirjaliku teate.

Eelnõu § 53 **lõikes 9** sätestatakse teadustöö loa seotud otsuste kätte toimetamise kord. Teadustöö loa andmise, teadustöö loa andmisest keeldumise, teadustöö loa peatamise ning teadustöö loa kehtetuks tunnistamise otsus toimetatakse isikule kätte kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates.

Eelnõu § 54. Loomataudi kahtlus ja diagnoosimine

Eelnõu §-s 54 sätestatakse loomataudi kahtluse ja diagnoosimise korral rakendatavad täpsemad meetmed. Eriti ohtliku ja esilekerkiva loomataudi korral rakendatakse määruse (EL) 2016/429 III osa II jaotise 1. peatüki 1 jaos ning komisjoni delegeeritud määrustes (EL) 2018/1629 ja (EL) 2020/687 sätestatud nõudeid.

Eelnõu § 54 **lõikes 1** sätestatakse loomataudi kahtluse tekkimise alused. Loomataudi esinemist kahtlustatakse sõltuvalt haigusetekiitajast ühel või mitmel loomal esinevate haigusele omaste kliiniliste tunnuste, lahanguleiu või laboriuuringu tulemuste alusel, samuti nakatunud karja või loomaga otsese või kaudse kontakti puhul.

Eelnõu § 54 **lõikes 2** sätestatakse loomataudi tekitajate esinemise kahtluse tekkimise alused. Loomataudi tekitajate esinemise kahtlus loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali puhul loetakse tekkinuks, kui Põllumajandus- ja Toiduametile teada olevatel andmetel võib loomne saadus või loomne paljundusmaterjal sisaldada haigusetekiitajaid või olla nendega saastunud.

Eelnõu § 54 **lõikes 3** sätestatakse põllumajandusettevõttes, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlemise ettevõttes loomataudi kahtluse tõttu rakendatavatest meetmetest teavitamise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet teavitab loomapidajat ja loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlejat loomataudi kahtluse või diagnoosimise tõttu rakendatavatest määruse (EL) 2016/429 kohastest meetmetest loomapidamisettevõttes, kodumajapidamises, kus peetakse lemmikloomi, ja loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlemise ettevõttes.

Eelnõu § 54 **lõikes 4** sätestatakse loomataudi diagnoosimise alused. Loomataudi diagnoosib veterinaararst epidemioloogilise olukorra, kliiniliste tunnuste, lahanguleiu ja laboriuuringu tulemuste põhjal.

Eelnõu § 54 **lõigetes 5 ja 6** sätestatakse proovide võtmise eesmärgil looma kontrolltapmisele määramise alused. Vajadusel võidakse proovide võtmise eesmärgil teha loomade kontrolltapmisi. Kontrolltapmine on looma tapmine taudikahtluse kontrollimiseks lubatud uimastamis- ja tapmisvahendiga ning lubatud uimastamis- ja tapmismeetodil. Kontrolltapmisele määramise õigus on Põllumajandus- ja Toiduametil.

Eelnõu § 54 **lõikes 7** sätestatakse loomataudi ametliku diagnoosi panemise kord. Loomataudi ametliku diagnoosi teatamiskohustuslike loomataudide puhul paneb Põllumajandus- ja Toiduamet loomataudi kliiniliste tunnuste, lahanguleiu, epidemioloogiliste andmete ja laboriuuringu tulemuste alusel. Vajadusel kaasab Põllumajandus- ja Toiduamet erialaeksperte.

2. jagu. Loomatauditõrje programm, loomatauditõrje meetmed ja taudivaba staatus

Eelnõu 5. peatüki 2. jaos sätestatakse loomataudide tõrjeprogrammide ja taudivaba staatusega seotud üldised kohustused ja nõuded. EL-is kohustuslikult tõrjutavate ja vabatahtlikult tõrjutavate loomataudide tõrje nõuded on sätestatud määruse (EL) 2016/429 III osa II jaotise 2. peatükis, ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/689. Määruse (EL) 2016/429 artikli 31 kohaselt peavad liikmesriigid, mis ei ole oma kogu territooriumi või selle tsoonide või bioturvarühmikute ulatuses kohustuslikult tõrjutava loomataudi vabad või mille staatus ei ole teada, koostama taudi likvideerimise või selle puudumise tõendamise programmi, mida tuleb rakendada loomapopulatsioonis, kus taud esineb, ja hõlmab liikmesriigi territooriumi asjaomaseid osi või tsoone või bioturvarühmikuid. Liikmesriigid esitavad kohustusliku likvideerimisprogrammi

kavandi Euroopa Komisjonile heakskiitmiseks. Koostatud programmi kohaldatakse seni, kuni nõuded taudivaba staatuse saamiseks liikmesriigi territooriumil või tsoonis või bioturvarühmikus on täidetud.

Komisjoni otsusega tunnistatakse riik või tsoon teatud loomataudi suhtes taudivabaks, kui vastavalt kas kogu riigi territooriumil või selle tsoonis ei esine ühtki pädeva asutuse poolt taudivabaks tunnistamise taotlusega hõlmatud taudi korral loetellu kantud vastuvõtlikku liiki või haigustekitaja ei ole teadaolevalt võimeline kogu riigi territooriumil või teatavas tsoonis ellu jääma või loetellu kantud taudi puudumist on tõendatud kas likvideerimisprogrammiga või varasemate andmetega.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 37 kohaselt võib liikmesriik esitada Euroopa Komisjonile taotluse ka bioturvarühmiku taudivaba staatuse tunnistamiseks eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi suhtes ning sellise bioturvarühmiku taudivaba staatuse kaitsmiseks ühe või mitme kõnealuse loetellu kantud taudi puhangu korral oma territooriumil. Bioturvarühmiku kohta taudivaba staatuse saab anda tingimusel, et taotlusega hõlmatud loetellu kantud taudi või loetellu kantud taudide sissetoomist saab tulemuslikult ennetada bioturvarühmiku tasandil, võttes arvesse taudiprofiili, taotlusega hõlmatud bioturvarühmik kuulub ühe ühise bioturvalisuse juhtimissüsteemi alla, mille eesmärk on tagada kõigi selle osaks olevate ettevõtete taudivaba staatus, ja pädev asutus on taotlusega hõlmatud bioturvarühmiku loomade ja loomsete saaduste liikumise eesmärgil heaks kiitnud. Bioturvarühmikute räägitakse ainult linnugripi ja vesiviljelusega seoses. Bioturvarühmikute seonduvad taudivabaduse reeglid on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2020/690.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomataudide tõrjeprogrammide, taudivaba staatusega seotud üldised kohustused ja nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduse §-s 43³. Loomatauditõrje programmidega seonduvad üldised põhimõtted ei muutu.

Eelnõu § 55. Loomatauditõrje programmi koostamine ja rakendamine

Eelnõu §-s 55 sätestatakse loomatauditõrje programmi koostamise ja rakendamisega seotud täpsemad nõuded. Tegemist on muude kui eriti ohtlike või esilekerkivate loomataudidega. Selliste loomataudide puhul ei ole tegemist kiiresti levivate ja vahetult suurt majanduslikku kahju tekitavate loomataudidega ning nende tõrjet korraldatakse kasutades selleks loomatauditõrje programme. Lisaks määruse (EL) 2016/429 ja selle II lisas loetletud loomataudidele võib olla vajadus karjapõhiselt tegeleda ka nimetatud loetellu mittekuuluvate loomataudide ohjamise või tõrjega. Sellisel juhul on tegu muu loomataudiga ja tõrjeprogrammi võib koostada loomapidaja või Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 55 **lõikes 1** määratletakse mõiste „loomatauditõrje programm”. Loomatauditõrje programm veterinaarseaduse tähenduses on likvideerimisprogramm määruse (EL) 2016/429 artikli 31 tähenduses. Likvideerimisprogrammi all peetakse silmas kohustuslikult või vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi likvideerimise või selle puudumise tõendamise programmi. Loomatauditõrje programm on pikka aega kasutusel olnud mõiste ning säte võimaldab selle kasutamist jätkata ka edaspidi.

Eelnõu § 55 **lõikes 2** sätestatakse kohustusliku loomatauditõrje programmi koostamise kord. Kohustuslikult tõrjutava loomataudi kohta, mille suhtes Eesti teatud piirkond või bioturvarühmik ei ole vaba, koostab ja rakendab loomatauditõrje programmi Põllumajandus- ja Toiduamet. Tegemist on loomataudidega, mida tuleb tõrjuda kõikides liikmesriikides eesmärgiga likvideerida taud kogu EL-is. Sellised loomataudid on näiteks veiste tuberkuloos, marutaud ja brutselloos. Selliste taudide tõrjumiseks kohaldatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 31 lõikes 1 sätestatud kohustuslikke likvideerimisprogramme käsitlevaid eeskirju, artiklis 36 sätestatud taudivabu liikmesriike ja tsoone käsitlevaid eeskirju, artikli 37 lõikes 2 sätestatud bioturvarühmitamist

käsitlevaid eeskirju ning artiklites 72–75, 77–79, 81 ja 83 sätestatud tauditõrjemeetmed. Nende taudide suhtes kohaldatakse asjakohasel juhul ka nimetatud määruse artikli 9 lõike 1 punktides d ja e osutatud meetmeid. Nende loomataudide tõrjel tuleb rakendada ka meetmeid, millega ennetada nende levikut nii EL-i sisenemisel kui ka liikmesriikide vahelisel liikumisel.

Eelnõu § 55 **lõikes 3** sätestatakse vajaduspõhise loomatauditõrje programmi koostamise kord. Vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi kohta koostab ja rakendab loomatauditõrje programmi Põllumajandus- ja Toiduamet. Sellised loomataudid on näiteks lammaste katarraalne palavik, ehk bluetongue, veiste nakkav rinotraheiid, veiste viirusdiarröa, veiste ensootiline leukoos ja mõned vesiviljelusloomade haigused. Nende taudide suhtes, mis on asjakohased mõnede liikmesriikide jaoks ja mille puhul on vaja võtta meetmeid, et ennetada nende levimist EL-i riikidesse või nende osadesse, mis on tunnistanud ametlikult taudivabaks või kus on asjaomase loetellu kantud taudi jaoks olemas likvideerimisprogramm, kohaldatakse asjakohasel juhul määruse (EL) 2016/429 artikli 31 lõikes 2 sätestatud valikulisi likvideerimisprogramme käsitlevaid eeskirju, artiklis 36 sätestatud taudivabu liikmesriike ja tsoone käsitlevaid eeskirju, artikli 37 lõikes 2 sätestatud bioturvarühmitamist käsitlevaid eeskirju ning artiklites 76–78, 80, 82 ja 83 sätestatud tauditõrjemeetmeid käsitlevaid eeskirju. Nende loomataudide tõrjel tuleb rakendada ka meetmeid, et ennetada nende levikut nii EL-i sisenemisel kui ka liikmesriikide vahelisel liikumisel.

Eelnõu § 55 **lõikes 4 ja 7** sätestatakse loomapidaja, põllumajandustootjate ühenduse või muu isiku õigus koostada loomatauditõrje programm vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi kohta ja selgitatakse nende rahastus põhimõtteid. Kui loomapidaja, põllumajandustootjate ühendus või muu isik soovib oma loomapidamisettevõttes või ettevõtete rühmas vajaduspõhiselt tõrjutavat loomataudi likvideerida ja saavutada sellega kõrgem karjatervise alane staatus, on sel isikul õigus koostada asjakohane tõrjeprogramm. Programm tuleb koostada kooskõlas määruse (EL) 2016/429 artikliga 32 ning komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/689 nõuetega. Sellisel juhul rahastab programmiga seotud kulud selle algataja. Sellise loomatauditõrje programmi puhul on siiski vajalik viia läbi loomataudide seiret ja teha riikliku järelevalvet sellise programmi rakendamise üle. Põllumajandus- ja Toiduameti poolt heakskiidetud vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrjeprogrammi veterinaarjärelevalvega seotud kulud ja loomataudide seirega kaasnevad kulud kaetakse riigieelarvest.

Eelnõu § 55 **lõikes 5** sätestatakse loomatauditõrje programmi heakskiitmise kord. Vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi kohta esitab loomapidaja, põllumajandustootjate ühendus või muu isik loomatauditõrje programmi Põllumajandus- ja Toiduametile heakskiitmiseks. Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab programmi heakskiitmise selle esitamise päevast arvates 30 tööpäeva jooksul.

Eelnõu § 55 **lõikes 6** sätestatakse Euroopa Komisjonile teabe esitamise kohustus ja määratakse asutus, kes edastab teavet. Teavet kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomatauditõrje programmi kohta edastab Euroopa Komisjonile Põllumajandus- ja Toiduamet. Teavet ei pea edastama käesoleva paragrahvi lõike 4 kohase tõrjeprogrammi rakendamise kohta.

Eelnõu § 56. Kohustuslikult ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrje meetmed

Eelnõu § 56 **lõikes 1** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti ja loomapidaja kohustused seoses EL-is kohustuslikult tõrjutava ja Eestis vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi kahtlusega. Kohustuslikult ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi kahtluse korral rakendavad Põllumajandus- ja Toiduamet ning loomapidaja taudi leviku ennetamiseks määruse (EL) 2016/429 artiklites 72–76, ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687, maismaaloomade puhul artikli 68 ja veeloomade puhul artiklis 110 rakendatavaid tõrjemeetmeid. Sellisteks meetmeteks on näiteks asjaomasesse sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade ettevõttest väljaveo keelamine, ettevõttes taudikahtlaste loomade isoleerimine, sihtrühma

kuuluvate loomade ettevõttesse sissetoomise keelamine, sihtrühma kuuluvalt loomalt saadud loomse saaduse, loomse kõrvalsaaduse või loomse paljundusmaterjali ettevõttest väljaveo või ettevõttesse sisseveo keelamine, täiendavate uuringute tegemine, et taudi esinemist kinnitada või välistada, taudikahtlaste loomade hukkamine ning muude riskimaandamise meetmete rakendamine, mis on vajalikud, et vähendada nakkuse inimestele või loomadele edasilevimise riski. Sealjuures otsustatakse sõltuvalt nakkusest meetmete rakendamise kestvus.

Eelnõu § 56 **lõikes 2** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti ja loomapidaja kohustused seoses EL-is kohustuslikult tõrjutava ja Eestis vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi diagnoosimisega. Kohustuslikult ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi diagnoosimise korral rakendavad Põllumajandus- ja Toiduamet ning loomapidaja taudi leviku ennetamiseks määruse (EL) 2016/429 artiklites 77–83 ja komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687, maismaaloomade puhul artikli 69 ja veeloomade puhul artiklis 111, rakendatavaid tõrjemeetmeid. Sellisteks meetmeteks on näiteks epidemioloogilise uuringu läbiviimine, loomade veo keelamine nakatunud loomi sisaldavasse ettevõttesse või sealt välja, nakatunud loomade ettevõtetest välja veo korraldamine, nakatunud loomi sisaldavast ettevõtetest pärit loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlemine, puhastamine ja desinfitseerimine ning muud nakkuse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja riskimaandamise meetmete rakendamine selles ettevõttes loomade uuesti nakatumise vältimiseks.

Eelnõu § 56 **lõike 3** kohaselt võib maaeluminister lähtudes EL-i õigusaktis sätestatud nõuetest kehtestada määrusega kohustuslikult ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi täpsemad ennetus- ja tõrjemeetmed.

Määruse (EL) 2016/429 artiklite 72 ja 76 kohaselt võib liikmesriik lisaks nimetatud määruses ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud tauditõrjemeetmetele rakendada täiendavaid tauditõrjemeetmeid selle tagamiseks, et ettevõtjad ja muud asjaomased füüsilised ja juriidilised isikud saaks paremini ennetada loomataudi levikut loomadele või inimestele. Selliste meetmete rakendamisel järgitakse määruse (EL) 2016/429 nõudeid ning nad peavad olema vajalikud ja proportsionaalsed loomataudi leviku ohjamiseks.

Eelnõu § 57. Taudivaba staatus ja selle tõendamine

Eelnõu § 57 **lõikes 1** määratakse, et Põllumajandus- ja Toiduamet tegeleb taudivaba staatuse saamiseks dokumentide esitamisega ja taudivaba staatuse kohaste teavitamistega. Põllumajandus- ja Toiduamet esitab Euroopa Komisjonile taotluse ja muud dokumendid määruse (EL) 2016/429 artiklites 36 ja 37 nimetatud taudivaba staatuse saamiseks ning teavitab Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike nimetatud määruse artiklist 41 tulenevate taudivaba staatuse säilimiseks vajalike tingimuste muutumisest.

Eelnõu § 57 **lõikes 2** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduametile kohustus pidada arvestust nende loomapidamisettevõtete taudialaste staatuste kohta, kus rakendatakse kohustuslikult ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrjeprogrammi. Arvestuse pidamine on vajalik, kuna see võimaldab nii Eesti sisese loomade ostu-müügi korral kui ka loomade müümisel välisriiki anda lisagarantiisid müüdava looma tervisliku seisundi osas ja vähendada loomapidajate halduskoormust seoses ostu-müügi protsessiga kaasnevate laboriuuringutega.

Eelnõu § 57 **lõikes 3** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti kohustus väljastada loomapidamisettevõtte staatust tõendav dokument loomapidajale 20 tööpäeva jooksul selle taotlemisest arvates. Loomapidajal võib olla taudivaba staatust kinnitavat dokumenti vaja näiteks loomadega kauplemisel või nende ekspordil.

3. jagu. Eriti ohtliku ja esilekerkiva loomataudi tõrje meetmed

Eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi kahtluse ja puhkemise korral rakendatakse määruse (EL) 2016/429 III osa II jaotise 1. peatükis ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687 sätestatud nõudeid.

Eelnõu § 58. Eriti ohtliku loomataudi oht

Määruses (EL) 2016/429 ei sätestata meetmeid, mida tuleks rakendada eriti ohtliku loomataudi leviku ohu korral. Loomatauditõrje seaduse §-s 32¹ sätestatakse loomataudi ohu mõiste ning rakendatavad meetmed. Järelevalveasutus võib rakendada loomataudi ohu korral meetmeid, mis on ette nähtud loomataudi kahtluse või puhkemise korral, vastavalt riskianalüüsi tulemustele. Need sätted on lisatud ka veterinaarseaduse eelnõusse.

Eelnõu § 58 **lõikes 1** määratletakse eriti ohtliku loomataudi ohu mõiste (edaspidi selles jaos *loomataudi oht*). Loomataudi ohuna käsitatakse eriti ohtliku loomataudi ulatuslikku levimist muus liikmesriigis või Eesti naaberriigis ning olukorda, kui naaberriigis on kehtestatud ohustatud tsoon või järelevalvetsoon, mis ulatub Eesti territooriumile, või kui riskianalüüsi tulemusena on selgunud oht taudi levikuks Eesti territooriumile. Loomataudi ohuna käsitatakse ka eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi levimist Eesti territooriumil, kui taudi levik ühes või mitmes haldusüksuses ohustab ülejäänud Eesti territooriumi.

Eelnõu § 58 **lõikes 2** sätestatakse loomataudi ohuga seoses rakendatavate meetmete ulatus. Loomataudi ohu korral võib Põllumajandus- ja Toiduamet võtta kasutusele loomataudi kahtluse või diagnoosimise korral rakendatavaid meetmeid vastavalt esineva loomataudi ohu riskianalüüsi tulemustele.

Eelnõu § 58 **lõikes 3** sätestatakse loomataudi ohu korral elanikkonna teavitamise nõue. Loomataudi ohu korral teavitab Põllumajandus- ja Toiduamet elanikkonda massiteabevahendite kaudu vajadusest rakendada asjakohaseid loomatauditõrje abinõusid. Selline vajadus võib näiteks tekkida eriti ohtliku loomataudi ohu korral, kui riskianalüüs näitab, et loomataud võib Eestisse levida ning on tähtis, et teave rakendatavatest loomatauditõrje abinõudest jõuaks kiiresti loomapidajani ja teiste isikuteni. Sellisel juhul võib tekkida vajadus tõkestada võimaliku nakkuse levikut loomakasvatushoonesse või -rajatisse või loomade pidamiseks piiritletud alale ning võtta kasutusele lisaks veterinaarseaduse eelnõu § 37 kohaselt koostatud bioturvalisuse kava kohaselt tavaolukorras loomapidaja rakendatavatele bioturvameetmetele ka muud asjakohased bioturvameetmed, näiteks looma eraldamine võimalikust nakkuskandjast, nakkust levitada võiva eseme ja materjali desinfitseerimine jms. Eestis on olnud vajadus teavitada elanikkonda seoses lindude gripi ohuga, kui oli vaja rakendada loomatauditõrje abinõusid selleks, et tõkestada nakkuse võimalikku sissetoomist farmidesse, kus peeti põllumajanduslinde.

Eelnõu § 59. Eriti ohtliku loomataudi kahtlus ja selle lõpetamine

Eelnõu §-s 59 sätestatakse eriti ohtliku loomataudi kahtluse ja selle lõpetamisega seotud nõuded. Eriti ohtliku loomataudi kahtluse korral rakendatakse määruse (EL) 2016/429 III osa II jaotise 1. peatükis 1. jaos ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687 sätestatud nõudeid. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on nõuded loomataudi kahtluse korral tegutsemiseks reguleeritud loomatauditõrje seaduse 4. peatüki 1. ja 2. jaos. Üldised põhimõtted seoses veterinaarseaduse eelnõus on jäänud samaks.

Eelnõu § 59 **lõikes 1** sätestatakse eriti ohtliku loomataudi kahtluse püstitamise ja otsustamise kord, mille kohaselt püstitab kahtluse veterinaararst ja otsustab Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 59 **lõikes 2** sätestatakse loomapidaja ja Põllumajandus- ja Toiduameti kohustused seoses eriti ohtliku loomataudi kahtlusega. Eriti ohtliku loomataudi kahtluse korral rakendavad Põllumajandus- ja Toiduamet ning loomapidaja taudi leviku ennetamiseks määruse (EL)

2016/429 artiklites 53–59, komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687, maismaaloomade puhul artiklites 5–10 sätestatud meetmeid ja veeloomade puhul artiklites 70–76 sätestatud meetmeid. Nendeks meetmeteks on näiteks loomapidaja poolt kõigi taudikahtlusega loomade isoleerimine; sõnniku, sealhulgas allapanu ja kasutatud allapanu ning iga tõenäoliselt tauditekitajaga saastunud toote, materjali või aine hoidmine isoleeritult, putukate, näriliste ja muude loomade eest kaitstult; asjakohaste täiendavate bioturvameetmete rakendamine; loomade vedude peatamine ettevõttest välja või ettevõttesse; ettevõtte tootmis-, tervise- ja jälgitavusandmete ajakohastamine; pädeva asutuse tauditõrje alaste juhtnööride järgimine.

Põllumajandus- ja Toiduamet korraldab viivitamata uurimise, et kahtlustatava loomataudi esinemine kinnitada või välistada, keelab peetavate loomade ettevõttesse ja ettevõttest välja vedamise ja keelab iga tõenäoliselt haigusete kitajaga saastunud või seda tõenäoliselt levitava toote ning materjali või aine ettevõttest välja vedamise. Peetavad loomad isoleeritakse, vältides kokkupuudet metsloomade, putukate ja närilistega. Taudile vastuvõtlikku? liiki kuuluvaid loomi ei tohi tappa, kui Põllumajandus- ja Toiduamet ei ole selleks luba andnud. Toodete, materjalide, ainete, isikute ja veovahendite mittevajalik liikumine ettevõttesse või sealt välja keelatakse.

Eelnõu § 59 **lõikes 3** sätestatakse eriti ohtliku loomataudi kahtluse lõpetamisest teavitamise kord. Eriti ohtliku loomataudi kahtluse lõpetamisest teatab Põllumajandus- ja Toiduamet loomapidajale, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlejale 24 tunni jooksul pärast otsuse tegemist.

Eelnõu § 60. Eriti ohtliku ja esilekerkiva loomataudi tõrje

Eelnõu §-s 60 sätestatakse eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi tõrjega seotud nõuded. Eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi kahtluse ja puhkemise korral rakendatakse määruse (EL) 2016/429 III osa II jaotise 1. peatüki 2.–6. jaos ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687 sätestatud nõudeid epidemioloogilise uuringu läbiviimisele, loomataudi diagnoosimise kinnitamisele, rakendatavatele tauditõrjemeetmetele, meetmetele loomataudi puhkemise korral metsloomade populatsioonis. Lisaks on liikmesriigil õigus rakendada täiendavaid tauditõrje meetmeid.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomataudi kahtluse ja puhkemisega seonduvad meetmed ja nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduse 4. peatüki 1. ja 2. jaos. Nimetatud põhimõtted seoses veterinaarseaduse eelnõu rakendamisega ei muutu. Käesolevasse paragrahvi on lisatud loomatauditõrje seaduse need sätted, mis on vajalikud määruse (EL) 2016/429 rakendamiseks.

Eelnõu § 60 **lõikes 1** sätestatakse eriti ohtliku loomataudi diagnoosimise korral rakendatavad meetmed. Eriti ohtliku loomataudi diagnoosimise korral rakendavad Põllumajandus- ja Toiduamet ning loomapidaja taudi leviku ennetamiseks määruse (EL) 2016/429 artiklites 60–71 ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687, maismaaloomade puhul artiklites 11–67 ja veeloomade puhul artiklites 77–109 sätestatud meetmeid.

Viimati nimetatud delegeeritud määruse põhiliseks sisuks on tauditõrjemeetmed peetavatel maismaa- ja veeloomadel eriti ohtliku loomataudi või esilekerkiva loomataudi esinemise ametlikul kinnitamisel, piirangutsoonides rakendatavad tauditõrjemeetmed, järelevalvetsoonis rakendatavad tauditõrjemeetmed, piirangutsoonide ettevõtete taastasustamise tingimused maismaaloomadega, tauditõrjemeetmed loetellu kantud liikidesse kuuluvate metsloomade ja looduslike veeloomade suhtes. Määrusega reguleeritakse ka tegevusi kohustuslikult tõrjutava või vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi kahtluse ja puhkemise korral.

Kooskõlas määruse (EL) 2016/429 artikliga 71 võivad liikmesriigid rakendada täiendavaid tauditõrjemeetmeid, tingimusel et selliste meetmete võtmisel järgitakse määruses sätestatud eeskirju ning need on vajalikud ja proportsionaalsed eriti ohtliku loomataudi leviku ohjamiseks,

võttes arvesse konkreetseid epidemioloogilisi asjaolusid, ettevõtete ja muude kohtade tüüpi ja tootmisviisi; loomade liike ja kategooriaid ning majanduslikke ja sotsiaalseid tingimusi. Selliste täiendavate tauditõrjemeetmete rakendamisel teavitavad liikmesriigid sellest Euroopa Komisjoni viivitamata.

Eelnõu § 60 **lõikes 2** sätestatakse esilekerkiva loomataudi diagnoosimise puhul rakendatavad meetmed. Esilekerkiva loomataudi diagnoosimise korral rakendavad Põllumajandus- ja Toiduamet ning loomapidaja taudi leviku ennetamiseks määruse (EL) 2016/429 artikli 6 lõigete 3 ja 4 alusel kehtestatavaid tõrjemeetmeid.

Eelnõu § 60 **lõike 3** kohaselt võib maaeluminister kooskõlas EL-i õigusaktis sätestatud nõuetega kehtestada määrusega eriti ohtliku loomataudi täpsemad ennetamise ja tõrje meetmed.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 71 kohaselt võib liikmesriik lisaks nimetatud määruses ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud tauditõrjemeetmetele rakendada täiendavaid tauditõrjemeetmeid selle tagamiseks, et ettevõtjad ja muud asjaomased füüsilised ja juriidilised isikud rakendaks tauditõrjemeetmeid, et ennetada loomataudi leviku ohtu loomadele või inimestele. Täiendavate meetmete rakendamisel lähtub riik konkreetsetest epidemioloogilistest asjaoludest, taudipuhanguga seotud loomapidamisettevõtete ja muude kohtade tüübist ja tootmisviisist, neis peetavate loomade liigist ja kategooriast ning majanduslikest ja sotsiaalsetest tingimustest.

Selliste meetmete rakendamisel järgitakse määruse (EL) 2016/429 nõudeid ning nad on vajalikud ja proportsionaalsed loomataudi leviku ohjamiseks.

Eelnõu § 60 **lõigetes 4–7** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti õigused ja kohustused seoses eriti ohtliku ja esilekerkiva loomataudi tõrjega. Põllumajandus- ja Toiduametil on õigus teha vajalikke tauditõrje toiminguid ilma loomapidaja või käitleja kohalolekuta ja sellest eelnevalt ette teavitamata. Põllumajandus- ja Toiduametil on kohustus teavitada loomapidajat ja loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlejat tauditõrje meetmetest ja kitsendustest ning nende lõpetamisest. Reguleeritud on avalikkuse teavitamine massiteabevahendite kaudu kitsendustega seonduvast. Samuti on ettenähtud rakendatavatest tauditõrje meetmetest Euroopa Komisjoni teavitamine.

Eelnõu § 60 **lõikes 8** sätestatakse loomade tapmise või hukkamisega ning loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlemisega tegelevate isikute kohustused seoses loomataudi tõrje meetmete rakendamisega. Eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi puhkemise korral on loomade tapmise või hukkamisega ning loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlemisega tegelevad isikud kohustatud Põllumajandus- ja Toiduameti ettekirjutuse kohaselt täitma oma käitlemisvaldkonnas loomataudi tõrje puhul rakendatavaid meetmeid, nagu taudistunud või taudikahtlaste loomade tapmine või hukkamine või sellistelt loomadelt pärinevate loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali käitlemine ettenähtud viisil.

Eelnõu § 61. Hädaolukord ja eriolukord

Eelnõu §-s 61 sätestatakse eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi puhkemisel hädaolukorra ja eriolukorra kehtestamise kord.

Eelnõu § 61 **lõikes 1** määratletakse hädaolukorra mõiste seos loomataudi levikuga. Eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi ulatusliku ja kiire leviku korral on tegemist hädaolukorraga hädaolukorra seaduse § 2 lõike 1 tähenduses.

Eelnõu § 61 **lõikes 2** sätestatakse eriolukorra väljakuulutamise kord. Kui eriti ohtliku loomataudi või esilekerkiva leviku tõkestamiseks on vaja viivitamata rakendada ulatuslikke abinõusid ning veterinaarseaduses ja hädaolukorra seaduses sätestatud hädaolukorra lahendamise abinõude

rakendamise tulemusel ei ole võimalik piisavalt tulemuslikult kõrvaldada ohtu ja abistada kannatanuid, teeb maaeluminister Vabariigi Valitsusele ettepaneku kuulutada välja eriolukord hädaolukorra seaduse kohaselt.

4. jagu. Transmissiivsed spongiformsed entsefalopaatiaid

Eelnõu § 62. Transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate tõrje

Eelnõu §-s 62 sätestatakse transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate (edaspidi *TSE*) tõrje nõuded. TSEde hulka kuuluvad kõik loomadel esinevad nakkusliku valguosakese ehk priooni tekitatud ajukahjustustega kulgevad ning surmaga lõppevad haigused. Haigust iseloomustavad käitumishälbed, närvinähud ja lõpuks surm. Kehtivas loomatauditõrje seaduse on vastavad nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduse § 43 lõikes 3.

Eelnõu § 62 **lõikes 1** sätestatakse TSE-de tõrje alused. TSE-de tõrje toimub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT 147, 31.05.2001, lk 1–40) (edaspidi *määrus (EÜ) nr 999/2001*) kohaselt.

Eelnõu § 62 **lõike 2** kohaselt rakendatakse määruse (EÜ) nr 999/2001 IV lisa I peatüki punkti b alapunktides i–v ja II peatüki punkti a alapunktides i–iii nimetatud loomse proteiini ning seda sisaldavat sööda käitlemisel ja kasutamisel söödaseaduses sätestatud. Kõnealuses lõikes luuakse seos söödaseaduse ja määruse (EÜ) nr 999/2001 vahel.

Veiste spongioosse entsefalopaatia (edaspidi *BSE*) leviku ennetamisel toiduahela kaudu on oluline keelata loomse proteiini söötmine põllumajandusloomadele. Määruse (EÜ) nr 999/2001 artikli 7 lõikes 1 on sätestatud, et mäletsejalistele on keelatud sööta loomset proteiini. Sama määruse IV lisaga laiendatakse artikli 7 lõikes 1 sätestatud keeldu, keelates muu hulgas töödeldud loomsete proteiinide söötmine mittemäletsejalistele põllumajandusloomadele, välja arvatud lihasööjatele karusloomadele. Erandina sätestatud keeldudest ja teatud eritingimustel on kooskõlas sama määruse IV lisaga lubatud sööta mittemäletsejalistele põllumajandusloomadele teatavaid töödeldud loomseid proteiine.

Eelnõu § 62 **lõikes 3** sätestatakse erisused BSE uurimisel. Kui tapamajas on kasutusel rümpadevahelist saastumist vältiv süsteem, võib Põllumajandus- ja Toiduamet veise rümba uurimisel tapamajas ja BSE uurimise positiivse või ebaselge tulemuse korral tõrjemeetmete rakendamisel kohaldada määruse (EÜ) nr 999/2001 III lisa A peatüki I osa punktis 6.5 sätestatud erisust. Tapamajas tuleb üldiselt veiserümpade uurimisel BSE suhtes positiivse või ebaselge esmase uurimise tulemuse korral hävitada nii uuritud veise rümp, kui ka tapaliinil sellele eelnev rümp ja kaks vahetult järgnevat rümpa. Kui tapamajas on kasutusel süsteem, mis võimaldab vältida rümpadevahelist saastumist, on liikmesriigil õigus otsustada, et uuritud rümbale eelnev rümp ja kaks vahetult järgnevat rümpa jäetakse hävitamata kuni BSE kordusuurimiste tulemuste saamiseni. Kui kordusuurimiste tulemus on BSE suhtes negatiivne ehk kui ei leita BSE-d, võib need rümbad käidelda toiduks, aga positiivse või ebaselge kordusuurimiste tulemuse korral rümbad hävitakse.

5. jagu. Zoonooside seire ja toidutekkeline haiguspuhang

Eelnõu 5. peatüki 5. jaos sätestatakse zoonooside ja toidutekkeliste haiguspuhangutega seotud nõuded. Eelnõu 5. peatüki 5. jagu vastab kehtiva loomatauditõrje seaduse §-le 29¹– 29⁵, millega on üle võetud direktiivi 2003/99/EÜ.

Eelnõu § 63. Zoonooside seire korraldamine

Eelnõu § 63 määratletakse zoonooside seire mõiste ja reguleeritakse seire korraldamist. Zoonooside seirena mõistetakse zoonooside, zoonoossete haigusetekiitajate ja nendega seotud

mikroobivastaste ravimite suhtes resistentsuse esinemist käsitlevate andmete kogumise, analüüsimise ja avaldamise süsteemi.

Pädevus korraldada on zoonooside seiret antud Põllumajandus- ja Toiduametile. Kuna zoonooside seire hõlmab ka inimeste haigusjuhte, mis kuuluvad teise valitsusasutuse järelevalvealasse, teeb Põllumajandus- ja Toiduamet toidu ja inimestel levivate nakkushaiguste epidemioloogia osas koostööd Terviseametiga.

Eelnõu § 63 **lõikes 4** on sätestatud volitusnorm, mille kohaselt võib maaeluminister kehtestada määrusega zoonooside seire korraldamise nõuded. Kehtiva loomatauditõrje seaduse alusel on see kehtestatud põllumajandusministri 08. juuli 2005. a määrusega nr 79 „Nõuded zoonooside seire korraldamise kohta” ([RTL 2005, 81, 1175](#)), mis kehtestatakse uuesti koos asjakohaste muudatustega.

Eelnõu § 64. Toidutekkeline haiguspuhang

Eelnõu §-s 64 reguleeritakse toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogilist uurimist. Toidutekkeline haiguspuhang on teataval asjaoludel kahel või enamal inimesel täheldatud haigus- või nakkusjuhtumi esinemine või olukord, kus haigus- ja nakkusjuhtumite arv ületab prognoositud arvu ning kus need on seotud või on tõenäoliselt seotud sama toiduga.

Eelnõu § 64 **lõikes 1** sätestatakse järelevalveasutuste pädevused toidutekkeliste haiguspuhangute epidemioloogilisel uurimisel. Toidutekkeliste haiguspuhangute epidemioloogilist uurimist teevad Terviseamet nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse alusel ning Põllumajandus- ja Toiduamet veterinaarseaduse ja toiduseaduse alusel.

Eelnõu § 64 **lõikes 2** sätestatakse aruandekohustus toidutekkeliste haiguspuhangute epidemioloogiliste uurimiste tulemuste kohta ning selle esitamise tähtaeg. Terviseamet koostab eelneva kalendriaasta jooksul tehtud toidutekkeliste haiguspuhangute epidemioloogiliste uurimiste tulemusi kokkuvõtva aruande ning esitab selle Põllumajandus- ja Toiduametile iga aasta 31. märtsiks.

Eelnõu § 64 **lõike 3** kohaselt teavitab Terviseamet viivitamata zoonoosi diagnoosimisest Põllumajandus- ja Toiduametit ning **lõikes 4** antakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitus kehtestada määrusega teatamiskohustuslike zoonooside loetelu. Kehtiva loomatauditõrje seaduse alusel on teatamiskohustuslike zoonooside loetelu kehtestatud sotsiaalministri 15. juuli 2003. a määrusega nr 99 „Teatamiskohustuslike zoonooside loetelu, teatise vorminõuded ning esitamise kord” (RT I, 16.04.2019, 18), mis kehtestatakse uuesti koos asjakohaste muudatustega. Edaspidi puudub vajadus kehtestada määrusega teatise vorminõuded ja esitamise kord, sest see on võimalik täpsemalt määratleda kahe asutuse vahelises koostööleppes või -lepingus.

Eelnõu § 64 **lõikes 5** sätestatakse toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogilise uurimise eesmärgid ja eelistatavad meetodid. Toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogilise uurimise tulemusel selgitatakse välja toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogiline laad, võimalikud asjassepuutuvad toidud ja haiguspuhangu võimalikud põhjused.

Eelnõu § 64 **lõikes 6** antakse maaeluministrile õigus kehtestada määrusega toidutekkeliste haiguspuhangute uurimise täpsemad nõuded. Tegemist on kaalutusotsusega, määrus kehtestatakse vajadusel.

Eelnõu § 65. Käitleja kohustused

Eelnõu §-s 65 kehtestatakse käitleja kohustused teha seiret zoonooside ja zoonoosete haigusetekiitajate esinemise kohta.

Eelnõu § 65 **lõikes 1** sätestatakse zoonooside ja zoonoossete haigusetkitajate esinemise kohta teostava seire üldised nõuded. Käitleja peab tegema seireks uuringuid zoonooside ja zoonoossete haigusetkitajate esinemise kohta veterinaarseaduse § 63 lõike 4 alusel kehtestatud maaeluministri määruses kehtestatud nõuete kohaselt, säilitama uuringutulemused, korraldama asjakohaste isoleeritud zoonoossete haigusetkitajate (edaspidi *isolaat*) säilitamise ettenähtud aja jooksul ning esitama Põllumajandus- ja Toiduametile tema nõudmisel uuringutulemused või isolaadid.

Eelnõu § 65 **lõikes 2** sätestatakse nõue käitlejale säilitada uuritav toit või selle proov. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002⁵⁰, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 031, 01.02.2002, lk 1–24), artikli 19 lõike 3 kohaselt, tuleb käitlejal teavitada pädevat asutust, kui ta arvab või kui tal on põhjust arvata, et toit, mille ta on turule viinud, võib kahjustada inimeste tervist. Kui käitleja esitab Põllumajandus- ja Toiduametile nimetatud teavet, säilitab ta asjakohase toidu või selle proovi, et võimaldada selle uurimist laboris või toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogilist uurimist.

Eelnõu § 65 **lõike 3** kohaselt võib maaeluminister kehtestada käitlejale täpsemad nõuded zoonooside ja zoonoossete haigusetkitajate uuringute tegemiseks, nende tulemuste, samuti isolaadi säilitamiseks ja asjakohasele asutusele esitamiseks. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 29⁵ lõikes 3, millega on antud võimalus kehtestada käitlejale täpsemad nõuded seoses zoonooside seirega.

6. jagu. Loomatauditõrjega tekkinud kahju ja taudikahju toetus

Eelnõu 5. peatüki 6. jaos sätestatakse loomatauditõrjega seotud kahju ja taudikahju toetuse nõuded. Loomatauditõrjega seotud kahju ja taudikahju toetuse sätted on kehtivas loomatauditõrje seaduses reguleeritud 5. peatükis ja on käesoleva eelnõu teksti lisatud asjakohaste tehniliste muudatustega, et viia tekst kooskõlla eelnõus kasutatavate mõistetega.

Eelnõu on kooskõlas maaelu ja põllumajandusturu korralduse seaduse § 3 lõikes 3 sätestatuga. Nimetatud sätte kohaselt võib põllumajanduslikku riigiabi anda muu seaduse alusel ja korras, kui selleks on Maaeluministeeriumi kaudu esitatud põllumajandusliku riigiabi teatis, mille kohta Euroopa Komisjon on teinud lubava otsuse, või põllumajandusliku grupierandi teatis. Loomapidaja kahju on ettekirjutuse alusel taudi või taudikahtluse korral kohustuslikus korras tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, hukatud või ka loomataudi tõttu hukkunud loomade väärtus. Looma kontrolltapmise tingib vajadus täpsustada diagnoosi või võtta lisaproove, seda reguleerib veterinaarseaduse eelnõu § 54. Loomapidaja kahjuks on ka ettekirjutuse alusel kohustuslikus korras hävitatud seadmete, sööda, pakkematerjali, piima ja munade väärtus.

Eelnõu § 66. Loomatauditõrjega tekkinud kahju hüvitamine

Eelnõu §-s 66 sätestatakse loomatauditõrjega tekkinud kahju hüvitamise üldised põhimõtted. Kuna loomataudi puhkemise vastu ei ole loomapidajal võimalik oma loomi sajabrotsendiliselt kaitsta, siis makstakse loomapidajale loomataudi puhkemise korral loomataudi tõrjega põhjustatud kahju hüvitamiseks taudikahjutoetust. Loomapidaja on sellisel juhul ka ise huvitatud õigeaegselt loomade haigestumisest teavitamisest, sest hukkunud loomadest tingitud kahju hüvitatakse loomapidajale. Samas peab loomapidaja võtma kasutusele vajalikud meetmed, et ennetada ja vältida loomataudi levikut.

Loomahaiguse likvideerimisega seotud kulude katmine ja kahjude hüvitamine ettevõtjatele, kes on mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad komisjoni määruse (EL) nr 702/2014⁵¹

⁵⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002R0178&from=ET>

⁵¹ [EUR-Lex - 02014R0702-20190312 - EN - EUR-Lex](#)

(edaspidi *grupierandi määrus*) artikkel 2 punkti 2 tähenduses, on riigiabi vastavalt eelnimetatud määruse artiklile 26. Loomahaiguse likvideerimisega seotud kulude katmine ja kahjude hüvitamine ettevõtjatele, kes on suurettevõtjad EL-i suuniste 2014/C 204/1 punkt 35 alapunkti 14 tähenduses, on riigiabi vastavalt suuniste II osa 1. peatüki jaole 1.2.1.3. Hüvitise maksmise põhiline eesmärk on anda loomapidajale abi tootmispotentsiaali taastamiseks ja motiveerida tauditunnustest teavitamist, et tauditõrjemeetmeid saaks võimalikult kiiresti rakendada. Vastasel korral võib loomapidaja püüda taudi esinemist varjata ja püüda haigeid loomi tappa loomsete saaduse turustamiseks. Tauditõrje seisukohast on eriti oluline, et haigestunud loomad jääksid nende pidamise kohta ja nende edasine liikumine oleks selgelt jälgitav.

Grupierandi määruse alusel võib riigiabi anda üksnes väikese ja keskmise suurusega ettevõttele, samas antakse ühenduse suuniste kohaselt suurettevõttele riigiabi kooskõlas nimetatud Euroopa Komisjoni määrusega. Erinevus väikese ja keskmise suurusega ettevõttele ja suurettevõttele riigiabi andmisel on, et väikese ja keskmise suurusega ettevõtte puhul piisab riigiabi andmiseks Euroopa Komisjoni teavitamisest (*grupierandi teatis*), aga suurettevõtte puhul on vajalik taotleda selleks luba Euroopa Komisjonilt.

Põllumajandus- ja Toiduameti eriti ohtliku loomataudi tõrje kulud hüvitatakse praegu ja ka tulevikus Vabariigi Valitsuse reservist riigieelarve seaduses ja selle alusel antud õigusaktis kehtestatud korras. Põllumajandus- ja Toiduameti kantavateks kuludeks on proovide võtmisega seotud kulud, diagnostilise uurimisega seotud kulud, erakorralise vaksineerimisega seotud kulud, loomade tapmise ja hukkamise ning loomsete saaduste ja sööda hävitamisega seotud veo- ja töötlemise kulud, loomatauditõrje toimingute tegemisele kaasatud isiku tasustamise kulud, aga ka puhastusega, desinfektsiooniga, desinsektsiooniga ja deratisatsiooniga seotud elektri-, kütuse-, vee- ja materjalikulud ning kasutamiskõlbmatuks muutunud seadme maksumus ja seadme hävitamise kulud. Mõnede nimetatud kulude puhul, näiteks desinfektsiooniga seotud kulud, on tegu loomapidajale kaudselt antava riigiabiga, mis on kooskõlas EL-i suunistega riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades aastateks 2014–2020⁵² (ELT L 204, 1.7.2014, lk 1–97) ning määrusega (EÜ) nr 1857/2006⁵³, mis käsitleb asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist põllumajandustoodete tootmisega tegelevatele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 70/2001, artikli 10 lõikega 1.

Eelnõu § 66 **lõikes 1** sätestatakse loomapidajale hüvitatavad kahjud. Loomapidajale hüvitatakse veterinaarseaduses ja EL-i asjakohases õigusaktis sätestatud juhul, korras ja määras ning kooskõlas maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse § 3 lõikes 3 sätestatud nõuetega ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, ja hukatud ning loomataudi tõttu hukkunud looma väärtus, ettekirjutuse alusel hävitatud seadme, sööda, pakkematerjali ja loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali väärtus.

Eelnõu § 66 **lõikes 2** sätestatakse kahju hüvitamise kord. Loomapidajale hüvitatav kahju hüvitatakse Vabariigi Valitsuse reservist selleks eraldatavatest riigieelarve vahenditest, kui kahju on tekkinud eriti ohtliku loomataudi tõrjumisega ning seoses EL-i asjakohase õigusakti kohaselt kohustuslikult või Eestis vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrje programmi rakendamisega.

Eelnõu § 66 **lõikes 3** sätestatakse hüvitamisest keeldumise üldine alus. Loomapidajale ei hüvitata kahju, kui taudikahjutoetust on makstud seoses sama loomataudi puhkemisega samas loomakasvatuseettevõttes. Riik ei hüvita loomapidajale loomatauditõrjega kaasnevaid kahjusid, kui loomapidaja taasasustab ehitise, milles on juba olnud sama taudi puhang, ja ta on saanud selle taudi tõrjega tekkinud kahjude hüvitamiseks taudikahjutoetust.

⁵² [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0701\(01\)&from=ET](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0701(01)&from=ET)

⁵³ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:358:0003:0021:ET:PDF>

Üheks loomataudi vältimise meetmeks on ka pärast loomataudi tõttu kehtestatud kitsenduste lõpetamist ehitise loomadega taasasustamise keeld teatud ajavahemikul. Teatud loomataudide puhul on ka pärast loomatauditõrje eeskirjas sätestatud tähtaja möödumist loomataudi leviku oht ja võimalus, et loomad võivad uuesti haigestuda, siiski endiselt väga suur. Seda eelkõige juhul, kui ehitise asub kas ohustatud tsoonis või järelevalvetsoonis või Euroopa Komisjoni poolt põllumajandusloomadele kehtestatud kaubanduspiirangutega piirkonnas, mis hõlmab eelnimetatud tsoone. Seepärast ei ole vaatamata ehitises kehtestatud kitsenduste lõpetamisele ja ehitise loomadega taasasustamist võimaldava tähtpäeva saabumisele loomatauditõrje seisukohast ohutu ja ka majanduslikult seisukohast mõistlik ehitist kohe uute, samale loomataudile vastuvõtlikust liigist loomadega taasasustada. Riigil ei ole otsest põhjust keelata sellist majanduslikult ebamõistlikku ja riskantset tegevust, küll aga saab riik näidata oma suhtumist, jättes taudikahjutoetuse maksmata, kui loomade risk samas ehitises samasse loomataudi haigestuda on liiga suur. Sellise riski võtmine tuleb jätta loomapidaja enda kanda. Seepärast tuleb välistada võimalus, et riik hüvitab loomatauditõrjega tekkinud kahju igal juhul, hoolimata sellest, kas loomapidaja on arvestanud ehitise asukoha piirkonnas oleva ettenähtava ohuga või mitte. Säte käsitleb selliste loomataudide tõrje tõttu tekkinud kahjusid, mille puhkemisel kasutatakse EL-i siseses kauplemise ja ekspordi jätkumise tagamiseks tzoneerimist vastavalt loomataudi leviku riskile ehk teatud piirkondadele nähakse ette kaubanduspiirangud. Sigade Aafrika katku puhul on need kehtestatud komisjoni rakendusotsuses 2014/709/EL. Riskipõhiselt tzoneeritavateks loomataudideks on eelkõige sigade Aafrika katk, kõrge patogeensusega lindude gripp ja lammaste katarraalne palavik (bluetongue).

Eelnõu § 66 **lõikes 4** sätestatakse erand hüvitamisest keeldumisest. Loomapidajale hüvitatakse loomatauditõrjega tekkinud kahju juhul, kui ehitise taasasustati loomadega ajal, kui see asus väljaspool Euroopa Komisjoni õigusaktiga kehtestatud kaubanduspiirangutega piirkonda.

Ehitise, kus loomataud on juba kord puhkenud, loomadega taasasustamise ajaks olid kõik piirangud ehitise asukoha piirkonnas lõpetatud (piirkond on Euroopa Komisjoni asjakohasest otsusest välja arvatud), ning loomapidajal ei olnud mõistlikku põhjust karta, et sama taud võiks tema loomi uuesti tabandada, ja ta on täiesti õigustatud eelmise taudipuhangu tõttu tühjaks jäänud ehitise taasasustama kas sama liiki või sama loomataudi suhtes vastuvõtlikku liiki loomadega, kohta on taudikahju toetuse saamine õigustatud. Kui teatud aja möödumisel sama loomataudi puhang siiski kordub, on tegu täiesti uue taudipuhanguga, millel ei ole seost eelnevaga, ja sellisel juhul on loomapidajal õigus tauditõrje tõttu kantud kahju eest jälle taudikahjutoetust saada. Mitmed loomataudid võivad esineda nii põllumajandusloomadel kui ka metsloomadel. Samas on oluline, et loomapidajale seatud kitsendused saaks lõpetada võimalikult kiiresti, et taudi põhjustatud majanduslik kahju oleks võimalikult väike. Näiteks sigade Aafrika katku puhul on EL-i loomade, taimede, toidu ja sööda alalisel komiteel kokku lepitud, et mõned kitsendused võib lõpetada, kui viimasest taudijuhtumist põllumajandusloomadel (sigade Aafrika katku puhul näiteks kodusigadel) on teatud piirkonnas möödunud vähemalt 12 kuud. Metsloomade populatsiooni võib teatud loomataud jääda aastateks, kuid ennetusmeetmete ja kõrge bioturvalisuse nõuete rakendamisega saab selle jõudmist loomakasvatustevõtetele piirata. Sellest tulenevalt on nimetatud sätte kohaldamisel olulised üksnes piirangud, mis Euroopa Komisjon on kehtestanud loomataudi esinemisel põllumajandusloomadel.

Eelnõu § 66 **lõikes 5** sätestatakse hüvitamise alused, kui kahju hüvitatakse EL-i vahenditest. Kui kahju, mis on tekkinud eriti ohtliku loomataudi või kohustuslikult tõrjutava ja Põllumajandus- ja Toiduameti poolt algatatud vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrjeprogrammi rakendamisega seoses, hüvitatakse EL-i eelarve vahenditest vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 652/2014⁵⁴, millega nähakse ette sätted toiduahela, loomade tervise ja heaolu ning

⁵⁴ [EUR-Lex - 02014R0652-20191214 - EN - EUR-Lex](#)

taimervise ja taimse paljundusmaterjaliga seotud kulude haldamise kohta ning muudetakse nõukogu direktiive 98/56/EÜ, 2000/29/EÜ ja 2008/90/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 178/2002, (EÜ) nr 882/2004 ja (EÜ) nr 396/2005, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/128/EÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1107/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 66/399/EMÜ, 76/894/EMÜ ja 2009/470/EÜ (ELT L 189, 27.06.2014, lk 1–32), kohaldatakse riigieelarve seaduse §-s 54 sätestatud.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 652/2014 kohaselt on võimalik riigil taotleda nende kahjude hüvitamiseks tasutud summade hüvitamist nimetatud määruses ettenähtud osas EL-i eelarve vahenditest. EL-i eelarve vahenditest hüvitatava osa puhul on tegemist välistoetuse või välistoetuse kaasrahastamise vahenditega, mida tuleb kasutada riigieelarve seaduse §-s 54 kehtestatud korras. Välistoetuse ning välistoetuse kaasrahastamise vahendeid võib riigiasutus Rahandusministeeriumi nõusolekul kasutada enne nende laekumist. Kui riigiasutus on teinud nimetatud vahendite arvel väljamakseid suuremas summas, kui laekub välistoetust või välistoetuse kaasrahastamise vahendeid, peab riigiasutus või tema kõrgemalseisev ministeerium, välistoetuse vahendaja tehtud väljamaksete puhul ministeerium, kelle vastutusallas on vastava välistoetuse väljamaksmise ülesande täitmine, katma puudujääva summa riigiasutuse või ministeeriumi valitsemisala eelarvelistest vahenditest või taotlema puudujäägi katmist Vabariigi Valitsuse reservist. Nimetatud vahendite kasutamise korra ja tingimused kehtestab valdkonna eest vastutav minister riigieelarve seaduse⁵⁵ § 64 lõike 4 alusel kehtestatavas kassalise teenindamise eeskirjas. See tähendab, et enne EL-i eelarve vahenditest toetuse taotlemist võib määruses (EL) nr 652/2014 ettenähtud osas kahjusid hüvitada Rahandusministeeriumi nõusolekul enne nende laekumist ning Vabariigi Valitsuse reservist taotletakse vahendeid üksnes määrusega (EL) nr 652/2014 katmata kahjude hüvitamise osas.

Eelnõu § 66 **lõikes 6** antakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitus kehtestada määrusega nende kohustuslikult või vajaduspõhiselt tõrjutavate loomataudide nimekirja, mille puhul taudikahju hüvitatakse.

Eelnõu § 67. Toetus loomatauditõrjega seotud kahju hüvitamiseks

Eelnõu §-s 67 sätestatakse loomatauditõrjega seotud kahju hüvitamise toetuse taotlemise ja toetuse suuruse määramise kord.

Eelnõu § 67 **lõikes 1** sätestatakse loomapidaja õigus taotleda taudikahjutoetust. Loomapidaja võib taotleda toetust, juhul kui see on tekkinud seoses eriti ohtliku loomataudi ja esilekerkiva loomataudi tõrjega või kohustusliku ja Põllumajandus- ja Toiduameti poolt algatatud vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrjeprogrammi rakendamisega. Toetuse taotluse võib esitada ettekirjutuse alusel hävitatud seadme, sööda, pakkematerjali ja loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali väärtuse ja ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, hukatud ning sellise loomataudi tõttu hukkunud looma väärtuse hüvitamiseks osas, mille hüvitamiseks ei ole sõlmitud kindlustuslepingut.

Eelnõu § 67 **lõikes 2** sätestatakse taudikahjutoetuse määra arvestamise alused. Kahju suuruse hulka kuulub ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, hukatud ning sellise loomataudi tõttu hukkunud looma väärtus või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1012 tõupuhaste aretusloomade, ristanaretussigade ja nende aretusmaterjali aretuse, turustamise ning nende liitu sissetoomise suhtes kehtivate zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 652/2014, nõukogu direktiive 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks teatavad õigusaktid tõuaretuse valdkonnas (tõuaretuse määrus)⁵⁶ (ELT L 171, 29.06.2016, lk 66–143), artikli 2 punkti 3

⁵⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/121062016019?leiaKehtiv>

⁵⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R1012&from=et>

tähenduses aretuslooma puhul eksperdiarvamuse alusel määratud aretuslooma väärtus. Aretusloom nimetatud määruse mõistes on tõupuhas aretusloom või ristandaretussiga. Seadme, sööda, pakkematerjali, piima ja munade puhul on arvestuse aluseks nende tegelik väärtus.

Eelnõu § 67 **lõike 3** kohaselt kannab eksperdiarvamuse saamisega seotud kulud Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 67 **lõikes 4** sätestatakse aretuslooma puhul aretuslooma väärtuse määramiseks kaasatavale eksperdile esitatavad nõuded. Aretuslooma väärtuse määramiseks kaasatav ekspert peab olema sõltumatu, vähemalt kaheaastase töökogemusega veterinaarmeditsiini alal ja omama teadmisi loomade tõuaretuse valdkonnas ning tal peab olema piisavad teadmised erialaekspertiisi tegemiseks.

Eelnõu § 67 **lõikes 5** sätestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord. Kehtiva loomatauditõrje seaduse § 56 lõike 5 alusel on kehtestatud põllumajandusministri 02. veebruari 2010. a määrus nr 6 „Nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord.”⁵⁷ (RT I, 29.03.2018, 13). Määrus kehtestatakse veterinaarseaduse alusel uuesti samas sõnastuses.

Eelnõu § 68. Euroopa Liidu riigiabi eeskirjade kohaldamine

Eelnõu §-s 68 on sätestatud, et seaduse § 66 alusel antava taudikahjutoetuse puhul kohaldatakse komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 01.07.2014, lk 1–75) artiklit 26 ja muid asjakohaseid Euroopa Liidu õigusaktide nõudeid.

Eelnõu § 69. Taudikahjutoetuse taotlemine

Eelnõu §-s 71 sätestatakse taudikahjutoetuse taotlemise kord.

Eelnõu § **69 lõikes 1** sätestatakse loomapidaja taotluse esitamise tähtaeg ja esitatavad dokumendid. Loomapidaja esitab taudikahjutoetuse saamiseks Põllumajandus- ja Toiduametile taotluse kümne tööpäeva jooksul ettekirjutuse alusel looma tapmise, sealhulgas kontrolltapmise, hukkamise või loomataudi tõttu hukkumise päevast arvates. Loomapidaja lisab taotlusele ettekirjutuse alusel hävitatud seadme, sööda, pakkematerjali ja loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali ja ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, hukatud ning sellise loomataudi tõttu hukkunud loomaga seotud kahju suurust tõendavad dokumendid.

Eelnõu § 69 **lõikes 2** sätestatakse loomapidaja kohustus teavitada kindlustuslepingust. Kui loomapidaja on sõlminud kindlustuslepingu, mille alusel on selle esemeks olev loom, aretusloom, seade, sööt, pakkematerjal, piim või munad kindlustatud loomatauditõrjega seotud kahju vastu, märgib ta selle ära toetuse taotluses ning teavitab Põllumajandus- ja Toiduametit viivitamata selle kindlustuslepingu alusel temale väljamakstud kindlustushüvitisest.

Eelnõu § 69 **lõikes 3** sätestatakse menetlustähtajaga seotud märkus, mille kohaselt veterinaarseadusest tulenevat menetlustähtaega ei ennistata.

Eelnõu § 70. Taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

Eelnõu §-s 70 sätestatakse kahjutaotluse menetlemise kord. **Lõikes 1** sätestatakse kahjutaotluse läbivaatamise kord, mille kohaselt vaatab Põllumajandus- ja Toiduamet taotluse ja sellele lisatud dokumendid läbi ning kontrollib esitatud andmete õigsust.

⁵⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018013?leiaKehtiv>

Eelnõu § 70 **lõikes 2** sätestatakse kahjutaotluse rahuldamata jätmise alused. Eelnõu kohaselt jäetakse taotlus rahuldamata, kui esineb vähemalt üks järgmistest taotluse rahuldamata jätmise alustest: loom tapeti, sealhulgas kontrolltapeti, hukati või hukkus loomataudi teadusliku uurimise eesmärgil tehtud loomkatse käigus, loom tapeti, sealhulgas kontrolltapeti, või hukati ilma asjakohase ettekirjutuseta, loom hukkus enne loomataudi kahtluse püstitamist või muul põhjusel kui loomataud, looma Eestisse toimetamisel ei täidetud veterinaarseaduses sätestatud nõudeid, loom ei olnud nõuete kohaselt identifitseeritud ega registreeritud, taotleja takistas loomatauditõrjeks vajaliku riikliku järelevalve teostamist või ei täitnud ettekirjutuse nõudeid, taotleja esitas teadlikult valeandmeid või mõjutas taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil, seade, sööt, pakkematerjal, piim või munad hävitati ilma asjakohase ettekirjutuseta või kui loomatauditõrjega seotud kahju hüvitamiseks on sõlmitud kindlustusleping.

Eelnõu § 70 **lõikes 3** sätestatakse, et taotleja peab olema täitnud komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 artikli 1 lõikes 5 või muus EL-i riigiabi reguleerivas õigusaktis nimetatud korralduse ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks tunnistatud riigiabi tagasimaksmise kohta, kui selline nõue tuleb EL-i õigusest.

Eelnõu § 70 **lõikes 4** sätestatakse taotluse kohta otsuse tegemise aeg, mille kohaselt otsustab Põllumajandus- ja Toiduamet taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kümne tööpäeva jooksul taotluse saamise päevast arvates.

Eelnõu § 70 **lõikes 5** sätestatakse taudikahju hüvitamiseks vahendite taotlemise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet esitab kümne tööpäeva jooksul taotluse rahuldamisest arvates maaeluministrile andmed Vabariigi Valitsuse reservist raha eraldamise vajaduse kohta koos üksikasjaliku arvestuse ja asjakohase eelarvega ning põhjendusega raha kasutamise kohta. Maaeluministeerium edastab nende andmete põhjal Rahandusministeeriumile taotluse Vabariigi Valitsuse reservist loomatauditõrjel tekkinud kahju hüvitamiseks taudikahjutoetuse maksmiseks.

Eelnõu § 71. Taudikahjutoetuse määr ning toetuse maksmine ja maksmisest keeldumine

Eelnõu §-s 71 sätestatakse taudikahjutoetuse määr ning toetuse maksmine ja maksmisest keeldumise alused.

Eelnõu § 71 **lõikes 1** sätestatakse loomatauditõrjega seoses tekkinud kahju hüvitamise määr. Loomatauditõrjega seoses tekkinud kahju hüvitatakse kuni 100% ulatuses. Hüvitamise määr sõltub selleks eraldatavatest vahenditest, taotlejate arvust ja kahju kogusuurusest. Eraldatavate vahendite suuruse otsustab Vabariigi Valitsus.

Eelnõu § 71 **lõikes 2** sätestatakse taudikahjutoetuse suuruse määramise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet jaotab Vabariigi Valitsuse reservist taudikahjutoetuse maksmiseks eraldatud riigieelarve vahendid loomapidajate vahel võrdeliselt vastavalt rahuldatud taotluste arvule, arvestades taotluste kaupa taudikahjutoetuseks vajaminevaid vahendeid, ja arvutab taotlejale makstava taudikahjutoetuse suuruse. Kui rahuldatud taotluste kohane taudikahjutoetuse summa ületab taudikahjutoetuse maksmiseks eraldatud vahendeid, vähendab Põllumajandus- ja Toiduamet taudikahjutoetuse määra võrdeliselt, arvestades taudikahjutoetuse maksmiseks ettenähtud vahendeid ja järgides taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtet.

Eelnõu § 71 **lõikes 3** sätestatakse taudikahjutoetuse maksmise või maksmata jätmise otsuse tegemise alused ja kord. Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab taudikahjutoetuse maksmise või maksmata jätmise 20 tööpäeva jooksul Vabariigi Valitsuse reservist taudikahjutoetuse maksmiseks riigieelarve vahendite eraldamise päevast või eraldamata jätmise päevast arvates. Pärast taotluse rahuldamist, kuid enne taudikahjutoetuse maksmist otsustatakse jätta

taudikahjutoetus maksmata, kui taudikahjutoetuse maksmiseks puuduvad rahalised vahendid või tehakse kindlaks taotluse rahuldamata jätmise alused.

Eelnõu § 71 lõikes 4 sätestatakse tauditoetuse vähendamise või maksmata jätmise alused seoses kehtiva kindlustuslepinguga. Kui taudikahjutoetuse taotleja on saanud kindlustushüvitist seoses ettekirjutuse alusel hävitatud seadme, sööda, pakkematerjali ja loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali väärtuse ja ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, hukatud ning sellise loomataudi tõttu hukkunud looma väärtuse hüvitamiseks, vähendab Põllumajandus- ja Toiduamet vastavalt taudikahjutoetusena makstavat summat või jätab taudikahjutoetuse välja maksmata.

Eelnõu § 72. Loomatauditõrjega tekkinud kahju osaline hüvitamine

Eelnõu §-s 72 sätestatakse taudikahjutoetuse osalise katmise taotlemine Euroopa Komisjonilt. Taotluse loomatauditõrjega seotud kulutuste osaliseks katmiseks EL-i õigusaktides sätestatud juhul esitab Euroopa Komisjonile Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 73. Toetuse tagasinõudmine

Eelnõu §-s 73 sätestatakse toetusraha tagasinõudmise kord. Pärast taudikahjutoetuse väljamaksmist nõuab Põllumajandus- ja Toiduamet taudikahjutoetuse saajalt taudikahjutoetuse täielikku või osalist tagasimaksmist maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse §-s 42 sätestatud alustel, tähtajal ja korras. Kui pärast riigiabi, vähese tähtsusega abi või muu toetuse väljamaksmist selgub, et abi taotleja on teadlikult esitanud valeandmeid, ei ole täitnud abi väljamaksmise aluseks olevaid nõudeid, on saanud abi alusetult muul viisil või ei ole kasutanud abi sihipäraselt, nõuab Maaeluministeerium, regionaalse abi andja või PRIA abi saanud isikult abi täielikku või osalist tagasimaksmist. Abi tagasinõudmisest võib loobuda, kui abi ei ole võimalik sihipäraselt kasutada vääramatu jõu või abi saaja tahtest sõltumatu muu asjaolu tõttu. Maaeluministeerium teeb otsuse regionaalse abi andja või PRIA otsuse abi tagasinõudmise kohta. Otsus saadetakse abi saanud isikule posti teel lihtkirjaga või väljastusteatega tähtkirjaga 10 tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates. Abi tuleb tagasi maksta 60 päeva jooksul sellekohase otsuse saamisest arvates. Põhjendatud juhul võib toetuse saaja taotlusel ajatada toetuse tagasimaksmise, nõudes vajaduse korral tagatist. Otsuse abi tagasinõudmise kohta võib teha abi määramise otsuse tegemise päevast alates 10 aasta jooksul. Kui abi saanud isik ei maksa abi tagasi ettenähtud tähtaja jooksul, on Maaeluministeeriumil, regionaalse abi andjal või PRIA-l õigus anda otsus abi tagasinõudmise kohta sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Abi tagasinõudmise korral nõutakse tagasimakstava abi summa jäägilt intressi. Intressimäär tagasimakstava abi summalt on eurodes ühe aasta Euribor + 5 protsenti aastas. Intressimäär määratakse kindlaks iga aasta 2. jaanuari seisuga ning see kehtib üks aasta. Intressi arvestatakse alates abi saajale abi tagasinõudmise otsuse teatavakstegemise päevast kuni abi tagasimaksmise päevani. Intressiarvestuse aluseks on tegelik päevade arv kuus ja 360-päevane aasta.

6. peatükk. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll ning haldusjärelevalve

Eelnõu 6. peatükis käsitletakse veterinaarjärelevalve, veterinaarkontrolli ja haldusjärelevalve nõudeid.

1. jagu. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli ning haldusjärelevalve üldine korraldus

Eelnõu 6. peatüki 1. jaos sätestatakse veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli ning haldusjärelevalve üldine korraldus.

Eelnõu § 74. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli ulatus

Eelnõu §-s 74 kohaselt teostatakse veterinaarjärelevalvet ja tehakse veterinaarkontrolli veterinaarnõuete täitmise üle. Veterinaarnõuete veterinaarseaduse tähenduses käsitatakse EL-i õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides veterinaararsti

kutsetegevuse kohta, loomataudi ennetamise ja tõrje kohta ning loomse saaduse, loomse kõrvalsaaduse ja sellest saadud toote ning loomse paljundusmaterjali ohutuse tagamise kohta kehtestatud nõudeid, ravimiseaduses ja selle alusel kehtestatud veterinaarravimite ja ravimsöötade kasutamise nõudeid, toiduseaduses ja selle alusel kehtestatud loomse toidu hügieeni nõudeid ning loomakaitseaduses ja selle alusel kehtestatud loomade heaolu tagamise nõudeid, välja arvatud looduses vabalt elavate loomade ja katseloomade kaitse nõudeid.

Eelnõu § 75. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli korraldus

Eelnõu § 75 sätestatakse veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli korraldus ning eelnõu § 75 vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse §-i 5 lõigetele 1–3, 7–9 ja 11 ning loomatauditõrje seaduse §-i 6 lõigetele 3 ja 4.

Eelnõu § 75 **lõikes 1** kohaselt teostab veterinaarjärelevalvet ja teeb veterinaarkontrolli Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 75 **lõikes 2** täpsustatakse, et EL-i õigusaktis sätestatud juhul võib veterinaarjärelevalvet teostada ja veterinaarkontrolli teha üksnes veterinaarjärelevalveametnik. Näiteks teeb määruse (EL) 2017/625 artikli 49 kohaselt loomade või liha ja söödava rupsi korral piiripunktis saadetise füüsilist kontrolli veterinaarjärelevalveametnik, kuid veeloomade, muude loomsete saaduste, loomse paljundusmaterjali või loomsete kõrvalsaaduste füüsilist kontrolli võib teha ka pädeva asutuse asjakohase koolitusega töötaja. Määruse (EL) 2017/625 kohaselt on veterinaarjärelevalve ametnik veterinaararst, kes on pädeva asutuse poolt ametisse nimetatud töötajana või muudel alustel, kellel on sobiv kvalifikatsioon ametliku kontrolli tegemiseks ja muude ametlike toimingute läbiviimiseks.

Eelnõu § 75 **lõikes 3** sätestatakse veterinaarjärelevalve teostamisel ja veterinaarkontrolli toimingute tegemisel abilise kasutamise nõuded. Põllumajandus- ja Toiduametil on EL-i õigusaktis ettenähtud juhul õigus kasutada veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli toimingute tegemisel abilist. Veterinaarjärelevalveametniku abilise koolituse korraldab Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlas täiskasvanute koolituse seadusega. Abilist kasutatakse näiteks tapamajades *ante- ja post mortem* kontrollide läbiviimisel. Määruse (EL) 2017/625 kohaselt on veterinaarjärelevalve ametniku abi pädevate asutuste esindaja, kes on saanud sama määruse artikli 18 alusel kehtestatud nõuete kohase väljaõppe ja on tööle võetud selleks, et täita teatavaid ametliku kontrolli ülesandeid või teatavaid muude ametlike toimingutega seotud ülesandeid.

Eelnõu § 75 **lõikega 4** täpsustatakse lõikes 1 sätestatud üldist normi. Sättes määratakse volitatud veterinaararstile halduskoostöö seaduses sätestatud tingimustel ja korras sõlmitud halduslepinguga riigi haldusülesannete volitamise ulatus. Paragrahvi 79 lõike 3 kohase konkursi edukalt läbinud veterinaararstile saab Põllumajandus- ja Toiduamet halduslepinguga volitada diagnostilisi uurimisi (näiteks tuberkuliniseerimine), erinevate proovide (veri, tolm, piim jne) võtmist ja vaktsineerimist. Nende tegevuste puhul on valdavalt tegemist erinevate loomataudide tõrjeprogrammide rakendamiseks vajalike kavandatud tegevustega kindlal ajal, näiteks kalendriaastas. Samuti saab Põllumajandus- ja Toiduamet kaasata halduslepinguga veterinaararsti muudesse loomataudi ja zoonoosi leviku tõkestamise või selle likvideerimise otsestesse tegevustesse, nagu näiteks loomade uimastamine, hukkamine või muud tegevused, mis eeldavad veterinaararsti kvalifikatsiooni. Eelkirjeldatud volitatavate veterinaarjärelevalve toimingute eesmärgiks on ennetada ohtusid ja rikkumisi ning vahetult tõrjuda ohtu avalikule korrale.

Eelnõu § 75 **lõike 5** kohaselt võib Põllumajandus- ja Toiduamet lisaks järelevalveametnikele ja volitatud veterinaararstidele kasutada loomatauditõrje toimingute tegemisel ka kutsetegevuse luba omavate veterinaararstide kaasabi. Selleks teavitab Põllumajandus- ja Toiduamet sellest oma veebilehel, näidates ära ka loomatauditõrje toimingute kirjelduse. Kui veterinaararst soovib osaleda nendes loomatauditõrje toimingutes, teavitab ta sellest Põllumajandus- ja Toiduametit,

kes seejärel sõlmib temaga asjakohase lepingu nimetatud toimingutes osalemiseks. See võib olla vajalik tõrjetoimingu ulatuslikuks ja tõhusaks tegemiseks teatud ajavahemiku jooksul. Näiteks osalevad veterinaararstid kasside ja koerte marutaudivastases vaktsineerimises, mis tagab suuremal alal lühema aja jooksul võimalikult paljude lemmikloomade vaktsineerimise. Sellise tõrjetoimingu puhul on vajalik, et selles osaleksid võimalikult paljud veterinaararstid. Loomatauditõrje toimingus osalemise eest makstakse veterinaararstile Põllumajandus- ja Toiduameti eelarvest tasu. Loomatauditõrje toimingu tegemisel veterinaararsti osalemise tasu määrad ja veterinaararstile tasu maksmise kord kehtestaks eelnõu § 75 lõike 6 kohaselt maaeluministri määrusega.

Eelnõu § 75 lõike 7 kohaselt tuleb veterinaarjärelevalve teostamisel ja veterinaarkontrolli tegemisel lisaks määrusele (EL) 2017/625 arvesse võtta muid asjakohaseid õigusakte, milleks on näiteks korrakaitseseadus, majandustegevuse seadustiku üldosa seadus, haldusmenetluse seadus, loomakaitseseadus. Määrusega (EL) 2017/625 on kehtestatud ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute ühtlustatud EL-i raamistik, mis kehtib kogu toidutarneahelas.

Eelnõu § 75 lõike 8 kohaselt sätestatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 109 lõikes 2 nimetatud mitmeaastase kontrollikava eest vastutavaks asutuseks Põllumajandus- ja Toiduamet, kes vastutab mitmeaastase kontrollikava koostamise eest ning nimetatud kava täitmise aastaaruande Euroopa Komisjonile esitamise eest. Mitmeaastane kontrollikava hõlmab kõiki EL-i toidutarneahela õigusaktidega hõlmatud valdkondi, sealhulgas loomatervist, ning sisaldab teavet ametliku kontrolli süsteemi struktuuri ja korralduse kohta. Koostatud kontrollikava ajakohastatakse korrapäraselt ja avalikustatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 111 lõike 1 kohaselt Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel. Nimetatud määruse artikli 111 lõike 1 kohaselt võib avaldamata jätta kontrollikava sellised osad, mille avalikustamine võiks ohustada ametliku kontrolli tõhusust.

Eelnõu § 75 lõikes 9 sätestatakse volitusnorm, mille kohaselt võib Vabariigi Valitsus määrusega kehtestada korrakaitseorganite vahelise koostöö korra mitmeaastase kontrollikava väljatöötamiseks, arvestades, et mitmeaastase kontrollikava väljatöötamise on kaasatud erinevate ministeeriumide haldusala asutused, näiteks Maksu- ja Tolliamet ning Ravimiamet.

Eelnõu § 76. Veterinaarjärelevalve erimeetmed

Eelnõu § 76 sätestatakse veterinaarjärelevalve erimeetmed ning eelnõu § 76 vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse §-le 7 ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse §-le 53.

Eelnõu § 76 lõikes 1 sätestatakse viitega korrakaitseseaduse erimeetmeid sisaldavatele paragrahvidele, milliseid erimeetmeid võib korrakaitseorgan käesoleva seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamisel kohaldada. Kuna korrakaitseseadust kohaldatakse üksnes riikliku järelevalve teostamisel (käesolevas seaduses veterinaarjärelevalve teostamisel), siis neid ei kohaldata veterinaarkontrolli tegemisel, mille korral on tegemist tegevusloa või muu loa, näiteks sertifikaadi väljastamise menetlusega ehk haldusmenetlusega. Eelnõu § 67 lõikes 1 on viidatud järgmistele korrakaitseseaduse paragrahvidele:

- 1) korrakaitseseaduse § 30. Küsitlemine ja dokumentide nõudmine;
- 2) korrakaitseseaduse § 31. Kutse ja sundtoomine;
- 3) korrakaitseseaduse § 32. Isikusamasuse tuvastamine;
- 4) korrakaitseseaduse § 49. Vallasasja läbivaatus;
- 5) korrakaitseseaduse § 50. Valdusesse sisenemine;
- 6) korrakaitseseaduse § 51. Valduse läbivaatus;
- 7) korrakaitseseaduse § 52. Vallasasja hoiulevõtmine;
- 8) korrakaitseseaduse § 53. Hoiule võetud vallasasja müümine või hävitamine.

Eelnõu § 76 lõigetes 2 ja 3 sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti kasutusele võetavad meetmed, et kõrvaldada või ohjata riski inimeste või loomade tervisele või loomade heaolule. Veterinaarõuetele mittevastava looma, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali avastamise korral kohaldab Põllumajandus- ja Toiduamet määruse (EL) 2017/625 artiklis 138 sätestatud meetmeid, et tagada, et asjaomane ettevõtja heastab rikkumise ja hoidub sellest edaspidi. Näiteks võidakse piirata loomade ja kaupade turule laskmist, liikumist, Eestisse toimetamist või eksporti; võidakse kohaldada asjaomase ettevõtja teatavate tegevuste suhtes tihedamat kontrolli, võidakse peatada ettevõtja tegevus täielikult või osaliselt vmt.

Veterinaarõuetele mittevastava looma, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali Eestisse toimetamise korral kohaldab Põllumajandus- ja Toiduamet määruse (EL) 2017/625 artiklites 66–69 sätestatud meetmeid. Näiteks võidakse anda korraldus vastutavale ettevõtjale hävitada saadetus; võidakse kohaldada saadetise suhtes erirežiimi, mis tähendab saadetise töötlemist, et muuta see ohutuks või viia see kooskõlla nõuetega vmt.

Eelnõu § 77. Riiklik järelevalve eriti ohtliku loomataudi ja esilekerkiva loomataudi puhkemise korral kehtestatud piirangutest kinnipidamise üle

Eelnõu §-i 77 sisu on kehtivas õiguses sätestatud loomatauditõrje seaduse § 51 lõigetes 2–4.

Eelnõu § 77 lõik 1 kohaselt teostab politseiametnik riiklikku järelevalvet transpordivahendite, loomade ja inimeste liikumise piirangute täitmise üle taudipunktis ning ohustatud ja järelevalvetsoonis.

Eelnõu § 77 lõikes 2 sätestatakse politseiametniku järelevalve teostamise alused. Politseiametnik võib käesolevas paragrahvis sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseseaduse §-des 30–32, 44–46 ja 48–51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseseaduses sätestatud alusel ja korras. Nimetatud toimingud on näiteks küsitlemine ja dokumentide nõudmine, kutse ja sundtoomine, isikusamasuse tuvastamine, viibimiskeeld, isiku kinnipidamine, sõiduki peatamine, isiku läbivaatus, vallasasja läbivaatus, valdusesse sisenemine ja valduse läbivaatus.

Eelnõu § 77 lõikes 3 sätestatakse politseiametniku õigus kasutada riikliku järelevalve erimeetmeid. Politseiametnik võib seoses eriti ohtliku loomataudi või esilekerkiva loomataudi puhkemisega riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseseaduse §-s 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeedet korrakaitseseaduses sätestatud alusel ja korras kuni asja esimesel võimalusel Põllumajandus- ja Toiduametile üleandmiseni. Nimetatud säte käsitleb vallasasja hoiulevõtmist.

Eelnõu § 78. Haldusjärelevalve

Eelnõu § 78 kohaselt teostab Põllumajandus- ja Toiduamet haldusjärelevalvet Põllumajandus- ja Toiduametiga halduslepingu sõlminud volitatud veterinaararsti, põllumajandusloomade identifitseerimisvahendite hankimisega tegeleva isiku ja lemmikloomapassi blankette väljastava isiku haldusülesannete täitmise üle.

2. jagu. Veterinaararsti volitamise kord ning volitatud veterinaararsti õigused ja kohustused

Eelnõu § 79. Veterinaararsti volitamine

Eelnõu §-s 79 sätestatakse veterinaararsti volitamise kord. Haldusülesande täitmiseks halduslepingute sõlmimiseks kuulutab Põllumajandus- ja Toiduamet välja konkursi, mille kuulutus avaldatakse Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel.

Eelnõu kohaselt peab taotlejal olema kehtiv kutsetegevuse luba ning ta peab vastama määruse (EL) 2017/625 artikli 30 punktis b sätestatud tingimustele. Nimetatud artikli punkti b kohaselt peavad füüsilisel isikul, kes taotleb õigust tegutseda volitatud veterinaararstina, olema selleks nõutavad oskused, seadmed ja taristu, sobiv kvalifikatsioon ja kogemus, ta peab tegutsema erapooletult ja tal peab puuduma huvide konflikt seoses temale delegeeritud ülesannete täitmisega. Kutsetegevuse loa nõudega tagatakse, et taotlejal on nõutavad oskused ja sobiv kvalifikatsioon. Muud nõuded on sätestatud viidatud otsekohalduvas õigusaktis piisavalt täpselt ja neid ei ole asjakohane seaduses üle korrata.

Põllumajandus- ja Toiduamet teeb volitatud veterinaararstina tegutsemiseks volituse andmise otsuse ning sõlmib halduslepingu konkursi edukalt läbinud veterinaararsti või juriidilise isikuga. Juhul, kui konkursi läbib edukalt juriidiline isik, siis märgitakse lepingusse veterinaarjärelevalvet teostava volitatud veterinaararsti nimi, kellega juriidilisel isikul on lepinguline suhe.

Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab isikule volituse andmise 30 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Põllumajandus- ja Toiduamet võib volituse andmisest keelduda juhul, kui volitatud veterinaararstina tegutsemise õigust taotlev isik ei vasta määruse (EL) 2017/625 artikli 30 punktis b sätestatud tingimustele. Otsus volituse andmise või sellest keeldumise kohta toimetatakse isikule kätte viie tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

Õigus tegutseda volitatud veterinaararstina antakse kuni viieks aastaks.

Eelnõu § 80. Volitatud veterinaararsti õigused

Eelnõu §-s 80 sätestatakse volitatud veterinaararsti õigused. **Lõike 1** kohaselt on volitatud veterinaararstil õigus rakendada korrakaitseaduse §-des 30, 49 ja 50 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid, mis annavad volitatud veterinaararstile õiguse küsitleda ja nõuda dokumente, mida on vaja näiteks loomade identifitseerimiseks, ning vallasasja läbivaatuse ja valdusesse sisenemise õiguse, mida on vaja näiteks farmi sisenemiseks, proovide võtmiseks ja muude asjakohaste veterinaararstenetluste läbiviimiseks. Volitatud veterinaararst ei ole korrakaitseaduse tähenduses korrakaitseorgan vaatamata sellele, et ta on halduslepinguga kaasatud haldusülesannete täitmisega. Seetõttu tuleb selgelt ette näha, millisel määral on volitatud veterinaararstil õigus rakendada korrakaitseorganitele ettenähtud meetmeid. Tegemist on kehtiva veterinaarkorralduse seaduse sätetega ja neid ei muudeta.

Eelnõu § 80 **lõikes 2** sätestatakse, et volitatud veterinaararstil on õigus volitusest loobuda, teatades sellest kirjalikult Põllumajandus- ja Toiduametile vähemalt 30 päeva ette.

Eelnõu § 80 **lõikes 3** sätestatakse toetuse maksmise kord volitatud veterinaararsti surma korral. Volitatud veterinaararsti surma korral seoses tema volitusega seotud ülesannete täitmisega makstakse tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetele ühekordset toetust surnud veterinaararsti kümne aasta keskmise palga ulatuses. Niisugustel asjaoludel surnud isiku matused korraldatakse riigi kulul.

Eelnõu § 80 **lõikes 4** sätestatakse toetuse maksmise nõuded volitatud veterinaararstile, kelle töövõime on vähenenud seoses tema volitusega seotud ülesannete täitmisega. Volitatud veterinaararstile, kelle töövõime on vähenenud seoses tema volitusega seotud ülesannete täitmisega, makstakse ühekordset toetust osalise töövõime korral tema ühe aasta keskmise palga ulatuses või puuduva töövõime korral tema viie aasta keskmise palga ulatuses.

Eelnõu § 80 **lõikes 5** sätestatakse isiku töövõime ulatuse ja volitatud veterinaararsti volitustega seotud ülesannete täitmise tagajärjel saadud vigastuse või tekkinud haiguse vahel seose tuvastamise nõuded. Seose isiku töövõime ulatuse ja volitatud veterinaararsti volitustega seotud

ülesannete täitmise tagajärjel saadud vigastuse või tekkinud haiguse vahel tuvastab vajaduse korral Sotsiaalkindlustusamet avaliku teenistuse seaduse §-s 49¹ sätestatud korras.

Eelnõu § 81. Volitatud veterinaararsti kohustused

Eelnõu §-s 81 sätestatakse volitatud veterinaararsti kohustused. Volitatud veterinaararst peab täitma temale volitusega antud ülesandeid erapooletult, täitma määruse (EL) 2017/625 artiklis 32 sätestatud kohustusi ning peab säilitama oma volituse piires täidetavate ülesannetega seotud dokumente ning andma need üle Põllumajandus- ja Toiduametile selle nõudmisel või volituse lõppemisel. Määruse (EL) 2017/625 artikkel 32 näeb ette, et volitatud isik edastab korrapäraselt Põllumajandus- ja Toiduametile veterinaarjärelevalve tulemused, teavitab Põllumajandus- ja Toiduametit, kui veterinaarjärelevalve tulemusena tuvastatakse nõuete rikkumine või rikkumise tõenäosus ning teeb igakülgset koostööd Põllumajandus- ja Toiduametiga.

Eelnõu § 82. Volituse lõppemine

Eelnõu § 82 **lõikes 1** sätestatakse volitatud veterinaararsti volituse lõppemine. Halduslepinguga antud volitus lõpeb volitusest loobumise korral, volituse tähtaja möödumisel, volitatu surma korral, volituse tagasivõtmise korral, kutsetegevuse loast loobumise korral ning kutsetegevuse loa peatamise või kehtetuks tunnistamise korral.

Eelnõu § 82 **lõike 2** kohaselt võtab Põllumajandus- ja Toiduamet viivitamata tarvitusele meetmed haldusülesande täitmise tagamiseks, kui haldusleping lõpetatakse ühepoolselt või kui esineb muu põhjus, mis takistab juriidilisel või füüsilisel isikul jätkata haldusülesande täitmist.

Eelnõu § 83. Volituse peatamine ja tagasivõtmine

Eelnõu §-i 83 sisu on sama, mis kehtiva veterinaarhalduse seaduse §-s 18.

Eelnõu § 83 **lõikes 1** sätestatakse, et volitatud veterinaararsti kutsetegevuse loa peatamisel peatub ka talle antud volitus, sest selle saamise üks eeldusi on veterinaararsti kutsetegevuse loa olemasolu.

Eelnõu § 83 **lõikes 2** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti õigus peatada volitus, kui volitatud veterinaararsti volitusega seotud tegevus ei ole nõuetekohane. Põllumajandus- ja Toiduamet annab tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Kui tähtajaks puudusi ei kõrvaldata, võtab Põllumajandus- ja Toiduamet volituse tagasi ja lõpetab ühepoolselt halduslepingu.

Eelnõu § 84. Volitatud veterinaararsti tasu

Volitatud veterinaararsti tasu käsitlev regulatsioon on kehtivas veterinaarhalduse seaduse §-s 19. Eelnõus on volitatud veterinaararsti tasu sätteid ajakohastatud.

Eelnõu § 84 **lõikes 1** sätestatakse volitatud veterinaararsti õigus saada veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest tasu.

Eelnõu § 84 **lõike 2** kohaselt makstakse veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest tasu Põllumajandus- ja Toiduameti eelarvest. Viidatud toimingute hulka ei kuulu toimingute tegemiseks vajadusel isikliku sõiduki kasutamise kompensatsioon, mis jääb kohustatud isiku kanda.

Eelnõu § 84 **lõikes 3** sätestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega volitatud veterinaararsti volituse raames tehtavate veterinaarjärelevalve toimingute tasu määrad ja tasustamise kord. Kehtivas õiguses on see kehtestatud põllumajandusministri 11. novembri 2010. a määrusega nr 108 „Volitatud veterinaararsti volituse raames osutatavate

teenuste tasu määrad ja tasustamise kord.”⁵⁸ (RT I, 11.12.2019, 20). Määrus kehtestatakse uuesti koos asjakohasete muudatustega.

7. peatükk Veterinaarjärelevalve tasu

7. peatükk käsitleb veterinaarjärelevalve teostamise ja veterinaarkontrolli toimingute tegemise eest võetava veterinaarjärelevalve tasu määramise põhimõtteid, määrasid ning maksmise korda. Eelnõu 7. peatüki sisu on sama, mis kehtiva veterinaarkorralduse seaduse 7¹. peatükis. Eelnõus on järelevalvetasu käsitlevaid sätteid ajakohastatud.

Eelnõu § 85. Veterinaarjärelevalve tasu

Eelnõu § 85 reguleeritakse veterinaarjärelevalve tasu maksmise põhimõtteid. Eelnõu § 85 **lõikes 1** määratletakse veterinaarjärelevalve tasu mõiste. Veterinaarjärelevalve tasu on veterinaarjärelevalve teostamise ja veterinaarkontrolli toimingute (edaspidi koos *veterinaarjärelevalve toiming*) tegemise eest veterinaarseaduses ja sellel alusel kehtestatud määratud summa (edaspidi *järelevalvetasu*). Järelevalvetasu laekub Rahandusministeeriumi riigikassa kontsernikonto koosseisus olevale arvelduskontole. Veterinaarjärelevalve toimingute tegemise kulude hulka kuuluvad veterinaarjärelevalveametniku veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli teostamiseks tehaslaevale lähetamise kulud.

Eelnõu § 85 **lõikes 2** sätestatakse erand, mille puhul veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest järelevalvetasu ei maksta. Järelevalvetasu ei maksta jaekaubandusega ja esmatootmisega seotud veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest ehk järelevalvetasu ei maksta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 lõikes 7 sätestatud tähenduses jaekaubandusega ja nimetatud määruse artikli 3 lõikes 17 sätestatud tähenduses esmatootmisega tegelevas ettevõttes veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest.

Eelnõu § 85 **lõikes 3** sätestatakse, et loomse toiduga seotud veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetakse järelevalvetasu toiduseaduses sätestatud alustel ja korras tunnitasu, välja arvatud sellises loomse toidu käitlemise ettevõttes tehtud veterinaarjärelevalve toimingute eest, mille puhul võetakse määruse (EL) 2017/625 lisa IV peatükist II tulenevaid kohustuslikke kogusepõhiseid tasusid. Loomse toiduga seotud toiminguid võib teha nii veterinaarjärelevalveametnik kui ka toidujärelevalvet teostav järelevalveametnik, kuid tasu arvestatakse toiduseaduses sätestatud alustel ja korras toidujärelevalve tunnitasu määra järgi. Eelõuga ei seata piiranguid järelevalvetoimingute tegemisele. Toidukäitleja jaoks on regulatsioon edaspidi selgem ning ei tohiks enam tekkida segadust, millise tunnitasu määra järgi peab järelevalvetasu maksma.

Eelnõu § 86. Järelevalvetasu maksmiseks kohustatud isik

Paragrahvis 86 määratletakse järelevalvetasu maksmiseks kohustatud isik, kelleks on isik, kelle suhtes on tehtud veterinaarjärelevalve toiming. Lõikes 2 on sätestatud, et mitu kohustatud isikut vastutavad ühise veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest järelevalvetasu maksmise korral solidaarselt. Selline regulatsioon võib osutada vajalikuks näiteks kaasomandi puhul, kui järelevalvetoimingute tegemise eest võib tasu nõuda igalt kaasomanikult, kuna kaasomanikke käsitatakse ühe ja sama järelevalvetoimingute puhul kohustatud isikutena.

Eelnõu § 87. Järelevalvetasu määramise põhimõtted ja järelevalvetasu määrad

Paragrahvis 87 sätestatakse järelevalvetasu määramise põhimõtted. **Lõikes 1** sätestatakse, et järelevalvetasu määra arvutamise aluseks võetakse määruse (EL) 2017/625 artiklis 81 sätestatud kulud, mis on seotud Põllumajandus- ja Toiduameti veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega. Järelevalvetoimingute tegemise eest võetav tasu peab vastama tegelikele kuludele. Täpselt sama põhimõtet järgitakse ka söödaseaduses ja toiduseaduses. Samuti on see läbiv põhimõte määruse

⁵⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/114102011002?leiaKehtiv>

(EL) 2017/625 ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute rahastamist käsitlevas VI peatükis.

Eelnõu § 87 **lõikes 2** loetletakse veterinaarjärelevalve toimingud mille eest võetakse järelevalvetasu määruse (EL) 2017/625 IV lisas sätestatud määras. Enamasti on kasutusel ühikumäärad ning tasu arvestamise aluseks on käitleja andmed või konkreetse saadetise kogus või maht. Erandiks on transiitkauba kontroll, kus arvestatakse ametnike arvu ning toimingu tegemiseks kulunud aega.

Eelnõu § 87 **lõike 3** kohaselt võetakse järelevalvetasu nimetatud lõikes loetletud toimingute tegemise eest § 87 lõikes 4 sätestatud alustel tunnitasauna. Lõikes viidatud veterinaarseaduse ja söödaseaduse alusel teatamis- või loakohustusega ettevõtja ettevõtte nõuetekohasuse hindamine toimub nii enne tegevuse alustamist kui perioodiliselt tegutsemise ajal. Loomade, loomse saadus ja loomse paljundusmaterjaliga kauplemisele ja ekspordile eelnev veterinaarkontroll toimub käitleja taotlusel, vajadusel väljakutsena. Sama kehtib ka loomse paljundusmaterjali, heina ja põhu veterinaarkontrolli osas nende Eestisse toimetamise korral. Mõlemal juhul vastutab nõuetekohasuse kontrolli organiseerimise eest käitleja. Veterinaarkontrolli tegemist on võimalik lasta soovi korral teha ka väljaspool tavapärasest tööaega. Väljaspool Põllumajandus- ja Toiduameti tööaega tehtavate veterinaarjärelevalve toimingute eest tasu võtmist täpsustatakse eelnõu 7. peatüki § 87 lõikes 8.

Eelnõu § 87 **lõikes 4** täpsustatakse tunnitasa kujunemist ning sätestatakse tunnitasa ülemmäär. Nimetatud lõike kohaselt maksab kohustatud isik tunnitasa § 87 lõikes 3 loetletud asjaomaste veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest järelevalvetoimingu tegemisele kulunud aja järgi, kusjuures makstava tunnitasa ülemmäär on kaheksa tunni tasu veterinaarjärelevalve toimingu kohta, mis vastab järelevalveametniku tavalisele tööpäevale. Ülemmäära sätestamine võimaldab ettevõtjal järelevalvetasu suurust ette arvestada ning oma eelarves planeerida, kui ettevõtja on kindel, et tema ettevõtte on nõuetekohane. Veterinaarjärelevalve toimingu tegemisele kulunud aeg arvestatakse poole tunni täpsusega. See võimaldab toimingutele kulunud aega täpsemalt arvestada ning on tavapärasel juhul käitlejale soodsam, kuna 1–30 minutit kestva toimingu eest arvestatavat tasu ei loeta enam 1 tunni tasuks nagu seni kehtiva veterinaarkorralduse seaduse kohaselt. Arvesse ei võeta veterinaarjärelevalve toimingu tegemise paika kohalesõiduks kulunud aega.

Eelnõu § 87 **lõike 5** kohaselt võetakse tunnitasa määra arvutamise aluseks veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud määruse (EL) 2017/625 artiklis 81 nimetatud kulud: töötasud ning veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud tegelik majandus- ja muu seotud kulu, sealhulgas laborianalüüside ja uuringute kulu toimingu tegemisele eelnenud kalendriaastal. Põllumajandus- ja Toiduameti veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud kulude hulka ei arvestata eelnõu § 85 lõikes 3 nimetatud veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud kulusid. Nimetatud kulud võetakse arvesse toiduseaduses sätestatud tunnitasa määra arvutamisel. Veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud töötasude hulka arvestatakse järelevalveasutuse järelevalveametnike ja muude valdkonnaga seotud ametnike ja töötajate kulud proportsionaalselt. Arvesse võetavate kulude hulka kuuluvad näiteks kulutused töövahenditele, inventarile, tööriistadele, kulumaterjalidele, koolitustele, transpordile, lähetustele ning rajatiste ja seadmete kulud. Arvesse võetakse ka proovide võtmise ning laborianalüüside ja uuringute tegemise kulud, mida volitatud laborid nõuavad sisse nimetatud ülesannete täitmise eest. Kõikidest kuludest eelmisel kalendriaastal moodustunud kogukulu, sealhulgas laborianalüüside ja uuringute tegemise kulu, jagatakse järelevalveasutusel veterinaarjärelevalve toimingute tegemisele kulunud töötundidega ja saadakse töötundi hind, mille abil saadakse arvestuslik tunnitasa määr. Määruse (EL) 2017/625 artikli 82 nõuete kohaselt peab järelevalvetasu suurus tulenema tehtud kuludest. Eelpool kirjeldatud tasumäära arvutusmeetod on määruse (EL) 2017/625 artikli 82 punktides a ja b sätestatud arvutusmeetodite kombinatsioon, kuna jagatakse

ära küll valdkonna toimingute kogukulu, kuid ajapõhise tunnitasu kaudu rakendub igale käitlejale individuaalne järelevalvetoimingute tasu suurus.

Laborianalüüside kulu on oluline kulukomponent nii pädeva asutuse kui ka käitleja seisukohalt. Järelevalve seisukohalt on tihti analüüside tulemused määravad otsustamaks, kas ettevõtte vastab nõuetele või mitte. Samas on analüüside hinnad tulenevalt oma eripärast võrreldes muu majanduskuluga kõrged ja mõjutavad seega oluliselt käitleja makstava tasu suurust. Otstarbekas on jagada laborianalüüside kulu sarnaselt muudele majanduskuludele valdkonna peale ära ning arvestada ühe komponendina tunnitasu sisse, mitte nõuda seda igal üksikul juhul käitlejalt sisse – see võib seada teatud käitlejad teistega võrreldes ebavõrdsesse olukorda. Tunnitasul põhinev käitleja makstav tasu seondub vahetumalt järelevalvetoimingu ja tootmismahuga. Selline tasustamise süsteem võimaldab pädeval asutusel paindlikult arvestada ettevõtte tüüpi, riskiastet ja muid omadusi, näiteks võtta arvesse varasemaid järelevalvetulemusi.

Eelnõu § 87 **lõikes 6** täpsustatakse, et eelnõu § 87 lõikes 5 nimetatud veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud majanduskulu arvutamisel ei võeta arvesse nende laboratoorsete lisauuringute kulu, mida tehakse seoses tuvastatud nõuete rikkumisega. Need kulud on tuvastatud rikkumise põhjustaja juba eraldi tasunud veterinaarseaduse § 87 lõike 9 alusel.

Eelnõu § 87 **lõikes 7** esitatakse normitehnika nõuete kohaselt eraldi lõikena volitusnorm, mille kohaselt kehtestab maaeluminister igaks aastaks veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määra. Maaeluminister lähtub nimetatud tunnitasu määra kehtestamisel Põllumajandus- ja Toiduameti esitatud asjaomasest kalkultatsioonist, mis võtab arvesse ka muude seotud asutuste (nt laborite) kulusid.

Eelnõu § 87 **lõikes 8** sätestatakse, et lisatasu on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus võtta väljaspool tööaega, sealhulgas puhkepäevadel ja riigipühadel isiku taotlusel tehtud veterinaarjärelevalve toimingute ning hilinenud kaubasaadetise ooteaja eest. Lisatasu võetakse tunnitasuna järelevalveametniku kohta § 87 lõike 4 kohaselt. Seega antakse Põllumajandus- ja Toiduametile õigus võtta väljaspool tööaega isiku taotlusel tehtud järelevalve toimingu tegemise eest lisaks asjakohase veterinaarjärelevalve toimingu tegemise eest võetavale järelevalvetasule lisatasu tunnitasuna järelevalveametniku kohta. Ühtlasi on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus võtta hilinenud kaubasaadetise ooteaja eest tööajal lisatasu tunnitasuna järelevalveametniku kohta ning hilinenud kaubasaadetise ooteaja eest väljaspool tööaega lisatasu kahekordse tunnitasuna järelevalveametniku kohta. Lisatasu maksmist on võimalik vältida, kui kavandada kaubasaadetised tavapärasele tööajale.

Eelnõu § 87 **lõikes 9** käsitletakse asjakohastes EL-i õigusaktides ja käesolevas seaduses sätestatud nõuetele mittevastavusest või rikkumisest tingitud täiendavate järelevalvetoimingute tegemise rahastamise põhimõtted. Järelevalveplaanis ettenähtust sagedamini tehakse järelevalvetoiminguid juhul, kui ettevõtte või kaup ei vasta kehtivatele nõuetele. Täiendava kontrolli mõiste ja selle tegemise eest tasu maksmise põhimõtted on lahti seletatud määruse (EL) 2017/625 artiklis 138. Kõnealuses artiklis sätestatakse tuvastatud rikkumise korral võetavad meetmed ning sama artikli lõikes 4 on sätestatud nõudeid rikkunud käitleja kohustus kanda meetmete kohaldamisel tekkivad kulud. Olenevalt valdkonnast on nendeks kuludeks samas veterinaarseaduse § 87 lõikes 5 loetletud kulud ning ka eraldi lisauuringutega seotud kulud laboris, mis on vajalikud nõuetekohasuse või mittenõuetekohasuse kindlakstegemiseks. Lisauuringute seotud kulud tasub käitleja lisaks tunnitasule järelevalvetasuna nende uuringute tegemise kulude kogu ulatuses. Eespool toodust tulenevalt suureneb kokkuvõttes ka ettevõtja makstav järelevalvetasu, seega peaks ettevõtja olema igati huvitatud sellest, et tagada oma ettevõtte ja kauba nõuetekohasus.

Järelevalvetasu määra, tunnitasu ning lisatasu arvutamise aluseid ning järelevalvetasu maksmise ja sissenõudmise korda selgitab järelevalveametnik kohustatud isikule haldusmenetluse seaduse kohaselt. Olulise teabe väljapaneku, avaldamise ning selgitamise kohustus on reguleeritud haldusmenetluse seaduse § 7 lõikes 2 ja §-s 36. Tulenevalt eelnõu § 3 lõikest 1 kohaldatakse veterinaarseaduses ettenähtud haldusmenetlusele samuti haldusmenetluse seaduse sätteid, seetõttu ei ole eelnõusse lisatud eraldi järelevalvetasu selgitamist nõudvat sätet.

Eelnõu § 88. Järelevalvetasu maksmine

Eelnõu §-s 88 sätestatakse järelevalvetasu maksmise kord. Järelevalvetasu tuleb maksta järelevalvetasu sissenõudmise otsuses nõutud summas. Eelnõu § 88 **lõike 1** sõnastuse kohaselt koostab eelmise kalendrikuu jooksul tehtud toimingute eest otsuse Põllumajandus- ja Toiduamet. Otsus tehakse hiljemalt jooksva kuu 7. kuupäevaks eelmise kuu jooksul tehtud toimingute eest järelevalvetasu sissenõudmiseks. Tähtaega on võrreldes kehtivas veterinaarhalduse seaduses sätestatud tähtajaga pikendatud, et mahtuda raamatupidamislikult eelneva kuu kohta tehtava aruandluse raamidesse. Kehtiva sõnastuse kohaselt teeb otsuse ja viib kogu menetluse läbi järelevalveametnik, kes on valdkonnaspetsiifilise kompetentsiga, kuid määruse (EL) 2017/625 mõistes on järelevalvetasu sissenõudmise otsuse tegemine „muu ametlik toiming“, mida ei pea terves mahus tegema tingimata eriharidusega ametnikud või töötajad. Edaspidi aitavad järelevalveametnikku järelevalvetasu sissenõudmise otsuse koostamisel vajaduse korral Põllumajandus- ja Toiduameti tugistruktuurid. Sellest tulenevalt vabaneb nõuetekohase kvalifikatsiooniga ametnike jaoks teatav ajaressurss, mille arvelt on võimalik parandada veterinaarjärelevalve toimingute kvaliteeti.

Eelnõu § 88 **lõike 2** kohaselt ei nõuta järelevalvetasu otsusega sisse, kui summa jääb alla 2 euro. Vastasel juhul oleksid tasu sissenõudmisega seotud kulutused suuremad kui tasuotsusega sisse nõutav summa ning see oleks pädevale asutusele menetluslikult koormavam ja ebaproportsionaalne.

Eelnõu § 88 **lõike 3** kohaselt tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus kohustatud isikule teatavaks hiljemalt viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates elektroonilise kättetoimetamisega. Järelevalvetasu sissenõudmise otsuse kättetoimetamisel lähtutakse haldusmenetluse seadusest.

Eelnõuga täpsustatakse järelevalvetasu sissenõudmise otsuse kättetoimetamise korda. Eelistatavalt tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus kohustatud isikule teatavaks elektroonilise kättetoimetamisega, kui isik on andnud elektrooniliseks kättetoimetamiseks nõusoleku. Otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks on vaja kohustatud isiku selgelt väljendatud nõusolekut. Eelnõu § 88 **lõikes 4** sätestatakse, et kui kohustatud isik on sellise nõusoleku andnud ja järelevalvetasu sissenõudmise otsus tehakse isikule teatavaks elektroonilise kättetoimetamisega, siis loetakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikule kätte toimetatuks, kui kohustatud isiku e-posti aadressil on saadetud otsus või otsuse väljavõte. Kõnealune haldusmenetluse seadust täpsustav säte on vajalik seetõttu, et oleks üheselt selge, millal saab lugeda elektrooniliselt kättetoimetatud otsuse isikule teatavaks tehtuks. Haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud isikutele loetakse elektrooniliselt edastatud dokument kättetoimetatuks haldusmenetluse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 sätestatud korras, see tähendab siis, kui otsus või otsuse väljavõte on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud e-posti aadressil või avalik-õigusliku juriidilise isiku avaldatud elektronposti aadressil.

Eelnõu § 88 **lõikes 5** antakse Põllumajandus- ja Toiduametile kaalutusõigus valida muu otsuse kättetoimetamise viis, kui kohustatud isik ei ole andnud Põllumajandus- ja Toiduametile oma nõusolekut järelevalvetasu sissenõudmise otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks. Sellisel juhul tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus teatavaks otsuse paberärakirja või -väljavõtte

kättetoimetamisega Põllumajandus- ja Toiduameti poolt või posti teel viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates. Käsitatud juhtumit võib pidada pigem erandlikuks, kuna VTA praktikas saadetakse valdav enamus otsuseid ettevõtjatele elektrooniliselt.

Eelnõu § 88 **lõikes 6** sätestatakse järelevalvetasu maksmise tähtaeg, milleks on 28 kalendripäeva järelevalvetasu sissenõudmise otsuse saamise päevast arvates.

Eelnõu § 88 **lõikes 7** käsitletakse maksmata järelevalvetasu sissenõudmise korda. Järelevalvetasu maksmata jätmise korral on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus anda järelevalvetasu sissenõudmise otsus sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Eelnevalt saadab Põllumajandus- ja Toiduamet kohustatud isikule e-posti või SMS teel meeldetuletuse tasu maksmise tähtaja osas, mis kutsub täiendavaid kulusid ennetades täitma vabatahtlikult oma kohustust. Juhul kui peale meeldetuletust ei ole kohustatud isik otsuses määratud tähtaja jooksul järelevalvetasu maksnud, esitatakse täitedokument sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus ettenähtud korras. Kuni täitemenetluse algatamiseni on kohustatud isikul võimalus vältida täitemenetlusega seotud kulude teket.

Eelnõu § 88 **lõiked 8 ja 9** käsitlevad looma ja kauba veterinaarkontrolli eest tasumise korda Eestisse toimetamise korral. Üldjuhul makstakse järelevalvetasu enne looma või kaubaga edasiste toimingute tegemist, kuid veterinaarseaduse § 88 lõikes 9 sätestatud tingimuste täitmise korral makstakse järelevalvetasu pärast toimingute tegemist.

Eelnõu § 88 **lõikes 10** antakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm määruse kehtestamiseks. Rakendusakt põhineb kehtival maaeluministri 20. detsembri 2019. a määrusel nr 89 „Toidu-, sööda- ja veterinaarjärelevalve tasu maksmise, sularahas vastuvõtmise ja maksmise kontrollimise ning enammakstud järelevalvetasu tagastamise kord” (RT I, 23.12.2019, 22).

Eelnõu § 89. Enammakstud järelevalvetasu tagastamine

Eelnõu §-s 89 sätestatakse enammakstud järelevalvetasu tagastamise kord. Enammakstud järelevalvetasuna käsitatakse vales summas või valele adressaadile tehtud makseid. Üldjuhul tagastatakse ettenähtust suuremas summas makstud tasu maksjale automaatselt. Sinna alla lähevad kõik maksed, mida Põllumajandus- ja Toiduamet ei suuda nõuetega siduda ning mis enamasti juhtub seetõttu, et tasumisel on eksitud rekvisiitidega.

Kohustatud isikule on jäetud võimalus taotleda näiteks ekslikult või muul juhul enammakstud järelevalvetasu tagastamist, kui seda isikule automaatselt tagastatud ei ole. Taotlust on võimalik esitada kahe aasta jooksul järelevalvetasu maksmise päevast arvates, esitades selleks vajalikud dokumendid. **Lõikes 4** sätestatakse asjaomase otsuse tegemise tähtaeg ja **lõikes 5** alused, mille puhul enammakstud järelevalvetasu ei tagastata. **Lõikes 6** antakse maaeluministrile volitus kehtestada määrusega enammakstud järelevalvetasu tagastamise kord. Kavandatav määrus põhineb kehtival maaeluministri 20. detsembri 2019. a määrusel nr 89 „Toidu-, sööda- ja veterinaarjärelevalve tasu maksmise, sularahas vastuvõtmise ja maksmise kontrollimise ning enammakstud järelevalvetasu tagastamise kord” (RT I, 23.12.2019, 22).

8. peatükk Proovide võtmine ja analüüsimine ning laborid

Eelnõu 8. peatükis käsitletakse proovide võtmist ja analüüsimist veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli käigus ning ametlike laborite ja referentlaborite volitamist.

Eelnõu § 90. Proovide võtmine ja analüüsimine veterinaarjärelevalve teostamisel ning veterinaarkontrolli tegemisel

Eelnõu § 90 **lõige 1** näeb ette erineva korra korrakaitseaduses sätestatud üldisest proovide võtmise korrast, sätestades, et Põllumajandus- ja Toiduamet võib võtta vallasasja läbivaatusel isiku kulul proove. Kui läbi vaadatud vallasasja ei ole võimalik pärast läbivaatust tavapärastelt

kasutada, ei hüvitata isikule vallasasja või vallasasja tavapäraseks kasutamiseks taaskasutamise maksumust. Korrakaitseseedus näeb üldkorranas ette, et kui läbi vaadatud vallasasja ei ole võimalik pärast läbivaatust tavapäraselt kasutada, hüvitab vallasasja läbi vaadanud korrakaitseorgan vallasasja või vallasasja tavapäraseks kasutamiseks taastamise maksumuse selle valdajale. Muu hulgas tähendab see seda, et analüüside tegemiseks võetud proovimaterjali maksumus tuleb hüvitada, kui analüüsitulemuste kohaselt on tegemist nõuetekohase asjaga ja seda ei ole pärast analüüsi tegemist võimalik enam tavapäraselt kasutada. Maaeluministeriumi valitsemisalas võetakse riikliku järelevalve käigus igal aastal sadu tuhandeid proove, millest enam kui 90% osutuvad nõuetekohaseks. Üldjuhul toimub analüüside tegemisel proovimaterjali homogeniseerimine (purustamine, jahvatamine, segamine jmt), mis tähendab, et proovimaterjali ei ole võimalik tagastada ega tavapäraselt kasutada.

Eelnõu § 90 **lõike 2** kohaselt on isikul õigus nõuda, et järelevalveametnik võtab lisaks veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli käigus võetud proovile ka täiendava proovi, mis jääb isiku käsutusse. Lisaproov võetakse juhul, kui see on asjakohane ja tehniliselt teostatav, mille juures võetakse arvesse näiteks võimalikku ohtu loomadele või kaupadele ja ohu levimist, proovide või kaupade riknemisohtu, lähtematerjali kogust jmt. Samas ei takista ekspertarvamuse taotlemine Põllumajandus- ja Toiduametil rakendada järelevalve meetmeid vajaduse korral. Kirjeldatud sätetega rakendatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 35 lõiget 1, mille kohaselt tuleb tagada, et ettevõtjal kelle loomade või kaupade suhtes kohaldatakse ametliku kontrolli käigus proovide võtmist, analüüsi, uuringuid või diagnoosimist, on õigus teisele ekspertarvamusele omal kulul.

Eelnõu § 90 **lõige 3** käsitleb teisest eksperdiarvamusest tuleneva vaidluse korral dokumentide läbivaatamise või teise analüüsi või uuringu tegemise kulude katmist. Määruse (EL) 2017/625 artiklis 35 sätestatud teisest eksperdiarvamusest tuleneva Põllumajandus- ja Toiduameti ning käitleja vahelise vaidluse korral võib käitleja taotleda omal kulul algse analüüsi dokumentide läbivaatamist ning vajaduse korral lasta veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli tegemise ajal võetud lisaproovi omal kulul analüüsida teises, nimetatud määruse artikli 37 lõikes 1 sätestatud laboris. Lisaproovi võib lasta analüüsida ka mõnes teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguosaliseks olevas kolmandas riigis asuvas ametlikus laboris.

Haldusmenetluse seaduse § 72 lõike 1 punkti 3 kohaselt võib vaidemenetluse korras nõuda ettekirjutuse tegemist haldusakti andmiseks, asja uueks otsustamiseks või toimingute sooritamiseks. Selle alusel on ettevõtjal õigus vaidemenetluse korras nõuda algse analüüsi, uuringu või diagnoosi dokumentide läbivaatamist ja vajaduse korral teise analüüsi, uuringu või diagnoosi tegemist teises ametlikus laboris. Korrakaitseseeduse § 83 lõike 3 kohaselt tasub võetud proovi ja tehtud või tellitud ekspertiisi kulud üldjuhul korrakaitseorgan. Selleks, et oleks selge, et teisest eksperdiarvamusest tuleneva vaidluse korral katab algse analüüsi dokumentide läbivaatamise ning vajaduse korral lisaproovi analüüsimisega seotud kulud taotleja, on asjakohase sätte lisatud eriseadusesse.

Eelnõu § 90 **lõike 4** kohaselt rakendab Põllumajandus- ja Toiduamet teise eksperdiarvamuse taotlemisest sõltumata määruse (EL) 2017/625 artiklis 66 või 138 sätestatud vajalikke meetmeid. Nimetatud määruse artiklis 66 nähakse ette meetmed, mida tuleb võtta liitu sisenevate nõuetele mittevastavate saadetiste suhtes ning artiklis 138 sätestatakse tuvastatud rikkumise korral võetavad meetmed.

Eelnõu § 91. Labori volitamine

Eelnõu §-i 91 sisu vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse 6¹. peatükile, mida on eelnõus ajakohastatud.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 37 kohaselt määravad pädevad asutused ametlikud laborid, kelle ülesanne on teha laborianalüüse, uuringuid ning diagnoosimist proovidega, mis on võetud ametliku kontrolli või muude ametlike toimingute ajal. Volitatud labor peab vastama määruse (EL) 2017/625 artikli 37 lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuetele. Näiteks peab laboril olema sobiva kvalifikatsiooniga töötajad, vajalik taristu ja seadmed, tagatud peab olema erapooletus ja huvide konflikti puudumine, laboris kasutatavad meetodid peavad olema akrediteeritud selles ulatuses, mis on vajalik ametliku laborina tegutsemiseks.

Veterinaarjärelevalve teostamise ja veterinaarkontrolli tegemise käigus võetud proove analüüsitakse nende analüüside tegemiseks määratud ametlikus laboris (edaspidi *volitatud labor*).

Sätestatud on võimalus volitada võetud proovide analüüside tegemiseks ka akrediteerimata labor määruse (EL) 2017/625 artiklis 40 ja 42 sätestatud juhtudel ja tingimustel. Laboril, keda volitatakse analüüsima veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli käigus võetud proove, peaks olema varustus, taristu ja töötajad, mis võimaldavad proovide analüüsimisel järgida kõige rangemaid standardeid. Kindlate ja usaldusväärsete andmete saamiseks tuleks kõnealused laborid akrediteerida kooskõlas standardiga EN ISO/IEC 17025 (pädevuse üldnõuded katse- ja mõõtelaboritele). Kuigi akrediteerimine on kõige parem viis, et tagada volitatud laborite nõuetekohasus, on see teatud juhtudel ebaproportsionaalne, mistõttu peaks teatud tingimustel olema lubatud paindlik lähenemine. Erandina võib volitatud laborina tegutseda labor, kus tegeletakse ainult muude ametlike toimingute käigus võetud proovide analüüsimisega määruse (EL) 2017/625 artikli 40 lõike 1 punktis b sätestatud tingimustel. Lisaks lubatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 42 kohaselt teatavatel laboritel kasutada meetodeid, mille kasutamiseks nad ei ole akrediteeritud. Seda eeskätt juhul, kui kasutatakse uusi või hiljuti muudetud meetodeid, või kui on tegemist uute näitajatega või hädaolukorraga ning laborit ei ole võimalik kohe akrediteerida kõikide nende meetodite kasutamiseks, mida ta peaks kasutama volitatud laborina. Selline ajutise volitatud laborina tegutsemiseks määramise periood ei tohi olla pikem kui üks aasta ja seda võib pikendada üks kord veel üheks aastaks määruse (EL) 2017/625 artikli 42 lõike 3 kohaselt.

Volitatud laborina tegutsemise volitus antakse labori kirjaliku taotluse ja muude dokumentide alusel, millega tõendatakse vastavust määruse (EL) 2017/625 artikli 37 lõikes 4 ja 5 sätestatud nõuetele, 30 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Dokumendid esitatakse Põllumajandus- ja Toiduametile. Esmakordse volituse andmise taotluse läbivaatamise eest tasub volituse taotleja riigilõivu riigilõivuseaduse sätestatud määras. Põllumajandus- ja Toiduamet võib keelduda volitatud laborina tegutsemise volituse andmisest, kui labor ei vasta määruse (EL) 2017/625 artikli 37 lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuetele.

Volitatud laborina tegutsemise volituse andmise otsuses märgitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 artikli 37 lõikes 3 nõutud üksikasjalikud andmed ja kirjeldus. Volituse andmise otsuses on toodud muuhulgas ülesanded, mida labor volitatud laborina täidab ning ülesannete täitmise tingimused.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 37 lõige 2 võimaldab teatud tingimustel volitatud laborina tegutsemise volituse andmist laborile, mis asub teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis. Sellise labori volitamise vajaduse korral pöörduvad Põllumajandus- ja Toiduamet ise eelnimetatud labori poole asjakohase nõusoleku saamiseks. Nõusoleku saamise korral algatab Põllumajandus- ja Toiduamet haldusmenetluse volitatud laborina tegutsemise volituse andmiseks ning volitus antakse 45 tööpäeva jooksul asjaomase labori nõusoleku saamisest arvates.

Kõnealune labor ei esita volitatud laborina tegutsemise volituse saamiseks kirjalikku taotlust. Samuti ei tasu selline labor riigilõivu, seda põhjusel, et vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli

37 lõikele 2 võib pädev asutus määrata muus liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva labori tingimused, et kõnealuse labori on juba määranud ametlikuks laboriks selle liikmesriigi pädev asutus, kelle territooriumil labor asub, ning nõuetele vastavust ei ole vaja täiendavalt hinnata. Pädeval asutusel on võimalik teha ise auditit vastavalt nimetatud määruse (EL) 2017/625 artiklike 39 või ta võib delegeerida auditi tegemise selle liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks oleva kolmanda riigi pädevale asutusele, kus kõnealune labor asub.

Juhul kui volituse taotlemisel esitatud andmed või laboris valitsenud tingimised on muutunud, tuleb sellest teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit viivitamata. Volituse ulatuse muutmiseks tuleb taotleda uut volitust.

Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab määruse (EL) 2017/625 artikli 39 lõikes 2 sätestatud juhtudel laborile antud volituse täielikult või teatavate ülesannete osas kehtetuks. Volitus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks, kui volitatud labor ei võta asjakohaseid ja parandavaid meetmeid, kui on ilmnunud, et labor ei vasta nõutud tingimustele, labor ei täida temale pandud ülesandeid või ei saa laboritevahelistes võrdluskatsetes rahuldavaid tulemusi.

Eelnõu § 92. Referentlabori volitamine

Eelnõu §-i 92 sisu vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse §-le 6, mida on eelnõus ajakohastatud.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 100 kohaselt määravad liikmesriigid igale nimetatud määruse artikli 93 lõike 1 kohaselt määratud EL referentlaborile ühe või mitu riiklikku referentlaborit. Käesoleva seaduse tähenduses on referentlabor määruse (EL) 2017/625 artiklis 100 sätestatud labor, kes täidab referentlabori ülesandeid loomatervise valdkonnas. Referentlaboriks võib volitada labori, mis vastab määruse (EL) 2017/625 artikli 100 lõikes 3 sätestatud nõuetele. Näiteks peab referentlabor tegutsema erapooletult, puuduma peab huvide konflikt, ta peab omama sobiva kvalifikatsiooniga töötajaid, vajalikku taristut ja seadmeid ning akrediteeringut.

Referentlaborina tegutsemise volitus antakse labori kirjaliku taotluse alusel maaeluministri käskkirjaga 20 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Koos kirjaliku taotlusega esitatakse ministrile dokumendid, mis tõendavad labori vastavust määruse (EL) 2017/625 artikli 100 lõikes 3 sätestatud nõuetele. Referentlaborina tegutsemise volituse andmisest võib keelduda, kui labor ei vasta eelnimetatud nõuetele.

Referentlaborina tegutsemise volituse andmise käskkirjas kirjeldatakse volituse ulatust ning volitus antakse määramata ajaks. Referentlaborina tegutsemise volituse andmise või volituse andmisest keeldumise käskkiri toimetatakse taotlejale kätte kolme tööpäeva jooksul käskkirja andmise päevast arvates.

Esmakordse volituse andmise taotluse läbivaatamise eest tasub volituse taotleja riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

Referentlabor tegutseb riikliku tellimuse alusel, mille esitab valdkonna eest vastutav minister. Tellimuse täitmist rahastatakse selleks Maaeluministeeriumile riigieelarves eraldatud vahenditest. Kui referentlabor oma ülesandeid nõuetekohaselt ei täida, on maaeluministril õigus anda kuni kolmekuuline tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Kui puudusi ei kõrvaldata, tunnistatakse volitus osaliselt või täielikult kehtetuks. Puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud ajal loetakse volitus peatatuks. Juhul kui volituse taotlemisel esitatud andmed või laboris valitsenud tingimised on muutunud, tuleb sellest teavitada valdkonna eest vastutavat ministrit viivitamata. Volituse ulatuse muutmiseks tuleb taotleda uut volitust.

Eelnõu § 93. Tsiivilõigusliku lepingu sõlmimine referentlabori ülesannete täitmiseks

Eelnõu § 93 kohaselt võib maaeluminister või tema volitatud isik sõlmida teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva laboriga tsiivilõigusliku lepingu referentlabori ülesannete täitmiseks Eestis loomatervise valdkonnas. Referentlabori ülesannete täitmiseks tsiivilõigusliku lepingu sõlmimise otsustamisel ja lepingu tingimuste määramisel lähtutakse määruse (EL) 2017/625 artiklites 100 ja 101 sätestatust ning muudest tähtsust omavatest asjaoludest.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 100 kohaselt määravad liikmesriigid igale nimetatud määruse artikli 93 lõike 1 kohaselt määratud EL referentlaborile ühe või mitu riiklikku referentlaborit. Liikmesriik võib määrata mõnes muus liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva labori. Üks labor võib olla määratud mitme liikmesriigi riiklikuks referentlaboriks. Referentlaborite tegevuse eesmärk on tagada ametlike laborite tööks vajaliku teadmuse edasiandmine (uute meetodite ja meetodikate juurutamine, koolituste korraldamine jms), samuti laborite analüüside, uuringute või diagnostika tulemuste usaldusväärsuse kindlustamine ja nende võrreldavuse tagamine nii riiklikul kui rahvusvahelisel tasemel. Riiklik referentlabor teeb koostööd EL-i sama valdkonna referentlaboriga; osaleb rahvusvahelistes laboritevahelistes võrdluskatsetes ja korraldab vajadusel volitatud laborite vahel võrdluskatseid.

Eestis on volitatud riiklikud referentlaborid toidu-, sööda- ja loomahaiguste valdkondades vastavalt toidu-, sööda- ja veterinaarkorralduse seadusele ühtekokku 44 valdkonnas. Teatud loomataudide osas on Eestil referentlaborid volitamata, eeskätt on tegu valdkondadega, kus loomataudi ebatõenäolise esinemise (hobuste Aafrika katk) või väga rangete bioohutusalasid turvameetmeid nõudvate investeeringute (suu- ja sõrataudi elusviirusega manipuleerimist nõudvad tegevused) tõttu ei ole otstarbekas siseriiklikult laboriteenust välja arendada. Seetõttu on otstarbekas selliste valdkondade puhul leida vastava teenuse pakkuja mõnes teises EL-i liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonnas läbi hankemenetluse. Nii näiteks täidab geneetiliselt muundatud organismide valdkonnas riikliku referentlabori ülesandeid Läti toiduohutuse, loomatervise ja keskkonnainstituut „BIOR” töövõtulepingu alusel.

9. peatükk. Vaidlustamine

Eelnõu § 94. Volitatud veterinaararsti tegevuse vaidlustamine

Eelnõu § 94 vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse §-le 37.

Eelnõu § 94 **lõikes 1** sätestatakse isiku õigus vaidlustada volitatud veterinaararsti volitusega seotud toiming. Kui isik leiab, et volitatud veterinaararsti volitusega seotud toiminguga on rikutud tema õigusi, võib ta esitada kirjaliku vaide Põllumajandus- ja Toiduametile 30 päeva jooksul toimingust teadasaamise päevast alates.

Eelnõu § 94 **lõikes 2** sätestatakse vaide lahendamise tähtaeg, mille kohaselt teeb Põllumajandus- ja Toiduamet otsuse vaide rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta kümne tööpäeva jooksul vaide saamisest arvates.

Eelnõu § 95. Veterinaararsti osutatud veterinaarteenuse kvaliteedi vaidlustamine

Eelnõu § 95 vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse §-le 38.

Eelnõu § 95 **lõikes 1** sätestatakse isiku õigus taotleda Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangut veterinaararsti osutatud veterinaarteenuse kvaliteedi kohta.

Eelnõu § 95 **lõikes 2** sätestatakse need juhtumid, mille puhul veterinaarteenuse kvaliteedi kohta hinnangut ei anta. Põllumajandus- ja Toiduamet ei anna hinnangut veterinaarteenuse kvaliteedi

kohta, kui veterinaarteenuse osutamisest on möödunud rohkem kui aasta; kui sama asja kohta on olemas jõustunud kohtuotsus või samas asjas toimub kohtumenetlus. Kehtivas õiguses on õigus veterinaarteenuse kvaliteedi kohta hinnangut küsida kahe aasta jooksul pärast veterinaarteenuse osutamist. Veterinaararstide organisatsioonide arvates on see põhjendamatult pikk aeg. Ravivead avalduvad lühikese aja jooksul pärast veterinaarteenuse osutamist ja loomapidajal on võimalus koheselt reageerida. VTA andmetel on veterinaarteenuse kvaliteedi kohta laekunud keskmiselt 15–20 kaebust aastas ja need käsitlevad mitte kauem kui üks aasta tagasi osutatud veterinaarteenuseid.

Eelnõu § 95 lõikes 3 sätestatakse hinnangu andmise tähtaeg. Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektor annab isiku taotlusel hinnangu isikule osutatud veterinaarteenuse kvaliteedi kohta 30 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates.

Eelnõu § 95 lõikes 4 sätestatakse isiku õigus hinnang vaidlustada. Kui isik ei nõustu Põllumajandus- ja Toiduameti hinnanguga, võib ta selle vaidlustada halduskohtus halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

10. peatükk. Vastutus

Eelnõu § 96. Veterinaararsti kohustuste täitmata jätmine

Veterinaararsti kohustuste täitmata jätmise või mittenouetekohase täitmise eest on rahatrahv kuni 200 trahviühikut. Trahvimäära ei ole võrreldes kehtiva õigusega muudetud.

Eelnõu § 97. Loomade pidamise, sealhulgas bioturvalisuse veterinaarnõuete nõuete rikkumine

Eelnõu § 97 lõike 1 kohaselt on loomade pidamise veterinaarnõuete rikkumise eest rahatrahv kuni 200 trahviühikut. Lõikes 2 on sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahatrahv kuni 2000 eurot. Trahvimäärasid ei ole võrreldes kehtivatega muudetud.

Eelnõu § 98. Teatamis- ja loakohustuse täitmata jätmine

Eelnõu § 98 lõike 1 kohaselt on teatamis- ja loakohustuse täitmata jätmise eest rahatrahv kuni 200 trahviühikut. Lõike 2 kohaselt on sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahatrahv kuni 2000 eurot. Trahvimäärasid ei ole võrreldes kehtivatega muudetud. MSÜS-is on kaetud vastutus valeandmete esitamise eest (300 trahviühikut eraisikule/3000 eurot juriidilisele), seega jääb eriseaduse vastutuse ossa sätestada karistused, kui andmeid üldse ei esitata.

Eelnõu § 99. Loomade jälgitavuse kohustuse rikkumine

Eelnõu § 99 lõike 1 kohaselt on loomade identifitseerimis- ja registreerimiskohustuse täitmata jätmise või mittenouetekohase täitmise eest rahatrahv kuni 200 trahviühikut. Lõike 2 kohaselt on sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahatrahv kuni 2000 eurot. Trahvimäärasid ei ole võrreldes kehtivatega muudetud.

Eelnõu § 100. Loomanäituse, -võistluse, -laada, -oksioni ja loomade kokkutoomisega seotud muu avaliku ürituse korraldamise ning loomade liikumise, sealhulgas loomadega kauplemise, ekspordi ja Eestisse toimetamise veterinaarnõuete rikkumine

Eelnõu § 100 lõike 1 kohaselt on loomanäituse, -võistluse, -laada, -oksioni või loomade kokkutoomisega seotud muu avaliku ürituse korraldamise või loomade liikumise, sealhulgas loomadega kauplemise, ekspordi ja Eestisse toimetamise veterinaarnõuete rikkumise eest rahatrahv kuni 200 trahviühikut. Lõike 2 kohaselt on sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahatrahv kuni 2000 eurot. Trahvimäärasid ei ole võrreldes kehtivatega muudetud.

Eelnõu § 101. Loomade ja loomse saaduse veo ning loomse saaduse käitlemise ja loomse paljundusmaterjali või transiidil oleva toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumine

Eelnõu § 101 **lõikes 1** sätestatakse, et loomade ja loomse saaduse veo ja loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või mittenõuetekohase toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

Eelnõu § 101 **lõikes 2** sätestatakse, et loomade, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo ja loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või mittenõuetekohase toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest, kui see on toime pandud viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda, karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

Tegemist on uue rikkumise koosseisuga, mille eesmärk on eraldi välja tuua ja tõkestada isikute tegevusi seoses loomade, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo ning loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või mittenõuetekohase toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos ladustamisega viisil, mis on kõrgema riskiga inimeste ja loomade tervisele ja looduskeskkonnale. Eelkõige on kõrgema riskiga tegevuseks vedu või käitlemine, millega kaasneb mitte teoreetiline, vaid tegelik ohtliku loomataudi või haigustekitajate leviku oht ja loomade või inimeste haigestumise oht.

Eelnõu § 101 **lõikes 3** sätestatakse, et loomade, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo ja loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või mittenõuetekohase toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 2000 eurot.

Eelnõu § 101 **lõikes 4** sätestatakse, et loomade, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo ja loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või mittenõuetekohase toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest, kui see on toime pandud viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda ja kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

Tegemist on uue rikkumise koosseisuga, mille eesmärk on eraldi välja tuua ja tõkestada isikute tegevusi seoses loomade, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo ning loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või mittenõuetekohase toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos ladustamisega viisil, mis on kõrgema riskiga inimeste ja loomade tervisele ja looduskeskkonnale. Eelkõige on kõrgema riskiga tegevuseks vedu või käitlemine, mida korraldab juriidiline isik ja millega kaasneb mitte teoreetiline, vaid tegelik ohtliku loomataudi või haigustekitajate leviku oht ja loomade või inimeste haigestumise oht.

Eelnõu § 102. Loomade, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali kohta väljastatud sertifikaadi või veterinaartõendi kasutamise, asendamise ja säilitamise nõuete rikkumise eest

Eelnõu § 102 **lõike 1** kohaselt on loomade, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali kohta väljastatud sertifikaadi või veterinaartõendi kasutamise, asendamise ja säilitamise nõuete rikkumise eest rahatrahv kuni 200 trahviühikut. **Lõike 2** kohaselt on sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahatrahv kuni 2000 eurot. Trahvimäärasid ei ole võrreldes kehtivatega muudetud.

Eelnõu § 103. Loomataudi põhjustava haigusetkitaja teaduslikul eesmärgil loata isoleerimine ja kultiveerimine ning bioturvalisuse nõuete rikkumine

Eelnõu § 103 **lõike 1** kohaselt on loomataudi põhjustava haigusetkitaja teaduslikul eesmärgil loata isoleerimise või kultiveerimise või loomataudi põhjustava haigusetkitaja teaduslikul

eesmärgil isoleerimiseks või kultiveerimiseks kasutatava labori bioturvalisuse nõuete rikkumise eest rahatrahv kuni 300 trahviühikut. **Lõike 2** kohaselt sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot. Trahvimäärasid ei ole võrreldes kehtivatega muudetud.

Eelnõu § 104. Peetava looma surmast, loomade ulatuslikust haigestumisest ja metsloomade rünnakust teatamata jätmine

Eelnõu § 104 **lõikes 1** kohaselt on põllumajanduslooma surmast, loomade ulatuslikust haigestumisest või hukkumisest ja metsloomade rünnakust teatamata jätmise eest rahatrahv kuni 300 trahviühikut. **Lõike 2** kohaselt sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, on rahatrahv kuni 3200 eurot. Trahvimäärasid ei ole võrreldes kehtivatega muudetud.

Eelnõu § 105. Loomataudi ohu ja kahtluse korral ja loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje nõuete rikkumine

Eelnõu § 105 **lõike 1** kohaselt on loomataudi ohu ja kahtluse korral või loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje eeskirjade rikkumise eest rahatrahv kuni 300 trahviühikut. Eelnõu § 105 **lõike 2** kohaselt sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, on rahatrahv kuni 3200 eurot. **Lõike 3** kohaselt karistatakse kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje nõuete rikkumise eest rahatrahviga kuni 300 trahviühikut. **Lõike 4** kohaselt karistatakse sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahatrahviga kuni 3200 eurot.

Eelnõu § 106. Menetlus

Eelnõu § 106 **lõikes 1** sätestatakse looma, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali konfiskeerimise alused. Põllumajandus- ja Toiduamet või kohus võib kohaldada käesoleva seaduse loomade, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo ja loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsõnaliselt või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest, kui see on toime pandud viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda, väärteo toimepanemise vahetuks objektiks olnud looma, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali konfiskeerimist vastavalt karistusseadustiku §-le 83. **Lõikes 2** sätestatakse väärtegu menetleja.

Käesoleva seaduse §-des 96–105 sätestatud väärtegu kohtuväline menetleja on Põllumajandus- ja Toiduamet.

11. peatükk. Rakendus- ja üleminekusätted

Eelnõu § 107. Veterinaararsti kohustused

Käesoleva seaduse jõustumise ajal tegutsev veterinaararst täidab eelnõu § 20 lõike 1 punktis 6 sätestatud aruannete esitamise kohustust alates 2021. aasta 21. oktoobrist. Veterinaararst peab eelnõu kohaselt pidama arvestust haigusjuhtumite, tehtud ravi- ja muude menetluste ning kasutatud veterinaaravimite üle õigusaktides kehtestatud korras. Samuti peab ta esitama selle arvestuse kohta aruandeid Põllumajandus- ja Toiduametile. Eelnõu § 20 lõike 2 kohaselt sätestatakse veterinaararsti osutamise kohta arvestuse pidamise ja aruande esitamise täpsem kord maaeluministri määrusega. Tegemist on uue kohustusega ja kavandatud kuue kuu pikkune üleminekuaeg on vajalik nõuetekohase arvestuse sisseseadmiseks ja uute nõuete kohaste aruannete esitamiseks.

Eelnõu § 108. Loomatauditõrje seaduse kohaselt teatamiskohustuse ja loakohustuse täitnud isikud

Eelnõu § 108 **lõike 1** kohaselt loetakse eelnõu § 25 kohane teatamiskohustus täidetuks, kui ettevõtja või isik on täitnud enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 19⁶ kohaselt teatamiskohustuse.

Eelnõu § 108 **lõike 2** kohaselt loetakse eelnõu § 26 kohane tegevusloakohustus täidetuks, kui ettevõtja või isik on täitnud enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 19¹ kohaselt tegevusloakohustuse.

Eelnõu § 108 **lõike 3** kohaselt loetakse teatamiskohustus täidetuks ettevõtjal, kellel on loomatauditõrje seaduse § 19¹ kohane tegevusluba, mille puhul alates veterinaarseaduse jõustumisest on tegevusloakohustuse asemel teatamiskohustus.

Sätted tagavad ettevõtjatele kindluse, et nende ettevõtte on uue seaduse mõistes nõuetekohane. Määruse (EL) 2016/429 ja selle delegeeritud ja rakendusaktidega nõutavad täiendavad andmed esitatakse üldises korras. Sätted on kooskõlas määruse (EL) 2016/429 artikliga 279, mille kohaselt ettevõtted ja ettevõtjad, kes on registreeritud või heaks kiidetud vastavalt direktiivile 64/432/EMÜ, direktiivile 88/407/EMÜ, direktiivile 89/556/EMÜ, direktiivile 90/429/EMÜ, direktiivile 91/68/EMÜ, direktiivile 92/65/EMÜ, määrusele (EÜ) nr 1760/2000, määrusele (EÜ) nr 21/2004, direktiivile 2006/88/EÜ, direktiivile 2008/71/EÜ, direktiivile 2009/156/EÜ või direktiivile 2009/158/EÜ, enne nimetatud määruse kohaldamise alguskuupäeva, loetakse määruse (EL) 2016/429 alusel vastavalt nõutule kas registreerituks või heakskiidetuks. Määruse (EL) 2019/2035 artiklites 85–88 on üleminekusätted seoses registrite, lemmikloomapasside, loomade identifitseerimise ja ettevõtjate teavitus- ning tegevusloa kohustusega. Nimetatud õigusaktide viited on avatud käesolevas seletuskirjas § 25 ja 26 selgitavas osas.

Eelnõu § 109. Haldusleping põllumajanduslooma identifitseerimisvahendite väljastamiseks
Eelnõu § 109 kohaselt kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse alusel sõlmitud ja käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv põllumajanduslooma identifitseerimisvahendite väljastamiseks sõlmitud haldusleping kuni selle kehtivusaja lõpuni.

Eelnõu § 110. Individuaalsed märgistusvahendid

Eelnõu § 110 sätestatakse üleminekusäte seoses individuaalsete märgistusvahenditega. Enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse alusel loomale paigaldatud individuaalsed märgistusvahendid loetakse heakskiidetuks määruse (EL) 2019/2035 artiklite 48 lõike 3 punkt b, 59 lõike 2 punkt b, 70 punkt b, 75 lõike 1 punkt b ja 76 lõike 2 punkti b kohaselt.

Eelnõu § 111. Bioturvalisuse kava

Eelnõu § 111 kohaselt tuleb loomapidajal viia enne käesoleva seaduse jõustumist koostatud bioohutuskava kooskõlla bioturvalisuse kava nõuetega 2021. aasta 1. detsembriks.

Eelnõu § 112. Eesti Maaülikooliga sõlmitud halduslepingu kehtivus

Eelnõu § 112 kohaselt kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse alusel Eesti Maaülikooliga loomaarstiõppe kliinilise õppe korraldamisega seotud tegevuskulude katmise lisarahastamiseks sõlmitud ja käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv haldusleping kuni selle kehtivusaja lõpuni.

Eelnõu § 113. Veterinaararsti kutsetegevuse loa kehtivus

Eelnõu § 113 kohaselt kehtib käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv veterinaararsti kutsetegevuse luba kuni selle kehtivuse peatamiseni, kehtetuks tunnistamiseni või kehtetuks muutmiseni käesolevas seaduses sätestatud korras.

Eelnõu § 114. Veterinaararsti kutsetegevust kinnitava tõendi kehtivus

Eelnõu § 110 kohaselt kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse alusel antud ja käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv veterinaararsti kutsetegevust kinnitav tõend kuni selle kehtivusaja lõpuni.

Eelnõu § 115. Veterinaararstide register

Eelnõu § 115 kohaselt käsitatakse käesoleva seaduse §-s 22 nimetatud veterinaararstide registrina enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse § 22¹ alusel asutatud riiklikku veterinaararstide registrit.

Eelnõu § 116. Põllumajandusloomade register

Eelnõu § 116 kohaselt käsitatakse käesoleva seaduse §-s 35 nimetatud põllumajandusloomade registrina enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 11 alusel asutatud põllumajandusloomade registrit.

Eelnõu § 117. Volitatud veterinaararstina tegutsemiseks sõlmitud halduslepingu kehtivus

Eelnõu § 117 kohaselt kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse alusel sõlmitud ja käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiva halduslepinguga veterinaararstile antud volitus kuni selle lõppemiseni käesolevas seaduses sätestatud korras.

Eelnõu § 118. Tunnitasa määra kohaldamine

Eelnõu § 118 kohaselt võetakse kuni 2021. aasta 31. detsembrini veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest tunnitasu enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse § 35³ lõike 8 alusel 2021. aastaks kehtestatud määras.

Eelnõu § 119. Volitatud laboratooriumi ja referentlaboratooriumi volituse kehtivus

Eelnõu § 119 kohaselt kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse alusel volitatud laboratooriumina ja riikliku referentlaboratooriumina tegutsemiseks antud ja käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv volitus kuni selle kehtetuks tunnistamiseni käesolevas seaduses sätestatud korras.

12. peatükk. Muude seaduste muutmine ja kehtetuks tunnistamine.

Eelnõu 12. peatükk käsitleb teiste seaduste muutmist ja kehtetuks tunnistamist. Seoses veterinaarseaduse kehtestamisega ja loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse (RT I, 01.07.2020, 5), loomatauditõrje seaduse (RT I, 01.07.2020, 6) ja veterinaarkorralduse seaduse (RT I, 01.07.2020, 37) kehtetuks tunnistamisega on rakendussätetes esitatud järgmiste seaduste muutmised.

Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduses (RT I, 03.06.2020, 7), Eesti Maaülikooli seaduses (RT I, 14.03.2019, 3), halduskoostöö seaduses (RT I, 16.06.2020, 4) ja riigilõivuseaduses (RT I, 01.07.2020, 14) asendatakse kehtiva veterinaarkorralduse seaduse viide viitega veterinaarseadusele.

Hädaolukorra seaduses (RT I, 17.05.2020, 3) asendatakse kehtiva loomatauditõrje seaduse viide viitega veterinaarseadusele.

Jahiseaduse (RT I, 10.07.2020, 91) §-dest 33 ja 33¹ jäetakse välja tekstiosa „piirkonda teenindavale volitatud veterinaararstile või”. Muudatus on seotud asjaoluga, et seoses veterinaarjärelevalve ülesannete ümberkorraldustega ei kuulu taudikahtlusega metsloomade leidudega tegelemine volitatud veterinaararsti tööülesannete hulka. Edaspidi tuleb sellistest leidudest teavitada veterinaarjärelevalveametnikku.

Loomakaitseseaduses (RT I, 10.07.2020, 58) asendatakse kehtiva loomatauditõrje seaduse viited viidetega veterinaarseadusele. Lisaks jäetakse § 20² lõikes 4 ja § 40 lõikes 3 välja tekstiosa „loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 alusel asutatud”. Nimetatud sätetes viidatakse põllumajandusloomade registri asutamise alusele, mis ei ole enam asjakohane. Põllumajandusloomade register asutati 2000 aastal Vabariigi Valitsuse määrusega. Veterinaarseadusega ei asutata põllumajandusloomade registrit uuesti ning seaduses nimetatud

põllumajandusloomade registrina käsitatakse enne veterinaarseaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 11 alusel asutatud põllumajandusloomade registrit.

Põllumajandusloomade aretuse seaduses (RT I, 01.07.2020, 10) § 6 lõikest 4 ja § 11 lõikest 5 jäetakse välja tekstiosa „loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 alusel asutatud”. Nimetatud sätetes viidatakse põllumajandusloomade registri asutamise alusele, mis ei ole enam asjakohane. Põllumajandusloomade register asutati 2000 aastal Vabariigi Valitsuse määrusega. Veterinaarseadusega ei asutata põllumajandusloomade registrit uuesti ning seaduses nimetatud põllumajandusloomade registrina käsitatakse enne veterinaarseaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 11 alusel asutatud põllumajandusloomade registrit.

Söödaseaduses (RT I, 01.07.2020, 16) § 16 lõikes 2 asendatakse viide loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadusele viitega veterinaarseadusele. Söödaseaduse § 6 täiendatakse lõigetega 5¹ ja 5². Lõike 5¹ kohaselt toimub loomsete kõrvalsaaduste käitlemine söödaks, sealhulgas söödamaterjaliks, lemmikloomatoiduks ja karusloomade söödaks veterinaarseaduses sätestatud alustel ja korras. Lõikes 5² määratletakse loomse kõrvalsaaduse mõiste viitega määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 3 punktile 1, mille kohaselt on loomsed kõrvalsaadused *loomade terved kehad või nende osad, loomsed saadused või muud loomset päritolu saadused, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks, sh munarakud, embrüod ja sperma*. Uus termin lisatakse seadusesse selguse huvides. Seoses nimetatud muudatusega jäetakse §-i 6 lõikest 6 välja lauseosa „, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33).”.

Lisaks muudetakse söödaseaduses söödajärelevalvetasu käsitlevaid sätteid. Eelnõu kohaselt täpsustatakse §-i 29¹ lõikes 3 söödajärelevalve tasu (tunnitasu) kohaldamisala. Nimetatud tasu ei võeta söödaseaduse alusel teatamis- või loakohustusega ja teatamis- või loakohustuse täitnud ettevõtja loomset kõrvalsaadust sisaldava sööda käitlemise ettevõtte nõuetekohasuse hindamisega seotud veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 2 punkti a alusel kehtestatud loetelus nimetatud sööda Eestisse toimetamise järelevalvetoimingute eest, sest nende osas kohaldatakse veterinaarseaduse asjakohaseid sätteid.

Paragrahvi 29³ lõike 3 muudatusega sätestatakse, et järelevalveametniku kulutatud aeg arvestatakse poole tunni täpsusega. See võimaldab toimingutele kulunud aega täpsemalt arvestada ning on tavapärasel juhul käitlejale soodsam, kuna 1–30 minutit kestva toimingute eest arvestatavat tasu ei loeta enam 1 tunni tasuks nagu kehtiva regulatsiooni kohaselt.

Söödaseaduse §-i 29⁴ lõigetes 1–3¹ muudetud tasu maksmise korra sätete kohaselt koostab eelmise kalendrikuu jooksul tehtud toimingute eest otsuse Põllumajandus- ja Toiduamet. Otsus tehakse hiljemalt jooksva kuu 7. kuupäevaks eelmise kuu jooksul tehtud toimingute eest. Tähtaega on võrreldes kehtivas söödaseaduses sätestatud tähtajaga pikendatud, et mahtuda raamatupidamislikult eelneva kuu kohta tehtava aruandluse raamidesse. Paragrahvi 29⁴ lõike 2 kohaselt tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus kohustatud isikule teatavaks viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates elektroonilise kättetoimetamisega, kui isik on andnud selleks nõusoleku. Otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks on vaja kohustatud isiku selgelt väljendatud nõusolekut. Eelnõus sätestatakse, et kui kohustatud isik on sellise nõusoleku andnud ja järelevalvetasu sissenõudmise otsus tehakse isikule teatavaks elektroonilise kättetoimetamisega, siis loetakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikule kätte toimetatuks, kui kohustatud isiku e-posti aadressil on saadetud otsus või otsuse väljavõte. Kõnealune haldusmenetluse seadust täpsustav säte on vajalik seetõttu, et oleks üheselt selge, millal saab lugeda elektrooniliselt kättetoimetatud otsuse isikule teatavaks tehtuks. Haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud isikutele loetakse elektrooniliselt edastatud dokument kättetoimetatuks

haldusmenetluse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 sätestatud korras, see tähendab siis, kui otsus või otsuse väljavõtte on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud e-posti aadressil või avalik-õigusliku juriidilise isiku avaldatud elektronposti aadressil. Paragrahvi 29⁴ lisatakse lõige 2², mille kohaselt antakse Põllumajandus- ja Toiduametile kaalutusõigus valida muu otsuse kättetoimetamise viis, kui kohustatud isik ei ole andnud Põllumajandus- ja Toiduametile oma nõusolekut järelevalvetasu sissenõudmise otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks. Sellisel juhul tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus teatavaks otsuse paberärakirja või -väljavõtte kättetoimetamisega Põllumajandus- ja Toiduameti poolt või posti teel viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates. Käsitatud juhtumit võib pidada pigem erandlikuks, kuna VTA praktikas saadetakse valdav enamus otsuseid ettevõtjatele elektrooniliselt.

Paragrahvi 29⁴ lõikes 3 sätestatakse järelevalvetasu maksmise tähtaeg, milleks on 28 kalendripäeva järelevalvetasu sissenõudmise otsuse saamise päevast arvates. Tähtaega on võrreldes kehtiva korraga muudetud, praegune tähtaeg on 10 tööpäeva, misjärel mitte maksmisel koostatakse uus haldusakt ehk ettekirjutus maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks. Tähtaja pikendamine on seotud maksmise korra muudatusega mida on eelnõuga täpsustatud lisades paragrahvi 29⁴ lõike 3¹. Kuna järelevalvetasu maksmata jätmisel enam vahepealset haldusakti ehk ettekirjutust ei koostata, siis on antud kohustatud isikutele pikem tähtaeg oma kohustuse täitmiseks. Paragrahvi 29⁴ lõikega 3¹ reguleeritakse täpsemalt maksmata järelevalvetasu korda. Järelevalvetasu maksmata jätmise korral on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus anda järelevalvetasu sissenõudmise otsus sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Eelnevalt saadab Põllumajandus- ja Toiduamet kohustatud isikule e-posti või SMS teel meeldetuletuse tasu maksmise tähtaja osas, mis kutsub täiendavaid kulusid ennetades täitma vabatahtlikult oma kohustust. Juhul kui peale meeldetuletust ei ole kohustatud isik otsuses määratud tähtaja jooksul järelevalvetasu maksnud, esitatakse täitedokument sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus ettenähtud korras. Kuni täitemenetluse algatamiseni on kohustatud isikul võimalus vältida täitemenetlusega seotud kulude teket.

Paragrahvi 29⁵ muudatusega täpsustatakse kehtivat enammakstud järelevalvetasu tagastamise korda. Enammakstud järelevalvetasuna käsitatakse vales summas või valele adressaadile tehtud makseid. Üldjuhul tagastatakse ettenähtust suuremas summas makstud tasu maksjale automaatselt. Sinna alla lähevad ka kõik maksed, mida Põllumajandus- ja Toiduamet ei suuda nõuetega siduda ning mis enamasti juhtub seetõttu, et tasumisel on eksitud rekvisiitidega. Kohustatud isikule on jäetud võimalus taotleda näiteks ekslikult või muul juhul enammakstud järelevalvetasu tagastamist, kui seda isikule automaatselt tagastatud ei ole. Taotlust on võimalik esitada kahe aasta jooksul järelevalvetasu maksmise päevast arvates, esitades selleks vajalikud dokumendid. §- 29⁵ lõikes 4 sätestatakse asjaomase otsuse tegemise tähtaeg. Paragrahv 29⁶ tunnistatakse kehtetuks, kuna tasu sissenõudmisega seotud sätted sisalduvad muudetud §-s 29⁴.

Söödaseadust täiendatakse §-ga 32¹, mille kohaselt võib maaeluminister või tema volitatud isik sõlmida teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva laboriga tsiviilõigusliku lepingu referentlabori ülesannete täitmiseks Eestis söödavaldkonnas. Referentlabori ülesannete täitmiseks tsiviilõigusliku lepingu sõlmimise otsustamisel ja lepingu tingimuste määramisel lähtutakse määruse (EL) 2017/625 artiklites 100 ja 101 sätestatust ning muudest tähtsust omavatest asjaoludest.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 100 kohaselt määravad liikmesriigid igale nimetatud määruse artikli 93 lõike 1 kohaselt määratud EL referentlaborile ühe või mitu riiklikku referentlaborit. Liikmesriik võib määrata mõnes muus liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva labori. Üks labor võib olla määratud mitme liikmesriigi riiklikuks referentlaboriks. Referentlaborite tegevuse eesmärk on tagada ametlike laborite tööks vajaliku teadmuse edasiandmine (uute meetodite ja meetodikate juurutamine, koolituste korraldamine jms), samuti laborite analüüsides, uuringute või diagnostika tulemuste usaldusväärsuse kindlustamine ja nende võrreldavuse tagamine nii riiklikul kui rahvusvahelisel tasemel. Riiklik referentlabor teeb koostööd EL-i sama valdkonna referentlaboriga; osaleb

rahvusvahelistes laboritevahelistes võrdluskatsetes ja korraldab vajadusel volitatud laborite vahel võrdluskatseid.

Eestis on volitatud riiklikud referentlaborid toidu-, sööda- ja loomahaiguste valdkondades vastavalt toidu-, sööda- ja veterinaarkorralduse seadusele ühtekokku 44 valdkonnas. Teatud valdkondades ei ole otstarbekas referenttegevuse marginaalsuse tõttu siseriiklikult laboriteenust välja arendada ning selliste valdkondade puhul on otstarbekam leida vastava teenuse pakkuja mõnes teises EL-i liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonnas läbi hankemenetluse.

Toiduseaduses (RT I, 01.07.2020, 19) asendatakse kehtiva loomatauditõrje seaduse viide asendatakse veterinaarseaduse viidetega. Lisaks muudetakse toidujärelevetasu käsitlevaid sätteid. Toiduseaduse §-i 49¹ lõige 2 muudetakse selliselt, et lisaks jaekaubandusettevõttes tehtavatele järelevetoeimingutele tasustatakse toidujärelevetasu tunnitasauga ka kõiki, nii loomse- kui mitteloomse toiduga seotud järelevetoeiminguid, välja arvatud loomse toidu käitlemise ettevõtteid, kelle suhtes kohaldatakse veterinaarseaduse alusel kogusepõhiseid tasusid. Loomse toiduga seotud toiminguid võib teha nii toidu- kui veterinaarjärelevetoeametnik, kuid tasu arvestatakse toidujärelevetasu tunnitasa määra järgi. Eelnõuga ei seata piiranguid järelevetoeimingute läbi viimiseks. Toidukäitleja jaoks on edaspidi selgem ning tohiks enam tekkida segadust millise määra järgi peab tasu maksma.

Paragrahvi 49³ lõiget 1 täpsustatakse et, järelevetoevetasu määra arvutamise aluseks võetakse ka veterinaarseaduse § 85 lõikes 3 nimetatud veterinaarjärelevetoe toimingute tegemisega seotud kulud. Nimetatud kulude all mõeldakse määruse (EL) 2017/625 lisa IV peatükis II nimetatud ettevõttes loomse toiduga seotud veterinaarjärelevetoe toimingute kulusid.

Paragrahvi 49³ lõike 3 muudatusega sätestatakse, et järelevetoeametniku kulutatud aeg arvestatakse poole tunni täpsusega. See võimaldab toimingutele kulunud aega täpsemalt arvestada ning on tavapärasel juhul käitlejale soodsam, kuna 1–30 minutit kestva toimingute eest arvestatavat tasu ei loeta enam 1 tunni tasuks nagu kehtiva regulatsiooni kohaselt.

Toiduseaduse §-i 49⁴ lõigetes 1–3¹ muudetud tasu maksmise korra sätete kohaselt koostab eelmise kalendrikuu jooksul tehtud toimingute eest otsuse Põllumajandus- ja Toiduamet. Otsus tehakse hiljemalt jooksva kuu 7. kuupäevaks eelmise kuu jooksul tehtud toimingute eest. Tähtaega on võrreldes kehtiva korraga pikendatud, et mahtuda raamatupidamislikult eelneva kuu kohta tehtava aruandluse raamidesse.

Paragrahvi 49⁴ lõike 2 kohaselt tehakse järelevetoevetasu sissenõudmise otsus kohustatud isikule teatavaks viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates elektroonilise kättetoimetamisega, kui isik on andnud selleks nõusoleku. Otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks on vaja kohustatud isiku selgelt väljendatud nõusolekut. Eelnõus sätestatakse, et kui kohustatud isik on sellise nõusoleku andnud ja järelevetoevetasu sissenõudmise otsus tehakse isikule teatavaks elektroonilise kättetoimetamisega, siis loetakse järelevetoevetasu sissenõudmise otsus haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikule kätte toimetatuks, kui kohustatud isiku e-posti aadressil on saadetud otsus või otsuse väljavõte. Kõnealune haldusmenetluse seadust täpsustav säte on vajalik seetõttu, et oleks üheselt selge, millal saab lugeda elektrooniliselt kättetoimetatud otsuse isikule teatavaks tehtuks. Haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud isikutele loetakse elektrooniliselt edastatud dokument kättetoimetatuks haldusmenetluse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 sätestatud korras, see tähendab siis, kui otsus või otsuse väljavõte on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud e-posti aadressil või avalik-õigusliku juriidilise isiku avaldatud elektronposti aadressil. Paragrahvi 49⁴ lisatakse lõige 2¹, mille kohaselt antakse Põllumajandus- ja Toiduametile kaalutusõigus valida muu otsuse kättetoimetamise viis, kui kohustatud isik ei ole andnud Põllumajandus- ja Toiduametile oma nõusolekut järelevetoevetasu sissenõudmise otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks. Sellisel juhul tehakse järelevetoevetasu sissenõudmise otsus teatavaks otsuse paberärakirja või -väljavõtte kättetoimetamisega Põllumajandus- ja Toiduameti poolt või posti teel viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates. Käsitatud juhtumit võib pidada pigem erandlikuks, kuna VTA praktikas saadetakse valdav enamus otsuseid ettevõtjatele elektrooniliselt.

Paragrahvi 49⁴ lõikes 3 sätestatakse järelevalvetasu maksmise tähtaeg, milleks on 28 kalendripäeva järelevalvetasu sissenõudmise otsuse saamise päevast arvates. Tähtaega on võrreldes kehtiva korraga muudetud, praegune tähtaeg on 10 tööpäeva, misjärel mitte maksmisel koostatakse uus haldusakt ehk ettekirjutus maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks. Tähtaja pikendamine on seotud maksmise korra muudatusega mida on eelnõuga täpsustatud lisades paragrahvi 49⁴ lõike 3¹. Kuna järelevalvetasu maksmata jätmisel enam vahepealset haldusakti ehk ettekirjutust ei koostata, siis on antud kohustatud isikutele selle võrra pikem tähtaeg oma kohustuse täitmiseks. Paragrahvi 49⁴ lisatakse lõige 3¹, millega reguleeritakse täpsemalt maksmata järelevalvetasu korda. Järelevalvetasu maksmata jätmise korral on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus anda järelevalvetasu sissenõudmise otsus sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Eelnevalt saadab Põllumajandus- ja Toiduamet kohustatud isikule e-posti või SMS teel meeldetuletuse tasu maksmise tähtaja osas, mis kutsub täiendavaid kulusid ennetades täitma vabatahtlikult oma kohustust. Juhul kui peale meeldetuletust ei ole kohustatud isik otsuses määratud tähtaja jooksul järelevalvetasu maksnud, esitatakse täitedokument sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus ettenähtud korras. Kuni täitemenetluse algatamiseni on kohustatud isikul võimalus vältida täitemenetlusega seotud kulude teket. Paragrahvi 49⁴ lõiked 7 ja 8 tunnistatakse kehtetuks, kuna tasu sissenõudmisega seotud sätted sisalduvad §-i 49⁴ lõikes 3¹.

Paragrahv 49⁵ muudatusega täpsustatakse kehtivat enammakstud järelevalvetasu tagastamise korda. Enammakstud järelevalvetasuna käsitatakse vales summas või valele adressaadile tehtud makseid. Üldjuhul tagastatakse ettenähtust suuremas summas makstud tasu maksjale automaatselt. Sinna alla lähevad ka kõik maksed, mida Põllumajandus- ja Toiduamet ei suuda nõuetega siduda ning mis enamasti juhtub seetõttu, et tasumisel on eksitud rekvisiitidega. Kohustatud isikule on jäetud võimalus taotleda näiteks ekslikult või muul juhul enammakstud järelevalvetasu tagastamist, kui seda isikule automaatselt tagastatud ei ole. Taotlust on võimalik esitada kahe aasta jooksul järelevalvetasu maksmise päevast arvates, esitades selleks vajalikud dokumendid. Lõikes 4 sätestatakse asjaomase otsuse tegemise tähtaeg.

Lisaks muudetakse toiduseaduse § 52 lõike 3 sõnastust asendades numbri „20” numbriga „30”. Muudatuse kohaselt pikendatakse volitatud laboratooriumina tegutsemise volituse andmise otsuse tähtaega, mis on tingitud praktilisest vajadusest tagada menetluseks piisav aeg dokumentide kontrollimiseks, täiendavate päringute ja muude toimingute tegemiseks ning volitatud laborina tegutsemise volituse andmiseks.

Toiduseadust täiendatakse §-ga 53¹, mille kohaselt võib maaeluminister või tema volitatud isik sõlmida teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva laboriga tsiviilõigusliku lepingu referentlabori ülesannete täitmiseks Eestis toiduvaldkonnas. Referentlabori ülesannete täitmiseks tsiviilõigusliku lepingu sõlmimise otsustamisel ja lepingu tingimuste määramisel lähtutakse määruse (EL) 2017/625 artiklites 100 ja 101 sätestatust ning muudest tähtsust omavatest asjaoludest.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 100 kohaselt määravad liikmesriigid igale nimetatud määruse artikli 93 lõike 1 kohaselt määratud EL referentlaborile ühe või mitu riiklikku referentlaborit. Liikmesriik võib määrata mõnes muus liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva labori. Üks labor võib olla määratud mitme liikmesriigi riiklikuks referentlaboriks. Referentlaborite tegevuse eesmärk on tagada ametlike laborite tööks vajaliku teadmuse edasiandmine (uute meetodite ja meetodikate juurutamine, koolituste korraldamine jms), samuti laborite analüüsides, uuringute või diagnostika tulemuste usaldusväärsuse kindlustamine ja nende võrreldavuse tagamine nii riiklikul kui rahvusvahelisel tasemel. Riiklik referentlabor teeb koostööd EL-i sama valdkonna referentlaboriga; osaleb rahvusvahelistes laboritevahelistes võrdluskatsetes ja korraldab vajadusel volitatud laborite vahel võrdluskatseid.

Eestis on volitatud riiklikud referentlaborid toidu-, sööda- ja loomahaiguste valdkondades vastavalt toidu-, sööda- ja veterinaarkorralduse seadusele ühtekokku 44 valdkonnas. Teatud toidu

saasteainete osas on Eestil referentlaborid volitamata, eeskätt on tegu valdkondadega, kus referenttegevuse marginaalsuse (merelised biotoksiinid) või ulatuslikke investeeringute tõttu ei ole otstarbekas siseriiklikult laboriteenust välja arendada. Seetõttu on otstarbekas selliste valdkondade puhul leida vastava teenuse pakkuja mõnes teises EL-i liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonnas läbi hankemenetluse. Nii näiteks täidab geneetiliselt muundatud organismide valdkonnas riikliku referentlabori ülesandeid Läti toiduohutuse, loomatervise ja keskkonnainstituut „BIOR” töövõtulepingu alusel.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus kasutatav terminoloogia on kooskõlas määruse (EL) 2017/625, määruse (EL) 2016/429, määruse (EÜ) nr 1069/2009, määruse (EL) nr 576/2013 ja direktiivi 2005/36/EÜ terminoloogiaga. Kehtivas veterinaarcorralduse seaduses ja loomatauditõrje seadus kasutusel olevad terminid on seaduseelnõus viidud kooskõlla ning seostatud määruse (EL) 2016/429 terminitega. Eelnõus on kasutusele võetud järgmised terminid või muudetud nende tähendust: loomapidaja, loomapidamisettevõtte, loomataud, bioturvalisuse kava, eriti ohtlik loomataud, kohustuslikult tõrjutav loomataud, vajaduspõhiselt tõrjutav loomataud, teatamiskohustuslik loomataud, loomatauditõrje programm, veterinaarõuded.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas EL-i õigusega. Eelnõu väljatöötamisel on arvestatud järgmiste EL-i õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT 147, 31.05.2001, lk 1–40);
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/99/EÜ, zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite seire kohta, millega muudetakse nõukogu otsust 90/424/EMÜ ja tühistatakse nõukogu direktiiv 92/117/EMÜ (ELT L 325, 12.12.2003, lk 31–40);
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205);
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (EL L 255, 30.09.2005, lk 22–142);
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (loomsete kõrvalsaaduste määrus) (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33);
- 6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 576/2013 lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 998/2003 (ELT L 146, 13.06.2003, lk 1–9);
- 7) Komisjoni määrus (EL) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 01.07.2014, lk 1–75);
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84 31.03.2016, lk 1–208);
- 9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/1012 tõupuhaste aretusloomade, ristandaretussigade ja nende aretusmaterjali aretuse, turustamise ning nende liitu sissetoomise suhtes kehtivate zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 652/2014, nõukogu direktiive 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks teatavad õigusaktid tõuaretuse valdkonnas (tõuaretuse määrus) (ELT L 171, 29.06.2016, lk 66–143);
- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide

kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) nr 2016/429 ja (EL) nr 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 07.04.2017, lk 1–142);

11) Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/1629⁵⁹, millega muudetakse taudide loetelu, mis on sätestatud määruse (EL) 2016/429 II lisas (ELT L 272, 31.10.2018, lk 11–15);

12) Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/2124, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 looma- ja kaubasaadetiste ametliku kontrolli eeskirjadega, mida kohaldatakse läbi liidu toimuva transiidi, ümberlaadimise ja edasiveo korral, ning millega muudetakse komisjoni määruseid (EÜ) nr 798/2008, (EÜ) nr 1251/2008, (EÜ) nr 119/2009, (EL) nr 206/2010, (EL) nr 605/2010, (EL) nr 142/2011, (EL) nr 28/2012, komisjoni rakendusmäärust (EL) 2016/759 ja komisjoni otsust 2007/777/EÜ (ELT L 321, 12.12.2019, lk 73–98);

13) Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/2035⁶⁰, millega täiendatakse määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade pidamise ettevõtteid ja haudejaamu ning teatavate peetavate maismaaloomade ja haudemunade jälgitavust käsitlevate eeskirjadega (5.12.2019, L 314, lk 115–169);

14) Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/686⁶¹, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses loomse paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise ning teatavate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali liidusisese liikumise jälgitavus- ja loomatervisenõuetega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 1–63);

11) Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/687⁶², millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses teatavate loetellu kantud taudide ennetamise ja tõrje eeskirjadega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 64–139);

12) Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/688⁶³, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade ja haudemunade liidusisest liikumist käsitlevate loomatervisenõuetega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 140–210)

komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/689⁶⁴, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses teatavate loetellu kantud ja esilekerkivate taudide seire, likvideerimisprogrammide ja taudivaba staatuse eeskirjadega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 211–340)

14) Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/691⁶⁵, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses vesiviljelusettevõtteid ja veeloomade vedajaid käsitlevate eeskirjadega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 345–378);

15) Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/692⁶⁶, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses teatavate loomade, loomse paljundusmaterjali ja loomsete saaduste saadetiste liitu sissetoomise ning nende järgneva liikumise ja käitlemise eeskirjadega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 379–520);

Direktiivid 2005/36/EÜ ja 2003/99/EÜ on üle võetud kehtivate õigusaktidega vastavalt veterinaarkorralduse seaduse ja loomatauditõrje seadusega, seetõttu ei ole eelnõukohase seaduse ja EL-i õiguse vastavuse võrdlustabelit koostatud.

⁵⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1629&from=ET>

⁶⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2035&from=ET>

⁶¹ [EUR-Lex - 32020R0686 - EN - EUR-Lex](#)

⁶² [EUR-Lex - 32020R0687 - EN - EUR-Lex](#)

⁶³ [EUR-Lex - 32020R0688 - EN - EUR-Lex](#)

⁶⁴ [EUR-Lex - 32020R0689 - EN - EUR-Lex](#)

⁶⁵ [EUR-Lex - 32020R0691 - EN - EUR-Lex](#)

⁶⁶ [EUR-Lex - 32020R0692 - EN - EUR-Lex](#)

Määruse (EL) 2016/429 rakendamiseks on veterinaarseaduses täpsustatud ettevõtja teatamis- ja tegevusloakohustuse, loomade identifitseerimise ja registreerimise, loomade ja loomsete saaduste liikumise ning tauditõrjega seonduvad sätteid, lisades protseduurid Eestis nõuete täitmise tagamiseks. Samuti käsitletakse veterinaarseaduses neid määruse (EL) 2016/429 aspekte, mille korral on nimetatud määruse kohaselt antud kaalutusõigus erandi rakendamise kohta liikmesriigile.

6. Seaduse mõjud

Eelnõus esitatud muudatuste rakendamisel võib eeldada mõju esinemist järgmistes valdkondades: sotsiaalne mõju, mõju riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste korraldusele, mõju majandusele ning mõju elu- ja looduskeskkonnale. Mõjude olulisuse tuvastamiseks hinnati nimetatud valdkondi nelja kriteeriumi alusel: mõjutatud sihtrühma suurus, mõju ulatus, mõju avaldumise sagedus ja ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk.

Käesoleva seaduse rakendamisega ei kaasne otseseid olulisi mõjusid riigi julgeolekule, välissuhetele ega regionaalarengule.

6.1 Kavandatav muudatus: veterinaararsti kutsetegevuse loa andmisest keeldumise alused Põllumajandus- ja Toiduamet keeldub veterinaararsti kutsetegevuse loa andmisest, kui taotleja on teenistuses veterinaarjärelevalve ametnikuna ja tal on ATS-i § 60 lõike 2 alusel täielikult keelatud tegeleda kõrvaltegevusena veterinaarteenuse osutamisega. Veterinaarkorralduse seaduses ei ole sellist õigust sätestatud. Säte annab Põllumajandus- ja Toiduameti juhile õiguse ennetada huvide konflikti ametniku järelevalvetegevuse ja töövälise tegevuse vahel.

Muudatusega kaasnevad sotsiaalne mõju, mõju riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: veterinaararsti kvalifikatsiooniga isikud

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Sotsiaalne aspekt väljendub isiku võimaliku sissetuleku vähenemises, mis ta saaks, kui tema tegevusele ei seataks piiranguid. 1. jaanuar 2019. aasta seisuga oli Eesti rahvaarv 1 323 824 inimest⁶⁷. 1.jaanuari 2020. a seisuga oli veterinaararsti kutsetegevuse loaga isikuid 815⁶⁸ Mõju avaldub, kui isik on asunud või asub tööle Põllumajandus- ja Toiduametisse veterinaarjärelevalve ametnikuna ja soovib samaaegselt ka osutada veterinaarteenust põhitööst vabal ajal. Huvide konflikti olemasolul ei saa veterinaarjärelevalveametnik osutada põhitöö kõrvalt veterinaarteenust ja saada selle eest tasu. Eestis on 153 veterinaarjärelevalve ametnikku, neist 65-l on hetkel veterinaararsti kutsetegevuse luba. Neist omakorda osutab hinnanguliselt hetkel aktiivselt veterinaarteenust 15–20 isikut. Mõju ulatus on väike ja mõjutab väikest osa veterinaararste, veterinaarjärelevalve ametnikest väike osa on seotud veterinaarteenuse osutamisega. Mõju ei ole sage, kuna ei ole ette näha veterinaararsti teenust pakkuvate järelevalveametnike arvu suurenemist, pigem see väheneb.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: veterinaararsti kvalifikatsiooniga isikud võivad otsustada mitte jätkata tööd veterinaarjärelevalveametnikuna või pärast hariduse omandamist mitte kandideerida Põllumajandus- ja Toiduameti vabadele töökohtadele. Eestis on 1.01.2020 seisuga

⁶⁷ Statistikaamet

⁶⁸ Veterinaar- ja Toiduamet. Riiklik veterinaararstide register

153 veterinaarjärelevalve ametnikku, neist 65 on hetkel veterinaararsti kutsetegevuse luba. Neist omakorda osutab hinnanguliselt hetkel aktiivselt veterinaarteenust 15–20 isikut. 2018 lahkus VTA-st 7 veterinaararsti haridusega ametnikku, neist 1 pensionile. 2019 lahkus 5 veterinaararsti haridusega ametnikku, neist 1 pensionile. 2019 asus VTA-sse tööle 5 veterinaararsti haridusega ametnikku, vanuses 24–63a. VTA veterinaaride keskmine vanus on 55,6 aastat. VTA veterinaarjärelevalve ametnikud jaotuva järgmistesse vanusegruppidesse: 42 inimest on 55-59 aastased, 37 inimest on 60-64 aastased ja 14 inimest on üle 65 aastased, millest 4 inimest on vanuses 70+. Seega 14 inimest võivad asutusest lahkuda n.ö. päevapealt ja neile asendust leida on keeruline, sest noored veterinaararstid eelistavad töötada pigem kliinikutes. 2019 luhtus VTA-l 6 töökohta konkurssi, kus otsiti veterinaararsti haridusega ametnikku.

Kõik kutsetegevuse loaga veterinaararstid on järelevalvesubjektid. Veterinaararstide kontrolli teostas VTA üks kord kolme aasta jooksul kuni 2019. a-ni. Alates 2019. a-st toimub kontroll riskivalimi alusel. Ka kehtivat kutsetegevuse luba omavad ametnikud on järelevalvesubjektid. Nende tegevuse üle teostavad kontrolli veterinaarakeskuse või regiooni juhataja või VTA keskasutuse vastavad spetsialistid. Kõik ametnikud allkirjastavad ametisse astudes ametivande, erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsiooni, avaliku teenistuse ning korruptsioonivastase seaduse nõuetele vastamise kinnituse. Kord aastas peavad ametnikud teavitama VTA peadirektorit kõrvaltegevustest, kes hindab teavitatud tegevusi korruptsioonivastase seaduse alusel. Siiani ei ole ühegi veterinaarjärelevalve ametniku kutsetegevuse luba sel põhjusel peatatud.

Selgema õigusliku aluse seadmisega kaasneb positiivne mõju Põllumajandus- ja Toiduametile, mille juhtkonnale antakse parem tööriist korruptsiooniohu maandamiseks ilma, et peaks kehtestama veterinaarteenuse osutamisele lauskeeldu. Samuti aitab paindlikum lähenemine kergemini leida vabadele töökohtadele uusi ametnikke.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

6.2. Kavandatav muudatus: kutsetegevuse loa peatamise aluste lisamine

Põllumajandus- ja Toiduamet võib veterinaararsti kutsetegevuse loa peatada, kui veterinaararst on korduvalt rikkunud ravimiseaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud veterinaarravimi soetamise ning loomahaiguse ennetamiseks ja raviks kasutamise nõudeid. Tegevusloa kehtivus peatatakse kuni rikkumise kõrvaldamiseni või kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise otsustamiseni. Veterinaarhalduse seaduses ei ole sellist õigust sätestatud.

Muudatusega kaasnevad sotsiaalne mõju, mõju elu- ja looduskeskkonnale ja mõju majandusele.

Mõju valdkond: sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: veterinaararstid

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: 1. jaanuar 2019. aasta seisuga oli Eesti rahvaarv 1 323 824 inimest⁶⁹. 1. jaanuari 2020. a seisuga oli veterinaararsti kutsetegevuse loaga isikuid 815⁷⁰ Korduva rikkumise korral jääb veterinaararst ilma veterinaarteenuse osutamise seotud sissetulekust. Veterinaar- ja Toiduameti andmetel ei ole käsitletav rikkumine sage ega levinud ja sellest tulenev negatiivne mõju on vähene. 2019. a tehti 42 ettekirjutust seoses ravimite käitlemisega seotud rikkumiste tõttu, 2020 on selliseid rikkumisi avastatud 12.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: Ebasoovitavate mõjude risk on väike lähtuvalt mõju väikesest ulatusest ja sagedusest.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

⁶⁹ Statistikaamet

⁷⁰ Veterinaar- ja Toiduamet. Riiklik veterinaararstide register

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomakasvatajad, lemmikloomapidajad.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Peatatud veterinaararsti kutsetegevuse loaga isikutel ei ole õigust osutada veterinaarteenust. Mõju on väike, kuna tegu ei ole levinud rikkumisega ja see ei vähenda oluliselt loomakasvatajatele ja lemmikloomapidajatele veterinaarteenuse kättesaadavust.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju on väike. Loomakasvatajatele ja lemmikloomapidajatele veterinaarteenuse kättesaadavus ei vähene oluliselt.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju keskkonnale

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Avalduv mõju on positiivne, kuna ravimite vastutustundlik kasutamine aitab vähendada mikroobide resistentsust ja riske inimeste ja loomade tervisele. Valdav osa veterinaararste kasutab ravimeid vastutustundlikult.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

6.3. Kavandatav muudatus: ettevõtja tegevusloa kohustuse kitsendamine.

Kehtivas õiguses on tegevusloa ja teavituskohustus reguleeritud loomatauditõrje seaduse 2. peatüki 6¹ jaos. Kehtiva õiguse kohaselt ei tehta teatud tegevusloa kohustuse sätestamisel vahet, kas ettevõttest viiakse loomi ja paljundusmaterjali teise liikmesriiki või need liiguvad Eesti siseselt teise ettevõttesse. Määruse (EL) 2016/429 ja määruse (EL) 2019/2035 kohaselt on tegevusloa vajalik ainult loomade ja paljundusmaterjaliga kauplemise kontekstis. Ainult Eestisiseselt loomade ja paljundusmaterjaliga kauplevatel ettevõtete suhtes kehtib endiselt majandustegevuse teate esitamise kohustus ja need ettevõtted kantakse Põllumajandusloomade registrisse. Käesoleva eelnõu rakendussätete kohaselt ei pea kehtiva tegevusloaga ettevõtte kohta taotlema uut tegevusloa ning ettevõtte, millest on teatatud enne käesoleva seaduse jõustumist loetakse teatatuks selle seaduse tähenduses. Loomatauditõrje seaduse alusel tegevusloa saanud ettevõtjad, kelle puhul käesoleva eelnõu alusel tegevusloa nõue ei laiene, ettevõttest teatamise nõue loetakse täidetuks.

Muudatusega kaasneb mõju majandusele, mõju riigiasutustele ning sotsiaalne mõju.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomapidajad, lemmikloomapidajad, loomse paljundusmaterjali käitlejad.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Tegevusloa kohustusega kaasnevad rangemad nõuded ehitistele ning loomade pidamise ja loomse paljundusmaterjali liikumisele. Tegevusloa kohustuse asendamine teatamiskohustusega, juhul kui loomi või loomseid saadusi viiakse Eesti siseselt teise ettevõttesse, võimaldab ettevõtja paindlikumalt rakendada meetmeid, mis peavad tagama loomade ja loomse paljundusmaterjali ohutuse. Edaspidi tuleb ettevõtjatel hoolikalt oma tegevus läbi mõelda. Juhul, kui ettevõtja kohe EL-i turul ei kauple, kuid soovib seda teha tulevikus, on otstarbekas taotleda tegevusloa.

Nii tegevusloataotluse kui ka majandustegevusteate esitamine on ühekordne protseduur. Juba tegutsevatele tegevusloa- või teatamiskohustusega ettevõtjatele ei kaasne muudatusega lisategevusi ega -kohustusi, kuna teatamiskohustus loetakse täidetuks seaduses nimetatud tähtajal ning mistõttu ei mõjuta see nende halduskoormust.

Mõju on väike, kuna põllumajandusloomade registris on registreeritud 14 200 tegevuskohta, aga tegevusloa alusel tegutseb neist ainult 355.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: Ebasoovitavad mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

Mõju valdkond: sotsiaalne mõju; mõjutab inimeste ja loomade tervist

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Negatiivsed mõjud puuduvad, kuna loomade ja loomse paljundusmaterjali kohta on veterinaarnõuded kehtestatud ja seeläbi on kaitstud inimeste ja loomade tervis.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: Ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Mõju riigiasutustele on väike, kuna kõik PRIA põllumajandusloomade registris olevad loomapidajad ja muud ettevõtted on VTA järelevalve all ja neid kontrollitakse perioodiliselt. Kuna tegevusloa alusel tegutsevaid ettevõtteid on võrreldes kõigi registris olevate ettevõtetega väike arv, siis neist osade tegevusloast loobumine ei ole olulise mõjuga.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavaid riske VTA-le ette nähe ei ole.

Järeldus mõju olulisuse kohta: Mõju on väheoluline.

6.4. Kavandatav muudatus: peetava looma identifitseerimisvahendite väljastamise protseduur Põllumajandusloomade märgistamiseks vajalikud identifitseerimisvahendid hangib ja väljastab Põllumajandus- ja Toiduametiga selleks halduslepingu sõlminud volitatud isik loomapidaja kulul. Tegemist ei ole uue tegevusega, kuid kehtivates õigusaktides ei ole märgistamiseks vajaliku identifitseerimisvahendi hankimise ja väljastamise korda senini sätestatud. Märgistamiseks vajalike identifitseerimisvahendite hankimise ja väljastamisega tegeleb hetkel EPJ.

Muudatusega kaasneb mõju majandusele.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: EPJ ja teised võimalikud põllumajandusloomade märgistusvahendite hankijad.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Põllumajandusloomade märgistusvahendeid hangib põhiliselt EPJ. Sätte jõustumisega on võimalus, et lisaks EPJ-le on veel ettevõtteid, kes soovivad põllumajandusloomade märgistusvahendeid hankida ja edasi müüa. Põllumajandus- ja Toiduamet peab korraldatava konkursiga tagama parima võimaliku teenusepakkuja valimise. Laialdane oluline mõju puudub, kuna ükskõik, kes selle konkursi võidab, peab ta tagama kvaliteetse ja nõuetekohase teenuse, sealhulgas võimekuse hinnata sisseostetavaid märgistusvahendeid ja oma andmekogude sidumiseks Põllumajandusloomade registriga kõiki andmekaitse alaseid turvanõudeid järgides.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: Ebasoovitavate mõjude risk on väike.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

6.5. Kavandatav muudatus: lemmikloomade identifitseerimisvahendite heakskiitmine ja arvestuse pidamise nõuded.

Lemmikloomade märgistusvahendite heakskiitmine on eelnõu kohaselt korraldatud läbi teavitatud märgistusvahendite kohta teabe avaldamise Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel.

Käesoleval ajal ei ole lemmikloomade märgistusvahendite turuletoomine Eestis reguleeritud. Eelnõu kohaselt tuleb turul olevatest ja turule toodavatest elektroonilistest märgistusvahenditest teavitada Põllumajandus- ja Toiduameti ja teavitatud märgistusvahendite loetelelu avaldatakse Põllumajandus- ja Toiduameti kodulehel.

Muudatusega kaasnevad mõju kohalikele omavalitsustele ja riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Põllumajandus- ja Toiduametil on kohustus heakskiita ja avalikustada kasutamiseks lubatud süstitavate transponderite loetelu tootjate kaupa oma veebilehel, millega antakse kinnitus, et nende kasutamine on Eestis lubatud. Positiivse mõjuna saab käsitleda parema ülevaate saamist turul olevatest märgistusvahenditest ja võimalust probleemide korral toote heakskiit peatada, eemaldades see loetelust.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: lemmikloomade märgistusvahendite maaletoojad.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Eestis oli 2019 a. hinnanguliselt neli lemmiklooma märgistusvahendite maaletoojat. Lemmikloomade märgistusvahendite maaletoojad peavad teavitama Põllumajandus- ja Toiduametit käesoleva seaduse jõustumise hetkel turul olevatest transponderitest ning edaspidi enne uue toote turule toomist. Lisanduv halduskoormus on väike, kuna teavitamine on ühekordne ja edaspidi vajalik ainult uute toodete korral. Tõenäoliselt tuuakse turule sellised uusi tooteid pigem harva ja seetõttu lemmikloomade märgistusvahendite maaletoojatele halduskoormuse kasv väga väike. Kuna märgistusvahendite, eriti transponderite kvaliteediga on veterinaararstidelt pärineva informatsiooni kohaselt probleeme, on tulevikus võimalik, et Põllumajandus- ja Toiduamet peatab probleeme tekitavate märgistusvahendite kasutamise Eestis, eemaldades selle oma avalikustatud loetelust. Seni selline võimalus puudus ja see on olnud märgistusvahendeid maale toova ettevõtja eetika küsimus. Kuna turul olevad märgistusvahendid vastavad EL-is kehtivatele standarditele, siis olulisi majanduslikke mõjusid ei teki.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

6.6. Kavandatav muudatus: põllumajandusloomade registris tehtavad uuendused seoses määruse 2016/429 rakendamisega.

Muudatusega kaasnevad mõju riigiasutusele ning majandusele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: PRIA, Põllumajandus- ja Toiduamet

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Mõju on ühekordne ja hõlmab kahe asutuse registrites arendustega seotud kulutusi. Seoses käesoleva eelnõu rakendamisega tuleb PRIA-l täiendada põllumajandusloomade registrit selliselt, et seal oleks võimalik hallata isikute erinevate tegevuste erinevaid andmevälju. Põllumajandusloomade register on tehniliselt arendatud ainult isikute loomapidamise ettevõtete registrisse kandmiseks. Lisaks tuleb vastavalt määruse (EL) 2016/429 artiklile 112 liikuda veisepasside siseriikliku väljastamise lõpetamise suunas. Vajalik on välja töötada uus protsess, mis tagaks teistesse liikmesriikidesse (Bovex'iga ühinemata riigid aga ilmselt ka kolmandad riigid) liikuvatele veistele kiire veisepassi väljastamise. Rakendusmääruse (EL) 2019/2035 artikkel 64 punkt c nõude täitmiseks tuleb välja arendada kordumatu koodi dokumenteerimise protsess iga looma puhul, keda peetakse ettevõttes kauem kui 30 päeva. Rakendusmääruse (EL) 2019/2035 artikli 44 punkt a kohaselt tuleb andmekogus viidata elektroonilise identifitseerimisvahendi liigile, kui veis on sellega varustatud, mis on samuti vajalik lisada registri arendustesse. Lisaks on vajalikud muudatused registris täiendavate andmete vahetuseks riikliku toidu ja sööda käitlejate registriga. Eelpool toodud muudatuste maksumus kokku on eeldatavalt 85 464,00 EUR-i.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike.

Järeldus mõju olulisuse kohta: Meetmel on keskmine mõju PRIA ja Põllumajandus- ja Toiduameti eelarvele, kuna põllumajandusloomade ja riikliku toidu ja sööda käitlejate registri edasiarendused vajavad täiendavat rahastamist.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomapidajad, ettevõtjad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Tegemist on positiivse mõjuga, kuna paremini korraldatud andmevahetus riigiasutuste vahel võimaldab loomapidajatel ja ettevõtjatel saada paremat teenust.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike, kuna muudatusel on positiivne mõju.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

6.7. Kavandatav muudatus: bioturvalisuse kava koostamise ja selle täitmise kohta arvestuse pidamine.

Loomapidajatel tekib seaduse jõustumisel uus kohustus koostada ja rakendada oma loomapidamisettevõttes bioturvalisuse kava. Bioturvalisuse kava kohustust ei kohaldata kõikidele loomapidajatele, vaid sõltub peetavast loomaliigist, tootmisviisist ja loomade vanuserühmast. Näiteks seakasvatuseettevõtetes on sigade Aafrika katku leviku tõttu bioturvalisuse kava kohustus juba praegu. Suurema riskiga on ka loomse paljundusmaterjali tootmise ettevõtted (seemendusjaamad, embrüotootmise ettevõtted, haudemunade tootmise ettevõtted). Arvestades Euroopas levivate loomataudidega seonduvaid riske, on suuremas ohus linnu-, veise- ja lamba ning kitsekarjad. Väga oluline on bioturvameetmete läbimõtlemine ka võistlushobuse pidamisel kes puutuvad võistluste käigus kokku muudest riikidest või piirkondadest pärit loomadega.

Muudatusega kaasnevad mõju elu- ja looduskeskkonnale, mõju riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: kaudne mõju elu- ja looduskeskkonnale,

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Positiivseks tuleb lugeda meetme mõju elu- ja looduskeskkonnale, kuna läbimõeldud bioturvalisusega kaasneb loomapidamisruumides eeldatavalt ka tõhusam hügieeninõuete täitmine ja parem loomapidamisettevõtte üldine heakord. Loomi ravitakse vähem ja ka mikroobide resistentsusega seotud probleeme on seetõttu vähem. Mõju on positiivne ka peetavatele loomadele, kuna nad on tervemad ja annavad elu jooksul rohkem toodangut. Seetõttu saab kokkuvõttes pidada vähem loomi, mis on hea keskkonnale. Negatiivse mõjuna saab välja tuua teatavat halduskoormust seoses bioturvalisuse kava koostamise ja selle täitmise üle arvestuse pidamisega. Kuna loomapidajad rakendavad ka praegu bioturvalisuse meetmeid, siis saab bioturvalisuse kava koostamise kohustuse mõju võib hinnata väikeseks.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: PRIA, Põllumajandus- ja Toiduamet

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Meede ei suurenda järelevalveasutuse töökoormust, kuna bioturvalisuse kava ja selle täitmist kontrollitakse ettevõtte kontrollimisel koos muude nõuete täitmise kontrollimisega.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomapidajad, tegevuslubade omajad, majandustegevuse teate esitajad.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: 2015. aastal koduloomade seas levima hakanud sigade Aafrika katkuga seoses on juba seakasvatajad koostanud bioturvalisuse kava ja see on leidnud

ettevõtjate poolt heakskiitu. Negatiivse mõjuna saab välja tuua teatavat halduskoormust seoses bioturvalisuse kava koostamise ja selle täitmise üle arvestuse pidamisega.

Bioturvalisuse kava koostamine ja selle täitmise kohta arvestuse pidamine on loomapidajale eelkõige vaid ajaline kulu. Bioturvalisuse kava koostamise kohta ei ole vormilisi ega muid pidamise nõudeid. Kava võib olla koostatud ettevõtjale sobivas vormis. Sõltuvalt ettevõtte suurusest võtab bioturvalisuse kava koostamine hinnanguliselt aega mõnest tunnist kuni mõne päevani. Jooksva arvestuse pidamine bioturvalisuse meetmete rakendamise üle võtab sõltuvalt ettevõtte suurusest (ettevõttes peetavate loomade arvust) aega hinnanguliselt viis kuni kakskümmend minutit päevas.

Positiivse majandusliku mõjuna võib välja tuua, et bioturvalisuse kava koostamine annab nii loomapidajale kui ka veterinaarjärelevalveametnikule hea tagasiside ettevõtte bioturvalisuse alast olukorrast. Kavast selgub hõlpsasti, milliseid bioturvalisuse meetmeid tuleks riskide maandamiseks muuta. Bioturvalisuse kava sisaldab loomapidaja kogutud andmeid rakendatavate bioturvalisuse meetmete kohta, mis on olulised nii epidemioloogilise uuringu tegemisel kui ka taudiohu ennetamise korral tegevuste kujundamiseks või loomataudi edasise leviku pidurdamiseks. Sellist kava on vaja, et bioturvalisus farmis või majapidamises oleks korraldatud süsteemselt ja läbimõeldult. Kava aitab otsustada kuhu ja kui palju ressursse tuleb suunata.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: Ebasoovitavade mõjude risk on väike. Negatiivset mõju tuleb lugeda väheseks, kuna bioturvalisuse kava koostamine ei ole ajamahukas. Positiivne mõju võib olla väga suur, kui bioturvalisuse kava rakendamisega hoitakse ära ohtliku loomataudi levik ettevõttesse või parandatakse loomade heaolu.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.8. Kavandatav muudatus: loomapidaja tagab oma loomade veterinaarnõuete kohase pidamise ja rakendab vajalikke meetmeid nende lahtipääsemise vältimiseks.

Loomapidajale tekib seaduse jõustumisel kohustus rakendada kõiki võimalikke meetmeid, et tema loomad ei pääseks temale kuuluvatest või tema kasutuses olevatest valdustest välja.

Muudatusega kaasnevad mõju kohalikele omavalitsustele ja riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: mõju majandusele.

Mõju sihtrühm: elanikkond, loomapidajad.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Mõju loomapidajatele on ühekordne ja mõõdukas seoses kohustusega võtta meetmeid oma loomade lahtipääsemise vältimiseks. Kohustus mõjutab kõiki inimesi kes peavad loomi ning kes edaspidi peavad paremini läbi mõtlema loomapidamise korralduse oma ettevõttes või kodumajapidamises. Mõju on positiivne, kuna loomade lahtipääsemise vähenemisega vähenevad nende poolt naabruses elavatele inimestele tekitatavad kahjud ja väheneb loomataudide leviku risk

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele ja kohalikele omavalitsustele.

Mõju sihtrühm: kohalikud omavalitsused, Põllumajandus- ja Toiduamet, Politsei- ja Piirivalveamet.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju riigiasutustele on positiivne, kuna loomade lahtipääsemise vähenemisega vähenevad nende poolt naabruses elavatele inimestele tekitatavad kahjud ja seeläbi üldine halduskoormus, mis on seotud loomade püüdmise, ajutise pidamise, hukkamise ning inimestevaheliste konfliktide lahendamisega.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

6.9. Kavandatav muudatus: järelevalvetoiminguteks kulutatud aja arvestamine poole tunni kaupa.

Kehtiva õiguse kohaselt maksab kohustatud isik tunnitasu veterinaarjärelevalve toimingute tegemisele kulunud aja eest, kuid mitte rohkem kui kaheksa tunni eest veterinaarjärelevalve toimingute kohta. Veterinaarjärelevalveametniku kulutatud aeg arvestatakse tunni täpsusega ning iga alustatud tund loetakse järgmiseks täistunniks. Eelnõuga muudetakse veterinaarjärelevalveametniku kulutatud aja arvestamist paindlikumaks ning edaspidi arvestatakse toimingutele kulunud aega poole tunni täpsusega. See tähendab, et 1-30 minutit kestva toimingute eest arvestatakse 0,5 tunnitasu ning alates 31. minutist täistunni tasu. Sarnane muudatus hakkab kehtima ka toiduseaduses ja söödaseaduses.

Muudatusega kaasnevad mõju riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet, Maaeluministeerium, Rahandusministeerium.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju riigiasutustele on püsiv, eriti valdkonnas võetavate järelevalvetasude arvestamise kontekstis. Oluline erinevus, mida muutunud kord sisse viib on arvestuse korralduse osas, samuti tuleb arvestada JVIS arendamise vajadust. Samas saavad kulud kajastatud veelgi täpsemalt kui praegu ning kuluarvestuse mõistes on tegu positiivse arenguga.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk avaldub eksikombel toiminguteks kulunud aja valesti märkimise korral, mille parandusteks kulub täiendav ressurs. Siiski võib lugeda ebasoovitavate mõjude riski pigem väikeseks, kuna juhtumite esinemissagedus on väike.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomade ja loomsete saaduste käitlejad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Mõju on positiivne, kuna järelevalvetasu määramise otsuste summad võivad teatud tüüpi ja suuruses ettevõtete puhul väheneda. Tulenevalt täpsemast aja arvestusest muutub näiteks keskmise suurusega ettevõtte keskmise makstava tasu summa umbes 12% soodsamaks, väiksema ettevõtte puhul on protsent veelgi suurem.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

6.10. Kavandatav muudatus: maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks tehtavast ettekirjutusest loobumine

Kehtiva õiguse kohaselt tuleb järelevalvetasu otsuses määratud tasusumma tasuda 10 tööpäeva jooksul otsuse kättesaamisest arvestades. Kui seda pole tehtud koostatakse maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks ettekirjutus, millega juhitakse tähelepanu rikkumisele ning selle kõrvaldamiseks so tasu maksmiseks antakse uus 10 tööpäeva. Järelevalvetasu otsus ja järelevalvetasu sissenõudmise ettekirjutus on mõlemad eraldi haldusaktid ja eraldi vaidlustatavad. Alles kui ettekirjutust ei täideta, on kehtiva korra kohaselt VTA-l õigus pöörduda kohtutäiturile poole, kes nõuab maksmata järelevalvetasu täitemenetluse seadustikus ettenähtud korras sisse. Eelnõu kohaselt loobutakse maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks tehtavast ettekirjutusest.

Uue korra kohaselt enam eraldi haldusakti maksmata tasu sissenõudmiseks ei koostata. Kui tasu pole nõutud tähtpäevaks ära makstud siis on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus anda järelevalvetasu sissenõudmise otsus sundtäitmisele, ehk edastatakse kohtutäiturile. Otsuse täitmiseks, st tasu maksmiseks on uue tähtpäeva kohaselt 28 kalendripäeva alates otsuse kättesaamisest. Tasu maksmise aeg on pikem kui kehtiva korra kohaselt, pikendatud tähtaeg annab võimaluse vabatahtlikult oma kohustus õigeaegselt täita, arvestades endise menetluse pikkusi ja seni kehtinud tähtaegu.

Muudatusega kaasnevad mõju riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet, Maaeluministeerium, Rahandusministeerium, Kohtutäiturid

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju riigiasutustele on positiivne, eriti valdkonnas võetavate järelevalvetasude kogumise korraldamise kontekstis. Oluline erinevus, mida muutunud kord sisse viib, on nii protsessi kiirendamine, lihtsustamine kui ka töökorralduslik ümberkorraldamine. Tasudega laekumiste administreerimisega seotud protsess saaks olla väga suures mahus automatiseeritud, mis tähendab üldist olulist tööaja ressursi säästu. Eelkõige seoses juba topelt aktide kontrollimise vältimisega hoitaks aega kokku. Laekumata nõuete kohtutäituritele edastamise arv peaks menetluse sujuvamaks muutumisega kasvama, samuti oodatav laekumiste arv. See toob kohtutäituritele kaasa tööhulga kasvu. Maaeluministeerium ja Rahandusministeerium haldavad laekumistega seotud infosüsteeme ja seal tuleb reguleerida ja optimeerida tööprotsesse vastavaks muutunud menetlusskeemile.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: Ebasoovitav mõju on seotud laekumata järelevalvetasude nõuete kohtutäiturile edastamisega. Neile edastatakse hetkel väga vähe laekumata otsuseid. Põhjuseid selleks on mitmeid, peamine on see, et see on liiga keeruline ja aeganõudev. 2019. aastal esitati 13 avaldust, samas tähtaegselt laekumata otsuseid on hetkeseisuga 205 tk (kogusummas 8000 EUR). Mõned neist kindlasti veel tasutakse. Kui automaatselt esitataks kohtutäituritele tasumata otsuseid rohkem, siis oleks laekumise tõenäosus suurem. Hetke statistika kohaselt lahenevad positiivselt umbes pooled aastas esitatud täitmisele pööramised.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomade ja loomsete saaduste käitlejad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Mõju on positiivne, kuna otsuse täitmiseks esitatav tähtaeg pikeneb ning sektori ettevõtetal on võimalik paindlikumalt rahavooge planeerida. Samuti on plaanis hakata saatma SAP süsteemi kaudu meeldetuletusi. Meeldetuletuskirjad edastatakse käitleja või isiku poolt antud e-posti aadressile. Meeldetuletuskirju on võimalik saata pärast maksetähtaja saabumist. Kui nõude laekumise osas ei ole süsteemis ette antud ajavahemikul peale teatise saatmist muutusi olnud, siis peale viimase meeldetuletuskirja saatmist toimub nõudega töö vastavalt kokkuleppele, st neid on võimalik automaatselt hakata saatma sundtäitmiseks. Ettevõtjaid on üldjuhul korraliku maksekäitumisega, nt 2019. aastal tehti 1070 ettekirjutust täitmata otsuste kohta, samas järelevalvetasu otsuseid koostatakse aastas umbes 20 000.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavad mõjud on seotud ettevõtte makseraskuste ja järelevalvetasu otsuse täitmisele pööramisega kaasneva lisakuluga.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

6.11. Kavandatav muudatus: veterinaarteenuse kvaliteedi hindamise taotluse esitamisele lühema tähtaja kehtestamine

Eelnõu kohaselt ei anna Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektor hinnangut veterinaarteenuse kvaliteedi kohta, kui veterinaarteenuse osutamisest on möödunud rohkem kui aasta, kui sama asja kohta on olemas jõustunud kohtuotsus või samas asjas toimub kohtumenetlus. Kehtivas õiguses on õigus veterinaarteenuse kvaliteedi kohta hinnangut küsida 2 aastat pärast veterinaarteenuse osutamist. Ravivead avalduvad lühikese aja jooksul pärast veterinaarteenuse osutamist ja loomapidajal on võimalus koheselt reageerida. Veterinaar- ja Toiduameti andmetel on veterinaarteenuse kvaliteedi kohta laekunud keskmiselt 15–20 kaebust aastas ja need käsitlevad mitte kauem kui 1 aasta tagasi toimunud sündmusi.

Muudatusega kaasnevad sotsiaalne mõju ja mõju riigiasutustele.

Mõju valdkond: sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: loomapidajad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Veterinaarteenuse osutamise kohta esitatakse kaebusi eeskätt seoses lemmikloomade raviga. Eestis on 10.09.2020. a. seisuga identifitseeritud ja registreeritud umbes 132 319 koera ja 71 367 kassi. Seisuga 16.09.2020 on 2019. a on VTA-le hindamiseks esitatud veterinaarteenuse osutamise kohta 18 kaebust ja 2020. a 15 kaebust. Kõik kaebused on esitatud ühe aasta jooksul teenuse saamisest arvates. Mõju ulatus ja sagedus on väike, arvestades peetavate lemmikloomade ja esitatud kaebuste arvu.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Põllumajandus- ja Toiduamet peab menetlema veterinaarteenuse kvaliteedi kohta esitatud avaldusi. Selliseid avaldusi on viimastel aastatel esitatud 15–20 aastas. Kõik taotlused on esitatud ühe aasta jooksul teenuseosutamisest arvates. Taotluse esitamise tähtaja lühendamise mõju on väike, kuna taotlust ei ole kunagi esitatud hiljem kui 1 aasta möödumisel saadud veterinaarteenuse osutamisest arvates.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju on väike. Loomapidajate õigusi ei kitsendata sellisel määral, et nad ei saa Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangut osutatud veterinaarteenuse kohta piisavalt kiiresti.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.12. Kavandatav muudatus: karistusmäärade suurendamine seoses suurema riskiga seotud rikkumisega.

Teatavate veterinaarõuete rikkumise eest viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda, on ette nähtud kõrgemad trahvimäärad. Uued karistusmäärad on eelnõus ette nähtud loomade ja loomse saaduse veo ning loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarõuete rikkumise ning loomataudi ohu ja kahtluse korral või loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje eeskirjade nõuete rikkumise eest.

Uued karistusmäärad eelnõus ette nähtud loomade ja loomse saaduse veo ning loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarõuete rikkumise eest viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda. Rahatrahv selle eest on eelnõu kohaselt 300 trahviühikut ning kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahatrahv kuni 2000 eurot.

Kõrgemad karistusmäärad on kehtestatud seoses asjaoluga, et loomade ja loomse saaduse mittenõuetekohane vedu ning loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali mittenõuetekohane käitlemine või toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos mittenõuetekohane ladustamine viisil, mis ohustab inimeste tervist või keskkonda, on seotud kõrgema riskiga loomataudide või nakkushaiguste levikuks ja seeläbi epideemiate või taudipuhangute tekkimiseks. Seetõttu tuleks rakendada kõrgemaid karistusmäärasid.

Muudatusega kaasnevad mõju elu- ja looduskeskkonnale, mõju riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: kaudne mõju elu- ja looduskeskkonnale

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: loomade ja loomse saaduse vedajad, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlejad, toiduks mittekasutatavat loomset saadust vabatsoonis või tollilaos ladustavad isikud võivad oma tegevuse või tegevusetusega põhjustada loomataudide ja epideemiate vallandumist, mis kahjustab inimeste ja loomade tervist. Suurem tõenäosus selliste

tagajärgedega sündmuseks on seoses loomataudidega sigade Aafrika katku leviku näitel. Taud levis kiiresti üle terve riigi ja seda korduvalt suurte vahemaade taha. See ei saanud toimuda inimfaktorita. Samas ei saa väita, et suuremad karistused oleksid 2014. aastal kiire leviku ära hoidnud. Võiks eeldada, et selgemate reeglite ja hoiatava karistuse koosmõjus inimeste loomapidamise ja taudiennetuse alane teadlikkus paraneb. Positiivne mõju on, et järelevalveasutusel on võimalik rakendada elanikkonna ja looduskeskkonna kaitseks rangemaid meetmeid.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomade ja loomse saaduse vedajad, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlejad, toiduks mittekasutatavat loomset saadust vabatsoonis või tollilaos ladustavad isikud.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Mõju on sektorile pigem ennetav, rikkumiste korral ühekordne ja suunatud üksikule ettevõtjale või isikule.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Seoses seaduse jõustumisega on vaja Põllumajandusloomade registris ja VTA järelevalve infosüsteemis (edaspidi *JVIS*) teha arendustööd. Arendustööde käigus täiendatakse põllumajandusloomade registri funktsionaalsust uute taotluste või teavitustega, *JVIS*-i olemasolevat funktsionaalsust uut liiki dokumentide vastuvõtmiseks ning täiendatakse andmevahetust põllumajandusloomade registri ja *JVIS*-i vahel. Põllumajandusloomade registrisse lisatakse juurde teavitusi ja taotlusi. Lisaks vajavad muutmist mõlemas infosüsteemis otsingud uute dokumendi tüüpide otsinguks. *PRIA* arendustööde eeldatav maksumus on ca 86 000 eurot. Arendustöödega seotud kulud kaetakse *PRIA* ja *VTA* eelarvest.

Seaduse rakendamine ei too riigile kaasa otseseid tulusid.

8. Rakendusaktid

8.1. Uued rakendusaktid

Eelnõu § 1 lõikega 4 antakse maaeluministrile volitus kehtestada oma pädevuse piires looma ja inimese tervise kaitseks taudiennetuse, -tõrje ja muude veterinaarmedetmete rakendamiseks õigusakti küsimuses, mille otsustamise õigus on *EL*-i õigusakti kohaselt liikmesriigil. Vajadus sellise volitusnormi järele tuleneb eeskätt määrusega (*EL*) 2016/429 liikmesriigile antud laiematest õigustest, mille kohta täpsema volitusnormi sätestamine ei ole võimalik. Näiteks võib liikmesriik rakendada teatud ajutisi tauditõrjemeetmeid, et ennetada *EL*-iga piirnevast kolmandast riigist või territooriumilt eriti ohtliku või esilekerkiva taudi levimist *EL*-i territooriumile taudi puhangu korral.

Eelnõu § 15 lõikega 5 antakse maaeluministrile volitus kehtestada veterinaararsti kutsetegevuse loa andmise aluseks olevate liikmesriigis, Euroopa majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 25¹ lõikes 3. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 15 lõike 5 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 16 lõikega 6 antakse maaeluministrile volitus kehtestada veterinaararsti sobivustesti koostamise, korraldamise ja hindamise ning tulemustest teavitamise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 25² lõikes

6. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 16 lõike 6 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 20 lõikega 2 antakse maaeluministrile volitus kehtestada veterinaarteenuse osutamise kohta arvestuse pidamise ja aruande esitamise täpsem kord. Nimetatud korras sätestatakse täpsem kord, mis käsitleb veterinaararsti peetavat arvestust haigusjuhtumite, tehtud ravi- ja muude menetluste ning kasutatud veterinaarravimite üle ning peetud arvestuse kohta aruannete esitamist Põllumajandus- ja Toiduametile. Töötatakse välja asjakohane maaeluministri määrus.

Eelnõu § 22 lõikega 1 antakse maaeluministrile volitus kehtestada riikliku veterinaararstide registri põhimäärus. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 22¹ lõikes 1. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 22 lõike 1 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 32 lõikega 3 antakse maaeluministrile volitus kehtestada määrusega põllumajanduslooma märgistamise, registreerimise ning veisepassi väljastamise kord, põllumajanduslooma kohta teatise esitamise nõuded ning identifitseerimisvahendi eemaldamise ja asendamise nõuded. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 11 lõikes 2. Volitusnormi on muudetud, kuna osa kehtiva volitusnormi alusel kehtestatud nõuetest on kehtestatud vahetult kohalduva määrusega (EL) 2016/429 ja komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2035. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 32 lõike 3 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 32 lõike 4 kohaselt võib maaeluminister kehtestada komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2035 artiklites 39–41, 47, 48, 53, 54 ja 59–62 nimetatud erandite kohaldamise ning erandi kohaldamise taotlemise ja selle lahendamise korra. Tegemist on uue volitusnormiga, mis võimaldab määruses (EL) 2019/2035 sätestatud erandeid rakendada vastavalt vajadusele. Näiteks sõltub erandi rakendamine sellest, kas vastavaid ettevõtteid või loomagruppe Eestis on või mitte, millele erand laieneb.

Eelnõu § 35 lõikega 3 antakse maaeluministrile volitus kehtestada põllumajandusloomade registri põhimäärus. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 11 lõikes 3. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 35 lõike 3 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 37 lõikega 2 antakse maaeluministrile volitus kehtestada nende loomaliikide loetelu, millesse kuuluvate loomade pidamisel koostab isik bioturvalisuse kava. Nimetatud loetelu kehtestatakse vajaduse korral loomade vanusegruppide ja pidamisviiside kaupa. Bioturvalisuse kava koostamise nõuet ei ole kavas kohaldada kõikidele loomapidajatele. Töötatakse välja asjakohane maaeluministri määrus.

Eelnõu § 42 lõikega 5 antakse maaeluministrile volitus kehtestada loomsete saaduste ja nende käitlemise veterinaarnõuded, sealhulgas looma enda tarbeks tapmise veterinaarnõuded. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 17¹ lõikes 5. Senised loomatauditõrje seaduse § 17¹ lõikes 5 alusel kehtestatud määrused ajakohastatakse. Lisaks võimaldab volitusnorm kehtestada täiendavaid loomsete saaduste ja nende käitlemise veterinaarnõudeid.

Eelnõu § 50 lõikega 5 antakse maaeluministrile volitus kehtestada loomataudide laboratoorse ja kliinilise diagnoosimise üle arvestuse pidamise ja sellest teavitamise täpsem kord ja teate sisu

nõuded ning muude loomataudide, zoonooside ja zoonoosete haigusetekiitajate loetelu, mille üle tuleb arvestust pidada. Tegemist on uue volitusnormiga, mille koostamise eesmärk on täpsustada ja selgelt esitada nõuded, mida veterinaararstid ja laborid peavad järgima, et arvestus ja edastatav teave loomataudide diagnoosimisest oleks ühetaoline ning annaks järelevalveasutusele vajalikku teavet.

Eelnõu § 53 lõikega 3 antakse maaeluministrile volitus kehtestada nende loomataudi põhjustavate haigusetekiitajate loetelu, mille teaduslikul eesmärgil isoleerimiseks või kultiveerimiseks on vajalik teadustöö luba, täpsemad bioturvalisuse nõuded sellise teadustöö tegemiseks kasutatavale laborile ning teadustöö loa taotlusel esitatavate andmete loetelu, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ja taotluse menetlemise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 31 lõikes 3. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 53 lõike 3 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 56 lõike 3 kohaselt võib maaeluminister kehtestada kohustuslikult ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi täpsemad ennetus- ja tõrjemeetmed kooskõlas EL-i õigusaktis sätestatud nõuetega. Sellega antakse võimalus vajaduse korral kehtestada täpsemad asjaomased ennetus- ja tõrjemeetmed. Tegemist on uue volitusnormiga, mis tuleneb määruse (EL) 2016/429 artiklites 72 ja 76 sätestatud liikmeriigi õigusest rakendada tauditõrjel vajadusel ka muid kui EL õiguses sätestatud meetmeid.

Eelnõu § 60 lõikega 3 kohaselt võib maaeluminister kehtestada eriti ohtliku ja esilekerkiva loomataudi täpsemad ennetamise ja tõrje meetmed kooskõlas EL-i õigusaktis sätestatud nõuetega. Sellega antakse võimalus vajaduse korral kehtestada täpsed asjaomased ennetus- ja tõrjemeetmed. Tegemist on uue volitusnormiga, mis tuleneb määruse (EL) 2016/429 artikli 71 sätestatud liikmeriigi õigusest rakendada tauditõrjel vajadusel ka muid kui EL õiguses sätestatud meetmeid.

Eelnõu § 63 lõikega 4 antakse maaeluministrile volitus kehtestada zoonooside seire korraldamise nõuded. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 29³ lõikes 3. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 63 lõike 4 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 64 lõikega 4 antakse sotsiaalministrile volitus kehtestada teatamiskohustuslike zoonooside loetelu. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 42¹ lõikes 2, kuid volitusnorm on muutnud kitsamaks. Edaspidi puudub vajadus kehtestada määrusega teatise vorminõuded ja esitamise korda, sest see on võimalik täpsemalt määratleda kahe asutuse vahelises koostööleppes või -lepingus.

Eelnõu § 64 lõike 6 kohaselt võib maaeluminister kehtestada toidutekkeliste haiguspuhangute uurimise täpsemad nõuded. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 29⁴ lõikes 6, millega on antud võimalus kehtestada täpsemad nõuded toidutekkeliste haiguspuhangute uurimiseks.

Eelnõu § 65 lõike 3 kohaselt võib maaeluminister kehtestada käitlejale täpsemad nõuded zoonooside ja zoonoosete haigusetekiitajate uuringute tegemiseks, nende tulemuste ja isolaadi säilitamiseks ja asjakohasele asutusele esitamiseks. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 29⁵ lõikes 3, millega on antud võimalus kehtestada käitlejale täpsemad nõuded seoses zoonooside seirega.

Eelnõu § 66 lõikega 6 antakse maaeluministrile volitus kehtestada nende kohustuslikult või vajaduspõhiselt tõrjutavate loomataudide nimekirja, mille puhul taudikahju hüvitatakse. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 55 lõikes 3. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse § 66 lõike 6 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohaste muudatustega.

Eelnõu § 67 lõikega 5 antakse maaeluministrile volitus kehtestada nõuded eksperdiarvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 56 lõikes 5. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse § 67 lõike 5 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohaste muudatustega.

Eelnõu § 75 lõikega 6 antakse maaeluministrile volitus kehtestada loomatauditõrje toimingute tegemisel veterinaararsti osalemise tasu määrad ja veterinaararstile tasu maksmise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 6 lõikes 4. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse § 75 lõike 5 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohaste muudatustega.

Eelnõu § 75 lõike 9 kohaselt võib Vabariigi Valitsus kehtestada määrusega korrakaitseorganitevahelise koostöö korra mitmeaastase kontrollikava väljatöötamiseks. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 5 lõikes 9. Sellega antakse võimalus vajaduse korral kehtestada asjaomane koostöö kord, arvestades, et mitmeaastase kontrollikava väljatöötamisse on kaasatud erinevate ministriumide haldusala asutused.

Eelnõu § 84 lõikega 3 antakse maaeluministrile volitus kehtestada volitatud veterinaararsti volituse raames tehtavate toimingute tasu määrad ja tasustamise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 10 lõikes 5. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse § 84 lõike 3 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohaste muudatustega.

8.2. Muudetavad rakendusaktid

Eelnõu seadusena rakendamiseks tuleb muuta järgmisi määruseid:

- 1) Vabariigi Valitsuse 16. aprilli 2002. a määrus nr 130 „Hulkuvate loomade püüdmise, pidamise ja nende omaniku kindlakstegemise ning hulkuvate loomade hukkamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/95217>);
- 2) Vabariigi Valitsuse 10. juuli 2001. a määrus nr 234 „Eesti Vabariigis põllumajanduse ja maaelu arendamise liitumiseelse programmi raames antava toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/12754787>);
- 3) Vabariigi Valitsuse 08. augusti 2016. a määrus nr 6 „Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, mille puhul rakendatakse hoiatusmehhanismi” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/112012016010>);
- 4) Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a määrus nr 163 „Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, millel töötamiseks võib nõuda sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist ning millel ajutiseks töötamiseks võib teha välisriigi kutsekvalifikatsiooni eelnevat kontrolli” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/108042015007>);
- 5) keskkonnaministri 19. juuni 2015. a määrus nr 39 „Eestis looduslikult esineva kala või viljastatud marja veekogusse asustamise taotluse kohta esitatavad nõuded, asustamisloa andmise ja asustamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/126062015019>);
- 6) sotsiaalministri 04. aprilli 2003. a määrus nr 60 „Apteegist piiratud väljastamise kord ja tingimused” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/121122012029>);
- 7) sotsiaalministri 28. aprilli 2014. a määrus nr 24 „Nõuded meditsiiniseadme kavandamisele, tootmisele ja pakendamisele ning meditsiiniseadmega kaasnevale teabele” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/130042014004>);

- 8) maaeluministri 20. detsembri 2019. a määrus nr 89 „Toidu-, sööda- ja veterinaarjärelevalvetasu maksmise, sularahas vastuvõtmise ja maksmise kontrollimise ning enammakstud järelevalvetasu tagastamise kord”(https://www.riigiteataja.ee/akt/123122019022);
- 9) maaeluministri xx. xx 2020. a määrus nr xx „Toidu-, sööda- ja veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määra kehtestamine 2021. aastaks”;
- 10) maaeluministri 06. veebruari 2019. a määrus nr 12 „Mesilaspere toetus” (https://www.riigiteataja.ee/akt/107022019005);
- 11) maaeluministri 30. aprilli 2019. a määrus nr 44 „Põllumajanduskindlustustoetus” (https://www.riigiteataja.ee/akt/103052019009);
- 12) maaeluministri 03. veebruari 2017. a määrus nr 14 „Põllumajandusettevõtja tulemuslikkuse parandamise investeeringutoetus” (https://www.riigiteataja.ee/akt/113122018010);
- 13) maaeluministri 26. juuni 2017. a määrus nr 48 „Ohtliku taimekahjustaja ja eriti ohtliku loomataudi tõttu kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamise toetus” (https://www.riigiteataja.ee/akt/129012019013);
- 14) põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määrus nr 71 „Toorpiima käitlemise hügieeninõuded” (https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018029);
- 15) põllumajandusministri 13. märtsi 2007. a määrus nr 20 „Referentlaboratooriumina tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisu nõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ja taotluse menetlemise kord” (https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019006);
- 16) põllumajandusministri 6. juuni 2007. a määrus nr 88 „Volitatud laboratooriumina tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisunõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise kord” (https://www.riigiteataja.ee/akt/13248891);
- 17) põllumajandusministri 12. jaanuari 2009. a määrus nr 5 „Biostimulaatorite, hormoonpreparaatide ja muude ainete nimekiri, mille käitlemine põllumajandusloomadel kasutamise eesmärgil on keelatud, ning nimetatud ainete põllumajandusloomade raviks kasutamise erijuhud” (https://www.riigiteataja.ee/akt/13121156);
- 18) põllumajandusministri 23. oktoobri 2002. a määrus nr 78 „Nõuded vasikate pidamisele ja selleks ettenähtud ruumile või ehitisele” (https://www.riigiteataja.ee/akt/12991686);
- 19) põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määrus nr 128 „Tingimisi toidukõlbliku liha märgistamise nõuded toiduhügieeni tagamiseks” (https://www.riigiteataja.ee/akt/126112019004);
- 20) põllumajandusministri 27. augusti 2009. a määrus nr 91 „Nõuded lamba ja kitse pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta” (https://www.riigiteataja.ee/akt/13215401);
- 21) põllumajandusministri 27. augusti 2009. a määrus nr 90 „Nõuded veise pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta” (https://www.riigiteataja.ee/akt/13215393);
- 22) põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määrus nr 127 „Farmis tapetud kodulindude ja jäneseliste liha väikeses koguses käitlemise hügieeninõuded” (https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018004);
- 23) põllumajandusministri 20. jaanuari 2015. a määrus nr 7 „Väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord” (https://www.riigiteataja.ee/akt/104042017005);
- 24) põllumajandusministri 19. juuni 2003. a määrus nr 59 „Nõuded kanade pidamisele ja selleks ettenähtud ruumile või ehitisele” (https://www.riigiteataja.ee/akt/686971);
- 25) põllumajandusministri 24. juuli 2008. a määrus nr 76 „Lemmikloomade pidamise nõuded” (https://www.riigiteataja.ee/akt/13199887);
- 26) põllumajandusministri 12. mai 2008. a määrus nr 46 „Euroopa Kalandusfondi 2007–2013 rakenduskava” meetme 2.1 „Vesiviljeluse investeeringutoetus” raames toetuse andmise ja kasutamise tingimused ja kord” (https://www.riigiteataja.ee/akt/128102014002);
- 27) põllumajandusministri 15. aprilli 2004. a määrus nr 38 „Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks - ühtne programmdokument aastateks 2004-2006” meetme 3.11 „Kalanduse käitlemisketi investeeringutoetuse meetmed” alameetme 3.11.2 „Vesiviljeluse investeeringutoetus” tingimused” (https://www.riigiteataja.ee/akt/111072012008);

- 28) põllumajandusministri 14. aprilli 2004. a määrus nr 36 „Eesti riikliku arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks – ühtne programmdokument aastateks 2004–2006” meetme 3.1 „Investeeringud põllumajandustootmisse” tingimused” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13242500>);
- 29) põllumajandusministri 23. augusti 2010. a määrus nr 87 „Loomakasvatusehitise investeeringutoetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111072012018>);
- 30) põllumajandusministri 23. veebruari 2005. a määrus nr 21 „Ravimite ning ravimsöötade loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise tingimused ja kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/104022011012>).

8.3. Kehtetuks muutuvad rakendusaktid

Eelnõu seadusena jõustumisel muutuvad tulenevalt haldusmenetluse seaduse § 93 lõikest 1 volitusnormi kehtetuks tunnistamise tõttu kehtetuks:

- 1) põllumajandusministri 20. detsembri 2007. a määrus nr 161 „Veterinaartõendile kantavad andmed” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019019>);
- 2) põllumajandusministri 11. novembri 2010. a määrus nr 108 „Volitatud veterinaararsti volituse raames osutatavate teenuste tasu määrad ja tasustamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019020>);
- 3) põllumajandusministri 3. augusti 2010. a määrus nr 131 „Veterinaararsti kutsetegevuse loa andmise aluseks olevate Euroopa Liidu liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/101082019018>);
- 4) põllumajandusministri 7. aprilli 2015. a määrus nr 30 „Riikliku veterinaararstide registri põhimäärus” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/112032019002>);
- 5) põllumajandusministri 17. detsembri 2014. a määrus nr 118 „Veterinaararsti sobivustesti koostamise, korraldamise, hindamise ja tulemustest teatamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/119122014011>);
- 6) põllumajandusministri 3. oktoobri 2002. a määrus nr 73 „Põllumajanduslindude aretuse eesmärgil pidamiseks ning haudemunade ja ööpäevaste tibude turustamise eesmärgil tootmiseks kasutatava loomakasvatushoone või -rajatise, seal lindude pidamise ning haudemunade ja ööpäevaste tibude tootmise veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019013>);
- 7) põllumajandusministri 23. novembri 2002. a määrus nr 179 „Sigade klassikalise katku ja sigade Aafrika katku tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019015>);
- 8) põllumajandusministri 5. augusti 2003. a määrus nr 79 „Newcastle'i haiguse tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019012>);
- 9) põllumajandusministri 20. mai 2013. a määrus nr 39 „Salmonellooside tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019014>);
- 10) põllumajandusministri 27. veebruari 2008. a määrus nr 16 „Lammaste ja kitsede brutselloosi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019009>);
- 11) põllumajandusministri 5. augusti 2003. a määrus nr 78 „Aujeszky haiguse tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019008>);
- 12) põllumajandusministri 10. märtsi 2010. a määrus nr 23 „Lammaste katarraalse palaviku tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019010>);
- 13) põllumajandusministri 17. veebruari 2006. a määrus nr 25 „Teatud loomataudide tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019016>);
- 14) põllumajandusministri 23. aprilli 2004. a määrus nr 61 „Veiste tuberkuloosi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019018>);
- 15) põllumajandusministri 20. novembri 2000. a määrus nr 67 „Marutaudi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019011>);
- 16) põllumajandusministri 21. juuli 2004. a määrus nr 120 „Veiste brutselloosi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019017>);

- 17) põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määrus nr 128 „Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/112032019075>);
- 18) sotsiaalministri 15. juuli 2003. a määrus nr 99 „Teatamiskohustuslike zoonooside loetelu, teatise vorminõuded ning esitamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/116042019018>);
- 19) maaeluministri 8. märtsi 2019. a määrus nr 28 „Põllumajandusloomade registri põhimäärus” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/112032019063>);
- 20) põllumajandusministri 22. detsembri 2009. a määrus nr 134 „Loomatauditõrje toimingute tegemisel veterinaararsti osalemise tasu määrad ja veterinaararstile tasu maksmise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/106042018017>);
- 21) põllumajandusministri 22. mai 2002. a määrus nr 37 „Sea või veise sperma kogumiseks ja säilitamiseks kasutatava loomakasvatushoone või -rajatise ning seal sea või veise pidamise, sealhulgas sea või veise sperma kogumise ja säilitamise, veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018016>);
- 22) põllumajandusministri 4. juuni 2004. a määrus nr 105 „Erinevatest karjadest pärinevate põllumajandusloomade kogumiseks ja loomapartiide koostamiseks kasutatava loomakasvatushoone ja -rajatise ning loomade pidamiseks piiritletud ala ning seal põllumajandusloomade pidamise veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018003>);
- 23) põllumajandusministri 25. juuni 2007. a määrus nr 111 „Lindude gripi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018009>);
- 24) põllumajandusministri 16. mai 2008. a määrus nr 48 „Loomade ühest karjast teise ja tapamajja saatmise kord ning nendele loomadele esitatavad veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018010>);
- 25) põllumajandusministri 2. veebruari 2010. a määrus nr 6 „Nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018013>);
- 26) põllumajandusministri 4. märtsi 2004. a määrus nr 19 „Üksnes hobuse, lamba või kitse sperma kogumiseks ja säilitamiseks kasutatava loomakasvatushoone või -rajatise ning seal hobuse, lamba või kitse pidamise, sealhulgas hobuse, lamba või kitse sperma kogumise, säilitamise, töötlemise ja väljastamise veterinaarnõuded, samuti lamba või kitse sperma kogumiseks, säilitamiseks, töötlemiseks ja väljastamiseks kasutatava muu ettevõtte veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018034>);
- 27) põllumajandusministri 13. augusti 2008. a määrus nr 85 „Veeloomataudide tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018030>);
- 28) põllumajandusministri 28. veebruari 2007. a määrus nr 17 „Veiste enzootilise leukoosi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018032>);
- 29) põllumajandusministri 23. jaanuari 2007. a määrus nr 4 „Suu- ja sõrataudi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018018>);
- 30) põllumajandusministri 13. augusti 2008. a määrus nr 86 „Veterinaarnõuded vesiviljelusloomade liikumise ning vesiviljelusloomade ja neilt pärinevate loomsete saadustega kauplemise kohta” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/106122017020>);
- 31) põllumajandusministri 18. veebruari 2000. a määrus nr 5 „Laboratooriumide poolt teatamiskohustusliku ja registreerimiskohustusliku loomataudi kahtlusel või diagnoosimisel esitatava teatise vormi- ja sisunõuded ning esitamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/106122017003>);
- 32) põllumajandusministri 13. mai 2005. a määrus nr 55 „Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/103092015012>);
- 33) põllumajandusministri 26. jaanuari 2010. a määrus nr 5 „Nende loomataudi põhjustavate haigusetekiitajate loetelu, mille teaduslikul eesmärgil isoleerimiseks või kultiveerimiseks on

vajalik luba, täpsemad bioohutusnõuded sellise teadustöö tegemiseks kasutatavale laboratooriumile ja loa taotlusel esitatavate andmete loetelu, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129082015019>);

34) põllumajandusministri 25. juuni 2014. a määrus nr 62 „Embrüote käitlemise üle peetavale arvestusele, embrüote käitlemisega tegelevale isikule ja embrüokogumisrühmale esitatavad nõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014077>);

35) põllumajandusministri 22. aprilli 2004. a määrus nr 53 „Nõuded põllumajandusloomade vahendaja ettevõttele” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014129>);

36) põllumajandusministri 27. mai 2005. a määrus nr 57 „Sellise loomade pidamiseks kasutatava loomakasvatushoone ja -rajatise ning loomade pidamiseks piiritletud ala veterinaarnõuded, kus püsivalt peetakse või aretatakse loomi nende avalikuks näitamiseks ja rahvahariduseks, liigi säilitamiseks ning teaduslikeks alus- või rakendusuuringuteks” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014133>);

37) põllumajandusministri 10. septembri 2008. a määrus nr 91 „Vesiviljelusloomade pidamiseks kasutatava loomakasvatushoone, -rajatise ja loomade pidamiseks piiritletud ala ning seal vesiviljelusloomade pidamise veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014134>);

38) põllumajandusministri 20. juuni 2014. a määrus nr 49 „Tauditõrje eesmärgil tapmisele määratud vesiviljelusloomade tapmise ettevõtte veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014062>);

39) põllumajandusministri 25. novembri 1999. a määrus nr 34 „Teatamiskohustuslike ja registreerimiskohustuslike loomataudide loetelu kinnitamine” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128122012008>);

40) põllumajandusministri 22. detsembri 2010. a määrus nr 136 „Nende mitte eriti ohtlike loomataudide nimekiri, mille puhul loomauditõrjega seoses tekkinud kahju hüvitatakse” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13329168>);

41) põllumajandusministri 7. juuli 2005. a määrus nr 78 „Aruandes sisalduvate andmete loetelu” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13249004>);

42) põllumajandusministri 8. juuli 2005. a määrus nr 79 „Nõuded zoonooside seire korraldamise kohta” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/921685>);

43) põllumajandusministri 22. detsembri 2004. a määrus nr 191 „Importimisel tehtava veterinaarkontrolli kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062017004>);

44) põllumajandusministri 21. oktoobri 2008. a määrus nr 99 „Veterinaarnõuded muude loomade, sperma, munarakkude ja embrüotega kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/109122014006>);

45) põllumajandusministri 21. märts 2011. a määrus nr 24 „Imporditavate loomade ja loomsete saaduste veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014110>);

46) põllumajandusministri 11. juuni 2004. a määrus nr 109 „Veterinaarnõuded lammaste ja kitsedega kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014012>);

47) põllumajandusministri 1. juuni 2004. a määrus nr 102 „Veterinaarnõuded sea spermaga kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014014>);

48) põllumajandusministri 11. juuni 2004. a määrus nr 107 „Veterinaarnõuded veise spermaga kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014015>);

49) põllumajandusministri 25. mai 2004. a määrus nr 99 „Veterinaarnõuded veiste ja sigadega kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014016>);

50) põllumajandusministri 3. oktoobri 2002. a määrus nr 73 „Veterinaarnõuded hobuslastega kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014017>);

51) põllumajandusministri 11. mai 2004. a määrus nr 73 „Veterinaarnõuded kauplemisel veise embrüotega” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014018>);

52) põllumajandusministri 27. mai 2004. a määrus nr 101 „Veterinaarnõuded kodulindude ja nende haudemunadega kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014019>);

- 53) põllumajandusministri 22. veebruar 2007. a määrus nr 14 „Imporditavate loomade ja loomsete saadustega, mille kohta ei ole kehtestatud veterinaarnõudeid, kaasasolevale sertifikaadile kantavad andmed” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014106>);
- 54) põllumajandusministri 16. mai 2007. a määrus nr 76 „Nõuded loomade profülaktilise karantiini rakendamisele ja karantiinikeskustele” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014080>);
- 55) põllumajandusministri 23. juuli 2004. a määrus nr 125 „Ekspordiks ettenähtud loomade ja loomsete saaduste liikmesriikidevahelise veo kohta esitatavad veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014107>).

Rakendusaktide kavandid on esitatud seletuskirja lisas 1.

9. Seaduse jõustumine

Seaduse jõustumine on kavandatud 2021. aasta 21. aprillil. Jõustumise tähtpäev tuleneb määruse (EL) 2016/429 artiklist 283, mille kohaselt tuleb nimetatud määrust kohaldada alates 21. aprillist 2021.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Seaduseelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Veterinaar- ja Toiduametile, Veterinaar- ja Toidulaboratooriumile, Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile, Maaelu Edendamise Sihtasutusele, Eesti Maaülikoolile, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS-ile, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eestimaa Talupidajate Keskliidule, Eesti Kalaliidule, Eesti Kala- ja Vähikasvatavate Liidule, Eesti Loomaarstide Ühingule, Eesti Väikeloomaarstide Seltsile, Eesti Kennelliidule ning Varjupaikade MTÜ-le.